

കവർ സ്റ്റോറി
9
 വികസനത്തിന് രാഷ്ട്രീയമോ?
 ശ്രീ. ആർ. ശരത്
 നമ്മുടെ നാട്ടിലെ അമിത രാഷ്ട്രീയം വികസനത്തിനെതിരായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നുവെന്ന ഉപരാഷ്ട്രപതി ശ്രീ. കെ.ആർ. നാരായണന്റെ വീക്ഷണം ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുന്നു.

36
 കാഴ്ചകൾ
 ശ്രീ. ബാലകൃഷ്ണൻ മാങ്ങാട്
കവിത
33
 കറുത്ത കല്ല്
 ശ്രീ. എസ്. ജോസഫ്
40
 തിരസ്കൃതയായ ഒരു കവിത, പിന്നെ
 ശ്രീമതി പ്രീത ശശിധരൻ

റിപ്പോർട്ട്
7
 മകരസംക്രാന്തി കടന്നുകിട്ടുമോ?
 ശ്രീ. എൻ.ആർ.എസ്. ബാബു
ലേഖനം
4
 സമ്പന്നമായ ഒരു മഹാപ്രതിഭ സ്റ്റാഫ് ലേഖകൻ
6
 ദളിതരാഷ്ട്രീയത്തിലെ അന്ധവിശ്വാസങ്ങൾ
 ശ്രീ. എം.പി. നാരായണപിള്ള
12
 സഫലമിയാത്ര
 ശ്രീ. ഡി. ബാബുപോൾ
14
 സാഹിത്യകാരനായ സർദാർ
 ശ്രീ. കോനിയൂർ ആർ. നരേന്ദ്രനാഥ്
18
 തിന്മയ്ക്കെതിരെയുള്ള ശേഷം
 ശ്രീ. സച്ചിദാനന്ദൻ

21
 കടത്തുഭാരം
 ശ്രീ. വി.കെ. മാധവൻകുട്ടി
23
 ശാസ്ത്ര ഇരുമ്പുലക്കയലു
 ഡോ. ആർ. ഗോപിമണി
26
 മഹാരാജകീയ കലാശാലയിൽ
 ശ്രീ. ചങ്ങമ്പുഴ പ്രഭാകരൻ
29
 ഗോപൻ ചേദപുരൂർ
 ശ്രീ. നീലൻ
45
 മാർക്സിന്റെ തിരിശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ച്
 ശ്രീ. ടി.വി. മധു

കലാകൗമുദി

ഒക്ടോബർ 30, 1994 **998** വില: 5 രൂപ 50 പൈസ

49
 ഇസ്ലാമും തസ്ലിമയും
 ശ്രീ. അസഗർ അലി എബ്ബിനിയർ
42
 ഒരു ബോൾപെന്റിക്കിന്റെ ജീവിതത്തിൽനിന്ന്
 ശ്രീ. അനീൽകുമാർ എ.വി.
53
 സാഹിത്യവാദരംഗം
 ശ്രീ. എം. കൃഷ്ണൻനായർ
58
 വെള്ളിയാഴ്ച മുതൽ വെള്ളിയാഴ്ച വരെ സ്റ്റാഫ് ലേഖകൻ
 കവർ:
 കൂര്യൻ ശബരിനിറയുടെ ഒരു ശില്പം
 കവർ ഡിസൈൻ: ശ്രീ. ഭട്ടതിരി

സ്റ്റാഫ് ലേഖകൻ

നവീന ജപ്പാനീസ് സാഹിത്യം ആയിട്ട് സമാരംഭിക്കുന്നു എന്ന ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരം നൽകാൻ വൈഷമ്യമുണ്ട്. 1968-ൽ സാഹിത്യത്തിനുള്ള നോബൽ സമ്മാനം നേടിയ യാസുനാരി കാവാബാത്തയിലാണ് നവീനത പുഷ്പിക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞാൽ തെറ്റില്ല. അതേസമയം ഇനിപ്പറോ താനീസാക്കി, യുകിയോ മിഷിമ, കോബോ ആബേ ഈ നോവലിസ്റ്റുകളും നവീനതയുടെ ഉദ്യോഗസ്ഥരാണ് എന്നു പറയാം. ഓരോ സാഹിത്യകാരന്റെയും ചേനകൾ ജപ്പാനീസ് സാഹിത്യത്തിന്റെ ചക്രവാളത്തെ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്താണ് ജപ്പാനീസ് സാഹിത്യത്തിലെ

"Diary of a Mad Old Man", കോബോ ആബേയുടെ "The Woman in the Dunes" ഈ നോവലുകൾ പാരമ്പര്യവ്യക്തിത്വങ്ങളാണ്; അതേസമയം പടിഞ്ഞാറൻ സാഹിത്യത്തിന്റെ സാധിനതയിൽ പെട്ടവയുമാണ്. ഇവിടെപ്പറഞ്ഞ ഈ സവിശേഷതയാൽ അനുഗൃഹീതമാണ് ഈ മാസം 13-ാം നോബൽ സമ്മാനം നേടിയ ഓജോ കെൻസാബുറോയുടെ നോവലുകളും ചെറുകഥകളും. 1935-ൽ, ജപ്പാന്റെ വടക്കുകിഴക്കേഭാഗത്തുള്ള ഏഹിമെയിൽ ഇദ്ദേഹം ജനിച്ചു. 1957-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ The Extravagance of the Dead എന്ന കൃതിക്ക് 'ആക്കുത്താഗാവാ സമ്മാനം' ലഭിച്ചതോടെ കെൻസാബുറോ

വിശേഷിച്ചും "The Catch" എന്ന നോവലിലെ റിൻ. "ബന്ധനസ്ഥനാക്കപ്പെട്ട കുററ വാളി"—The Catch—എന്ന ദീർഘമായ കഥയെക്കുറിച്ചുവെട്ടു ഇവിടെത്തെ പ്രതിപാദനം. നോവലുകൾ വിസ്തരിച്ചുള്ള പ്രതിപാദനം അർഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടും ഇക്കഥ കെൻസാബുറോയുടെ രചനയുടെ സവിശേഷതകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടും കഥാവിമർശനം പര്യാപ്തമാകുമെന്നാണ് ഈ ലേഖകന്റെ വിചാരം.

ഒരു ശ്മശാനത്തിന്റെ വർണ്ണനത്തോടു കൂടിയാണ് കഥയുടെ തുടക്കം. അതു പറയുന്നത് ഒരു സ്കൂൾ വിദ്യാർത്ഥിയാണ്. അവൻ രണ്ടുദിവസമുൻപു കണ്ട കാഴ്ച ഭീതിദമായിരുന്നു. ഗ്രാമത്തിലെ ഒരു സ്ത്രീയുടെ മൃതദേഹം ദഹിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു. പ്രായംകൂടിയ അനേകം കാലുകളുടെ നിരയ്ക്കിടയിലൂടെ അവൻ നോക്കിയപ്പോൾ പട്ടടയിൽ വച്ച ശവത്തിന്റെ നഗ്നമായ വയറ് ശുന്യാകാശത്തിലേക്ക് ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നതു കണ്ടു. സഹോദരന്റെ കൈയിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ട് അവൻ വേഗം നടന്നുകൂടുന്നു. മരിച്ചയാളിന്റെ ഗന്ധം അവന്റെ നാസാരന്ധ്രങ്ങളിലേക്കു കയറി; ചില വണ്ടുകളെ വിരലുകൾക്കിടയിൽ വച്ചു ഞെരിച്ചാലുണ്ടാകുന്ന നാററപ്പോലെയൊരു നാററം. ഇങ്ങനെ താനും വാക്യങ്ങൾക്കൊണ്ടു കഥയുടെ അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ട് കെൻസാബുറോ പ്രധാനപ്പെട്ട വിഷയത്തിലേക്കു ചെല്ലുന്നു. അവിശ്വസനീയമായ വലിപ്പമുള്ള ഒരു വിമാനം ഭയം ഇനിക്കുന്ന വേഗത്തിൽ കടന്നുപോയി. 'അതാ ശത്രുവിമാനം' എന്ന് മറ്റൊരു ബാലൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. 'ശത്രുവന്നുകഴിഞ്ഞു' എന്ന് അവൻ വീണ്ടും. പ്രഭാതമായപ്പോൾ കാതടപ്പിക്കുന്ന ശബ്ദം കഥ പറയുന്നവനും മറുക്കുവനും കേൾക്കുകയായി. ശത്രുവിമാനം ഹിർവനത്തിൽ തകർന്നുവീണ ശബ്ദമായിരുന്നു അത്. ശത്രുഭടന്മാർ എങ്ങനെയിരിക്കുമെന്ന് അറിയാൻ ഒരു ബാലന് ആഗ്രഹം. വിദേശികളായ വൈമാനികർ ദേവദാരമരങ്ങളുടെ മുകളിൽ തങ്ങളെക്കൊണ്ട് തന്നെയും മറുക്കുവനെയും നോക്കുന്നുണ്ടെന്ന് കഥ പറയുന്ന ബാലൻ വിചാരിച്ചു. പക്ഷേ അതൊന്നുമില്ല. വിമാനത്തിലെ രണ്ടുപേർ കത്തിയെരിഞ്ഞുപോയി. ഒരുത്തൻ—കുറുത്ത തടിയാൻ—പാരമ്പര്യത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ താഴേക്കു പോന്നു. അയാൾതന്നെയാണ് ബന്ധനസ്ഥനാക്കപ്പെട്ട കുററവാളി. "അവൻ നീഗോ. യഥാർത്ഥത്തിൽ നീഗോ" എന്ന് എല്ലാവരും ഉച്ചത്തിൽ പറഞ്ഞു. സാധാരണ സമയത്താണ് ഗ്രാമീണർ അയാളെ ദേവദാരമരങ്ങളുടെ വനത്തിൽ കണ്ടത്. ലജ്ജയ്ക്കു ലാഭം, ഔചിത്യമില്ലാത്ത അയാൾ അല്പമകലെന്നിനു വളരെനേരം മൂത്രമൊഴിച്ചത് ഗ്രാമീണരെ അമ്പരപ്പിച്ചു.

നീഗോ ഗ്രാമത്തിലുള്ളവരുടെ തടവുകാരനായി. അയാളെ പൊലീസിൽ ഏല്പിക്കുന്നത്

ജപ്പാനിലെ നോവലിസ്റ്റും ചെറുകഥാകൃത്തുമായ ഒ ഈ കെൻസാബുറോയ്ക്കാണ് ഇത്തവണത്തെ സാഹിത്യത്തിനുള്ള നോബൽ സമ്മാനം. അവത്തൊമ്പതുകാരനായ ഒ ഈ നോബൽ സമ്മാനം കരസ്ഥമാക്കുന്ന രണ്ടാമത്തെ ജപ്പാൻകാരനാണ്. 1968-ൽ യസുനാരി കാവാബാത്തയ്ക്കായിരുന്നു നോബൽ സമ്മാനം. കാവാബാത്തയുടെ സാഹിത്യ സരണിയിൽപ്പെട്ടയാളല്ല ഒ ഈ കെൻസാബുറോ. പ്രമുഖ അസ്തിത്വവാദി സാർത്രിന്റെ സാധിനമാണ് കെൻസാബുറോയുടെ സാഹിത്യ വ്യക്തിത്വം രൂപപ്പെടുത്തിയത്.

ഓ ഈ കെൻസാബുറോ

പിന്നീടാവട്ടെ എന്നാവാം അവരുടെ വിചാരം. നീഗോഭടനെ മൃഗത്തെപ്പോലെ അവർ ബന്ധനസ്ഥനാക്കി. താടി കാൽമുട്ടുകളിൽ ചേർത്തു രക്തശുഷിതങ്ങളായ കണ്ണുകൾക്കൊടു നീഗോ തടവറയിൽ ഇരിക്കും. ബാലന്റെ അച്ഛൻ തോക്കുചൂണ്ടിക്കൊണ്ട് അയാൾക്കു കേഷണം കൊടുക്കും. എന്തൊരാൾത്തീയോടെയാണ് കുററവാളി അതൊക്കെ വലിച്ചുവാരി തിന്നുന്നത്! ദിവസങ്ങൾ കഴിയുന്നതോറും ഗ്രാമീണരുടെ കോപം കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു വന്നു. നീഗോ വടവൊത്ത പല്ലുകൾ കാണിച്ചു ചിരിച്ചു. അവരോടൊത്തു കളിച്ചു. ഗ്രാമീണരോടൊത്ത് അയാൾ നടത്തം തുടങ്ങി. നിരവധിയിൽപ്പെട്ടു കളിച്ചു. വെള്ളം തെറി യൊഴിച്ചു കളിച്ചു. അങ്ങനെയിരിക്കെ ഗ്രാമീണരിൽ ഒരുവൻ പറഞ്ഞു നീഗോയെ പൊലീസിൽ ഏല്പിക്കാൻ പോകുന്നുവെന്ന്. അതറിഞ്ഞപ്പോൾ കഥ പറയുന്ന കുട്ടിയുടെ സങ്കടം. നീഗോയെ പൊലീസിന് വിട്ടുകൊടുത്താൽ ഗ്രാമത്തിൽ പിന്നെ എന്തവശേഷിക്കും? ഉഷ്ണകാലത്തിന്റെ ഒഴിഞ്ഞ തോടല്ലാത്ത ബാലൻ സ്നേഹപൂർവ്വം നീഗോയുടെ അടുക്കലേത്തി അയാളുടെ തോള്പിടിച്ചുകുലുക്കി. അയാൾ പൊക്കുന്ന ചാടി യെഴുന്നേറ്റു വന്നു. മരമെന്നപോലെ അവന്റെ മുൻപിൽ ഉയർന്നുനിന്നു. ബാലനെ അയാൾ കശക്കി. കഴുത്തു ഞെക്കിക്കൊല്ലാനുള്ള യത്നം. ഇനക്കുട്ടത്തിൽനിന്ന്, അവന്റെ അച്ഛൻ വെട്ടുകത്തിയുമായി പറഞ്ഞുകയറി. നീഗോയുടെ തലയിൽ ഒററവെട്ട്. അയാളുടെ പിടിയ്ക്കുമർന്നിരുന്ന ബാലൻ രക്തപ്പൊട്ടി. അവന്റെ കൈ ഒടിഞ്ഞുപോയെങ്കിലും ജീവൻ നഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. ഗ്രാമീണർ ചിതയൊതുക്കി. സംഘട്ടനത്തിനിടയിൽപ്പെട്ട ഒരു കൃത്രിമക്കോലുള്ള 'കുളാർക്കും' മരണമടഞ്ഞു. നീഗോയെ ദഹിപ്പിക്കാൻ തേടിയിരുന്ന തടിക്കേടുന്ന അൾക്കൊണ്ട് അയാളെയും ദഹിപ്പിച്ചു കൊണ്ടു ബാലൻ വിചാരിച്ചു. കഥ അവസാനി

ഹനനത്തിലും തൽപരരായ ജപ്പാൻ ജനതയുടെ രണ്ടാൽസുകത ഈ കെൻസാബുറോയുടെ ഈ കഥയിലും പ്രതിഫലിക്കുന്നു. തങ്ങളുടെ വിരോധം കെടുത്താൻ ജപ്പാൻ ജനത ആരെയും സമ്മതിക്കില്ല. കുട്ടികൾ അവരുടെ തായ നിഷ്കളങ്കതകൊണ്ടു ശത്രുവിനെ മിത്രമായി കരുതിയെങ്കിലും ശത്രുവിന്റെ പക അവന്റെയുള്ളിൽ ഒതുങ്ങിയിരിക്കുകയായിരുന്നു. താൻ വധിക്കപ്പെടുമെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അയാൾ കുട്ടിയെപ്പോലും കൊല്ലാൻ തയ്യാറായി. തലയിൽ വെട്ടേറ്റ് അയാൾക്കു മരിക്കേണ്ടതായി വന്നു. ആകുമെന്നകാരിയെ മനുഷ്യതത്തോടു വിഷ്ണിക്കാൻ ജപ്പാൻ ജനതയ്ക്കറിയാം. പക്ഷേ അയാൾ ആകുമെന്നാൽ സുകനായാൽ അവർ കണ്ണുനീല്ക്കില്ല. ജപ്പാന്റെ ആത്മവിരോധം എപ്പോഴും ഇലിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കും എന്ന് കെൻസാബുറോയും പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

കഥ പറയുകയല്ല പ്രതിഭാശാലികളായ എഴുത്തുകാർ. അവർ സംഭവങ്ങൾ കാണിച്ചു തരികയാണ്. ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളായ ആ സംഭവങ്ങളിലൂടെയാണ് മുകളിൽപ്പറഞ്ഞ സമരോത്സുകത ഒരു ഉപോൽപ്പന്നമായി രൂപം കൊള്ളുന്നത്. കെൻസാബുറോയുടെ ആഖ്യാനം ഒരു നാടകീയ എടുനയിലൂടെ വിരാജിക്കുന്നു. കഥ വായിക്കുമ്പോൾ പാരായണം നിർവഹിക്കുന്നു എന്ന തോന്നൽ നമുക്കുണ്ടാവില്ല. നമ്മൾ ഓരോ സംഭവവും കാണുന്നതെല്ലാം മിഷിമ അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞ വെറോതു വാക്യം എടുത്തെഴുതിക്കൊണ്ട് ഞാനിത് അവസാനിപ്പിക്കാം. "Already a prolific writer, Oe's thorough command of sensual imagery, his highly evocative poetic style and his humorous deformation of reality have made him the idol of Japanese youth." ജപ്പാന്റെ യുവത്വമുറയുടെ മാത്രമല്ല ലോകജനതയുടെയൊക്കെ ആരാധനാവിഗ്രഹമായി മാറിയിരിക്കുന്നു കെൻസാബുറോ.

സമ്പന്നമായ ഒരു മഹാപ്രതിഭ

നവീനത? ജപ്പാനിലെ സാഹിത്യത്തിനു സുശക്തമായ പാരമ്പര്യമുണ്ട്. ആ പാരമ്പര്യം ഷിക്കിബു മുറാസാക്കിയുടെ അത്യുൽകൃഷ്ടമായ "Tale of Genji" എന്ന നോവലിൽ ആരംഭിക്കുന്നു. മുറാസാക്കിയുടെ പാരമ്പര്യമാണ് തന്റെയും പാരമ്പര്യമെന്നു കാവാബാത്ത സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും പാശ്ചാത്യസാഹിത്യത്തിന്റെ സാധിനതയ്ക്ക് അദ്ദേഹവും മറുക്കുവനും നോവലിസ്റ്റുകളും വിധേയരായി. ഈ രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളെയും സമഞ്ജസമായി സമ്മേളിപ്പിച്ചതിലാണ് ജപ്പാനീസ് സാഹിത്യത്തിന്റെ നവീനത നമ്മൾ കാണേണ്ടത്. താനീസാക്കിയിൽ പോ, വൈൽഡ്, ബോറലർ ഈ പടിഞ്ഞാറൻ സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ സാധിനത കാണാം. ദസ്തെയെവ്സ്കിയുടെ ആധിപത്യമാണ് മിഷിമയുടെ കൃതികളിലുള്ളത്. കാഫ്കയുടെ അവലംബമില്ലാത്ത കോബോ ആബേയ്ക്ക് ഒന്നുമെഴുതാൻ വയ്യ. എങ്കിലും ദാസ്യമനോഭാവമെന്നു പറയാൻ കഴിയാത്തവിധം ഈ രണ്ടാമത്തെയും ഇവർ യോജിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഓരോ കൃതിയും മൗലികതയുടെ പ്രകാശം പ്രസരിപ്പിക്കുന്നു. കാവാബാത്തയുടെ "Snow Country", മിഷിമയുടെ "The Sea of Fertility" താനീസാക്കിയുടെ

ജപ്പാനിലെങ്ങും അറിയപ്പെട്ട സാഹിത്യകാരനായി. "Personal Matter," "Silent cry" ഇവയുടെ പ്രസാധനം അദ്ദേഹത്തിന് രാഷ്ട്രാന്തരീയ പ്രശസ്തി നേടിക്കൊടുത്തു. ഇപ്പോൾ നോബൽ സമ്മാനവും. മഹാനായ ഈ സാഹിത്യകാരനെക്കുറിച്ച് യുകിയോ മിഷിമ പറഞ്ഞത് ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണ്. Sealed in the test-tubes of the laboratory of the school of attraction for our first three extracts, our reader will breathe the free air of the outside world of social and historical relationships in the next choice. Even so, the outside world in this instance is one thoroughly recoloured and reconstituted by the forceful individuality of the author, Oe Kenzaburo in "The Catch". As a young writer in his thirties, Oe is representative of Japanese youth, and his rich talent is already widely acknowledged internationally as a result of translations of "An Individual Experience" and other novels. ഏതാണ്ട് മുപ്പതുവർഷം മുൻപുതന്നെ മിഷിമ ഇന്നത്തെ നോബൽ സമ്മാനാർഹന്റെ മഹത്തം മനസ്സിലാക്കി. 'സുശക്തമായ വ്യക്തിത്വം', 'സമ്പന്നമായ പ്രതിഭ' ഇവയൊക്കെയാണ് അദ്ദേഹം കെൻസാബുറോയുടെ രചനകളിൽ കണ്ടത്.

എം.പി. നാരായണപിള്ള

കിഴിഞ്ഞ ദിവസം കാഞ്ഞിരപ്പള്ളിയിലെ കെ.വി.സാബു എന്ന കലാകാരന്റെ വായനക്കാരൻ ഒരു പ്രതിഷേധക്കുറിപ്പ് വെച്ചു. ദളിത രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ പതിവു ഡയലോഗിനപ്പുറം അദ്ദേഹം നടത്തിയ ഒരു പദപ്രയോഗം ശ്രദ്ധേയമായിത്തോന്നി. “മഹാനായ ബാബാസാഹബ് അംബേദ്കർ നേടിയെടുത്ത വോട്ടവകാശം (പുനാകരാർ)...” എന്ന പ്രയോഗം.

ഇന്ത്യയിലെ സാധാരണ ജനങ്ങൾക്കായാലും അധികൃത ജാതിക്കാർക്കായാലും “പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശം” നേടിക്കൊടുത്തത് ബാബാസാഹബ് അംബേദ്കറായിരുന്നു. സാമൂഹ്യസമരത്തിന്റെ തുടക്കം മുതൽതന്നെ പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശം എന്ന ലക്ഷ്യത്തിന്റെ പുറത്ത് ആർക്കെങ്കിലും സംശയമുണ്ടായിരുന്നതായി കേട്ടിട്ടില്ല. പിന്നെങ്ങനെ അംബേദ്കറാണിത് എന്ന തെറ്റിദ്ധാരണ പരന്നു?

‘പുനാ കരാർ’ അദ്ദേഹം എടുത്തുപറഞ്ഞിരിക്കുന്ന സ്മിതിക്ക് ഞാൻ അതിനെപ്പറ്റി അന്വേഷിച്ചു. ഒരുമാതിരി വായനശാലയിലൊക്കെ ഈ കാലത്തെ ചരിത്രത്തിന്റെ പുസ്തകമിപ്പോഴും കിട്ടും.

1931 അവസാനം നടന്ന വട്ടമേശ സമ്മേളനത്തിലെ ചർച്ചകൾ അലസിച്ചിരുന്നു. തുടർന്ന് ബ്രിട്ടനിലെ പ്രധാനമന്ത്രിയായിരുന്ന റാംസേ മാക്ഡൊനാൾഡ് ഇന്ത്യൻ സാമൂഹ്യതന്ത്രം ഇവിടെത്തെ പുതിയ ഭരണസംവിധാനത്തിനുമായി തന്റേതായ ഒരു രേഖയുണ്ടാക്കി. “കമ്മ്യൂണൽ അവാർഡ്” എന്ന് കോൺഗ്രസ്സുകാർ വിളിച്ച ഈ പരിപാടിയനുസരിച്ച് ഓരോ വിഭാഗങ്ങളും അവരുടെ എം.പിമാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കും. മുസ്ലീങ്ങൾ, സിഖുകാർ, ആംഗ്ളോ ഇന്ത്യന്മാർ, ഇന്ത്യൻ ക്രിസ്ത്യാനികൾ, അധികൃത വിഭാഗങ്ങൾ തുടങ്ങിയ മത വിഭാഗങ്ങൾക്കു മാത്രമല്ല; സായിപ്പന്മാർ, ബീരുദധാരികൾ, ഭൂവുടമകൾ തുടങ്ങിയവർക്കും പ്രത്യേകം ഇലക്ടറേറ്റുകളുണ്ട്. ഇങ്ങനെ പന്ത്രണ്ടോ മറ്റോ വിഭാഗങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന വരയിരിക്കും നമ്മളെ ഭരിക്കാനുള്ള നിയമസഭകളിൽ.

കോൺഗ്രസ്സുകാരും മഹാത്മാഗാന്ധിയും ഇതു സമ്മതിച്ചില്ല. ഒരാൾക്ക് ഒരു വോട്ട് എന്ന പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശത്തിന്റെ സാമാന്യ മര്യാദയ്ക്കകത്തുതന്നെ വേണം സാമൂഹ്യ കിട്ടിയതിനുശേഷമുള്ള സംവിധാനം എന്നവർ വാശിപിടിച്ചു. “അധികൃതവർഗ്ഗങ്ങൾ അവരുടെ എം.പിമാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കണമെന്ന” ഡെമാന്റായിരുന്നു ബാബാസാഹബ് അംബേദ്കറുടെ. കമ്മ്യൂണൽ അവാർഡ് ന്യായീകരിക്കാനായി ബ്രിട്ടീഷുകാർ ഉദ്യമിച്ചത് അംബേദ്കറുടെ നിലപാടായിരുന്നു.

വർഗ്ഗീയാടിസ്ഥാനത്തിൽ വോട്ടുനാമം വിഭജിക്കുന്ന തത്ത്വം ഇന്ത്യയുടെ കെട്ടുറപ്പിനെ തകരാറിലാക്കുമെന്നുപറഞ്ഞ്, ഇതിനെതിരായി സെപ്തംബർ 20-ാം ഗാന്ധിജി നിരാഹാര സത്യാഗ്രഹമാരംഭിച്ചു. സാദാവികാരം രാജ്യം പ്രകാശമായി.

ഈ സത്യാഗ്രഹം അവസാനിപ്പിക്കാനായിട്ട് ബാബാസാഹബ് അംബേദ്കറും കോൺഗ്രസ്സ് നേതാക്കളും ഇ.ഡി. ബീർളെയെപ്പോലുള്ള വ്യവസായികളുമൊക്കെ ചേർന്നുണ്ടാക്കി യതാണ് പുനാകരാർ. ഈ കരാറനുസരിച്ച് ഇലക്ടറേറ്റിനെ ജാതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിഭജിക്കില്ല. പകരം, അധി

ദളിത രാഷ്ട്രീയത്തിലെ അന്ധ വിശ്വാസങ്ങൾ

സ്മിതർ അർഹിക്കുന്ന സിറുകൾ സംവരണ നിയോജക മണ്ഡലങ്ങളിലൂടെ ഉറപ്പുവരുത്തും. മാത്രമല്ല; കമ്മ്യൂണൽ അവാർഡനുസരിച്ചവർക്ക് കിട്ടാനിടയുള്ളതിൽക്കൂടുതൽ സിറുകൾ സംവരണ നിയോജക മണ്ഡലങ്ങളിലൂടെ കൊടുക്കാനും കരാറായി. പക്ഷെ, അധികൃതർ അധികൃതരുടെ പ്രതിനിധികളേയും മറുതള്ളാൻ അവരുടെ പ്രതിനിധികളേയും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന വിചിത്രമായ പരിപാടി ഇല്ലാതാക്കി. ഗാന്ധിജി നിരാഹാരം പിൻവലിച്ചു.

ഈ സംഭവത്തെ “വോട്ടവകാശം നേടിയെടുത്തത്” പരിപാടിയായിട്ട് വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ പറയുമോ? പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശം നേടിയെടുത്തതിന്റെ ക്രെഡിറ്റ് ആരെങ്കിലും അർഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത് കോൺഗ്രസ്സുകാരല്ലേ? സാമൂഹ്യസമരത്തിലും ഭരണഘടനയുണ്ടാക്കുന്നതിലുമൊക്കെ മുന്നിൽ നിന്നത് ഇന്ത്യൻ നാഷണൽ കോൺഗ്രസ്സ് തന്നെയായിരുന്നു. സാമൂഹ്യസമരത്തിന്റെ ചരിത്രവും കോൺഗ്രസിന്റെ വൻ അസംബ്ളിയിലെ പ്രൊസിഡിംഗ്സുമൊക്കെ വായിക്കുന്നവർക്ക് ദളിത രാഷ്ട്രീയക്കാരുടെ ഈ അവകാശവാദം സമ്മതിച്ചുകൊടുക്കാൻ പററില്ല. മനുവാദികളുടെ നുണപ്രചാരണമെന്നൊക്കെപ്പറഞ്ഞിട്ട് കാര്യമില്ല. രേഖാമൂലം തെളിയിക്കാവുന്നതാണ്.

റാംസേ മാക്ഡൊനാൾഡിന്റെ കമ്മ്യൂണൽ അവാർഡ് കോൺഗ്രസ്സുകാർ അന്ന് അംഗീകരിച്ചു എന്നിരിക്കട്ടെ. അറുപത്തിയേഴുവർഷത്തെ അനുഭവത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒന്ന് ചിന്തിച്ചുനോക്കുക. ഒരുപക്ഷെ 1932-ലെ, 33-ലെ ഇന്ത്യയ്ക്ക് “ഡെമോക്രാസി സ്പ്രിംഗ്” എന്ന സാമൂഹ്യ കിട്ടുമായിരുന്നു! (ആസ്ട്രേലിയയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നത്ര സാമൂഹ്യം.)

കമ്മ്യൂണൽ അവാർഡനുസരിച്ച് ഓരോ ജാതിക്കാരും അവരുടെ ഇനപ്രതിനിധികളെ തിരഞ്ഞെടുക്കാൻ തുടങ്ങും! ഹിന്ദുക്കൾക്ക് മുസ്ലീങ്ങളുടെ വോട്ടു വേണ്ട. മുസ്ലിം നേതാക്കൾക്ക് ഹിന്ദുക്കളുടെ വോട്ടുവേണ്ട. രണ്ടുകൂട്ടർക്കും പട്ടികജാതി-വർഗ്ഗക്കാരുടെ വോട്ടുവേണ്ട. പാർലമെന്റിൽ പോകണമെങ്കിൽ സ്വന്തം ജാതിക്കാർക്കിടയിൽത്തന്നെ ഓരോ നേതാവും പോപ്പുലറാകാൻ നിർബന്ധിതനാകുന്നു. അതായത് വർഗ്ഗീയതയും വിഭാഗീയ ചിന്തയും എല്ലാ പൊതുപ്രവർത്തകരുടേയും അളവിലെ ഒന്നാമത്തെ ഇനമാകുന്നു. സാദാവികാരവും മുസ്ലീങ്ങളുടെ കാര്യം പറയാൻ ഹിന്ദുക്കളുണ്ടാകില്ല. അധിസ്ഥിതിയുടെ കാര്യം പറയാൻ ഒരു മാനി പോലുമുണ്ടാകില്ല. പട്ടികവിഭാഗത്തിനു മാത്രമായി സംവരണമുണ്ടാകില്ല. മണ്ഡൽ കമ്മീഷൻ ഉണ്ടാകില്ല. വി.പി.സിംഗ്

ശേഷം 50-ാം പേജിൽ

എൻ.ആർ.എസ്. ബാബു

ജൂലിയസ് സീസറോട് ഒരു കൈനോട്ടക്കാർ പഠിപ്പിച്ചത് തുപാലാണ് ഇവിടെത്തെ കാര്യങ്ങൾ നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

അപശകുനങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായിക്കണ്ട് സീസർ അല്പം വിഷമിച്ചു. എന്താണു ന്യായം? പോകുന്നതെന്ന് അദ്ദേഹം ഉൽക്കണ്ഠയിലായി. അപ്പോഴാണ് ഫലംപറച്ചിലുകാരൻ വന്നത്. സീസറോട് അയാൾ പറഞ്ഞു: തിരുമനസ്സേ, മാർച്ച് 15-നെ സൂക്ഷിച്ചോളൂ.

ജൂലിയസ് സീസർ എന്ന റോമാചക്രവർത്തിക്ക് ആ മാർച്ച് 15-നപ്പുറം ആയുസ്സുണ്ടായില്ലെന്ന് ഷേക്സ്പിയർനാടകം പറയുന്നു.

ഇവിടെ രാഷ്ട്രീയ കൈനോട്ടക്കാർ പറയുന്നത് വരുണ ഇനുവരി 15-ന്റെ കാര്യമാണ്; ഇനുവരി 15-നപ്പുറം കരുണാകരന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള സർക്കാർ ഉണ്ടാവുകയില്ലെന്നാണ്. രാഷ്ട്രീയ കൈനോട്ടക്കാർ മാത്രമല്ല, സാക്ഷാൽ രാഷ്ട്രീയക്കാരും അതുതന്നെ പറയുന്നു. ഇനുവരി 15 മകരസംക്രാന്തിയുടെ കാലമാണ്. സൂര്യൻ വടക്കോട്ടു നീങ്ങിത്തുടങ്ങുന്ന കാലം. ശുഭകാലമാണിതെന്നാണ് പൊതുവേ വിശ്വാസം.

കരുണാകരന്റെ മന്ത്രിസഭയ്ക്ക് പ്രത്യക്ഷത്തിൽ ഭീഷണിയൊന്നുമില്ല. നിയമസഭയിൽ ഭൂരിപക്ഷമില്ലാത്ത വരുണോഴാണല്ലോ മന്ത്രിസഭ കഴിയുന്നത്. എന്നാൽ, ഭൂരിപക്ഷമില്ലാത്തതും ഭരിക്കാം. ഭൂരിപക്ഷമില്ലാത്തതെന്ന ഏതായാലും മാസം നവംബർ 10-നു കേന്ദ്രമന്ത്രിസഭ നയിച്ചിരിക്കുന്നു. കരുണാകരൻ പറയുന്നത് താൻ ഇപ്പോഴത്തെ അഞ്ചുവർഷ കാലാവധി മുഴുവൻ ഭരിക്കുമെന്നാണ്.

തിരുശ്ശീലയ്ക്കു പിന്നിൽ

പിക്ഷേ, പ്രത്യക്ഷത്തിലില്ലാത്ത ഭീഷണി തിരുശ്ശീലയ്ക്കു പിന്നിൽ കരുണാകരനെ വേട്ടയാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. സ്വന്തം പാർട്ടിയിലും മുന്നണിയിലും പെട്ടവർതന്നെയാണ് വേട്ടക്കാരും വേട്ടപ്പട്ടികളും. കോൺഗ്രസ്സ്-ഐയിൽ 56 എം.എൽ.എ മാരുണ്ട്. മറുപാർട്ടികളിൽപ്പെട്ട 33 എം.എൽ.എമാർ വേറെയുമുണ്ട് യു.ഡി.എഫിൽ. കോൺഗ്രസ്സ്-ഐക്കാരനായ ഒരു സ്പീക്കറുമുണ്ട്. ഇതിൽ 21 എം.എൽ.എമാർ കരുണാകരനെ മുഖ്യമന്ത്രിസ്ഥാനത്തുനിന്നു മാറ്റണമെന്ന ആവ

മിതരസംക്രാന്തി തടന്നുനിട്ടുമോ?

ശുദ്ധമായി കോൺഗ്രസ്സ്-ഐ പ്രസിഡൻറായ പ്രധാനമന്ത്രി നരസിംഹ റാവുവിനെത്തന്നെ സമീപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ 21 പേരിൽ 20 പേർ ഒരു സംഘമായും 21-ാമനായ വി.എം. സുധീരൻ ഏകനായുമാണ് ഹൈക്കമാൻഡിനു മുന്നിൽ കരുണാകരനെതിരെ നില്ക്കുന്നത്. കോൺഗ്രസ്സ്-ഐയെയും യു.ഡി.എഫിനെയും കേരളത്തെയും തകർക്കുന്ന മട്ടിൽ അഴിമതിയും സജ്ജനപക്ഷപാതയും അപ്രാപ്തിയും വിമർശകനിഗ്രഹവുമൊക്കെ ഇവർ കരുണാകരനിൽ ആരോപിച്ചിരിക്കുകയാണ്. സ്വന്തം മകനും മകളുമടങ്ങുന്ന ഒരു ഭരണഘടനാതീത സംഘമാണ് സംഘടനയെയും (കോൺഗ്രസ്സ്-ഐ) ഭരണത്തെയും യഥാർത്ഥത്തിൽ നിയന്ത്രിക്കുന്നതെന്ന് അവർ ഹൈക്കമാൻഡിനെ തെളിവുസഹിതമാണ് അറിയിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ഈ മന്ത്രിസഭയെക്കുറിച്ച് ആരോടും വിശേഷിച്ച് ഒന്നും പറയേണ്ടതില്ല. പിറന്നതുതന്നെ ഏതാണ്ടൊരു ചാപിളളപ്പുരുവത്തിലാണ്. പ്രസവമുറിക്കു വെളിയിൽ ഇനങ്ങളാലും അന്നു കാര്യമറിഞ്ഞില്ലെന്നെയുള്ള. മുന്നേ വയസ്സാകാൻ പോകുന്നു. ഇതുവരെയും നല്ലൊരു വാക്ക് ആരെക്കൊണ്ടും പറയിപ്പിക്കാൻ ഈ മന്ത്രിസഭയ്ക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അഴിമതിയാരോപണങ്ങളുടേയും പലതരം ദുർന്നടപടികളെക്കുറിച്ചുള്ള ആക്ഷേപങ്ങളുടേയും ദുർഗ്ഗന്ധം ഭരണ-സംഘടനാവൃത്തങ്ങളിൽനിന്ന് ഉയർന്നുപൊങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഡെൽഹിയിലെ സവിശേഷവസ്തു

കോൺഗ്രസ്സ്-ഐയുടെ ഹൈക്കമാൻഡ് എന്ന സവിശേഷ വസ്തുവിനെക്കുറിച്ച് അറിയാമല്ലോ. അന്ധം, ബധിരം, മൂകം. വേണ്ടപ്പെട്ടവരോടുള്ള സ്നേഹത്താൽ അവരുടെ വഴിപിഴച്ചു പോക്കുകൾക്കുനേരേ അന്ധം. വിമർശകരുടെ വാക്കുകൾക്കുനേരേ ബധിരം. തീരുമാനങ്ങളെക്കുറിച്ച് പാഴ് പടിപ്പുരയിൽ പോകണമെന്നതിനാൽ ചോദ്യങ്ങൾക്കും ആവശ്യങ്ങൾക്കുംനേരേ മൂകം! ഈ ഹൈക്കമാൻഡിന്റെ പരിലാളനമേറ്റ് നാൾക്കുനാൾ അജ്ഞാതമായി വളർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവരിൽ 120 കോടി രൂപയുടെ അഴിമതിക്കേസിൽ മുങ്ങിനില്ക്കുന്ന ബി. ശങ്കരനാഥൻ എന്ന കേന്ദ്രമന്ത്രിയും 200 കോടി രൂപയുടെ അഴിമതിയാരോപണങ്ങളിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ജാഫർ ഷെഹീദ് എന്ന മറ്റൊരു കേന്ദ്രമന്ത്രിയും അത്തരൂപാലെ അഴിമതിപുഴി നാണമില്ലാത്ത ഞ്ഞൊമിത്തൊ പറഞ്ഞുനടക്കുന്ന മറ്റനേകം മന്ത്രിമാരും പെട്ടും. അങ്ങനെയുള്ള ഹൈക്കമാൻഡാണ് കേരളത്തിലെ രാഷ്ട്രീയ മുതലാളിമാർക്കെതിരെ

നീങ്ങാൻ! നല്ല കഥ! അത്യാവേശം, ഹൈക്കമാൻഡ് വാളെടുക്കേണ്ടത് കരുണാകരനെതിരെയായാണ്. ഏതു കരുണാകരനാണോ നരസിംഹറാവു എന്ന പ്രധാനമന്ത്രിയെ പ്രസവിക്കുന്ന മുറിയിൽ സുതീകർമ്മം ചെയ്തത്, ഏതു കരുണാകരനാണോ നരസിംഹറാവുവിന് എപ്പോഴെല്ലാം ഇന്തിബാധാഭിഷേണികൾ വന്നത് അപ്പോഴെല്ലാം മരുന്നും മങ്ങിണികളുമായി ഓടിപ്പിടിച്ചുള്ളത്, ഏതു കരുണാകരനാണോ വാരണാസിയിലെ കമലാപതി ത്രിപാഠിക്കുശേഷം കോൺഗ്രസ്സ്-എയിലെ ഏറ്റവും സീനിയർ നേതാവായി വിലസുന്നത്, ഏതു കരുണാകരനാണോ ഇപ്പോൾ ശരദ് പവാറെയും അർജുൻസിംഗിയെയും സ്നേഹിക്കാൻ നടക്കുന്നത്, ആ കരുണാകർമ്മിക്കെതിരെ ഹൈക്കമാൻഡ് വാളെടുക്കണമെന്നോ?

ആ 21 പേർ എന്തുചെയ്തു?
റാവു അനങ്ങുകയില്ലെങ്കിൽ ആ 21 പേർ എന്തുചെയ്തു?

ഇ.എം.എസ് പറയുന്നത് ഇങ്ങനെയാണ്. മാർക്സിസ്റ്റ് പാർട്ടിയിലോട്ടു വാ എന്ന മട്ടിലാണ്. മാർക്സിസ്റ്റ് കൂടാരത്തിനകമാകെ പുകയും തീയും അടിയും ചവിട്ടുമാണ്. ഇ.എം.എസ് പറയുന്നത് കേട്ട് നായനാരു പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ, കോൺഗ്രസ്സുകാർ നേതാവു മാറണം എന്നു പറയുമ്പോൾ, എന്നാൽ നീങ്ങാൻ പാർട്ടിതന്നെ മാറിവന്നോളൂ എന്നു പറയുന്നത് ചിരിക്കാനുള്ള വകയായിട്ടുണ്ട്. താൻ മാറണമെന്നു പറയുന്നവരോട് കരുണാകരൻ പറയുന്നതും ഇതുതന്നെ. പാർട്ടിവിട്ട് എങ്ങോട്ടെങ്കിലും പോയിത്തുലയുന്നാണ് സ്വന്തം അനുചരരെക്കൊണ്ട് കരുണാകരൻ തന്റെ എതിരാളികളോടു പറയിച്ചിരിക്കുന്നത്.

പറഞ്ഞുവരുന്നതിന്റെ പൊരുൾ പിടി കിട്ടിക്കൊണ്ടുവെല്ലോ. കരുണാകരനെ മാറുകയില്ല; കരുണാകരൻ മാറുകയുമില്ല.

അതിനാൽ വീണ്ടും ആ ചോദ്യം: ആ 20 + 1 പേർ എന്തുചെയ്തു?

കോൺഗ്രസ്സ്-എക്കാരായ അവർ മറെറവിടെപ്പോകാനാണ്! പാർട്ടിയുടെ ഹൈക്കമാൻഡ് വരയ്ക്കുന്ന വരയ്ക്കപ്പറം അവർ പോകാനിടയില്ല. കുറഞ്ഞപക്ഷം ആ 21-ലെ 20 പേരെങ്കിലും ഇരുപത്തിയൊന്നാമനാകട്ടെ, മടത്തരം വല്ലതും കാണിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിലുമല്ല. ഇവരെയെല്ലാം എങ്ങനെയെങ്കിലും മറെറാരു പാർട്ടിയോടുകൂടെയോ ആഭിമാനത്തോടെയോ കരുണാകരനും അനുയായികളും ചേർന്നു നിൽക്കണം. പ്രകോപിപ്പിച്ച്, ചൂടാക്കി, സ്വയം പുറത്തുപോകുന്ന സിമിതി ഉണ്ടാക്കുക. പണ്ടത്തെ 'എ' ഗ്രൂപ്പുപോലെ എൽ.ഡി.എഫിലേക്കോ മറെറാ അകറുക. അല്ലെങ്കിൽ യു.ഡി.എഫിൽത്തന്നെ ഒരു ചെറുപ്രദേശം മാക്കിയെടുക്കുക. കേരള കോൺഗ്രസ്സുകളെപ്പോലെ. മുന്നോ നാലോ കേരള കോൺഗ്രസ്സുകളും ഒന്നിലധികം എൻ.ഡി.പിയുമൊക്കെയുണ്ടല്ലോ ഇപ്പോൾ യു.ഡി.എഫിൽ. അങ്ങനെ

വിമർശകവിഭാഗത്തെ അടർത്തിമാറാൻ കഴിഞ്ഞാൽ പാർട്ടിയുടെ നേതൃത്വവും മന്ത്രിസഭയുമൊക്കെ സ്വേച്ഛാധിപത്യകാരന്മാരെന്നു തുടർന്നു കൊണ്ടുപോകാൻ കഴിയുമെന്നു കണക്കുകൂട്ടുന്നുണ്ടാവാം. ക.കരുണാകരൻ. പക്ഷേ, ഉമ്മൻചാണ്ടിയും കുട്ടുകാരും എളിപ്പത്തായം തുറന്നുവെച്ചിരിക്കുന്നത് നേരേതന്നെ കാണുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ പുച്ചയ്ക്കു മണിക്കട്ടാ നുള്ള ശ്രമം മതിയാക്കി അവർ ഇനമദ്യത്തിലേക്ക് ഇറങ്ങിയിരിക്കുകയാണിപ്പോൾ. ഹൈക്കമാൻഡ് കണ്ണുതുറക്കുംവരെ ഇനമദ്യംതന്നെ ശരണം.

ആന്റണിക്കെതിരെ

ഇന്നുണ്ടാക്കുന്ന രാഷ്ട്രീയംതന്നെ മടുത്തു കഴിഞ്ഞു. ഭരണക്കാരും പ്രതിപക്ഷക്കാരും രണ്ടുകൂട്ടരിലുംപെട്ട തമ്മിലടിക്കാറും വൈര നിരയാതനക്കാരും ചേർന്ന് ഇന്നങ്ങുളെ ചെലവിൽ സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അനാവശ്യമായ കോലാഹലം കണ്ടും കേട്ടും അവർ പൊറുതിമുട്ടിയിരിക്കുകയാണ്. പുളുവയ്പിനു രണ്ടുദിവസം മുൻപ് കരുണാകരവിഭാഗക്കാർ തിരുവനന്തപുരത്തെ റോഡുകളിൽക്കൂടി ഒരു ശക്തിപ്രകടനവും അതു ചെന്നവസാനിച്ച മൈതാനത്ത് യോഗവും നടത്തിയിരുന്നു. ശക്തിപ്രകടനക്കാർ വിളിച്ച ഒരു മുദ്രാവാക്യം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. "എ.കെ. ആന്റണി പഞ്ചാരക്കളള...!" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഒരു മുദ്രാവാക്യം. എ.കെ. ആന്റണിയെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങനെയൊരു മുദ്രാവാക്യം മനഞ്ഞെടുക്കാൻ മാർക്സിസ്റ്റ് പാർട്ടിപോലും മുതിരുകയില്ല. മറെറൊരു കൂറങ്ങും കുറവു കളും ഉണ്ടായാലും എ.കെ. ആന്റണിയെ കൈക്കലാക്കണമെന്നു വിളിക്കാൻ മനുഷ്യകർഷി യുള്ളവരായും മുതിരുകയില്ല. കോൺഗ്രസ്സ്-എയിലെ സമുന്നത ദേശീയ നേതാക്കളിലൊരാളും എളിമയർന്ന സ്വഭാവശുദ്ധികൊണ്ട് ആദരണീയനുമായ ആന്റണിയെ കേരളത്തിന്റെ തലസ്ഥാനനഗരത്തിലെ തെരുവുകളിലൂടെ ഇങ്ങനെ അപകീർത്തിപ്പെടുത്തി വലിച്ചിഴയ്ക്കാൻ കെ. കരുണാകരന്റെയും കെ. മുരളീധരന്റെയും അനുയായികൾക്കേ കഴിയൂ. അവർക്കു മാത്രമേ കഴിയൂ.

എല്ലാ വിരുദ്ധരെയും ആരോപണത്തിൽ കുളിപ്പിക്കുക

ഇവിടെ ഒരു ഗ്രൂപ്പുയോഗത്തിൽവച്ച് സപക്ഷക്കാരായ നേതാക്കൾക്ക് കെ. കരുണാകരൻ ഒരു നിർദ്ദേശം നല്കിയിരുന്നു. എ.കെ. ആന്റണി തൊട്ട് എ.കെ. മണി എം.എൽ.എ വരെ ഒരൊറ്റ ഒരുത്തനെയും വിടാതെ ആരോപണങ്ങളിൽ കുളിപ്പിക്കുക. ഇതിന്റെ പ്രതിഫലനവും പ്രതികരണവും മാണിപ്പോൾ കേരളമെങ്ങും നിറയുന്നത്. കോൺഗ്രസ്സ്-എക്കാരായ 56 എം.എൽ.എ മാറേയും അവരുടെ എം.പി.മാരെയും കുറിച്ചുള്ള അഴിമതിയാരോപണങ്ങൾ കോൺ

ഗ്രസ്സ്-എക്കാരെത്തന്നെ ഉച്ചഭാഷിണികൾവഴി മുഴക്കിക്കൊണ്ടേയിരിക്കുകയാണ്. അമ്പു കൊള്ളാത്തവരില്ല കരുണാകരവിഭാഗക്കാരിലും കരുണാകര വിരുദ്ധ വിഭാഗക്കാരിലും. ഇന്നുണ്ടാക്കി ചെവി മാത്രമല്ല, ചർദ്ദിച്ച പോകാതിരിക്കാൻ മുകളും വായുംകൂടി പൊത്തുകയാണ്.

ഇതിനെയും എത്രനാൾ? ചോദ്യം ഇപ്പോൾ യു.ഡി.എഫിലെ ചില പ്രദേശകക്ഷികളിൽ നിന്നുകൂടി ഉയരുകയാണ്. മുസ്ലീം ലീഗിനും കേരള കോൺഗ്രസ്സ്-എമ്മിനും മാത്രമല്ല, മറെറ കേരള കോൺഗ്രസ്സുകൾക്കും ഈ ചോദ്യവും ചിന്തയുമായിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ യു.ഡി.എഫ് യഥാർത്ഥത്തിൽ കരുണാകരൻ മെനഞ്ഞുണ്ടാക്കിയ ഒരു കലിഡോസ്കോപ്പാണല്ലോ. ഒരു തകരക്കുഴലും അതിനകത്ത് മൂന്നു കണ്ണാടിച്ചിട്ടും അഞ്ചാറു വളക്കുഴങ്ങളുമിട്ട് ഉണ്ടാക്കിയ അദ്ഭുത ദൃശ്യക്കുഴൽ. കരുണാകരൻ ഒന്നു കുലുക്കുമ്പോൾ കുഴലിനകത്ത് നക്ഷത്രപ്പാറേണ്ട. ഒന്നുകൂടി കുലുക്കുമ്പോൾ സൂര്യചന്ദ്രപ്പാറേണ്ട. വീണ്ടും കുലുക്കുമ്പോൾ മിന്നാമിന്നുണ്ടാകാറേണ്ട. കുലുക്കിക്കുലുക്കി നിറവും തിളക്കവും പോയി ഇപ്പോൾ അത്ഭുതപ്പാറേണിനു പകരം വെറും പാററയും പുച്ചിയുമൊക്കെയാണ് കാണുന്നത്. ഈ കുഴലിൽനിന്ന് എത്രയുംവേഗം പുറത്തുചാടണമെന്ന തിടുക്കം മുസ്ലീം ലീഗിനും മുക്താമുസ്ലീമിനും മറ്റു കക്ഷികൾക്കും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതായി കേൾക്കുന്നു.

യു.ഡി.എഫ് ആയാലും മറെറൊരു 'എഫ്' ആയാലും ഭരണരാഷ്ട്രീയം ഇപ്പോൾ ഒരു വലിയ ബിസിനസ്സാണ്. മുസ്ലീം ലീഗും ഒപ്പമുള്ള കക്ഷികളും ഈ ബിസിനസ്സിൽ നിന്നിറങ്ങിപ്പോകാൻ വെറും വെയിലത്ത് ഇരിക്കാൻ തുനിയുകയില്ല.

അതിനർത്ഥം? കോൺഗ്രസ്സിലെ കരുണാകര വിരുദ്ധർക്ക് യു.ഡി.എഫിലെ മറ്റു പ്രദേശകക്ഷികളിൽ നിന്നു ശക്തമായ പിന്തുണയുണ്ടാവുമെന്നു തന്നെ.

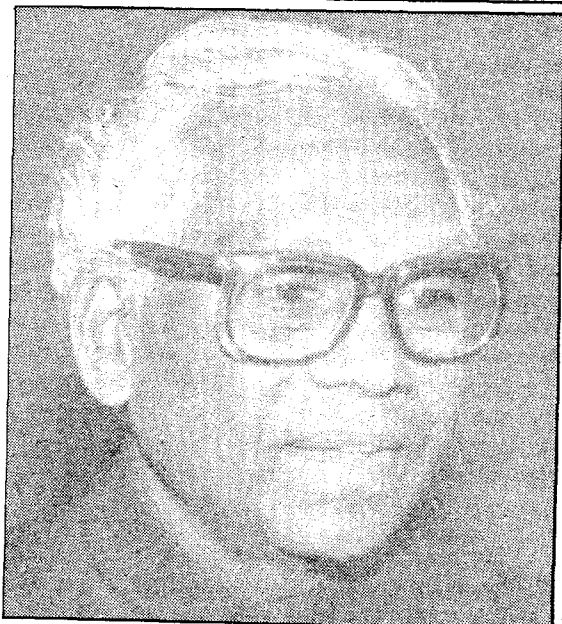
അതിനർത്ഥം? മറെറാരു തിരഞ്ഞെടുപ്പുവിജയത്തിന് കരുണാകര നേതൃത്വം വിഹ്വലമായിരിക്കുമെന്ന് അവരൊക്കെ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നു തന്നെ.

അതിനർത്ഥം? അതാണ് 'മകരസംക്രാന്തി'യിലുള്ളത്. 'മകരസംക്രാന്തി' എന്നു പറയുമ്പോൾ ഒരു ചേലിനങ്ങു പറയുന്നതാണ്. ഡിസംബറും ഇനുവരിയും വളരെ പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ഫെബ്രുവരിയും ഫെബ്രുവരിയിൽ നിമമസഭ കൂടേണ്ടതുണ്ട്. അതു കൂടുന്നത് ഇപ്പോഴത്തെ സെറാപ്പിലാണെങ്കിൽ വിനാശകരമാകുമെന്ന് കോൺഗ്രസ്സിലെ 21 എം.എൽ.എ മാർക്കും യു.ഡി.എഫിലെ വേറെ 33 എം.എൽ.എ മാർക്കും അവരുടെ നേതാക്കൾക്കും നന്നായി അറിയാം.

ആർ. ശരത്

"എല്ലാ കാര്യത്തിലും രാഷ്ട്രീയം എന്ന സമീപനം പാടില്ല. ജീവിതത്തിൽ രാഷ്ട്രീയവല്ക്കരണം ഒഴിച്ചുനിർത്താവുന്ന ചില വശങ്ങളുണ്ട്."

വികസനത്തിന് രാഷ്ട്രീയമോ?

നാടിന്റെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നും പാർട്ടി രാഷ്ട്രീയം മാറിനിൽക്കണമെന്ന ഉപരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ ഉപദേശം കേരളം എങ്ങനെയൊക്കെയായിരിക്കും സ്വീകരിക്കുക? കേരളത്തിലെ ഇന്നുണ്ടാക്കി ചെവി മാത്രമല്ല, ചർദ്ദിച്ച പോകാതിരിക്കാൻ മുകളും വായുംകൂടി പൊത്തുകയാണ്.

എ.കെ.ഇ. പഠനവേഷണ കേന്ദ്രം സംഘടിപ്പിച്ച അന്താരാഷ്ട്ര കേരള പഠന കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ഉദ്ഘാടനം നിർവ്വഹിച്ചുകൊണ്ടു നടത്തിയ പ്രസംഗത്തിലായിരുന്നു വികസനം കൊതിക്കുന്ന കേരളത്തിന്റെ മുഖത്തുനോക്കി ഈ അപ്രിയ സത്യം അദ്ദേഹം വിളിച്ചുപറഞ്ഞത്. എല്ലാ കാര്യത്തിലും രാഷ്ട്രീയം എന്ന സമീപനം പാടില്ല. സമൂഹത്തിൽ മെച്ചപ്പെട്ട ജീവിതാവസ്ഥ സംജാതമാക്കുന്നതിന് രാഷ്ട്രീയം ഉപയോഗപ്പെടുത്താം. പക്ഷേ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഈ സമീപനം തുടർന്നാൽ തിരിച്ചടിയായിരിക്കും ഫലമെന്നു

കൂടി ഉപരാഷ്ട്രീയത്തിന് കേരളം ഓരോപ്പിച്ചു. ആവശ്യത്തിലേറെ മനുഷ്യവിഭവശേഷി, ആവശ്യത്തിനുള്ള പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ, വേണ്ടത്ര സാങ്കേതിക പരിജ്ഞാനം എന്നിവ നിങ്ങൾക്കെന്തു പറിയെന്ന ചോദ്യവുമായി നിലക്കുന്ന അയൽ സംസ്ഥാനങ്ങൾ. തൊഴിൽ സമരവും ലോഡ്ഷെഡ്ഡിങ്ങും മാറിമാറി അടയാളപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന കേരളത്തിന്റെ വ്യവസായ ഭൂപടം. വ്യവസായവും വികസനവുമെന്നൊപ്പിച്ച് വിദേശത്തുപോകുന്ന മന്ത്രിമാർ. രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ കടന്നുകയറും ബാധിച്ച വിദ്യാഭ്യാസമേഖല. രാഷ്ട്രീയ സമീപനം നോക്കിമാത്രം വിലയിരുത്തപ്പെടുന്ന വികസന പദ്ധതികൾ. ഇങ്ങനെ ചിന്നിച്ചിത നിക്ഷിപ്ത വികസന സ്വപ്നങ്ങളാണ് നമുക്കുള്ളത്.

ആവശ്യത്തിലേറെ അനുകൂല സാഹചര്യങ്ങളുണ്ടായിട്ടും കേരളം വികസനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ പിന്നോക്കുപോകുന്നതിന്റെ കാരണം അമിതമായ രാഷ്ട്രീയാഭിമുഖ്യമാണെന്ന് നാം അനുഭവങ്ങളിലൂടെ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിനെതിരെ ഒറ്റപ്പെട്ട പ്രതികരണങ്ങൾ

മാത്രമേ ഇവിടെ ഉണ്ടാകുന്നുള്ളൂ. അക്കാദമിക് പണ്ഡിതന്മാരും സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്ന ഈ സത്യം അംഗീകരിച്ചുകൊടുക്കാൻ നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കൾക്ക് കഴിയുന്നില്ല. ഇങ്ങനെയുള്ള നേതാക്കൾ ഉണ്ടാകാതിരുന്നതിനാലാണ് എല്ലാ കാര്യത്തിലും രാഷ്ട്രീയം എന്ന സമീപനത്തിലേക്ക് കേരളം വഴുതി വീണത്. ഈ വഴിക്ക് മാറിനിന്നു ചിന്തിക്കാൻ സമർത്ഥനായ ഓരോന്നാലും ഉപരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ ഈ ആഹ്വാനം നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടികൾ ഗൗരവമായെടുക്കുന്ന കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് സംശയങ്ങൾ മാത്രമാണ് നമ്മുടെ മുമ്പിലുള്ളത്. എന്തായാലും ഉപരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ ഈ സത്യാന്വേഷണ പരീക്ഷണം പരക്കെ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുകയും ഇന്നുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള നേരറിഞ്ഞ പ്രതിതിയുണ്ടാകുകയും ചെയ്തത് പ്രതീക്ഷകൾക്ക് വകനല്കുന്നുണ്ട്. ഉപരാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തിലെ പ്രസക്ത ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്യമിച്ചുകൊണ്ട് ഇതിനെക്കുറിച്ച് ഒരു ചർച്ച തുടങ്ങുകയാണിവിടെ.

എല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും രാഷ്ട്രീയം എന്ന സമീപനം പാടില്ല. ജീവിതത്തിൽ രാഷ്ട്രീയവൽക്കരണം ഒഴിച്ചുനിർത്താവുന്ന ചില വശങ്ങളുണ്ട്. സമൂഹത്തിൽ മെച്ചപ്പെട്ട ജീവിതാവസ്ഥ സംജാതമാക്കുന്നതിന് രാഷ്ട്രീയം ഉപയോഗപ്പെടുത്താം. പക്ഷെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലും ഈ സമീപനം തുടർന്നാൽ തിരിച്ചടിയായിരിക്കും ഫലം. കേരളത്തിലെ ജനങ്ങൾ രാഷ്ട്രീയത്തോടു പുലർത്തുന്ന അമിതമായ ആഭിമുഖ്യം വെടിയുകയും ഈ ആഭിമുഖ്യം വികസന കാര്യങ്ങളിലേക്ക് തിരിച്ചുവിടുകയും ചെയ്യണം. എങ്കിൽ മാത്രമേ സംസ്ഥാനത്ത് സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവുമായ വികസനം സാദൃശ്യമാവൂ.

അധികാര വികേന്ദ്രീകരണം ലക്ഷ്യമാക്കിയുള്ള പഞ്ചായത്ത് രാജ് സംവിധാനം വികസനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന ഘടകമാകാൻ പോകുന്ന ഇന്നത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ ഈ ആവശ്യത്തിന് പ്രത്യേക പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്ന് ഞാൻ കരുതുന്നു.

കേരളത്തിൽ മനുഷ്യശേഷിയും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളും വേണ്ടത്രയുണ്ടെങ്കിലും അതിന് അനുസൃതമായ ഒരു സംരംഭക മനോഭാവം ഇനങ്ങളിൽ ദൃശ്യമല്ല. വിദ്യാഭ്യാസ-ആരോഗ്യക്ഷേമ രംഗങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടെ കേരളം കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുകയും നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യാനും കൂടുതൽ രംഗങ്ങളിൽ വികസനം സാദൃശ്യമാക്കാനും കഴിയണം. വികസനത്തിന് ഭൗതികമായ അടിത്തറ വേണം. ഇനങ്ങൾക്കിടയിൽ നിന്നും കൂടുതൽ സംരംഭക മുന്നോട്ടുവന്നാലേ ഇതു സാദൃശ്യമാവൂ. അതോടൊപ്പം തൊഴിലിനോടുള്ള മലയാളിയുടെ സാംസ്കാരികവും മനുഷ്യാസ്ത്രപരവുമായ സമീപനത്തിലും മാറ്റം വരുത്തണം. ഏതെങ്കിലും ഒരു ജോലി കിട്ടിയാൽ മതി. അതു വെള്ളക്കോളർ ജോലി ആയിരിക്കണമെന്നുള്ളതു എന്നതാണ് പലരുടേയും സമീപനം. ഇതിൽ മാറ്റം വരുത്തി കാർമ്മികവും വ്യാവസായികവും ഉൾപ്പെടെ എല്ലാ മേഖലകളിലും കൂടുതൽ സംരംഭകങ്ങൾക്ക് തയ്യാറാവണം.

വിദ്യാഭ്യാസ രംഗത്ത് കേരളം ഒട്ടേറെ നേട്ടങ്ങൾ കൈവരിക്കുകയും നൂറുശതമാനം സാക്ഷരത നേടുകയും ചെയ്തെങ്കിലും പ്രാഥമികതലം മുതൽ ഉന്നതതലംവരെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഗുണ

നിലവാരവും മേന്മയും ഇടിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ സ്വഭാവവും നഷ്ടപ്പെടുന്നു. തൊഴിലിനോടുള്ള അഭ്യന്തര പങ്കാളിത്തം സമർപ്പണ മനോഭാവവും കുറയുന്നു.

എന്തൊക്കെ നേട്ടമുണ്ടാക്കിയെങ്കിലും കേരളത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് എന്തൊരു തകരാറുണ്ടെന്ന ധാരണയാണ് പരന്നിട്ടുള്ളത്. ഈ ധാരണയ്ക്ക് മാറ്റം വരുത്താനുള്ള നടപടികളെപ്പറ്റി ആലോചിക്കണം.

കേരളം നൂറു ശതമാനം സാക്ഷരത കൈവരിച്ചു. ശിശുമരണ നിരക്കും ജനന നിരക്കും കുറച്ചു. ആരോഗ്യത്തിലും വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള കേരള മോഡൽ വികസനമാണ് ഇത് സാദൃശ്യമാക്കിയത്. ഇനങ്ങളുടെ കൂട്ടായ പ്രവർത്തനമാണ് ഈ അഭ്യന്തരത്തിന് അടിസ്ഥാനം.

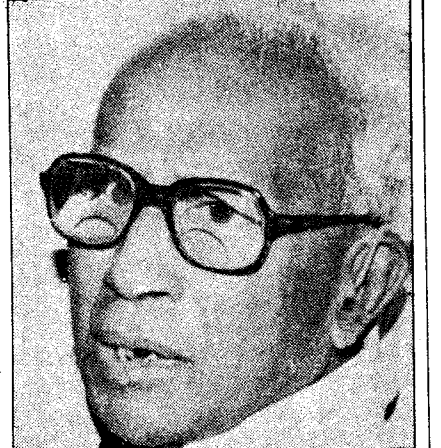
—ഉപരാഷ്ട്രപതി
കെ.ആർ.നാരായണൻ

രാഷ്ട്രീയമില്ലാത്ത വികസനമുണ്ടോ?

ഇ.എം.എസ്.

വികസനത്തിൽ രാഷ്ട്രീയമില്ലാതാക്കാൻ കഴിയില്ല. എന്നാൽ പാർട്ടി രാഷ്ട്രീയമില്ലാതാക്കാൻ കഴിയും. ശ്രീ.ഇ.എം.എസ് നമ്പൂതിരിപ്പാട് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. വികസനത്തിൽ രാഷ്ട്രീയമോ എന്ന വിഷയത്തെ സ്പർശിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ തുടർന്നു.

രാഷ്ട്രീയമില്ലാത്ത വികസനം അസംബന്ധമാണ്. വികസനമെന്നാൽത്തന്നെ രാഷ്ട്രീയമാണ്. വികസനത്തിന്റെ അർത്ഥം ഇന്നത്തെ സാമൂഹ്യ സാമ്പത്തിക സാംസ്കാരിക സിമിതിയിൽ മാറ്റം വരുത്തുകയെന്ന

താണ്. അതേറ്റവും വലിയ രാഷ്ട്രീയമാണ്. ഇതുകൊണ്ട് ഒരിക്കലും വികസനത്തിൽ രാഷ്ട്രീയമില്ലാതാക്കാൻ കഴിയില്ല. പക്ഷെ പാർട്ടി രാഷ്ട്രീയമില്ലാതാക്കാൻ കഴിയും. പാർട്ടിരാഷ്ട്രീയവും രാഷ്ട്രീയവും തമ്മിൽ വളരെ വ്യത്യാസമുണ്ട്.

പാർട്ടി രാഷ്ട്രീയമില്ലാതാക്കുക എന്നതിന്റെ അർത്ഥം വികസനമെങ്ങനെ വേണമെന്നുള്ളതിനെ സംബന്ധിച്ച് രാജ്യത്താകമാനം ചർച്ച നടത്തണം. ഈ ചർച്ചയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പൊതുധാരണയുണ്ടാകണം. ആ പൊതുധാരണയനുസരിച്ച് വികസന പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നതിൽ ഭരണകക്ഷികളും പ്രതിപക്ഷ കക്ഷികളും ഗവൺമെന്റും ഇനങ്ങളും എല്ലാം യോജിച്ചു പ്രവർത്തിക്കും. ഇത് പാർട്ടി രാഷ്ട്രീയത്തിനതിരമായ വികസനമാണ്. ഉദാഹരണത്തിന് നരസിംഹറാവുവിന്റെ വികസന രാഷ്ട്രീയത്തിന് ഞങ്ങൾ എതിരാണ്. ആ വികസന രാഷ്ട്രീയത്തിനെതിരായി ഞങ്ങൾ രാജ്യത്താകമാനം സമരം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇത് രാജ്യത്തെ നശിപ്പിക്കും, നാട്ടുകാരെയാകെ നശിപ്പിക്കും എന്നുമാത്രമല്ല രാജ്യത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയവും സാംസ്കാരികവുമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും സ്വാശ്രയതയ്ക്കെയും നശിപ്പിക്കും. ഇതുകൊണ്ട് ആ രാഷ്ട്രീയത്തിന് ഞങ്ങളെതിരാണ്. അതിനു ബദലായി ഞങ്ങൾക്കൊരു രാഷ്ട്രീയമുണ്ട്. ഞങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയത്തിനനുസൃതമായിട്ടാണ് പാർട്ടി രാഷ്ട്രീയത്തിനതിരമായ വികസനമെന്നു പറയുന്നത്.

കേരളത്തിനു മാത്രമായി ഒരു വികസനമില്ല. കേരളത്തിന്റെ വികസനമെന്നുവെച്ചാൽ അഖിലേന്ത്യാ വികസനത്തിന്റെ ഭാഗമാണ്-ആ അഖിലേന്ത്യാ വികസനത്തിന്റെ അലകും പിടിയും മാറ്റേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനുവേണ്ടിയുള്ള സമരത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ പറയുന്നത്. പാർട്ടി രാഷ്ട്രീയത്തിനതിരമായ വികസനം വേണമെന്ന്. ഉദാഹരണത്തിന് കേരളത്തിന്റെ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ഇതുവരെ ഒരു ചർച്ചയും

നടന്നിട്ടില്ലായിരുന്നു. ആദ്യമായി ഒരു ചർച്ച നടന്നത് കേരളാ പഠന കോൺഗ്രസിലാണ്. ഇത് നല്ല ഒരു തുടക്കമാണ്. പക്ഷെ അവസാനമല്ല. ഇതിനേത്തുടർന്ന് ഇനിയും ചർച്ച നടത്തണം. ഞങ്ങൾ എ.കെ.ജി പഠന ഗവേഷണ കേന്ദ്രം-ഇരുപതോളം വിഷയങ്ങളിലായി അടുത്ത ഏതാനും മാസങ്ങളിൽ കുറെ സംസ്ഥാന സെമിനാറുകൾ നടത്തുന്നുണ്ട്. ആ സെമിനാറിൽ ഈ പ്രശ്നങ്ങളെല്ലാം ചർച്ച ചെയ്യും. അതിൽ വിവിധ രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടികളും വിവിധ സംഘടനകളിൽപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവരും അക്കാദമിക് പണ്ഡിതന്മാരും/ എല്ലാവരെയും പങ്കെടുപ്പിക്കും. ഇതിൽ വ്യവസായം, വ്യാപാരം, ബാങ്കിങ്, വിദ്യാഭ്യാസം, സംസ്കാരം, ഭരണം ഇവയൊക്കെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു പൊതുധാരണയുണ്ടാക്കാൻ കഴിയും. ഈ പൊതുധാരണ പാർട്ടി രാഷ്ട്രീയത്തിനതിരമായിത്തീരണം. എന്നാൽ രാഷ്ട്രീയത്തിനതിരമല്ല.

നരസിംഹറാവു കേന്ദ്രത്തിലും കരുണാകരൻ കേരളത്തിലും തുടർന്നുവരുന്ന രാഷ്ട്രീയത്തിനെതിരാണ് ഇത്. പക്ഷെ ഇതാണ് ശരിക്ക് ഇനങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയം. ഈ തരത്തിൽ ഇനങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയമാണ് വികസനം. ഈ അർത്ഥത്തിലാണ് കെ.ആർ. നാരായണന്റെ പ്രസംഗത്തോടു ഞാൻ പ്രതികരിച്ചത്. കെ.ആർ.നാരായണന്റെ വാക്കുകളോട് ഞാൻ യോജിക്കുന്നു. വികസനം രാഷ്ട്രീയത്തിനതിരമാകണമെന്ന് ഈ അർത്ഥത്തിലാണ്.

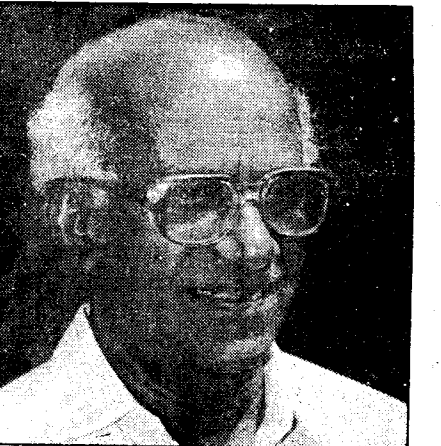
വികസനമെങ്ങനെ വേണമെന്നു പറയാൻ ഞാൻ ദുഷ്കര്യമൊന്നുമില്ല. നമ്മൾ ഇനങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ ചർച്ച ചെയ്യണം. നമുക്കുള്ള ഏറ്റവും വലിയ സ്വത്തായ മനുഷ്യവിഭവശേഷിയുടെ നല്ലൊരു ഭാഗം നാം കയറുമതി ചെയ്യുകയാണ്... നമ്മുടെ ഏറ്റവും വിലപിടിച്ച ഈ മനുഷ്യവിഭവശേഷി അമരിക്കയില്ലെങ്കിൽ യൂറോപ്പിലേക്കും ഗൾഫിലേക്കും കയറി അയയ്ക്കുകയാണ്. അത് ഇവിടെത്തെ വികസനത്തിനുവേണ്ടി ഉപയോഗിക്കണം. ഇതൊരു പ്രധാന പ്രശ്നമാണ്.

ചിലർ പറയുന്നത് തൊഴിൽക്കുഴപ്പമാണ് വികസനത്തിനു തടസ്സമെന്ന്. ഇതിന്റെ അർത്ഥം തൊഴിലാളികളുള്ളതാണ് ദോഷമെന്നാണ്. ഇതിന്റെ മറുപടിയർത്ഥം തൊഴിലാളികളെ നശിപ്പിക്കണമെന്നാണ്. ഇതു തന്നെയാണ് ഹിന്ദുലർ പറഞ്ഞത്. അതുതന്നെ കരുണാകരനും കൂടുതൽ പറയുന്നു. ഈ രാജ്യത്തെതെങ്കിലും നടത്തണമെങ്കിൽ ബന്ധുക്കളും പ്രകടനങ്ങളും ഇല്ലാതാക്കണമെന്നാണ് മറു ചിലരുടെ പ്രചാരണം. എന്നു വെച്ചാൽ ഇനങ്ങളില്ലാതെയാകണം. ഇനങ്ങൾ പ്രമാണിമാർ പറയുന്നത് അംഗീകരിച്ച് നടപ്പിലാക്കാൻ വേണ്ടി നിലക്കണം. ഇവർക്ക് സ്വന്തമായിട്ടൊന്നും പാടില്ല എന്നാണിവരുടെ അഭിപ്രായം. മുതലാളിക്കുവേണ്ടി പണിയെടുക്കാൻ തൊഴിലാളികൾ വേണം. എന്നാൽ തൊഴിലാളികളുടെ അവകാശത്തിനുവേണ്ടി

പോരാടിക്കൂടാ. ഇതല്ല തൊഴിലാളികളെ പഴിചാറുന്നതിന്റെ അർത്ഥം.

വികസനത്തിൽ തൊഴിലാളികളുടെ സഹകരണം ഉറപ്പാക്കാൻ തൊഴിലാളികളെ അംഗീകരിക്കുകയാണുവേണ്ടത്. തൊഴിലാളികളാണ് കുഴപ്പക്കാരെന്ന പ്രചാരണം അവസാനിപ്പിക്കണം. തൊഴിലാളികളുടെ സഹകരണമില്ലാതെ വികസനം നടക്കുകില്ല എന്ന വസ്തുത അംഗീകരിക്കുകയും വേണം. ഇതൊക്കെ മനസ്സിൽവെച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു വികസനത്തിന് വഴി തുറക്കുന്നതാണ് എ.കെ.ജി പഠനകേന്ദ്രം സംഘടിപ്പിച്ച കേരളാ പഠന കോൺഗ്രസ്സ്. കെ.ആർ.നാരായണനെ ഞാൻ അനുകൂലിച്ചതും ഈ അർത്ഥത്തിലാണ്.

രാഷ്ട്രീയമില്ലാത്ത വികസനം വെളിയം ഭാർഗ്ഗവൻ

വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ജനപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുന്നതിലൂടെ രാഷ്ട്രീയം ഒഴിവാക്കാം. എന്നാൽ എല്ലാ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളിലും രാഷ്ട്രീയമുണ്ടെന്നാണ് ശ്രീ.വെളിയം ഭാർഗ്ഗവന്റെ അഭിപ്രായം. അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം തന്റെ നിലപാട് വിശദീകരിക്കുന്നു.

വികസനത്തിൽ രാഷ്ട്രീയം പാടില്ലെന്ന നാരായണന്റെ അഭിപ്രായം ശരിയല്ല. ഇപ്പോൾ

കൂടുതൽ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ നയങ്ങൾ തന്നെയെടുക്കുക. ലിബറലൈസേഷൻ ഗ്ലോബലൈസേഷൻ... ഇതുകൊണ്ട് ഇക്കോണമി വളർന്നുകൊണ്ടിട്ടു. ഇതിന്റെയൊക്കെ ഫലമായി സാമാന്യ ജനങ്ങളുടെ ജീവിതനിലവാരം ഇടിയുകയാണെന്ന വസ്തുത നാം കാണണം. വില വർദ്ധിക്കുന്നു. തൊഴിലില്ലായ്മ പെരുകുന്നു. പുതിയ ഈ നയങ്ങളുടെ ഫലമായി ഉള്ള തൊഴിലുകൾ നഷ്ടപ്പെടുന്നു. സാമാന്യ ജനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പിടിച്ച് നിലക്കാൻ കഴിയാത്ത സാഹചര്യം ഇവിടെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ വ്യവസായികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കൂടുതൽ സൗകര്യങ്ങൾ ലഭിക്കുകയാണ്. ഇതിനൊരു രാഷ്ട്രീയ മിമിക്സ്? നിശ്ചിതമായ ഒരു രാഷ്ട്രീയമുണ്ട്. റാവുവിന്റെ ബജറ്റ് എടുക്കുക. ഈ ബജറ്റ് പ്രത്യേകമായും പരോക്ഷമായും ഈ വർഷവും കഴിഞ്ഞ വർഷവും പതിനായിരം കോടിയുടെ വീതം അധിക വിഭവസമാഹരണം ലക്ഷ്യമാക്കിയിരുന്നു. ഇതിനുള്ള പ്രധാന മാർഗ്ഗങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണ്? അരിയുടെ വില കുട്ടുക. ഗോതമ്പിന്റെ വില കുട്ടുക, പഞ്ചസാരയുടെ വില കുട്ടുക, റെയിൽവേ നിരക്കുകൾ കുട്ടുക, ഇരുമ്പ് കൽക്കരി ഉരുക്ക് എന്നിവയുടെ വില കുട്ടുക എല്ലാത്തിനും വില വർദ്ധനവുണ്ടാക്കാൻ കാരണമാകുന്ന പെട്രോളിന്റെയും ഡീസലിന്റെയും വില കുട്ടുക. ഇതെല്ലാം സാധാരണക്കാരനെ നേരിട്ടു ബാധിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളാണ്. എന്നിട്ട് ഇവർ എക്സൈസ് ഡ്യൂട്ടിയിൽ വരുത്തിയ മാറ്റങ്ങളും കൂടിയാകുമ്പോൾ സാധാരണക്കാരന്റെ നടുവിലാകുന്നു.

ഇതുകൂടാതെ ഇവർ ഇറക്കുമതി ലിബറലൈസ് ചെയ്തു. അത് ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന വരെ സഹായിക്കുന്ന ഒരു നടപടിയല്ലേ? സാധാരണ മനുഷ്യർ എന്താണ് ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്നത്. സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ നിത്യജീവിതത്തിനാവശ്യമായ സാധനങ്ങളുടെ വില എല്ലാ വർഷവും കൂട്ടുന്ന സർക്കാർ ഇൻകോടാക്സ്, കമ്പനി ടാക്സ്, ഇവയ്ക്കൊക്കെ ഇളവുകൾ കൊടുത്തു. ഇതിനെത്താണ് ന്യായീകരണം? സർക്കാരിന്റെ നടപടി ബോധപൂർവ്വം പാവപ്പെട്ടവരുടെ ചെലവിൽ, പണക്കാർക്ക് കൂടുതൽ ആനുകൂല്യം നൽകാനായിരുന്നുവെന്നാണെന്ന് ആർക്കാണ് മനസ്സിലാകാത്തത്.

അപ്പോൾ വികസനത്തിന് ഒരു രാഷ്ട്രീയമില്ലെന്നു പറയുന്നത് ശരിയല്ല. ഇപ്പോൾ മൾട്ടിനാഷണലുകൾ ഇന്ത്യയിൽ വരുന്നതിന് ഉന്നയിക്കുന്ന ആവശ്യമെന്താണ്? ലോക ബാങ്കും ഐ.എം.എഫും ഉന്നയിക്കുന്ന ആവശ്യമെന്താണ്? ഇവിടത്തെ തൊഴിൽ നയത്തിൽ കർശനമായ മാറ്റം വരുത്തണമെന്നാണ്. ഫയർ ആന്റ് ഹയർ നയം സ്വീകരിക്കണം. ഇഷ്ടമുള്ള ജോലി ക്ഷാര ഇഷ്ടമുള്ളപ്പോൾ സ്വീകരിക്കാനും പറഞ്ഞുവിടാനുമുള്ള സാ

ഡി. ബാബുപാൾ

ഒരു മഹാവ്യക്തി സമരണയായി മാറി. പഞ്ചതന്ത്രത്തിൽ ഒരു ശ്ലോകമുണ്ട്: മിക്ക മരങ്ങളും മുമ്പെങ്കിലും മരമാണ്, എന്നാൽ ഏതു മരം പക്ഷികൾക്കു കൂടുതൽ ശിഖരങ്ങളും വാനരന്മാർക്ക് ആശ്രയിക്കുവാൻ തടിയും കീടങ്ങൾക്കു വസിക്കുവാൻ പൊന്തുകളും വണ്ടികൾക്കു തേൻ കൂടിച്ച മയങ്ങുവാൻ പൂക്കളും മൃഗങ്ങൾക്കു സ്വച്ഛമായി ഉറങ്ങുവാൻ തണലും ഒരുക്കുന്നുവോ ആ മരം പ്രശസ്തയർഹിക്കുന്നു എന്നാണ് അർത്ഥം.*1 തന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ എല്ലാ അംശങ്ങളും പരന്നുവെക്കുകയായി പ്രയാഗ്നപ്രഭാതത്തിൽ ആർച്ച് ബിഷപ്പ് ഈ പ്രമാണമനുസരിച്ച് പ്രശസ്തയർഹിക്കുന്ന മഹാവ്യക്തിത്വത്തെ ആയിരുന്നു എന്നതിൽ സംശയം വേണ്ട.

സഹലിയാത്ര

മെത്രാൻമാർ അഭിഷേകാവസ്ഥയിൽ ഒരു പ്രസംഗം പറയുന്ന രീതി നിലവിലുണ്ട്. ആ പ്രസംഗത്തിലെ വാക്യങ്ങൾ വളരെ ആലോചിച്ച് തുപപ്പെടുത്തുന്നതാണത്. ദീർഘ കാലത്തിനുശേഷം പ്രസംഗകൻ കാലം ചെയ്തു കഴിയുമ്പോൾ ആ പ്രസംഗം വായിച്ചാൽ "ഈ തിരുമേനി പറഞ്ഞതുപോലെ പ്രവർത്തിച്ചു" എന്ന് ആത്മപരമഭാവത്തിൽ പറയാനാവും എന്നതിൽ എനിക്കുറപ്പില്ല. "ഒന്നും നടന്നില്ല, വെറും വാചകം" എന്നു പറയേണ്ടി വരില്ലായിരിക്കാം. എങ്കിലും "ചെറുപ്പത്തിൽ എന്തായിരുന്നു ആദർശ ധീരത്വം" "പാവം, നന്നായി ശ്രമിച്ചു, കാര്യമൊന്നും നടന്നില്ല", "പറഞ്ഞതൊക്കെ നടത്തിയെടുക്കാൻ അർദ്ധം മാത്രം വിചാരിച്ചാൽ പോരല്ലോ" എന്നിങ്ങനെയൊക്കെ പൂർവ്വമായ പ്രതികരണങ്ങളായിരിക്കാം മിക്ക കണ്വാക്കങ്ങൾ കഴിയുമ്പോഴും നാം കേൾക്കേണ്ടി വരിക. ഇനി ഞാൻ ഒരു പ്രസംഗം ഉദ്യമിക്കട്ടെ. 1953 ജൂനുവരി 29-ന് തിരുവനന്തപുരം അതിരൂപതയുടെ സഹായമേന്മയായി വാഴിക്കുപെട്ട ഈവാനിയോസ് കോളേജിലെ ഗൗരവക്കരനായ പ്രിൻസിപ്പൽ ബനഡിക്ട് ചുൻ ഗ്രിഗോറിയോസ് എന്ന പേരിൽ ചെയ്ത ആദ്യപ്രസംഗത്തിൽ നിന്നാണ് ഈ ഉദ്യമം.

"ഈനുമുതൽ നിങ്ങളുടെ ദുഃഖം എന്റെ ദുഃഖവും നിങ്ങളുടെ ആവശ്യം എന്റെ ആവശ്യവും നിങ്ങളുടെ സന്തോഷം എന്റെ സന്തോഷവുമായിരിക്കട്ടെ. മുന്നൂറു വർഷങ്ങൾക്കു മുൻപു നടന്ന സഭാഭിനന്ത അവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനായി എന്റെ മുഴുവൻ കഴിവുകളും ഞാൻ വിനിയോഗിക്കുന്നതാണ്. മനുഷ്യനു ശരീരവും ആത്മാവുമുണ്ട്. ആദ്യയാത്മിക പുരോഗതിക്ക് ശാരീരിക സിദ്ധികളുമാവശ്യമാണ്. ആദ്യയാത്മികമായ ഒരു മുഖ്യം ഉണ്ടായിരിക്കണം, സമസ്ത പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും. രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹ്യ, സാമൂഹിക പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അതു തെളിയിക്കണം. രാഷ്ട്രീയവും ആദ്യയാത്മിക പുരോഗതിയുമായി ബന്ധമുണ്ട്. രാഷ്ട്രീയത്തെപ്പറ്റി നാം കൂടുതൽ ചിന്തിക്കുന്നു. സാമ്പത്തിക കാര്യങ്ങളും സഭയ്ക്കു കണ്ണടയ്ക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ല. എനിക്കു സാധ്യക്കാരാൽ അധികം സ്നേഹമുണ്ട്. ഞാൻ ഒരു പാവമായിരുന്നു. പട്ടണിയുടെ വിഷമത നേരിട്ടിരുന്നവൻ എനിക്കു സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്റെ ആത്യന്തിക ബാക്കി മുഴുവൻ സാധ്യക്കാരാൽ ഉയർച്ചയ്ക്കുവേണ്ടി വിനിയോഗിക്കുമെന്ന് ഞാൻ പ്രതിജ്ഞിച്ചിരുന്നു. പട്ടണിക്കാരാടു ചേർമ്മയെടുത്തു പറഞ്ഞു കണ്ണുനീർ വീഴ്ത്തുന്ന ഏതൊരുവനെയും വെല്ലുവിളിക്കാൻ ഞാൻ തയ്യാറാണ്."

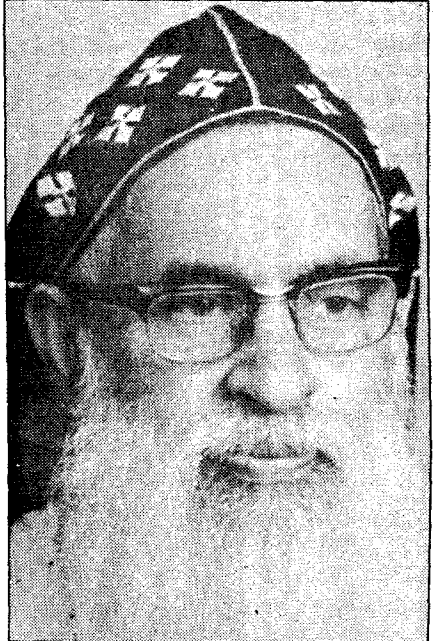
ഈ പ്രസംഗം ആർച്ച് ബിഷപ്പ് കഴിഞ്ഞ മാസം ടാഗോർ തിയേറ്ററിൽ ചെയ്തതാണ് എന്നു പറഞ്ഞാലും തിരുവനന്തപുരം പൗരവലി വിശ്വസിക്കും, ഇല്ലെ? ഒരു വ്യക്തിത്വത്തിന് എത്ര മുഖങ്ങൾ ആവാം? രണ്ട്, ഏറിയാൻ മൂന്ന്. തുപതയുടെ ആദ്യയാത്മിക പിതാവായ മെത്രാൻ ഭരണപട്ടാകുട ആയാൽ രണ്ടുമുഖമായി. ആ ആൾ സന്നദ്ധസർവ്വകാരികൾക്കു കാര്യമെന്തെങ്കിലും പരിരക്ഷിക്കാവുന്നതെന്ന് ആദ്യയാത്മികതയുടെ ഉത്തരഗുണങ്ങൾ കാൽക്കീഴിലാക്കുകയും ചെയ്ത പരിവർത്തനകൂടെ ആയാൽ മുന്നായി മുഖങ്ങൾ. അതേ ആൾ വ്യവസായ

പ്രതിഭ, കർഷകശ്രീ, സമാപനങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി പടുത്തുയർത്തുന്ന മഹാശില്പി, സാമൂഹ്യസേവനത്തിനു പുതിയ മാനങ്ങൾ നിർവ്വചിച്ച മനുഷ്യസ്നേഹി, മീൻപിടിച്ച ലോറിയിലാക്കി മലനാട്ടിലെത്തിക്കുകയും അതേ ലോറിയിൽ മലനാടൻ കപ്പൽ തീരദേശത്തെ മത്സ്യത്തൊഴിലാളികൾക്കു ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്തുകവഴി കപ്പലുടേയും മീനീന്റെയും കല്യാണത്തിന് കാർമ്മികനായ ഭാവനാശാലി, വിദ്യാഭ്യാസധരൻ, മതമെതിരെയുടെ പ്രചാരകൻ—വേണ്ട, ഇത് എഴുതിയാൽ തീരുകയില്ല. ഇത്ര വൈവിധ്യമാർന്ന മേഖലകളിൽ വ്യാപിക്കുകയും തന്നിലെ സന്നദ്ധതയുടെ ലാളിത്യം അന്ത്യംവരെ പരിരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്ത ആർച്ച് ബിഷപ്പ് ഒരു അഭ്യുക്തിപ്രതിഭാസമാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഏതു മേഖലയിലും പരസ്പരമായിരുന്നു തിരുമേനിക്ക് അടിസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നെന്ന് ഗവേഷണകേന്ദ്രം ഒരു പുതിയ ഇനം കപ്പൽ വികസിപ്പിച്ചെടുത്തു. H 144. തിരുമേനി അതു പരീക്ഷിച്ചു. വിജയം കണ്ടപ്പോൾ പ്രചരിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. എങ്ങനെയെന്നോ? നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ കുർബാന അർപ്പിക്കുവാൻ പോകുമ്പോൾ കാറിന്റെ ഡിക്കിയിൽ കുറെ

കപ്പലോൽ കാണും. കുർബാന കഴിഞ്ഞാൽ കപ്പലെയക്കുറിച്ച് പ്രസംഗം. വേണ്ടവർക്ക് കപ്പലോൽ വിതരണം കുണിന്റെ കാര്യത്തിലും ഇതായിരുന്നു മാതൃക. ആനുകൂല്യം മുൻപ് തിരുമേനി പറഞ്ഞ ഒരു അനുഭവം ഓർമ്മവരുന്നു: കൂടുതൽപ്പഴയ്ക്കുടയ്ക്ക് എവിടെയോ ഒരു സ്ഥലത്ത് തിരുമേനിയുടെ ഉപദേശം സ്വീകരിച്ച് കുണ്ടുകുപ്പി ചെയ്ത ഒരു കുടുംബം വിശപ്പിൽനിന്നു മോചനം നേടിയ കഥ. സുബാബുജി മാമ്മിയവുമൊക്കെ തിരുമേനി പ്രചരിപ്പിച്ചത് കേരളീയരുടെ സാമ്പത്തികകാര്യം ലക്ഷ്യമാക്കിയായിരുന്നു. ഓരോരുത്തരെയും മതവിശ്വാസത്തിനതീതമായി ഓരോ ഓരോരുത്തരെയും അവകാശമാണെന്ന് ഈ കാവിവസ്ത്രധാരി കരുതി. സ്വന്തം മതവിശ്വാസത്തിൽ അല്പംപോലും വെളളം ചേർക്കാതെ അർദ്ധം മറു മതങ്ങളെ ആത്മാർത്ഥമായി സ്നേഹിച്ചു. 'ദൈവം പണ്ട് ഭാഗം ഭാഗമായിട്ടും വിവിധമായിട്ടും പ്രവാചകന്മാർ മുഖാന്തരം പിതാക്കന്മാരോട് അരുളിച്ചെയ്തിട്ട് ഈ അതു കാലത്ത് പുതിയ മുഖാന്തരം നമ്മോട് അരുളിച്ചെയ്തിരിക്കുന്നു' എന്നൊരു വാക്യമുണ്ട് ബൈബിളിൽ.*2 ഇത് തിരുമേനിയെ വളരെ സാധിനിച്ചു. ഓരോ സമൂഹത്തിനും

ഓരോ സംസ്കാരത്തിനും അനുരൂപമായ വിധത്തിൽ സ്വയം വെളളപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിവും മനുഷ്യജാതിയോടു മുഴുവൻ—കത്തോലിക്കരോടോ ക്രിസ്ത്യാനികളോടോ മാത്രമല്ല—കനിവുള്ളവനാണ് ദൈവമെന്ന് തിരുമേനി വിശ്വസിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണ് ഇത്ര മതങ്ങളെ സ്നേഹിക്കാൻ തിരുമേനിക്ക് കഴിഞ്ഞത്. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്ന ക്രൈസ്തവ മതത്തോടുള്ള തന്റെ പ്രതിബദ്ധത വർദ്ധിപ്പിക്കുമെന്ന്. തിരുമേനി വിശ്വസിച്ചിരുന്നു താനും. ഈ മനസ്സാണ് നിലയ്ക്കൽപുരത്തുണ്ടായ പ്ലോർ അന്ത്യരത്നകനാക്കാൻ തിരുമേനിയെ യോഗ്യനാക്കിയത്. നിലയ്ക്കൽ ഒരു പുരാതന ജനപദമായിരുന്നു എന്നതിൽ തർക്കം വേണ്ട. തോമാശ്ലീഹാ അവിടെ സുവിശേഷം അറിയിച്ചു എന്ന പാരമ്പര്യവും പഴയതാണ്: ഏഴു സ്ഥലങ്ങളിൽ ഒന്ന് നിലയ്ക്കൽ അഥവാ ചായൽ എന്ന് അറിയപ്പെട്ടിരുന്നെന്ന് ഞാൻ വേദപാഠം പഠിച്ചിട്ടുണ്ട്; ഭരണാധികാരിയായ ഒരു മെത്രാന്റെ സ്ഥാനികരൂപത (titular diocese) തന്നെ അതാണ്. എന്നാൽ അവിടെ കുരിശ് കണ്ടെത്തിയതിനുശേഷം ഞായ കോലാഹലങ്ങൾ തിരുമേനിയുടെ ഭൂരിപക്ഷം ക്രൈസ്തവരെയും ദുഃഖിതരാക്കി. പഴയ പുരാണം എന്തായാലും സമകാലിക യാഥാർത്ഥ്യം ഗണ്യമായിരുന്നു യാണല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ശബരിമലയെ ബഹുമാനിക്കുന്നവർക്ക് മനഃപ്രയാസം ഉണ്ടാകാതിരിക്കണം എന്നതായിരുന്നു തിരുമേനിയുടെ പ്രഥമ പരിഗണന. എന്നാൽ ആ ഭൂപ്രദേശം മുഴുവൻ അയ്യപ്പന്റെ പൂജാലയമാണ് എന്ന തീവ്രവാദത്തെ തിരുമേനി പ്രിണിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഏതായാലും ഇരുഭാഗത്തെയും തീവ്രവാദികളെ സമാധാനിപ്പിക്കാനും വല്ല കുടിലരാഷ്ട്രീയവും ആരുടെയെങ്കിലും മനസ്സിൽ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അതിനെ അസ്വസ്ഥമാക്കാനും മലയാളനാട്ടിൽ എന്നും പുലർന്നുപോന്ന ഹിന്ദു-ക്രൈസ്തവ സൗഹൃദം പുനഃസ്ഥാപിക്കുവാനും തിരുമേനിക്ക് കഴിഞ്ഞു. അതേസമയം, നിലയ്ക്കൽപുരത്തു അനുവദിച്ച കിട്ടിയ സ്ഥലം എല്ലാ ക്രൈസ്തവരും സഹകരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു കേന്ദ്രമായി വളർത്താൻ തിരുമേനി സാധിച്ചു. വിവിധ ക്രിസ്തീയവിഭാഗങ്ങളെ ഒരുമിപ്പിച്ചു കൊണ്ടുപോകാൻ എളുപ്പമല്ല. നാല്—കത്തോലിക്ക, ഓർത്തഡോക്സ്, പ്രോട്ടസ്റ്റന്റ്, ഫണ്ടമെൻറലിസ്റ്റ്—പ്രമുഖ വിഭാഗങ്ങളിലായി 2000 ഉപവിഭാഗങ്ങളാണ് ക്രൈസ്തവ സഭയിൽ. ഇവരെക്കൊത്തുമിളക്കി അഭിപ്രായ വ്യത്യാസങ്ങൾ വളരെ രുക്ഷമാണ് പലപ്പോഴും. ഞങ്ങളുടെ ഒരു മെത്രാപ്പോലീത്താ (ഇപ്പോൾ ജീവിച്ചിരിപ്പില്ല) ഒരിക്കൽ പറഞ്ഞു: കത്തോലിക്കരോടു കൂടുന്നതിനെക്കാൾ നമുക്ക് എളുപ്പം ഇസ്ലാം സ്വീകരിക്കുന്നതാണ്; അവരുമായി ഏഴു വ്യത്യാസങ്ങളെ ഉള്ളൂ, കത്തോലിക്കരുമായി പതിനേഴുണ്ട്! (ഇപ്പോൾ

കത്തോലിക്കരും ഞങ്ങളും സമനവത്തിന്റെ പാതയിലാണ്.) തിരുമേനി മതാനിതമായി മനുഷ്യനെ കണ്ടതുപോലെതന്നെ മതത്തിനകത്ത് വിഭാഗാനിതമായി ക്രൈസ്തവരെയും കണ്ടു. വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധ ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്ത രണ്ടു മേഖലകളിലേക്കുകൂടി വിരൽചൂണ്ടിയിട്ട് ഈ ലേഖനം ഉപസംഹരിക്കാം. ഒന്ന്, കൃഷ്ണം രോഗാശുപത്രിയാണ്. ബനഡിക്ട് തിരുമേനി ആശുപത്രി തുടങ്ങിയപ്പോൾ ചെലവല്ലാത്ത വരവുണ്ടാകാത്ത ആശുപത്രിയാണ് തുടങ്ങിയത്. മനോരോഗാശുപത്രിപോലും നഷ്ടം കൂടാതെ നടന്നേക്കും; കൃഷ്ണരോഗാശുപത്രി എപ്പോഴും നഷ്ടത്തിലേ നടക്കും. അതിനാണ്

ആർച്ച് ബിഷപ്പ് ബനഡിക്ട് മാർഗ്രിഗോറിയോസ്

ഇറങ്ങിത്തിരിച്ച ആധുനിക ഡാമിയനായിരുന്നു ആർച്ച് ബിഷപ്പ്. രണ്ടാമത്തേത് അതിനോടു ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പിറപ്പൻകോട് കൃഷ്ണം രോഗാശുപത്രിയിൽ സേവനം അനുഷ്ഠിക്കാനാണ് മലയാളിയായ ഡോ. മിസസ് ബേക്കർ നാട്ടിൽ വന്നത്. കൂടെവന്ന ലാറി ബേക്കർ നമ്മുടെ ഭവന നിർമ്മാണ സങ്കല്പങ്ങൾക്ക് വിപ്ലവാത്മകമായ ദേവ വരുത്തിയപ്പോ. അതിനു തുടക്കം കുറിച്ചത് തിരുമേനിയായിരുന്നു. കപ്പലും കുന്നും പ്രചരിപ്പിച്ചതുപോലെ തിരുമേനി ബേക്കർസൈലിയും പ്രചരിപ്പിച്ചു. നിർമ്മിതികേന്ദ്രത്തിന്റെ പരസ്യങ്ങൾക്ക് അല്പമെങ്കിലും വിശ്വാസ്യത ഇന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത് ബേക്കർസൈലി പ്രചരിപ്പിച്ച തിരുമേനിയോടു ബന്ധപ്പെട്ടതാണെന്ന് പരമാർശിക്കുവാൻ വയ്യ. ചെപ്പയർഹോമിന്റെ സ്ഥാപനകാര്യത്തിലാണ് ഞാൻ തിരുമേനിയോട് കൂടുതൽ

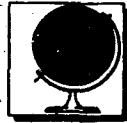
അടുത്തത്. അതൊക്കെ വേറെ എഴുതിയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് വിസ്തരിക്കുന്നില്ല. ഒന്നുമാത്രം പറയട്ടെ: പക്ഷൽ കുണിനെയും രാത്രി നക്ഷത്രത്തെയും സ്നേഹിച്ച ഈ പിതാവ്, ഓരോ പ്രാവശ്യവും കാണുമ്പോൾ "വല്ലഭം വായിക്കുന്നുണ്ടോ? ഏതാണ് ഒടുവിൽ വായിച്ചത്" എന്നു തിരക്കിയ ഈ ഗുരു, മതമതായാലും മനുഷ്യൻ ഈശ്വരസന്താനമാണ് എന്നു പഠിപ്പിച്ച ഈ ആർച്ച് ബിഷപ്പ് മരിക്കുകയില്ല. ഭാഗവതത്തിൽ ഭഗവാൻ ഗോപന്മാരോടു പറയുന്നുണ്ട്: ഏതാവളുണ്മസാഫലം ദേഹിനാമിഹ ദേഷിഷുഃ പ്രാണൈരർത്ഥമൈർധിയാ വാചാശ്രേയഃ ഏവാചരത് സദാ.

ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്ക് അർത്ഥമാകാതെ അന്ത്യർക്കു സഹായം ചെയ്യുകയും തന്റെ ധനംകൊണ്ട് അന്ത്യർക്ക് ഉപകാരം ചെയ്യുകയും തന്റെ മനസ്സുകൊണ്ട് അന്ത്യർക്കു നന്മ വരാനുള്ള വഴികൾ ആലോചിക്കുകയും തന്റെ വാക്കുകൊണ്ട് ശ്രോതാക്കൾക്കു സന്തോഷം നല്കുകയും സദുപദേശങ്ങൾ പ്രദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു ജീവിതകാലം ചെലവഴിക്കുന്നവൻ തന്റെ ഇന്മത്തെ സഫലമാക്കിത്തീർക്കുന്നു എന്നർത്ഥം. ഇതുവച്ചുനോക്കിയാൽ ആർച്ച് ബിഷപ്പിന്റെ ഇന്മം സഫലമായിരുന്നു. തേടിയ ആർക്കും പ്രാപ്യവും ശീതളവുമായിരുന്നു ആ തണൽ: വടവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ ഉറങ്ങിയത് ആരെന്ന് വ്യക്തം തിരിച്ചറിയില്ല; തണലൊരുക്കുന്നതിലല്ലാതെ അതിന് ഗന്ധർവ്വ ഇരുന്നതിൽ ആ മഹാവ്യക്തി ശ്രദ്ധിച്ചില്ല. മുമ്പിൽ ഇരിക്കുന്നതു ഭാഗ്യമാണോ എന്ന് എനിക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ ഒന്ന് ഞാൻ അറിയാം: ബനഡിക്ട് മാർ ഗ്രിഗോറിയോസിനൊപ്പം മുമ്പിൽ ജീവിക്കാൻ സന്ദർഭമുണ്ടായത് ഭാഗ്യംതന്നെ. സഫലമായിരുന്ന എന്ന് ഇവിടെ കുറിക്കുമ്പോൾ അത് തിരുമേനിയെക്കുറിച്ചോ അതോ തിരുമേനിയെ അറിഞ്ഞ അസ്ഥാവശ്വന്മാരെക്കുറിച്ചുകൂടിയാ എന്ന സംശയം ബാക്കി. അല്ല, സംശയം വേണ്ട. ആ യാത്ര സഫലം. അതു കണ്ടു എന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ ഈ യാത്രയും സഫലം.

*1 ഛായാ സുപ്ത മൃഗം, ശകുന്ത നിവഹൈ: വിഷഗിലപ്തച്ഛര: കിടൈരാവൃത കോടര: കപികുലൈ സ്തനേയേ കൃതപ്രശ്രയേ വിശ്രബ്ധാ മധുപൈർ നിപീതകുസുമ ശർപ്പാശൈർ ബഹുജീവ സംഹൃതവദോ മുദാര മുതോപര: (പാദങ്ങൾ ഉണ്ടാകാം)
*2 എബ്രായ ലേഖനം, അദ്യായം ഒന്ന്, വാക്യം ഒന്ന്.

കോന്നിയൂർ ആർ. നരേന്ദ്രനാഥ്

സാഹിത്യ പാരമ്പര്യമെന്നും അവകാശപ്പെടാനില്ലാത്ത ഒരു യാഥാസ്ഥിതികനായർത്തവാദിയാണ്, പി. ല്ക്കാലത്ത് പ്രശസ്തിയുടെ കൊടുമുടിയിലേക്കു കയറാൻ കഴിഞ്ഞ സർദാർ കെ.എം. പണിക്കർ, ജ്യോതനായത്. കവി, നോവലിസ്റ്റ്, നാടകകൃത്ത്, ഗദ്യകാരൻ എന്നീ ശാഖകളിലെല്ലാം തന്നെ വ്യക്തമാക്കിയ കൃതികൾ, മലയാളത്തിൽ അദ്ദേഹം രചിച്ച കൂടാതെ പ്രശസ്തനും പ്രശസ്തനുമായ ഇംഗ്ലീഷ് ഗ്രന്ഥകാരനുമായിരുന്നു പണിക്കർ. അംഗീകാരവും ആധികാരികത്വവും അനായാസമായി പിടിച്ചെടുത്തിട്ടുള്ളവയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് കൃതികളിൽ മുദ്രാഗാഥ. മലയാളത്തിൽ 45-0, ഇംഗ്ലീഷിൽ

പിതൃവാത്സല്യവും പരിചരണവും സ്നേഹവും മാത്രമല്ല അവയിലൂടെ പകരുന്ന ഭദ്രതാബോധവും, കുറഞ്ഞ തോതിലേ കിട്ടിയിട്ടുള്ള നായർ സ്ത്രീയുടെ പൊക്കിൾച്ചുഴിക്കു മുകളിൽ വെററിലയിട്ടശേഷം അവളുമായി ഇണചേർന്നാൽ, അശുഭ്യയില്ലെന്നു വ്യാഖ്യാനം നൽകിയ നമ്പൂതിരിക്ക് സന്ദേശം തീയെ സ്പർശിക്കാൻ ഏതെങ്കിലുമൊരു കപടന്യായം കണ്ടുപിടിക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും, അങ്ങനെ സംഭവിച്ചിട്ടില്ല! അതിനാൽ അച്ഛന്റെ സന്നിധിയിൽ അവരുടെ മക്കൾ അശുഭ്യരും അനൃതരായിരുന്നു!

ചാലയിൽ തറവാട്ടിലെ കുഞ്ഞിക്കുട്ടിക്കുഞ്ഞമ്മയുടെയും പുതിയില്ലത്തു പരമേശ്വരൻ നമ്പൂതിരിയുടെയും സന്താനമായി 1069 ഇടവ

ഒരു നയതന്ത്രജ്ഞൻ എന്ന നിലയിലാണ് കേരളത്തിനു പുറത്ത് സർദാർ കെ.എം. പണിക്കർ അറിയപ്പെട്ടതെങ്കിലും അദ്ദേഹം അനശ്വരനാവുന്നത് മലയാള സാഹിത്യത്തിലാണ്. മഹാപണ്ഡിതനും പ്രതിഭാശാലിയുമായിരുന്ന സർദാർ ഒരു വലിയ സാഹിത്യസമ്പത്തുതന്നെയാണ് മലയാളത്തിനു സംഭാവന ചെയ്തത്. കേരളം ആ മഹാപുരുഷന്റെ ഇന്ന് മശതാബ്ദി ആഘോഷിക്കുകയാണ്.

സാഹിത്യകാരനായ സർദാർ

52-0 പുസ്തകങ്ങൾ പണിക്കരുടേതായി ഇന്ന് നമുക്ക് ലഭ്യമായിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ സമാഹരിച്ച പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ സർവ്വധാ യോഗ്യങ്ങളായ നിരവധി ലേഖനങ്ങൾ, ഇംഗ്ലീഷിലും മലയാളത്തിലും, പല രൂപങ്ങളിൽ അവിടവിടെ കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. സാഹിത്യകാരനെന്ന നിലയിൽ സർദാറിനുള്ള സ്ഥാനം തിട്ടപ്പെടുത്തുമ്പോൾ, ഈ വസ്തുതകളെല്ലാം കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. അത്യുന്നത പദവികളിൽ, വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഔദ്യോഗിക ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ വീഴ്ചയില്ലാതെ നിറവേറിക്കൊണ്ടിരുന്ന കാലങ്ങളിലാണ്, സാഹിത്യ പ്രവർത്തനവും ഇംഗ്ലീഷിലെ ഗ്രന്ഥരചനയുമെല്ലാം സാധിച്ചിരുന്നത്. മൊത്തത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബഹുമുഖ വ്യക്തിത്വവും വിവിധ രംഗങ്ങളിലെ നേട്ടങ്ങളും, അത്യുജ്വലമാണ് ഒരാളിലുളവാക്കുന്നത്. ഇതുതന്നെയാണ്, ധീരനായാലികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഒരറിയില്ലാത്ത നിർമ്മാണ മർദ്ദവും!

അച്ഛനെ അശുഭ്യപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു സന്തതിയായിട്ടാണ് മാധവൻ ഇന്നിപ്പോൾ, വലിയ നായർ തറവാട്ടിലെ അംഗങ്ങളുടെയിടയിൽ വളർന്നത്. അക്കാലത്തു നിലവിലിരുന്ന സംബന്ധങ്ങളിൽ പിറക്കുന്ന പിറളളർക്ക്, വിധിക്കപ്പെട്ട സ്ഥിതിയായിരുന്നു അത്. അതിനാൽ പ്രകൃത്യാ ഒരു കുട്ടിക്കു കിട്ടേണ്ട

മാനസം ഉത്രം നക്ഷത്രത്തിലാണ് മാധവൻ ഇന്നിപ്പോൾ. കുഞ്ഞുങ്ങളോടു കൂടുന്ന വാത്സല്യം കാണിച്ചിരുന്ന അമ്മയുമായോടായിരുന്നു കുട്ടിക്ക് കൂടുതൽ മമത. കുട്ടികൾക്ക് കാതുകുമ്പള കൊച്ചുപാട്ടുകളും കഥകളും കടങ്കഥകളും ഐതിഹ്യങ്ങളും മറ്റും അത്യാകർഷകമായി അവതരിപ്പിക്കാൻ അസാധാരണ വൈദഗ്ദ്ധ്യം ആ അമ്മയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നു.

ബാല്യകാലാനുഭവങ്ങൾ

പാരമ്പര്യമായി വളരെ നേരത്തേതന്നെ ചാലയിൽ പണിക്കര്മാർക്ക് കരയിലെ ആശാധിമസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു. നാലാമത്തെ വയസ്സിൽ നാട്ടാചാര്യപദവി എഴുത്തിനായി ബാലനെ അഞ്ചുവയസ്സുവരെ അക്ഷരമാല അഭ്യസിപ്പിച്ചതും, അവനിൽ വായനാശീലം വരുത്തിയതും അമ്മയുമാണ്. കൂടാതെ, കണക്ക്, കുട്ടിവായന, ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം പാഠം തുടങ്ങിയവ അമ്മാവന്റെ കളരിയിൽ പോയി പഠിച്ചു. കുട്ടികളുടെ കാതുകവും ഇളുത്താസവും പെരുപ്പിക്കുവാനും കഥ പറയാനും, അവയുടെ പൊരുൾ പറഞ്ഞു കൊടുക്കാനും, വിരുന്നായിരുന്നു, അന്നവിടെ ആഗാന്നായിരുന്ന അമ്മാവൻ, അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ.

കുഞ്ചൻ നമ്പ്യാരുടെ കൃതികൾ തുടങ്ങിയവയോടുകൂടി, മാധവനു പ്രേരകമായത് അമ്മാവന്റെ സാധിനിയായിരുന്നു. സന്ധ്യാ സമയം പൂജയെത്തു കൊളുത്തുന്ന നിലവിളക്കിനു ചുറ്റും കൂടിയിരുന്ന നാമം ഇപിക്കാനും, തുടർന്ന് രാമായണ ഭാഗവതാദി പാരായണം ശ്രദ്ധിക്കാനും, ആബാലവൃദ്ധ്യം തടിച്ചുകൂടുക പതിവായിരുന്നു. അത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഉററിയൊഴുകിയ കഥാസരിത്തുകളിലൂടെയാണ്, പുരാണേതിഹാസ കഥാസാഗരങ്ങളിലേക്ക് മാധവന്റെ മനസ്സ് ചെന്നുചേർന്നത്. മലയാളത്തിലെ മാത്രമല്ല, സംസ്കൃതത്തിലേയും അനശ്വര കൃതികളെ ഞൊടാനുള്ള താത്പര്യം, ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ഉണ്ടായതും അങ്ങനെയാണ്.

തിരുവനന്തപുരത്തെ മഹാരാജാസ് സ്കൂളിലാണ് തേയ്പ്പാറം വരെ മാധവൻ പഠിച്ചത്. അവിടെത്തെ താമസത്തിനിടയിൽ ചില ഉത്തമ സാഹിത്യകൃതികളുമായി സമ്പർക്കം സ്ഥാപിക്കാൻ സൗകര്യം കിട്ടി. കൃഷ്ണഗാഥ, മലയാള ശാകുന്തളം, അക്ബർ, നളചരിതം, ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ സാഹിത്യ ചരിത്രം, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻത്തമ്പുരാന്റെ വിക്രമോർവ്വശീയം, മയൂരസന്ദേശം തുടങ്ങിയവ ബാലൻ അന്നു കണ്ടെത്തിയ കൃതികളിൽ പെടും. വീട്ടിൽ സന്ദർശകരായി വന്നിരുന്ന സഹൃദയരുമായി അക്ഷരശൃംഗാരം മത്സരം

നടത്താനും ബാലൻ കൗതുകമുണ്ടായിരുന്നു. ആനപ്രാമ്പായിലെ സ്കൂളിൽ പണിക്കർ കുറച്ചുനാൾ പഠിക്കാനും ഇടയായി. അന്ന് അവിടെ ഒരദ്യോപകനായിരുന്നു, കെ.മാധവൻനായർ. അദ്ദേഹത്തെ കേരളീയർ അധികം ഇന്ന് അറിയുന്നത്, "മാതൃഭൂമി"യുടെ സ്മരകനായ അഡ്വക്കേറ്റ് മാധവൻനായർ എന്ന നിലയിലാണ്. സാഹിത്യഭാഷാമനിയും കവിതാക്കമ്പക്കാരനുമായിരുന്നു മാധവൻനായർ. മലയാളത്തിലെ മഹാമാരെ മാത്രമല്ല, ഇംഗ്ലീഷിലെ മഹാപ്രതിഭകളെയും, അവരുടെ കൃതികളെയും കണ്ടെത്താൻ മാധവൻ കളമൊരുക്കിക്കൊടുത്തവരിൽ മുഖ്യനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. അനശ്വര ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ആസ്വദിക്കാൻ മാത്രമല്ല, തന്നിൽ സാഹിത്യഭാഷാ അഭ്യർത്ഥിക്കാനുള്ള കഴിവു വളർത്താനും, വിദ്യാർത്ഥിക്കു സാധിച്ചു. കേതനായിരുന്ന ആ അദ്യോപകൻ, ശ്യാമളണ്ഡകം ചൊല്ലിപ്പഠിപ്പിച്ച്, ജീവിതകാലമുതലും, സർദാർ പണിക്കർ ഉരുവിടാൻ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്!

സാഹിത്യകൗതുകാരാഭം

മാധവപ്പണിക്കർ പിന്നെ പഠിച്ച കോട്ടയത്തെ സി.എം.എസ് വിദ്യാലയത്തിലെ മുൻഷിമാരിലൊരാളായിരുന്ന അമ്പലപ്പുഴ മഹാദേവശർമ്മയെ, ഇവിടെ ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ട്. കവിത, ജീവചരിത്രം, ലേഖനം തുടങ്ങിയവയിലൂടെ അന്നത്തെ "കവനകൗമുദി"യുടെ താളുകളിൽ പ്രവേശനം ലഭിച്ച സഹൃദയനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. "കേരളം" എന്നൊരു മാസിക പിന്നീട് കോട്ടയത്തുനിന്ന് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. വിദ്യാർത്ഥികളിലെ സാഹിത്യഭാഷാമനിയെ വളർത്താനും ശക്തിപ്പെടുത്താനുമായി സ്കൂളിൽ സാഹിത്യസദസ്സുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുക പതിവായിരുന്നു. അതിൽ മാധവപ്പണിക്കർ വളരെയേറെ സഹകരിച്ചു. സംബന്ധിച്ചു.

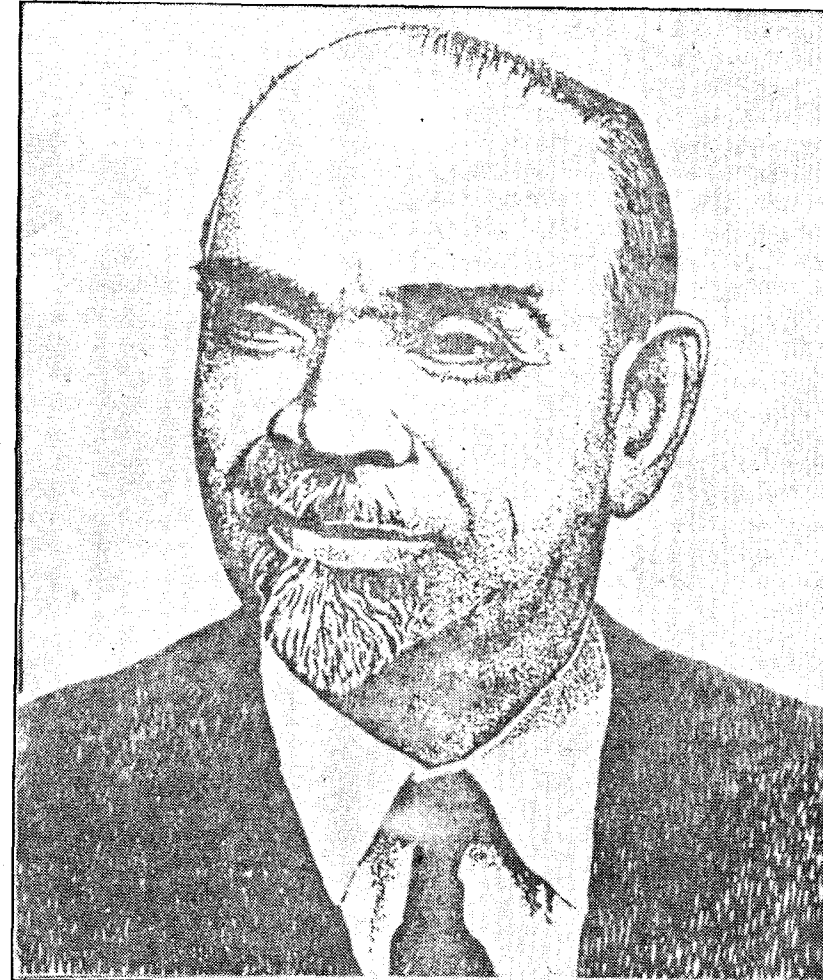
കാവാലമെന്ന നാട്ടിൻപുറത്ത് വിലസിയിരുന്ന നളിനമുഖിമാരെക്കുറിച്ച്, നർമ്മശൃംഗാരങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാൻ കാമാരപ്രായത്തിലേത്തിയ മാധവപ്പണിക്കർ ശ്രമിച്ചിരുന്നതായി സൂചനകളുണ്ട്. സാഹിത്യഭാഷാമനിയുടെ ആദ്യകാല ലക്ഷണം പ്രകാശിപ്പിച്ച ഒളിമിന്നലുകളായിട്ടവയെ കരുതാം. അദ്യോപകനായിരുന്ന ശർമ്മയെ അപഹസിപ്പാണ്, - അന്യരുടെ ശ്രദ്ധയിൽ വന്ന ആദ്യകവിത മാധവപ്പണിക്കർ ചമച്ചത്! "ഗോശാലക്കുറൻ" എന്നൊരു കൃതി കവനകൗമുദിയിൽ ശർമ്മ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അത് നിർണ്ണയപൂർവ്വം ശിഷ്യനെ പലതവണ വായിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുണ്ടായ അമർഷമാണ് കവിതാരുപമാർദ്ദിജ്ഞിപ്പത്! അക്കാലം ആത്മകഥയിൽ പണിക്കർ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. "അഗോശാലക്കുറൻ" എന്നായിരുന്നത്രെ, ആ ആക്ഷേപ കവിതയുടെ പേര്! മദിരാശിയിലെ ക്രിസ്ത്യൻ കോളേജിൽ കഴിയാനിടവന്ന കാലത്ത്, മലയാള പുസ്തകപാരായണവും

ലേഖന രചനയും പണിക്കർ ഗൗരവമായിട്ടെടുക്കുകയുണ്ടായി. മാനാനന്തരുന്നിന് അന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്ന "ദീപിക"യ്ക്ക് സാഹിത്യവിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ലേഖനങ്ങൾ അയച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അവയിൽ ഒരു ലേഖനം (1914) ഇവിടെ എടുത്തുപറയേണ്ടതുണ്ട്. ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളാണ് മലയാള കവിതയ്ക്ക് കൂടുതൽ യോഗ്യതയെന്നതെന്നും അവയെ അറലംബിപ്പാൻ മാത്രമേ ഭാഷാകവിതയ്ക്ക്

സംബന്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നതുമുതൽ ഇക്കാര്യങ്ങളിൽ ജാഗ്രത പാലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന്.

കവിത

പണിക്കരുടെ സാഹിത്യസംഭാവനകൾ കവിത, നാടകം, നോവൽ, ഉപന്യാസം എന്നീ വിഭാഗങ്ങളിൽ വീതിച്ചു പരിശോധിക്കുന്നതാ

സർദാർ കെ.എം. പണിക്കർ

സാഹിത്യം കൈവരു എന്നുമായിരുന്നു വാദം. ഈ ആശയം കൂടുതൽ ശക്തിയോടെ "കവനകൗമുദി"യുടെ വാർഷികപ്പതിപ്പിൽ (ഭാഷാവിഭാഗം), വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം പണിക്കർ ആവർത്തിക്കുകയുണ്ടായി. പാശ്ചാത്യ സാഹിത്യത്തിൽ സംഭവിച്ച കൊണ്ടിരുന്ന പുതിയ ചലനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ബോധവാനാകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യം അത്യാഗ്രഹമായി അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞത്, ഉപരി വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി മാധവപ്പണിക്കർ ഓക്സ്ഫോർഡിൽ എത്തിയതിനുശേഷമാണ്. അവിടെ ഭാരതീയ വിദ്യാർത്ഥികൾ സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്ന മജ്ലിസ്സിലും സാഹിത്യസമാജങ്ങളിലും

യിരിക്കും. ഉചിതവും സൗകര്യവും. നൈസർഗ്ഗികമായ ആത്മാവിഷ്കരണ വാസനയുടെ ഫലമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതൃഭാഷാ പ്രതിപത്തി. പി.വി.കൃഷ്ണവാര്യരുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാലമുതൽ രചനകൾ കവനകൗമുദിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിത്തുടങ്ങി. പാശ്ചാത്യരൂപത്തിലുള്ള ഗീതകങ്ങളും ലഘു കവനങ്ങളും. പ്രത്യേകിച്ചും പുരുഷമുള്ളവയായിരുന്നു. "അപ്രകാശം" (1915) എന്ന പേരിൽ പുസ്തകമാക്കി അവ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ, പലർക്കും അതു വഴികാട്ടിയായും ഭവിച്ചു. ഒരു ഖണ്ഡകാവ്യമായ "കുരുക്ഷേത്രത്തിലെ ഗാന്ധാരി" (1922)

ചമച്ചത് അലിഗറിലെ താമസക്കാലത്താണ്. അസാധാരണതമെന്നെങ്കിലും ഈ കൃതിക്കുള്ള അനുസരണം, സരസവായനയ്ക്കുതക്കുന്ന കരുക്കൾ പലതും അതിലുണ്ടെന്നതും മറന്നു കൂടാ. ഇരുപത്തിനാലു കവിതകൾ സമാഹരിച്ചിട്ടുള്ള "പ്രേമഗീതി" (1925) യിലെ കൃതികളെല്ലാം ദ്രാവിഡ വൃത്തങ്ങളിലുള്ളവയാണ്. ദ്രാവിഡശില്പകളിൽ കവിതയെഴുതുന്നത് തികച്ചും അസാധാരണമായ കാര്യമായിരുന്നു അന്ന്! ശുഭമായ മലയാളത്തിൽ, ദ്രാവിഡ വൃത്തങ്ങൾക്ക് ആശയം പ്രകാശിപ്പിക്കാനുള്ള ശേഷി തെളിയിച്ച്, ആ വഴിയ്ക്കാണ് കവിതയെ പ്രേരിപ്പിക്കാൻ "പ്രേമഗീതി" ഉതകിയെന്നു പറയാം. ഇന്ന് ഇതിൽ വലിയ വിശേഷമൊന്നും കണ്ടെത്തുവരികയില്ല. എന്നാൽ ആ കാലത്ത്, അത് ഒരസാധാരണമായ, വലിയ കാര്യമായിരുന്നു; ധീരമായ നടപടി യായിരുന്നു. വിരഹവിവശനായ ഒരു യുവാവിന്റെ വികാരങ്ങളുടെ താളക്രമങ്ങൾ ഇതിലെ പല കവിതകളിലും കേൾക്കാം. "വേലുത്തമ്പി ദളവ്" എന്ന പുസ്തകവും കവിതാസമാഹാരം തന്നെ. (1928/29) വിദേശ വിഷയങ്ങൾ സീക്കരിച്ചിട്ടുള്ളവയാണെങ്കിലും. അതും ഒരു പുതുമയായിരുന്നു. മിക്കവാറും വിദേശത്തുവെച്ചു ചമച്ചവയ്ക്കും നവീന രീതിയിലുള്ള അംബോപദേശമെന്ന്, കവിതയെന്ന വിശേഷിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള കൃതിയാണ് "അമ്മയും മകളും" (1932). സ്വതന്ത്രാനുവാദമെന്നു പറയേണ്ട കൃതിയാണ് "ബാലികാമത" (1933). ഒരു പ്രമേയകൃതിയാണ് അതിന്റെ അടിസ്ഥാനം. പണിക്കരുടെ കൃതി ഒരുതരം പ്രായോഗിക ശൃംഗാരമാണെന്ന് പലരും കരുതി. അത് ശരിയല്ലായിരുന്നു. ഉണർച്ച, ഉന്മത്തത, ഉദാസീനത, വിരക്തി എന്നീ നാലു പടിയിലുള്ള സ്ത്രീചിന്തവ്യത്തിയാണ് അതിന്റെ ഉള്ളടക്കമെന്നതാണ് പരമർത്ഥം. കവി ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്: "ഉന്മത്തതയിൽ സംഭോഗ ശൃംഗാരത്തിനു പ്രാധാന്യം കല്പിച്ചിട്ടുള്ളതു ശരിതന്നെ. എന്നാൽ ഉന്മത്തതയുടെ ലക്ഷ്യം ഞമാണെന്നു മാത്രമല്ല, ഉദാസീനതയ്ക്കും വിരക്തിയ്ക്കും പുഷ്പി വരണമെന്നിരിക്കട്ടെ, സംഭോഗ ശൃംഗാരത്തിന് പ്രാബല്യമുണ്ടായിരിക്കണം." ബാലികാമതത്തിന് അസുലഭമായ പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇരുപത്തിയെട്ടു കവിതകളിലുള്ള അതിൽ കാമുകികാമുകിന്മാരുടെ വിചാര വികാരങ്ങൾ വശ്യമാം വിധം വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. സമൂഹത്തിൽ യുവത്വവും അതിന്റെ ആത്മാവുമായ പ്രേമവും നിരന്തരമായി നിലവിലിരിക്കും. ഒരു ഇലയാരോപാലെ അത് ദൃശ്യക്ഷമമായി തുടരുന്നു! പക്ഷേ ധാരയിലെ ഇല അന്നുനമിഷം മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നെങ്കിലും, ദൃശ്യം യഥാർത്ഥ്യമുള്ള ഒരു മിഥ്യാധാരണയായി വർത്തിക്കുന്നു. അതുപോലെയാണ്, സമൂഹത്തിൽ യുവതയ്ക്കിന്റെ സ്ഥിതിയും. മാറിമാറിവരുന്ന തലമുറകൾ അതിന്റെ ഭാഗമായിത്തീരുന്നു; മറയുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ യുവതയെ സംബന്ധി

ക്കുന്ന സംഗതികൾക്ക് നിരന്തര പ്രസക്തിയും പ്രബല്യവുമുണ്ട്. "ബാലികാമത"ത്തിന് നിരന്തര പ്രസക്തിയുണ്ടെന്നു ചുരുക്കം

കാവ്യതർജ്ജമകൾ

"സികരസായനം" (1944), "ഇണ പൂക്കുപ്പി" (1951), "കുമാരസംഭവം" (1953) എന്നിവ യഥാക്രമം ഓമർഖയ്യാമിന്റെ പേർഷ്യൻ ഭാഷയിലെ കൃതി; ചീനഭാഷയിലെ കൃതി, സംസ്കൃത കൃതി-എന്നിവയാണെന്ന് എടുത്തുപറയേണ്ടതാവശ്യമില്ല. മലയാളത്തിലെ നല്ല പരിഭാഷകളിലൊന്നാണ് "സികരസായനം." എ.ഡി.നാലാം ശതകത്തിലെ ചീനസാഹിത്യകൃതിയുടെ ഇംഗ്ലീഷ് പരിഭാഷയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഭാഷാന്തരം സാധിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് "ഇണപൂക്കുപ്പി." പ്രേമ പരാജയമായ യുവമിഥുനങ്ങളുടെ ആത്മത്യാഗത്തെത്തുടർന്ന്, അവരുടെ ആത്മാക്കൾ ഇണപൂക്കുപ്പിയിൽ പുനർജന്മപ്രാപിച്ചു, പാറുപുറന്ന്, പാടിക്കളിച്ച് പുതുജീവിതം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നതാണ് അതിന്റെ ഇതിവൃത്തം. ഭാഷ, കുമാരസംഭവത്തെ, അതിന്റെ അവസാനകാലമായ ആനന്ദ കൃഷ്ണപിഷാരടി വളരെ പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. "പരിഭാഷയിലെ പല പദ്യങ്ങളും ഒരു പരിഭാഷയാണെന്നും സ്വതന്ത്ര കൃതിയല്ലെന്നും പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കേണ്ടതായിട്ടാണിരിക്കുന്നത്"-അതിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭാഷയുടെ ശൈലിക്കും ശയ്യയ്ക്കും സുഗമതയ്ക്കും യോജിച്ച പദ്യങ്ങൾ നിറഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണ് പ്രസ്തുത കൃതിയെന്നും വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ഖണ്ഡകാവ്യം

എടുത്തുപറയത്തക്ക മേന്മയുള്ള ഖണ്ഡകാവ്യമാണ് പണിക്കരുടെ "അംബപാലി." അംബപാലിയുടെയും, അതിന് എത്രയോ നൂറാണ്ടുകൾക്കു ശേഷമുള്ളതായി പറയപ്പെടുന്ന മഗ്ദലനമറിയത്തിന്റെയും, കഥകൾക്കു തമ്മിൽ അസാമാന്യവും, അസാധാരണവും ആഴമുള്ളതുമായ സാമ്യമുണ്ട്. അത്യുദാരമായ ത്യാഗത്തിന്റെ അത്യുന്നതമായ കൃതിയാണ് അംബപാലിയുടെ ജീവിതം. മാനസാന്തരവിധേയമായ അവളെ പില്ക്കാലത്ത് തഥാഗതൻ ആദ്യത്തെ ബുദ്ധഭിക്ഷുണിയായിട്ട് അംഗീകരിക്കുകയുണ്ടായി. ബുദ്ധാവതാരത്തിന്റെ 2500 വർഷാഘോഷങ്ങളുടെ ഭാഗമെന്ന നിലയിലാണ് ഈ ഉൽക്കൃഷ്ട കൃതി പണിക്കർ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്.

പണിക്കരുടെ അവസാനത്തെ മലയാള കൃതിയാണ് "കീർത്തനമാല" (1963). അതിനെക്കുറിച്ച് വെണ്ണിക്കുളം ഇപ്രകാരം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്: "വാർദ്ധക്യസാധാരണമായ ഈശ്വരഭക്തിയുടെ ഒരു പ്രകാശമാണ്

'കീർത്തനമാല'യെന്ന അതു കൈയിൽ കിട്ടിയപ്പോൾ കരുതിയുള്ള. സാഹിത്യത്തിന്റെ സർവ്വമണ്ഡലങ്ങളിലും വിഹരിച്ചിട്ടുള്ള സർദാർ പണിക്കർ, സ്വതന്ത്രസാഹിത്യത്തിലും കൈവ്യതിൽ അദ്ഭുതപ്പെടേണ്ട കാര്യമില്ല. എന്നാൽ അവസാനത്തെ കൃതി എന്ന നിലയിൽ ആലോചിക്കുമ്പോൾ അർത്ഥഗർഭമായ ഏതോ ആന്തരിക പ്രചോദനം കവിതയെ ദരിച്ചിരുന്നതായി പരിഗണിക്കണം." "അപകഥലം" 1915-ൽ അർപ്പിച്ച കൈരളിപ്പുള്ളി ആരംഭിച്ച ആ മഹാനുഭാവൻ, 'കീർത്തനമാല' 1963-ൽ ചാർത്തി ഈശ്വരാരാധനയോടെ തോട്ടുകുടിയാണ് ദീർഘനാളത്തെ മലയാള സാഹിത്യതപസ്യ അവസാനിപ്പിച്ചത്.

നാടകകൃത്ത്

ഏഴു നാടകങ്ങൾ മാധവപ്പണിക്കരുടെ പേരിൽ പ്രസിദ്ധീകൃതങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. ഇവയിൽ മുന്നെണ്ണം പാശ്ചാത്യനാടകങ്ങളും, ഒന്ന് ചീനഭാഷയിലേതും, ബാക്കി സ്വതന്ത്ര കൃതികളുമാണ്. ഒന്നാമതു രചിച്ച നാടകം "നൂർജ്ജഹാന" (1920). അലിഗറിൽ സേവനത്തിലുള്ള കാലത്ത് എഴുതിയതാണ്. മുകില പരമ്പരയും പരിരക്ഷിക്കാനും അതിൽ അഭിമാനം കൊള്ളാനും സഹായിക്കുന്ന സാഹചര്യമാണ് അവിടെത്തെ അധികാരികൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നത്. ഈ പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ നൂർജ്ജഹാന ചുറ്റിപ്പറ്റിയൊരു നാടകം ചമച്ചതിൽ അദ്ഭുതപ്പെടാനില്ല. ഒരു നാടക ശില്പമെന്ന നിലയിൽ അത് ഒരു അപകഥലമാണ്.

ഇന്നിയൊരു നാടകം, ഏതാണ്ടു പതിനെട്ടോളം വത്സരങ്ങൾക്കു ശേഷമാണ് പണിക്കർ രചിച്ചത്-"മണ്ഡോദരി" (1938). പുസ്തകത്തിന്റെ മുഖവുര പ്രത്യേകിച്ചു ശ്രദ്ധേയമാണ്. ആഴ്ചയെ പരമ്പരയും ഒരു പദ്യത്തിയെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചുള്ളതല്ലെന്നും, ആ ഭാഷയിൽ നാടകസാഹിത്യം നാനാത്വപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നും, ആധുനികകാലത്തും പദ്യനാടക പ്രിയം കുറഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടതിൽ. മറു യൂറോപ്യൻ ഭാഷയിലെ സ്ഥിതിയും അതുതന്നെ. പദ്യത്തിലേഴുതിയാൽ അഭിനയത്തിനു ദുഷ്ടം വരുമെന്ന വാദം സോദാഹരണം അദ്ദേഹം നിരാകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മലയാളത്തിൽ എല്ലാ പദ്യകളിലുമുള്ള നാടകങ്ങളുണ്ടാകണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശംസ. ഗദ്യനാടകങ്ങൾ, നാടകീയ കാവ്യങ്ങൾ, പദ്യനാടകങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കെല്ലാം ഇവിടെയും ഇടമുണ്ട്. സംസ്കൃത നാടക പദ്യത്തിനുമുക്ക് ഇന്നു കൊള്ളുകയില്ലെന്നു പറയുന്ന വരെ പരാജയപ്പെടുത്തുന്ന വാദങ്ങൾ മുഖവുരയിൽ കാണാം. നമ്മുടെ നാടകപ്രിയർ അത് മനസ്സിലാക്കി വായിക്കുന്നതുകൊള്ളാം-

"ധ്രുവസാമിനി" (1941), "ഭീഷ്മർ" (1942) എന്നിവയാണ് മറു രണ്ടു സ്വതന്ത്ര നാടകങ്ങൾ. മുന്നൂറു വർഷത്തോളം ഭാരത

സാമ്രാജ്യം അടക്കിവാണു ഗുപ്തവംശ സാർവ്വഭൗമന്മാരുടെ മേന്മയാണ് ഇന്നും ഭാരത ചരിത്രവിദ്യാർത്ഥികൾ വാഴ്ത്താറുള്ളത്. അവരുടെ കാലത്താണ് ഹൈന്ദവസംസ്കാരം അതിന്റെ പരമകാഷ്ഠ പ്രാപിച്ചത്. ഇൻഡ്യാ ചരിത്രത്തിലെ ഒരു സുവർണ്ണയുഗമായിരുന്നു അത്. നാണവും മാനവും കെട്ടു ഭീരുവായ രാമഗുപ്ത ചക്രവർത്തിയാൽ തന്റെ പട്ടമഹിഷിപ്പട്ടത്തിന്റേ ശക്തമായ ഭാഗ്യം പദപദമായി നൽകി. നാടകത്തിലെ ഇതിവൃത്തം. ധ്രുവസാമിനിയുടെ രക്ഷകനായതും പിന്നീടു ഭാരതവാതായം ചന്ദ്രഗുപ്ത വിക്രമാദിത്യൻതന്നെ. ഉൽകൃഷ്ട രൂപങ്ങളുടെ ഇടയിലേക്ക് കടന്നുനീല്ക്കാൻ കരുത്തുള്ളതാണ് ഈ കൃതി. 'ഭീഷ്മർ' മറുതലമുറക്കു കരണിയമായ മാതൃകയായിത്തീർത്തതുകൊണ്ടും പരിപൂർണ്ണ വിജയം നേടിയിട്ടുണ്ടെന്ന് ആനന്ദകൃഷ്ണപ്പിഷാരടി അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതിൽ അല്പപംപോലും അതിശയോക്തിയില്ലെന്ന്

സർദാർ പണിക്കരുടെ പല രചനകളും എവിടെയെന്നറിയാൻ സാഹിത്യവിദ്യാർത്ഥികൾക്കുപോലും കഴിയാതെ കിടക്കുകയാണ്. മലയാളത്തിലുള്ള കൃതികളുടെയെങ്കിലും ഒരു സമഗ്രസൂചിക കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമിയെങ്കിലും തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതാണ്. അതിന്റെ സ്ഥാപകാധ്യക്ഷനായി അദ്ദേഹം അനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള സേവനമംഗീകരിക്കുന്ന ഒരു സ്മാരക കാണിക്കുകയായിട്ടെങ്കിലും അവർ അതു നിർവ്വഹിക്കുമെന്നു പ്രതീക്ഷിക്കുക.

നാടകം മനസ്സിലാക്കുന്ന വായിക്കുന്നവർക്ക് മനസ്സിലാക്കും. നമുക്കു നല്കിയിട്ടുള്ള നാടക പരിഭാഷകളെക്കുറിച്ചും-"പട്ഞാറെ മുനി" (1955), "എലക്ട്രോ" (1957), "ഈഡിപ്പസ്" (1957), "ലിയർ രാജാവ്" (1959)-ആവലാതിപ്പെടാനുള്ള അവസരം പരിഭാഷകൻ നല്കിയിട്ടില്ല.

ആഖ്യാനകാരൻ

അലിഗറിൽ പാർത്തിരുന്ന കാലത്ത് പണിക്കർ "ദോരഗുണി" (1924) എഴുതിയത്. ഒരു സാമ്രാജ്യാധിക ചിത്രം എന്നാണ് അതിനെ പറ്റി രചയിതാവു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഒരു നോവലായി അതിനെ അദ്ദേഹം ഗണിച്ചിട്ടില്ല. നിർമ്മിച്ച ശേഷം എട്ടുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞാണ് അച്ചടിച്ചു പ്രകാശനം ചെയ്തതും. പക്ഷേ പരിഷ്കരിക്കാൻ ഒരുങ്ങിയില്ല. പുരാതന പാരമ്പര്യമുള്ള ഒരു സമൂഹത്തിലെ മനുഷ്യർ മാറാൻ പാടുപെടുന്ന സാഹചര്യവും യുവ സഹജമെന്നും പരസ്പരം പ്രതികരിക്കുന്നതിന്റെ ചില ദൃശ്യങ്ങൾ നല്കാനാണ് ശ്രമം. പ്രസിദ്ധീകരിച്ച കാലത്ത് പ്രമേയത്തിന്

പ്രസക്തിയും പുതുമയുമുണ്ടായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ആളുകൾ അത് സ്വാഗതം ചെയ്തു.

സംഭവബഹുലമായ കഥയാണ് "പുണർ കോട്ട സമുപ"ത്തിൽ (1928) അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. ചരിത്രസംബന്ധിയാണ് ഇതി വൃത്തത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലം. അരാജകത്വത്തിലേക്ക് മടയുകേള പ്രദേശങ്ങളെ തള്ളി വീഴ്ത്തിയ കാലഘട്ടമാണ് അതിൽ കാണിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇന്ദ്രദേശത്തേയും സ്വന്തം തറവാട്ടിലെ പൂർവ്വസുരികളേയും സ്പർശിക്കുന്നുണ്ട് കഥയിൽ. ചിത്രീകരണ ചാതുര്യംകൊണ്ട് ചില കഥാപാത്രങ്ങളെ സ്മരണീയരാക്കിയിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും പാത്രരചനയെക്കാൾ, ചരിത്രാവതരണത്തിലാണ് രചയിതാവിന്റെ വ്യഗ്രതയെന്നു വ്യക്തമാണ്. അതിനാൽ ശക്തിയായി രൂപം ധരിക്കേണ്ടവർ, ചരിത്രത്തിന്റെ മുടൽമഞ്ഞിൽപ്പെട്ട, നിഴൽ മാത്രരൂപങ്ങളായി ഭവിച്ചിരിക്കുന്നു! എങ്കിലും കൗതുകം നഷ്ടപ്പെടാതെ ഇന്നും ഈ കൃതി

പ്രത്യത്തിനുവേണ്ടി പടപൊരുതിയ ഒരു വിരകേരള പുത്രന്റെ ചരിത്രാംശമാണ് "കേരള സിംഹം" (1941) എന്ന ആഖ്യാനകൃത്യത്തോടു ഇതിവൃത്തം. ഇതാണുതാനും മാധവപ്പണിക്കരുടെ നോവലുകളിൽ ഏറ്റവും ആകർഷകവും പ്രശസ്തവും. വളരുന്നതെങ്ങനെയോടെപ്പിന്നുശേഷമാണതു രചിച്ചത്. കഥാകൃത്ത് ഓക്സ്ഫോർഡിൽ പഠിച്ചുകാലം മുതൽ പഴശ്ശിരാജയുടെ പ്രവർത്തനചരിത്രത്തിലേക്കു ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. പിന്നീട് 1940-ൽ വടക്കെ മലബാറിൽ ചരിത്രപുരുഷന്റെ ജീവിതവും പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സന്ദർഭങ്ങളിൽ സന്ദർശിച്ചു. പെരുന്തറപ്പുണ്ടും, നാട്ടുപുരാണങ്ങളും സമാഹരിച്ചു; പഠിച്ചു. ഇതിനുശേഷമാണ് ബിക്കാനിറീയ്ക്ക് നോവലഴുതിയത്. "ഉൾശാപം" (1961) മറ്റൊരു ചരിത്രാഖ്യാനകൃതിയാണ്.

ഇൻഡ്യാ ചരിത്രസംഭവങ്ങൾ ഇതിവൃത്തങ്ങളാക്കി ആഖ്യാനകൾ രചിക്കുന്നത് ഒരുകാലത്ത് ഭാരതത്തിലെ എല്ലാ ഭാഷകളിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഒരു പ്രതിഭാസമായിരുന്നു. തർജ്ജമയായി അവിഭാജ്യമായ പ്രശസ്തി നേടിയ പല കൃതികളുമുണ്ടായി. കേരള ചരിത്രത്തിലെ ധീരസാഹസികന്മാരുടെ അപമാനങ്ങൾ അന്തരം സാഹിത്യ കൃതികളുടെ രൂപത്തിൽ അനൂപദേശങ്ങളിൽ അധികം പ്രചരിപ്പിച്ചില്ല. ബ്രിട്ടീഷ്വാധിപത്യത്തിനെതിരായി പടപൊരുതി വിരചരം വരിച്ച പഴശ്ശിരാജാവും വേലുത്തമ്പിയും ഇന്നും ഉത്തരഭാരതീയർക്ക് അപരിചിതരാണ്. "കേരള സിംഹ"ത്തിന്റെ തർജ്ജമയെങ്കിലും ബംഗാളിഭാഷയിലേക്ക് പഴശ്ശിയുടെ വിരചരം പകർന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും സ്ഥിതിയിൽ മാറുമില്ല. ആ പരിഭാഷ നിർവ്വഹിച്ചത് ബോമ്മനാവിശ്വനാഥ ആണ്-1960-ൽ. അയ്യതബസാർ പ്രതികരേള സിംഹത്തെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞത്-"സാഹിത്യ സൗന്ദര്യപുരിതവും വികാരഭരിതവുമായ ഈ കഥ വായിക്കുന്നതു അപൂർവ്വവും അവിസ്മരണീയവുമായ അനുഭവമായിരിക്കും മെന്നാണ്.

മുകില സാമ്രാജ്യ കാലഘട്ടത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ, ചില ഇൻഡ്യാചരിത്രപുരുഷന്മാരേയും കുറേ കല്പിത കഥാപാത്രങ്ങളേയും ഉൾപ്പെടുത്തി ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള ആഖ്യാനകൃതിയാണ് "കല്യാണമർ" (1934) ഉദാഹരണകങ്ങളായ രംഗങ്ങളും വിവിധ സ്വഭാവക്കാരായ കഥാപാത്രങ്ങളും, കാലഘട്ടത്തിന്റെ അവിശ്വസനീയ വിവരണങ്ങളും കൊണ്ട് കൃതി മനോഹരമാണ്. വായിച്ചവർ പലരും അത് ഒരു പരിഭാഷയായിരിക്കുമെന്ന് സംശയിച്ചിട്ടുള്ളതായി നോവലിസ്റ്റ് രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

ഭാരത സാമ്രാജ്യസമരത്തിന്റെ ശതവാർഷികത്തോടു ചേർന്ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പുസ്തകമാണ് "സ്വാർത്ഥാനുഭവങ്ങളുടെ ആത്മകഥ" (1957). കാശിയിൽ മണികർണ്ണി

ശേഷം 57-ാം പേജിൽ

സച്ചിദാനന്ദൻ

“ഞാൻ സ്നേഹിക്കുന്നവർ പഴയപടി സഹനം തുടരും ഞാൻ വെറുക്കുന്നവർ അപ്പോഴും അഭ്യൂഹമായിരിക്കും. അതിജീവിക്കുന്നവരേ! കൂടുതൽ ജാഗ്രത കാണിക്കുവിൻ: ശത്രുക്കൾ ഇനിയും നിറുത്തിയിട്ടില്ല.”

ദ്രൗണിക ചൈന്യം കവിതയുടെ തലമുത്ത പ്രതിനിധിയായ അയ്യപ്പൻ അയ്യപ്പൻ ഈ വരികൾ: 1989 ജൂണിലെ കൂട്ടക്കൊലയ്ക്കു മുന്നോടിയായി 1976 ഏപ്രിലിൽ തിയനൻമെൻ ചന്ദ്രശങ്കറിൽ നടന്ന കൊലപാതകങ്ങളുടെ ഹൃദയമായ ഒരു ചെറുപ്പ

തിയനൻമെനിനശേഷം

കോരന്റെ വാക്കുകൾ ഇവയ്ക്ക് മുഴങ്ങുന്നു. ഇപ്പോൾ എൻപത്തിനാലു വയസ്സായ അയ്യപ്പൻ അയ്യപ്പൻ ചരിത്രത്തിന്റെ ഗതിവിഗതികളുടെ ഒരിരയാണ്. വാൾക്ക് വിൻമാന്റെ കാവ്യഗോത്രത്തിൽപ്പെട്ട ഈ കവിതയുടെ വായനാപര്യങ്ങളിൽ പതിനായിരങ്ങൾ കേൾക്കാനെത്തുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ തിരഞ്ഞെടുത്ത കൃതികളുടെ വിലപന ഒരുലക്ഷം കവിതകളെക്കൂടി. ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന ഏറ്റവും മഹാനായ ചൈന്യം കവി ആരാണ് ബെയ്ജിങ്ങിലും ഷാങ്ഹായിലും ഞങ്ങൾ ചോദിച്ചിട്ടുള്ളതെല്ലാം ‘അയ്യപ്പൻ’ എന്ന ഉത്തരമാണു കിട്ടിയത്. അദ്ദേഹത്തെ കാണാനുള്ള ഞങ്ങളുടെ ശ്രമങ്ങൾ, പക്ഷേ, വിഫലമായി: ‘വാൾഡ് ക്യാഡ്ക്യാമുലാ സന്ദർശകരെ സ്വീകരിക്കുന്നില്ലെന്ന് മറുപടിയാണ് ഞങ്ങൾക്കു കിട്ടിയത്. ഇതിനുമുമ്പ് ഇന്ത്യയിൽനിന്നു പോയ എഴുത്തുകാർക്കും ഈ മറുപടിതന്നെയാണ് കിട്ടിയത്. ഇതിനു പിറകിൽ രാഷ്ട്രീയ കാരണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നല്ല. ചൈനയുടെ പുതിയ സാമ്പത്തികനയങ്ങളോട് ഈ പഴയ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരനു യോജിച്ചുണ്ടാകാ നിടയില്ല.

1957-ലാണ് ‘വലതുപക്ഷവാദി’യെന്ന

മുദ്രകുത്തപ്പെട്ട അയ്യപ്പൻ വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻ ചൈനയിലെ ഒരു കൃഷിക്കുടമസ്ഥന്റെ അയ്യപ്പൻ അയ്യപ്പൻ പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തെ സിൻചിയാങ്ങിലേക്കു മാറ്റി. അയ്യപ്പൻ ശിക്ഷ പുത്തരിയായിരുന്നു. 1933-35 കാലത്ത് ‘ഇടതുപക്ഷവാദി’യെന്നു മുദ്രകുത്തപ്പെട്ട അദ്ദേഹം ഒരു കുതിച്ചുചാട്ടം ഇതിലൂടെ അടയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. പക്ഷേ, വിപ്ലവാനന്തര ഭരണകൂടം കുറേക്കൂടി നിർദ്ദയമായിരുന്നു: ഒരിരണ്ടു നിലവറയിൽ അയ്യപ്പൻ ഉറങ്ങേണ്ടി വന്നു; പ്രധാന ജോലിയാക്കട്ടെ, കക്കുസുകൾ വൃത്തിയാക്കലും. 1975-ലാണ് അയ്യപ്പൻ തിരിച്ചുവന്നത്. കറന്റാട്യാ നത്തിന്റെയും രാഷ്ട്രീയഭ്രഷ്ടന്റെയും പതിനെട്ടു വർഷങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആരോഗ്യം കാര്യമായിരുന്നു. വലതുക്കണ്ണിനു കാഴ്ച നഷ്ടപ്പെട്ട കിഴവനായാണ് അദ്ദേഹം തിരിച്ചുവന്നത്. പീഡനത്തിന്റെ പതിവ് അടങ്കലുകളിൽ അയ്യപ്പൻ എഴുതിയ നൂറുകണക്കിനു കവിതകൾ “കാണാതായി”

സത്യന്തമായ ചിന്തയും ഭൂമിയെക്കൊളുപ്പിച്ചു. ഇപ്പോൾ അയ്യപ്പൻ 20 വർഷത്തെ മാനവ്യാപാരം ക്യാമ്പിലെ അമർച്ചയും ഏറ്റവും അടുത്തു വന്നുവെങ്കിൽ, വ്യവസ്ഥിതിയെത്തന്നെ വിമർശിക്കുന്നവരുടെ സ്ഥിതി ഈഹിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. അത്തരം വിമർശകർ ചൈനയിലുണ്ടെന്നു തീർച്ചയാണ്. ഗവൺമെന്റിന്റെ സംസ്കാരികത്തെയും വിമർശിക്കുന്നവർ, സാമ്പത്തികനയത്തോടു വിരോധിച്ചുള്ളവർ, ശരിയായ ജനാധിപത്യത്തിനായി വാദിക്കുന്നവർ ഇങ്ങനെ പലവിധം വിമർശകർ ഉണ്ടാകാതെ വയ്യ. നഗരവും ഗ്രാമവും തമ്മിൽ, ഉപഭോഗ സംസ്കാരവും സോഷ്യലിസ്റ്റ് മൂല്യബോധവും തമ്മിൽ, ബഹുരാഷ്ട്ര മതലാളിത്തവും ജനകീയാവശ്യങ്ങളും തമ്മിൽ, സാമ്പത്തികമായ ഉദാരവത്കരണവും സംസ്കാരികമായ വരുമാനവും തമ്മിൽ—ഇങ്ങനെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മുറുപ്പിക്കുന്ന

നവീകരണങ്ങൾക്കൊപ്പം ‘സോഷ്യലിസ്റ്റ്’ ആധുനികരണത്തിന്റെ സാഹിത്യവും പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. അയ്യപ്പൻ, ഡിങ്ലിങ്, മാവോ തുൺ, ഷെൻ കോങ്വെൻ, യാങ് മോ, തുടങ്ങി ‘സാംസ്കാരിക വിപ്ലവ’കാലത്ത് നിശ്ചിതമാക്കപ്പെട്ട എഴുത്തുകാർ തിരിച്ചുവന്നു—സെൻസർഷിപ്പിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഭീതി അവരെ അധീരരാക്കിയിരുന്നുവെങ്കിലും. മുപ്പതു-നാല്പതു പ്രായക്കാരായിരുന്ന അവരുടെ പിൻതലമുറക്കാർ കുറേക്കൂടി ധീരരായോടെ ‘സാംസ്കാരിക വിപ്ലവ’കാലത്ത് അടിച്ചമർത്തപ്പെടുകയും അവഗണിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്ത അനുഭവങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ചു തുടങ്ങി. ലു സിൻഹായുടെ ‘മുറിവേററവർ’ എന്ന കഥയാണ് ഈ പ്രവണതയ്ക്കു തുടക്കം കുറിച്ചത്. വാങ് സിയാവോഹൊ എന്ന ഒരു റെഡ്ഗാർഡുകാരി സന്താനം അമ്മയെ പ്രതിവിപ്ലവകാരിയെന്നു മുദ്രകുത്തി ഉപേക്ഷിക്കുകയും പിന്നീടു പൾചാ

നവീകരണങ്ങൾക്കൊപ്പം ‘സോഷ്യലിസ്റ്റ്’ ആധുനികരണത്തിന്റെ സാഹിത്യവും പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. അയ്യപ്പൻ, ഡിങ്ലിങ്, മാവോ തുൺ, ഷെൻ കോങ്വെൻ, യാങ് മോ, തുടങ്ങി ‘സാംസ്കാരിക വിപ്ലവ’കാലത്ത് നിശ്ചിതമാക്കപ്പെട്ട എഴുത്തുകാർ തിരിച്ചുവന്നു—സെൻസർഷിപ്പിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഭീതി അവരെ അധീരരാക്കിയിരുന്നുവെങ്കിലും. മുപ്പതു-നാല്പതു പ്രായക്കാരായിരുന്ന അവരുടെ പിൻതലമുറക്കാർ കുറേക്കൂടി ധീരരായോടെ ‘സാംസ്കാരിക വിപ്ലവ’കാലത്ത് അടിച്ചമർത്തപ്പെടുകയും അവഗണിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്ത അനുഭവങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ചു തുടങ്ങി. ലു സിൻഹായുടെ ‘മുറിവേററവർ’ എന്ന കഥയാണ് ഈ പ്രവണതയ്ക്കു തുടക്കം കുറിച്ചത്. വാങ് സിയാവോഹൊ എന്ന ഒരു റെഡ്ഗാർഡുകാരി സന്താനം അമ്മയെ പ്രതിവിപ്ലവകാരിയെന്നു മുദ്രകുത്തി ഉപേക്ഷിക്കുകയും പിന്നീടു പൾചാ

ഭാവിയിൽ, ജീവിതത്തിൽ വിശ്വസിക്കുക. യുവകവി ഷി-ജിയുടെ വരികൾ അക്കാലത്തെ നിഷ്കളങ്കമായ ശുഭാപ്തിവിശ്വാസത്തിന്റെ പ്രതിഫലനമാണ്. പാർലാമെന്റ ആധുനികത ഇക്കാലത്ത് സാഹിത്യത്തെ സാധിനിഷ്ഠ്യം വ്യക്തികൾക്കു പ്രാധാന്യം കൈവന്നു. ലിററിൽ മാഗസിനുകൾ എമ്പാടും മുളച്ചു പൊന്തി. ഷുൻതിങ്, ബെയ്ദാവോ തുടങ്ങിയ പുതിയ എഴുത്തുകാർ പ്രശസ്തി നേടി. അസത്യപ്രിയയും നൈരാശ്യവും സ്ത്രീ-പുരുഷ പ്രണയംപോലുള്ള വ്യക്തിവികാരങ്ങളും സാഹിത്യത്തിൽ ആവിഷ്കരിക്കാമെന്നായി. ‘സാംസ്കാരിക വിപ്ലവ’ത്തിനൊപ്പം വിലക്കു കല്പിച്ചിരുന്നവരല്ല.

എന്നാൽ ‘ബെയ്ജിങ് വസന്തം’ ഏറെ നീണ്ടുനിന്നില്ല. ജനാധിപത്യപ്രസ്ഥാനം കുൻമിങ് മുതൽ ഷാങ്ഹായ്വരെത്തുളള ഇതര ചൈനീസ് നഗരങ്ങളിലേക്കു പടർന്നു പിടിച്ചു. പൗരാവകാശങ്ങൾക്കും സാംസ്കാരിക സാമ്രാജ്യത്തിനുമെതിരായിരുന്ന മുദ്രാവാക്യങ്ങൾ ‘ജനാധിപത്യവ്യവസ്ഥകളിൽ (പൊതുജനാഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കാനുള്ള മതിലുകൾ) നിറഞ്ഞു. മുൻ റെഡ്ഗാർഡായിരുന്ന വി ജിങ്ഷെങ്, തന്റെ മാസികയിൽ പുതിയൊരു മുദ്രാവാക്യം മുന്നോട്ടുവച്ചു: “അജ്ഞാതനവീകരണം—ജനാധിപത്യം.” (ഗവൺമെന്റ് പദ്ധതിയിൽ ‘നാലു നവീകരണങ്ങളാണ് ഉണ്ടായിരുന്നത്. കൃഷി, വ്യവസായം, ശാസ്ത്രം, രാജ്യരക്ഷ.) വി ജിങ്ഷെങ് ചൈനീസ് നേതാക്കളെ വിമർശിക്കുന്ന ഒരു ലേഖനവും എഴുതി. ഡെങ് സിയാവോപിങ്ങിനെയും അദ്ദേഹം വെറുതെ വിട്ടില്ല. ജനാധിപത്യത്തെക്കുറിച്ച് പ്രസംഗിക്കുമ്പോഴും ചൈനീസ് ഗവൺമെന്റ് ഇത്തരം മൊരു അഭിപ്രായപ്രകടനമോ യഥാർത്ഥ പ്രതിപക്ഷസാമ്രാജ്യമോ പ്രതികഷ്ടിച്ചിരുന്നില്ല. ലൈനിംഗ് മാവോയുമുൾപ്പെടെ ഏതെങ്കിലും കമ്മ്യൂണിസ്റ്റു നേതാവ് വിമർശനത്തോടു സഹിഷ്ണുത പുലർത്തിയതിനു തെളിവല്ല; വിരോധിക്കുന്നവരെ ആക്രമിക്കുവാൻ അവരുപയോഗിച്ചിരുന്ന ശക്തരസംജ്ഞകൾതന്നെ അക്രമാസക്തമായ അസഹിഷ്ണുതയുടെ ആവിഷ്കാരങ്ങളായിരുന്നു. പ്രത്യേകതമാർകസിസവും യഥാർത്ഥ ജനാധിപത്യവും പരസ്പരം പൊരുത്തപ്പെടാനാകാത്തതാണെന്ന വേദനാകരമായ നിഗമനത്തിലെത്തിച്ചുമാത്രം നമ്മെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതാണ് ഇന്നോളം ലോകത്തുണ്ടായ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ഭരണകൂടങ്ങളുടെ അനുഭവങ്ങൾ എന്നു പറയാതെ വയ്യ. ലൈനിന്റെയോ മാവോയുടെയോ വലിച്ചുലാറ്റാത്ത ഡെങ്ങിനെപ്പോലുള്ള നേതാക്കളെക്കൂടെ, ഏതു ലഘുവിമർശനത്തെയും സ്വന്തം രാഷ്ട്രീയധികാരത്തിനുമെതിരായുള്ള ഒരു ഭീഷണിയായി മാത്രമേ കാണുകയുള്ളൂ. അതുകൊണ്ട് വി ജിങ്ഷെങ് അനന്തരപ്പെട്ടതിൽ അർത്ഥപ്പെടുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തെ പിന്തുണച്ചിരുന്നവരും ഒപ്പം

ഈയിടെ ചൈന സന്ദർശിച്ച പ്രശസ്ത മലയാളകവി സച്ചിദാനന്ദൻ ചൈനയിലെ ഇപ്പോഴത്തെ എഴുത്തുകാരുടെ അവസ്ഥയെക്കുറിച്ചെഴുതുന്നു. ദൈനംദിന കക്ഷിരാഷ്ട്രീയത്തിൽനിന്ന് എത്ര അകന്നുനില്ക്കുന്നുവോ അത്രത്തോളം അത് എഴുത്തുകാർക്കു നല്ലതാണെന്നും പ്രായോഗിക രാഷ്ട്രീയം ഒത്തുതീർപ്പിന്റെ ലോകമാണെന്നും സാഹിത്യം ഒത്തുതീർപ്പില്ലാത്ത സത്യാന്വേഷണത്തിന്റെ ലോകമാണെന്നും ലേഖകൻ കണ്ടെത്തുന്നു.

ഒരു സമൂഹത്തെയാണ് ഞാൻ ചൈനയിൽ കണ്ടത്. എന്നാൽ ഇവ അവിടെത്തെ സാഹിത്യത്തിൽ ആഴത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നതായിത്തോന്നിയില്ല. ബെയ്ജിങ്ങിലും ഷാങ്ഹായിലും ഞങ്ങൾ കണ്ട എഴുത്തുകാർക്കൊക്കെ, ചോദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്നത് ഒരു കലയായിത്തന്നെ വളർത്തിയതായിക്കണ്ടു. ചോദ്യങ്ങൾക്കു ചുട്ടുപിടിച്ചപ്പോൾ പട്ടാളക്കാരായ രണ്ടു നോവലിസ്റ്റുകൾ, ഷാങ്ഹായിയിലെ സാവാദവേദിയിൽനിന്ന് ‘വേറെ തിരക്കു’ണ്ടെന്നു പറഞ്ഞ് എണ്ണിറുപോവുക തന്നെ ചെയ്തു. ചോദ്യം മനസ്സിലായില്ലെന്നു നടിക്കുക, വ്യാഖ്യാനത്തിലൂടെ ചോദ്യത്തിലെ രാഷ്ട്രീയം എടുത്തുകളയുക, വെറുതെ ചിരിക്കുക—ഇങ്ങനെ പല അടവുകളും പഠിച്ചിരിക്കുന്നു ചൈനയിലെ കലിയെഴുത്തുകാർ.

സാഹിത്യം, സംസ്കാരം, രാഷ്ട്രീയം ഇവിടെയെല്ലാം പുനർവിചിന്തനത്തിന്റെ കാര്യം വിശിഷ്ടമാണ്. ഈ ജനാധിപത്യ പ്രസ്ഥാനം ബെയ്ജിങ് വസന്തം എന്നറിയപ്പെടുന്നു. അതിന് ഒരു പതിനാണ്ടുമുമ്പുണ്ടായ ‘പ്രാഗ്വസന്തം’ത്തെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നതാണ് ഈ പ്രയോഗം. “മരണത്തിനു മുകളിൽ യുവാവനും വിജയിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുക,

ഇപ്പോൾ അയ്യപ്പൻ 20 വർഷത്തെ മാനവ്യാപാരം ക്യാമ്പിലെ അമർച്ചയും ഏറ്റവും അടുത്തു വന്നുവെങ്കിൽ, വ്യവസ്ഥിതിയെത്തന്നെ വിമർശിക്കുന്നവരുടെ സ്ഥിതി ഈഹിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. അത്തരം വിമർശകർ ചൈനയിലുണ്ടെന്നു തീർച്ചയാണ്. ഗവൺമെന്റിന്റെ സംസ്കാരികത്തെയും വിമർശിക്കുന്നവർ, സാമ്പത്തികനയത്തോടു വിരോധിച്ചുള്ളവർ, ശരിയായ ജനാധിപത്യത്തിനായി വാദിക്കുന്നവർ ഇങ്ങനെ പലവിധം വിമർശകർ ഉണ്ടാകാതെ വയ്യ. നഗരവും ഗ്രാമവും തമ്മിൽ, ഉപഭോഗ സംസ്കാരവും സോഷ്യലിസ്റ്റ് മൂല്യബോധവും തമ്മിൽ, ബഹുരാഷ്ട്ര മതലാളിത്തവും ജനകീയാവശ്യങ്ങളും തമ്മിൽ, സാമ്പത്തികമായ ഉദാരവത്കരണവും സംസ്കാരികമായ വരുമാനവും തമ്മിൽ—ഇങ്ങനെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മുറുപ്പിക്കുന്ന

തടവിലായി; വാശപോസ്റ്റുകൾ നിരോധിക്കപ്പെട്ടു; ഇനാധിപത്യമുതൽ ഇന്നുവരെ ഉപയോഗിച്ചുകൂടുന്ന കലിപന വന്നു. ഡിജിറ്റൽ ഷെഡ്യൂൾ "പ്രതിവിപ്ലവപ്രവർത്തന"ത്തിന്റെ പേരിൽ 15 വർഷത്തെ തടവുകൾ വിധിക്കപ്പെട്ടു. ആധുനിക സാഹിത്യകാരന്മാർക്കു നേരേ ആക്രമണം അഴിച്ചുവിടപ്പെട്ടു. കേരളത്തിലും മറ്റും സംഭവിച്ചതുപോലെ തന്നെ, മുദ്രഗ്രഹത, സർവ്വലിംഗം, സ്വകാര്യ പ്രതീകങ്ങളുടെ ഉപയോഗം തുടങ്ങിയ "കുറുപ്പുകൾ" ഇന്ന് കൂടി, ഗുണ്ടാ, വെൽ ദാവോ മുതലായ ആധുനിക സാഹിത്യകാരന്മാരിൽ ആരോപിക്കപ്പെട്ടത്. 'വെൽ' ഇൻ വസൽ കാലത്ത് ഏറെ പ്രകീർത്തിക്കപ്പെട്ട പല നോവലുകളും (ഉദാ: ഷെൻ റോങ്ങിന്റെ 'മദ്യവയസ്സിൽ', 'ദൈ' ഹായിയിയുടെ 'റെൻ, റെൻ') ആത്മീയ മലിനീകരണത്തിന്റെ പേരിൽ നിരോധിക്കപ്പെട്ടു. ഈ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് 1989-ലെ ഇന്ന് കൊലപാതകങ്ങൾക്കു വഴിവച്ച രണ്ടാം തിരുനന്മൻ റ്റേക്യൂർ സംഭവം അരങ്ങേറുന്നത്. അഴിമതി, ദേശാഭിമാനം, ഉദ്യോഗസ്ഥ നഷ്ടപ്രകൃതം, സെൻസർഷിപ്പ്, വിലക്കയറ്റം എന്നിവയ്ക്കെതിരെ, സംവാദാത്മക ഇനാധിപത്യം എന്ന മുദ്രാവാക്യം മുന്നോട്ടുവെച്ച വിദ്യാർത്ഥികൾ, അക്രമപരമായ, ഉദ്യോഗസ്ഥർ, വ്യാപാരികൾ, തൊഴിലാളികൾ എന്നീ വിഭാഗങ്ങളുടെ മുൻ കൈയിൽ നടന്ന സമാധാനപരമായ ഒരു പ്രതിഷേധപ്രകടനമായിരുന്നു അത്. അതിനെ അക്രമാസക്തമാക്കി തിരിച്ചുവിട്ടത് ചൈനയിൽ അരാജകത്വമുണ്ടെന്നു വരുത്തി ബ്രിട്ടീഷ് പാസ്‌പോർട്ട് നേടി ഹോങ്‌കോങ്ങിലേക്കു കടക്കാൻ തക്കപാർത്തിരുന്ന ഏതാനും സ്റ്റുഡന്റുമാർക്കാണ്. പട്ടാളനടപടിക്ക് ഈ അക്രമങ്ങൾ സാധ്യകരണമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. നൂറുകണക്കിനു യുവാക്കൾ രക്തസാക്ഷികളായ ഈ സംഭവത്തോടെ ചൈനയിലെ ഇനാധിപത്യപ്രസ്ഥാനം തത്കാലം നിശ്ചിതമാക്കപ്പെട്ടു. നാടുകടത്തപ്പെട്ട ബുദ്ധിജീവികളും എഴുത്തുകാരും ചൈനയ്ക്കു പുറത്ത് 'ചൈനീസ് ഇനാധിപത്യത്തിനായുള്ള ഫെഡറേഷൻ' എന്ന സംഘടന രൂപീകരിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു.

എം.എസ്. റേഡിയോ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്
 റേഡിയോ, ടി.വി., വി.സി.ആർ., എ.സി., റഫ്രിജറേഷൻ "മെക്കാനിസം"
 തപാൽവഴിയും നേരിട്ടും മലയാളത്തിൽ പഠിക്കാം. 2/- രൂപ സ്റ്റാമ്പ് സഹിതം എഴുതുക.
M.S. RADIO INSTITUTE
KANIYAPURAM-695 301

ഇപ്പോഴത്തെ ചൈനീസ് ഗവൺമെന്റ് ഇനാധിപത്യ പ്രസ്ഥാനത്തെയാകെത്തന്നെ പടിഞ്ഞാറൻ സാമ്രാജ്യാധിപത്യത്തിന്റെയും 'ബുദ്ധി' ലിബറലിസത്തിന്റെയും ഒരു പ്രതിലോമ വിപ്ലവപ്രസ്ഥാനമാണ് വിലയിരുത്തുന്നത്. എല്ലാ പ്രസിദ്ധീകരണശാലകളും പുത്തൻ ആനുകാലികങ്ങളും റേഡിയോ-ടെലിവിഷൻ ശൃംഖലകളും ഗവൺമെന്റുടമയിലാണ്. ചൈനീസ് സാഹിത്യം ഇന്ന് ഒരു ചൈനീസ് സർക്കാർ കമ്പനിയാണ്. എലിയെപ്പിക്കുന്ന പുച്ഛയെ പിന്തുടരുന്ന എഴുത്തുകാർക്കു മാത്രമേ ഈ കമ്പനിയിൽ പ്രവേശനമുള്ളൂ. മാവോയിസ്റ്റുകളും ഇനാധിപത്യവാദികളും ഭരണകൂടത്തിന്റെ ശത്രുക്കളാണ്. എഴുത്തുകാരന്റെ ഭാഗ്യവശം ഭരണകൂടത്തിന്റെ ഭാഗ്യവശമല്ല. മാവോ തുഞ്ച, ലാവോ ഷി, ഗാവോ യു തുടങ്ങിയ വിപ്ലവകാല സാഹിത്യകാരന്മാർ ബാൽസക്കിന്റെയും ഗോർക്കിയുടെയും മാതൃക പിന്തുടർന്നവരാണ്. വിപ്ലവാനന്തര ഭരണകൂടം ഉയർത്തിപ്പിടിച്ച 'സോഷ്യലിസ്റ്റ് റിയലിസം', റഷ്യയിലെ നവോത്ഥാനത്തെ, ഉദ്യോഗസ്ഥ പ്രഭുവിഭാഗത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപ്രകാരം മാത്രമായിരുന്നു. മാലിക ഭാവനയുടെ ഒരു പൊരിപൊലുമില്ലാത്ത, നിറമങ്ങി പഴകിപ്പോയ ചൈനയിൽ എഴുതപ്പെട്ട 'സോഷ്യലിസ്റ്റ് റിയലിസം' കൃതികളിൽ അപ്രതീക്ഷിതമായ ഒന്നുതന്നെ ഇല്ലായിരുന്നു. വിരസവും ഫലിതശൂന്യവുമായ, കപട പ്രതീക്ഷ പുലർത്തുന്ന, ഒന്നോട്കിട്ടി വിട്ടുപോയവരുടെ ഒരു യുഗരൂപമേയ്ക്കൂ. "സാമ്പ്രകാരിക വിപ്ലവ" കാലത്താണ് ഈ പ്രവണത മുർച്ഛമയമായിത്തീർന്നത്. പ്രകൃതിയെയും പ്രണയത്തെയും കുറിച്ചുള്ള കവിതകൾ "പ്രതിവിപ്ലവകര"ങ്ങളായി കരുതപ്പെട്ട കാലം. നൂറുകണക്കിന് എഴുത്തുകാർ നിശ്ചിതരേഖപ്പെടുത്താത്ത തടവിലാക്കപ്പെടുകയോ ലേബർ ക്യാമ്പുകളിൽ "പുനർവിദ്യാഭ്യാസ"ത്തിനയയക്കപ്പെടുകയോ വധിക്കപ്പെടുകയോ ചെയ്ത സാമ്പ്രകാരിക ഫാസിസത്തിന്റെ വർഷങ്ങളായിരുന്നു അവ. ഈ അടിച്ചമർത്തലിനെതിരായിട്ടാണ് "മുറിവറ വരുടെ സാഹിത്യം" ഉയർന്നുവന്നത്. മറ്റു ചില പ്രവണതകളും വർത്തമാന ചൈനീസ് സാഹിത്യത്തിലുണ്ട്. സമീപകാല ചരിത്ര, സംഭവങ്ങളെ വിമർശനാത്മകമായി അവതരിപ്പിക്കുന്ന "തിരിഞ്ഞുനോട്ടത്തിന്റെ സാഹിത്യം", ഗ്രാമീണസമൂഹത്തെയും മൂല്യവ്യവസ്ഥയെയും ആവിഷ്കരിക്കുന്ന "വേരുകളുടെ സാഹിത്യം", പഴയ റിയലിസത്തിന്റെ പരിമിതികളെ അതിലംഘിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന "നവപ്രവണതയുടെ സാഹിത്യം" (സർക്കാർ ഇതിനെതിരാണ്), പ്രമേയത്തെക്കാൾ വിശദാംശങ്ങൾക്കു പ്രാധാന്യം നൽകുകയും നിഗമനം വായനക്കാർക്കു വിടുകയും ചെയ്യുന്ന "പുത്തൻ റിയലിസം" ഇവയാണ് ചില പുതിയ പ്രവണതകൾ. ഫാസിസിയായിട്ട്, ചിൻ ലി തുടങ്ങിയവർ പ്രതിനിധാനം

ചെയ്യുന്ന "പുത്തൻ റിയലിസം"ത്തിന് ചൈനയിൽ നല്ല പ്രചാരമുണ്ട്. നാട്ടുവാഴിത്താലത്തെ പിഡനം, വിവാഹം, പ്രണയം തുടങ്ങിയ സാമ്പ്രകാരിക പ്രമേയങ്ങൾക്കൊപ്പം വിദേശത്തെ ചിന്തകരുടെ ജീവിതം പോലുള്ള പുതിയ പ്രമേയങ്ങളും ചെറുകഥയിൽ കടന്നുവരുന്നുണ്ട്. ഷാങ് ജി, ഷെൻ റോങ്, ഫാങ് ഫാങ്, കാൻചാ, സുയെ തുടങ്ങിയ എഴുത്തുകാരികൾ സ്ത്രീജീവിതത്തെക്കുറിച്ചാണ് എഴുതുന്നത്. സ്വന്തം കഴിവുകൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞ് പീഡാകരമായ വിവാഹ ബന്ധം അറുത്തൊറിഞ്ഞ് പുതിയ ജീവിതം തുടങ്ങുന്ന ഒരു സ്ത്രീയുടെ കഥയാണ് ലു സീഹോങ്ങിന്റെ "കുത്ത കാടി"ന്റെ പ്രമേയം. മുമ്പു സാമ്പ്രകാരികമായിരുന്ന സ്ത്രീ 'സാമ്പ്രകാരിക വിപ്ലവ'കാലത്ത് തരംതാഴ്ത്തപ്പെട്ട വാങ്മെങ് പ്രചാരമുള്ള 'നോവലുകളെഴുതുന്നു. എന്നാൽ പ്രേമ കഥകൾ പോലും രാഷ്ട്രീയസുചനകളും സാഹിത്യപാണ്ഡിത്യവും കൊണ്ടു കൃത്തി നിറയ്ക്കുന്ന ശീലം വാങ്മെങ്ങിനുണ്ട്. "അക്കാലത്ത് നീ മാർക്സും ലെനിനും മാത്രമല്ല കാൻറും ദെക്കാർത്തുംകൂടി വായിക്കുക പതിവായിരുന്നു... പാറം അവ ഗണിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് പ്രധാനമന്ത്രി ചു എഴുതിയ പ്രബന്ധം നാം ചർച്ചചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്നപ്പോഴാണ് അതു സംഭവിച്ചത്..." ഇങ്ങനെ പോകുന്നു ഒരു കഥയിലെ ("ചക്രത്തിനടിയിൽ") വാചകങ്ങൾ. ലിൻ പിയോവോവിന്റെയും ഓസ്‌ട്രോവ്‌സ്കിയുടെയും പ്രേതങ്ങൾ വേട്ടയാടുന്ന ഈ ക്ലാമുകികാമുകിമാരുടെ ആദ്യരാത്രി വായനക്കാർ സങ്കല്പിച്ചത് മതി.

വർത്തമാന ചൈനീസ് സാഹിത്യത്തിൽ വലിയ ലോകസാഹിത്യകാരന്മാർക്കൊപ്പം തലയുയർത്തി നില്ക്കാവുന്ന ഒരേയൊരു കാരൻപോലുമില്ല. എല്ലാ എഴുത്തുകാർക്കും ഗവൺമെന്റു നയവും പാർട്ടി ലൈനും ഒപ്പിച്ചെഴുതേണ്ടി വരുന്ന ഒരു സമൂഹത്തിലിനിന്ന് അതു പ്രതീക്ഷിക്കുകയും വയ്യ. യാവോ ചക്രവർത്തി രാഷ്ട്രീയ കാര്യങ്ങളിൽ ഉപദേശമാവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ സു-യു എന്ന സമ്പന്നാസി പുഴയിൽപ്പോയി ചെവികഴുകിയതായി ചൈനയിലൊരു കഥയുണ്ട്. എഴുത്തുകാർ ഇത്തരം പോക്കണമെന്നില്ല; എങ്കിലും ദൈനംദിന കക്ഷിരാഷ്ട്രീയത്തിലിനിന്ന് എത്ര അകന്നുനില്ക്കുന്നുവോ അത്രത്തോളം അത് എഴുത്തുകാർക്കു നല്ലതാണ്. പ്രായോഗികരാഷ്ട്രീയം ഒത്തുതീർപ്പിന്റെ ലോകമാണ്, സാഹിത്യം ഒത്തുതീർപ്പില്ലാത്ത സത്യം നേഷണലിസത്തിന്റെ ലോകവും. ഇന്ന് ചൈന ഭരിക്കുന്നത് അധികാരത്തെയും ശ്രേണീകൃതത്തെയും ബഹുമാനിക്കുന്ന കൺഫ്യൂഷിയൻ ചിന്തയാണ്. അധികാരത്തെ പുച്ഛിക്കുകയും മനുഷ്യസമത്വത്തിൽ വിശ്വസിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന താവോയിസ്റ്റ് ആത്മമന്തയെ ഉണർത്തിക്കൊണ്ടു മാത്രമേ ചൈനയെ വിമോചിപ്പിക്കാൻ കഴിയൂ.

വി.കെ.മാധവൻകുട്ടി

സുഭ. അതല്ലായിരുന്നു അവളുടെ പേര്. എങ്കിലും ഈ പുരാവൃത്തത്തിൽ അവളുടെ നാമം അങ്ങനെ വാഴ്ത്തപ്പെട്ടത്.

ഞാനും അവളും കൂടി അല്പനേരം ഒന്നിച്ച് യാത്ര ചെയ്ത സമയത്ത് പേരു ചോദിച്ചുതരിച്ചു. അവൾ പറഞ്ഞുതരിച്ചു. വിട്ടുപോയതാവും. എന്തായാലും സുഭ നല്ല പേരാണ്. അവൾക്ക് യോജിക്കും. അതിനു നീക്കം.

വിമാനത്താവളത്തിൽ വെച്ചാണ് അവളെ അകലെയിന്നു കണ്ടത്. എങ്ങനെ ഈ സുന്ദരി ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെടാതിരിക്കും. അകലം ഒട്ടും അനുഭവപ്പെട്ടില്ല. ആരാണ്, എവിടുന്നു, എവിടെയാണ് എന്ന് പ്രഥമദൃഷ്ട്യാ തന്നെ ചോദിക്കണമെന്നുതോന്നി.

ചില ദിവസങ്ങൾ ഇങ്ങനെയാണ്. പുറത്തിറങ്ങിയാൽ കാണുന്നത് ഒക്കെ സുന്ദരിമാരെയാണിരിക്കും. ചില ദിവസങ്ങളിൽ മുഴുവൻ ഗർഭിണികളാവും. ചില ദിവസങ്ങളിൽ മുങ്ങാപ്പുഷ്പികളാവും. മറ്റു ചില ദിവസങ്ങൾ ഒന്നുമില്ലാതെ കടന്നുപോകും. രാഹുകാലവും, ഗുളികാലവും, യമകണ്ടകാലവും ഒക്കെ ആപ്രസക്തമാകുന്നത് ഇക്കാര്യത്തിലാണ്. ഇതൊക്കെ എങ്ങനെ സംഭവിക്കുന്നു. ആലോചിച്ചുനോക്കിയിട്ടുണ്ട്. പിടി കിട്ടിയിട്ടില്ല. എന്തായാലും ഇന്നത്തെ ദിവസം നല്ലത്. ഇന്നത്തെ നക്ഷത്രവും, ശക്തിയും ഉത്തമം.

യാത്ര പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ മാനം ഇരുട്ടിയതുകൊണ്ട് കരമാകും ഇന്നത്തെ യാത്ര. കറുത്ത മേഘങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ, ഇടമിനലിലൂടെ പറക്കുമ്പോൾ വിമാനം കിടന്നു പിടയും. ടിക്കറ്റ് വെയറിന്റെ ലിസ്റ്റിലാണ്. സീറു കിട്ടിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ സന്തോഷത്തോടെ തിരിച്ചുവരാം എന്നൊക്കെ ഉള്ളിൽ കരുതിയാണ് വിമാനത്താവളത്തിൽ എത്തിയത്. അവളെ കണ്ടപ്പോൾ കലാപ്രസംഗം മറന്നു. ഇന്നുതന്നെ പോകണമെന്നുതോന്നി. തീർച്ചയാക്കി. പക്ഷെ അവൾ വേറെ എവിടെക്കെങ്കിലും പറന്നാലോ എന്നൊന്നും ആലോചിച്ചില്ല. ഇത്തരം അവസരങ്ങളിൽ ശുഭാപ്തിവിശ്വാസം എന്ന നയിക്കുന്നു.

ഒരു സീററിയൂവേണ്ടി ഡ്യൂട്ടി ആഫീസറെ സമീപിച്ചു. സാധാരണ സഹായിക്കുന്ന പാർട്ടിയാണ്. അവളും അങ്ങോട്ടു വന്നിരിക്കുന്നു. അവളും വെയറിന്റെ ലിസ്റ്റിലാണ്. രണ്ടു പേർക്കും ഒരിടത്തേക്ക്-ദർഹിയിലേക്കാണ് പോകേണ്ടത്. അദ്യുതയെ തന്നെ. ഭാഗ്യം

തന്നെ എന്നുതോന്നി. ഉലകനാഥൻ രണ്ടു പേരെയും സഹായിക്കും, സഹായിക്കട്ടെ, എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു. ഡ്യൂട്ടി ആഫീസറുടെ പേരാണ് ഉലകനാഥൻ.

"ഇവരും താങ്കളെപ്പോലെ ഇന്നുതന്നെ ദർഹിയിലെത്താനുള്ളതാണ്", ഉലകനാഥൻ സുന്ദരിയെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച് പറഞ്ഞു. അവൾ എന്റെ മുഖത്തുനോക്കി പുഞ്ചിരിച്ചു. ഉലകനാഥം, ഈ ഉപകാരത്തിന് ഞാൻ എന്നും

കൃതാർത്ഥിയായിത്തീരും.

കുടുതൽ പരിചയപ്പെടുകയും ഉണ്ടായില്ല. ഇനി സംഭാഷണസാധ്യതയിൽ പറ്റുന്നതായിരിക്കാം.

ഞങ്ങൾ തുല്യദൃഷ്ടിയിലാണ്. സീറു കിട്ടിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ നിരോധനങ്ങളിലും പങ്കിടാം. പ്രതിഷേധത്തോടെ വെയറിന്റെ ലിസ്റ്റ് കൗണ്ടറിൽ അവളും ഞാനും കാത്തുനിന്നു, പ്രതീക്ഷയോടെ.

അവൾ കൃശഗാത്രിയാണ്. നീണ്ട കൈവിരലുകൾ. അരയോളം നീണ്ട തലമുടി. അവയവ സൗഷ്ഠവം ഒന്നാകുന്നു. അതിനുചേർന്ന മന്ദഗതി. കൈയിൽ ഒരു ഹാൻഡ് ബാഗ്. കൂടാതെ ഒരു ചെറിയ സഞ്ചിയും. എന്റെ ആശങ്ക അവളുടെ മുഖത്തും അവളുടേത് എന്റെ മുഖത്തും നിഴലിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നുവോ.

"നമുക്കു പോകാൻ തരപ്പെട്ടോ?" അവളുടെ ആശങ്ക വർദ്ധിക്കുകയാണ്. സാത്തനപ്പെടുത്താനുള്ള അവസരം. "പരിഭ്രമിക്കാനൊന്നുമില്ല. സാധിക്കും. കാത്തിരിക്കാം."

എല്ലാവരും സെക്യൂരിറ്റി ക്ലിയിറൻസിന് പോയിക്കഴിഞ്ഞു. "അവൾക്ക് പരിഭ്രമം വർദ്ധിക്കുന്നു."

ദർഹിക്കുള്ള വിമാനം പുറപ്പെടാനായി. യാത്രക്കാർ വിമാനത്തിലേക്കു പോകുക എന്ന അറിയിപ്പും വന്നു. ഇനി എന്തു

പറയാനാണ്.

"സോറി. ഒരുവിധത്തിലും ഒന്നും ചെയ്യാൻ പറ്റിയില്ല. അല്പനേരം കൂടി കാത്തിരിക്കൂ" ഡ്യൂട്ടി ആഫീസർ പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിനും അവളെ നിരോധിച്ചുതന്നെമെന്ന് ഉണ്ടായിരിക്കില്ലായിരിക്കാം.

"എനിക്ക് അവിടെയെത്തിയിട്ടുവെന്നും ഒരു ശസ്ത്രക്രിയ ഇന്നുരാത്രിതന്നെ നടത്താൻ. കണ്ണുപരിചയമാണ്. ഇപ്പോൾത്തന്നെ വളരെ വൈകി"-അവൾ പറഞ്ഞു.

ആ വിരലുകൾ, നീണ്ടുവെളുത്ത ആ കൈവിരലുകൾ എന്റെ കൺമുന്നിൽ തെളിഞ്ഞു. നീണ്ട, മുഴുവായ ഈ കൈവിരലുകൾ കൊണ്ട് ശസ്ത്രക്രിയയോ? ആ കൈവിരലുകൾ ശസ്ത്രക്രിയോപകരണങ്ങളെടുത്ത് ചരിയ്ക്കുന്ന ചിത്രം. അവൾ അപ്പോൾ മുഖം മുടിയിട്ടിരിക്കും. ആരുടെ വിരലുകളാണെന്ന്

രോഗിക്കു മനസ്സിലായില്ല. കൈകളിൽ ഉറയിട്ടിരിക്കും. അവയുടെ ഭംഗി രോഗിയും മറ്റു സഹായികളും കാണില്ല.

"അവർ കാത്തിരിക്കില്ലേ. എമർജൻസി ഒന്നും അല്ലല്ലോ." ഞാൻ പ്രതികരിച്ചു.

"കാത്തിരിക്കും. എങ്കിലും രോഗിയുടെ കാര്യം. എത്ര നേരമായി."

എന്തൊരു ജീവകാരുണ്യം. കാഴ്ച നശിച്ചവർക്ക് ഇവൾ ഉൾക്കാഴ്ചയും നൽകും. നല്ല പെൺകുട്ടി.

"രണ്ടു സീറുകൾ ഏർപ്പാടാക്കിയിട്ടുണ്ട്; ഹൈദ്രാബാദ് വഴി"-ഡ്യൂട്ടി ആഫീസർ പറഞ്ഞു. ഇവളുടെ ഒപ്പം കുറച്ചുനേരംകൂടി അധികം യാത്ര ചെയ്യാലോ എന്ന് മനസ്സ് കുറിച്ചിട്ടു.

"ദർഹിയിലെത്താൻ വൈകുമോ"-അവൾ. വൈകിയാലേന്ത്. നമ്മൾക്ക് ഒപ്പം അത്രയും നേരംകൂടി യാത്ര ചെയ്യാമല്ലോ, ഞാൻ കണക്കുകൂട്ടി.

"മറ്റേ വിമാനം എന്തിനേ അരമണിക്കൂറിൽ നിങ്ങളും എന്തും" എന്നുപറഞ്ഞ് ആ നല്ല ഡ്യൂട്ടി ആഫീസർ ഞങ്ങൾക്ക് രണ്ടുപേർക്കും തൊട്ടടുത്ത സീറുകൾ തന്നു. മുന്നൂറുപേർക്ക് ഇരിക്കാവുന്ന വരി. വക്കത്തേയും, നടുവിലത്തേയും സീറുകളാണ്. അവളെ വക്കത്ത് ഇരുത്തി. നടുവിലിരുത്തിയാൽ മറ്റേ ഭാഗത്ത് മറ്റൊരുത്തൻ ഉണ്ടാവില്ലേ.

വിമാനത്തിൽ കയറി ഇരുപ്പുറപ്പിച്ചപ്പോൾ അവൾ പറഞ്ഞു. "ഇന്നലെ രാത്രി ഉറങ്ങിയിട്ടായില്ല. ഇന്നും ഉറക്കത്തിന്റെ കാര്യം-ഉം."

ഇവൾ ഉറങ്ങാൻ ഭാവികയോണോ ഈശ്വരൻ. ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന സുന്ദരികളെ നോക്കുന്നതും രസമാണ്. ചിലർക്ക് ഉറങ്ങുമ്പോൾ ഭാഗികൂടും എഴുന്നേൽക്കും.

"വിമാനം ഉയർന്നുപോയിയാൽ ഉറങ്ങിക്കൊള്ളൂ. കേൾക്കണം കൊണ്ടുവരുമ്പോൾ വിളിക്കാം. കേൾക്കണം കഴിഞ്ഞാൽ അല്പം ഉറങ്ങാം. രാത്രി ഉറക്കമാഴിക്കണ്ടതല്ലേ?"

"സാരമില്ല. സാമിളെന്തോ. ഞാൻ നല്ലവണ്ണം ഉണർന്നു. സമാധാനമായി. എന്തൊരു ത്യാഗമുണ്ട് ധീ." അവൾ എന്റെ കൈയിലുള്ള പുസ്തകം മേടിച്ചു. അതും വായിക്കാൻ പോകുകയോണോ. വായിക്കുന്നവരെ നോക്കിയിരിക്കാൻ എനിക്ക് ഇഷ്ടമല്ല. ഞാൻ മനോരാജം കണ്ട് മേല്പോട്ടുനോക്കി ഇരിക്കേണ്ടിവരുമോ! അവൾ അതാ പുസ്തകം മടക്കിത്തരുന്നു. പുസ്തകം മോശമായതുകൊണ്ടല്ല. ഞാൻ ഏതു ഇരട്ടി പുസ്തകമാണു വായിക്കുന്നത് എന്ന് പരീക്ഷിച്ചുതാക്കൂമോ? എങ്കിൽ ആ പരീക്ഷയിൽ തോൽക്കില്ല. നല്ല പുസ്തകമായിരുന്നു. ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന പുസ്തകം. ഇവൾ ബുദ്ധിമുട്ടിവിതന്നെ.

അവൾ വർത്തമാനപത്രം തുടങ്ങുകയാണ്. അവൾക്ക് സൗന്ദര്യം കൂടിയപ്പോലെത്തന്നെ. "വിമാനം രണ്ടുമണിക്കൂർ മുമ്പു മിനിട്ടിൽ ദർഹിച്ചിരുന്നെന്ന് എന്ന് അറിയിച്ചു കേട്ടു. "ഒരു ബുദ്ധിമുട്ടായില്ല. പതുക്കെ പോയാൽ മതി" എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് വല്ല കാര്യവുമുണ്ടോ? രണ്ടര മണിക്കൂർ ദാസ് പറയുമ്പോഴേക്കും കഴിയില്ലെന്ന് കഷ്ടം.

ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് എയർ ഹോസ്റ്റസ് വന്നു ശല്യപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സാധാരണ അവർ വന്നു സുഖസൗകര്യമനുഷ്ഠിക്കുന്നത് ഇഷ്ടമാണ്. ഇന്ന് അവൾ കട്ടുറപ്പാണ്. എയർഹോസ്റ്റസ് ആദ്യം ക്യൂർഡിയർസ് (ഇറയിട തുടങ്ങിയതാണ് ഈ പരിഷ്കാരം) പിന്നെ മറിയം, പിന്നെ കേൾക്കണം, പിന്നെ വെള്ളം, ചായ, കാപ്പി, കേൾക്കണം വെള്ളം കുറച്ചു ഗ്ലാസുണ്ടാക്കാൻ, പിന്നെ റേഡിയോ. ഇങ്ങനെ ഓരോന്നിനായി വരും. ഇതൊക്കെ ശല്യമായി, ഇടപെടലായിത്തീർന്നത് അന്നാണ്. വിമാനത്തിൽ കേൾക്കണം കൊടുക്കുന്നത് നിർത്തലാക്കിക്കൊടുത്തു എന്നൊക്കെ തോന്നി.

ഓടിയെറിയുക പോകുന്ന ഒരു വിമാൻ പരിചയം നടക്കുന്നു. "അറിയാ?" "ഇല്ല" എന്നു പറയാൻ തോന്നി. പരിചയം ഭാവിച്ചാൽ അവിടെ നില്ക്കും. പലതും ചോദിക്കും. ഇതാദ് എന്നു ചോദിച്ചെങ്കിലും ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. ഒഴിവാക്കാവുന്ന ഒരു ചിരി ചിരിച്ചു. "ദർഹിക്കാണോ" -അയാൾ വീണ്ടും ചോദിക്കുന്നു. "അല്ല വഴിക്കിടയ്ക്ക്" എന്നു പറയണമെന്നായിരുന്നു. വിമാനയാത്രയിൽ പലതും

ചോദിക്കും. 'എവിടെയാണ്' എന്ന് അർത്ഥശൂന്യമായ ചോദ്യങ്ങൾ, മനുഷ്യന്മാർ. ഓടിയെറിയുകയോണോ മടങ്ങുമ്പോൾ ചെങ്കുത്താൻ ഇവിടെ നില്ക്കരുതേ.

സാഹസികവേഷത്തിൽ അവളോട് വിവാഹിതയായ എന്നുചോദിച്ചു. അല്ല എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ എന്റെ മുമ്പത്തു നില്ക്കിപ്പോകാൻ, ഒരു ഫിന്റാൻസെ ഉണ്ട് എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ഉണ്ടായ നിരാശയും അവൾ കണ്ടിരിക്കില്ല. "അദ്ദേഹം ഒരു ബിസിനസ്സുകാരനാണ്." അതു നന്നായി എന്നു പറഞ്ഞില്ല.

"വിവാഹം?"

"അതു പിന്നീട്" എന്നവൾ പറഞ്ഞപ്പോൾ അവളറിയാതെ ഒരു ദീർഘനിശ്വാസം വിട്ടു.

"ഈ ബിസിനസ്സും ശസ്ത്രക്രിയയും എങ്ങനെ ഒരുമിച്ചുപോകും?" സംശയനിവൃത്തിക്ക് വെറുതെ ചോദിച്ചതാണ്. വെറും വെറുതെ.

"അദ്ദേഹത്തിന് എന്തെല്ലാം സാഹിത്യത്തിലും കവിതയിലും താല്പര്യമുണ്ട്." സാഹിത്യത്തിലും, കവിതയിലും.

"ഞാൻ തന്നെ കണ്ടുപിടിച്ചതാണ്" -അവൾ തുടർന്നു. എനിക്ക് പ്രതികരണമുണ്ടായില്ല. അമ്പടി കളി എന്നു പറയാനും തോന്നിയില്ല. അവനോട് അസൂയ. ഏഹാ ഉണ്ടായിരുന്നു.

"നല്ലതുവരെ എന്നും, എപ്പോഴും" -എന്ന് ഭാഗി പറഞ്ഞു.

"എന്റെ കവിതകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്റെ ഒരമ്മാവൻ ന്യൂയോർക്കിലുണ്ട്. നല്ലവണ്ണം എഴുതും. ശ്രദ്ധേയമായ പലതും എഴുതിയിട്ടുണ്ട്."

ഞാനാവശ്യപ്പെടാത്തതന്നെ അവൾ സ്വന്തം കവിതയിലെ ഏതാനും വരികൾ ചൊല്ലി. നന്നായി ചൊല്ലി. അവളെഴുതിയതല്ലെങ്കിലും ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചതല്ലെങ്കിലും നന്നായിട്ടുണ്ട്. അല്ലെങ്കിലും നന്നായിട്ടുണ്ട്. അവളുടെ കവിതയിൽ സുഗതകുമാരിയുണ്ട്.

അമ്മാമൻ എഴുതിയ ഒരു കഥയിലേക്ക് അവൾ കടന്നു. എയർഹോസ്റ്റസ് വന്ന് കേൾക്കണം കഴിച്ച റേഡിയോയെക്കൊണ്ടുപോയി. അവസാനത്തെ ഇടപെടൽ. വിളിക്കുക മങ്ങി. മറു യാത്രക്കാർ ഉറങ്ങാനുള്ള ശ്രമത്തിലാണ്.

യാത്ര പുറപ്പെട്ടശേഷം കാലാവസ്ഥ മോശമായതിനാൽ രണ്ടുമണി പ്രാവശ്യം അറപ്പുയിടാനും അഴിക്കാനുമൊക്കെയുള്ള അറിയിപ്പുകൾ ഉണ്ടായി. വിമാനത്തിൽ കയറിയ മുതൽ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും അറപ്പു മുറുകിയിരുപ്പാണ്. രണ്ടുപേരിലും അത് അതേപോലെ കിടപ്പാണ്. അത് അഴിക്കാനും വീണ്ടും ഇടാനും ഒന്നും സമയം കളഞ്ഞില്ല. നിമിഷങ്ങൾ വില പിടിച്ചുവെക്കുക.

കൃശഗാത്രി മങ്ങിയ വെളിച്ചത്തിന്റെ പ്രഭയിൽ കഥ പറയാൻ തുടങ്ങി. സുന്ദരമായ ഒരു കഥ. അതിലെ ഓരോ വാക്കും ഇപ്പോഴും ഓർമ്മയുണ്ട്. ഇനി മറക്കുകയും ഇല്ല.

രണ്ടു ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ഒരു വഴിക്ക് പോകുകയായിരുന്നു. നേരം ഇരുട്ടിത്തുടങ്ങി. നിർദ്ദിഷ്ട സ്ഥലത്തെത്താൻ ഒരു പൂർവ്വകടക്കണം. അവസാനത്തെ തോണിയും പോയി. (ഇവൾക്ക് പതുക്കെ നിർത്തി, നിർത്തി, വിശദമായി, വിവരണങ്ങളോടെ പറഞ്ഞുകൂടെ) അവൾക്ക് അന്നുതന്നെ മറു കരയ്ക്ക് എത്തിയേപറ്റൂ. രണ്ടാളും കൂടി നീന്തി മറുകര 'പറാൻ' നില്ക്കുകയായി. വെള്ളത്തിലേക്ക് ഇറങ്ങാൻ ഭാവികയോണോ ഒരു സ്ത്രീ അടുത്തുവന്നു പറഞ്ഞു. 'എനിക്ക് ഇന്നുതന്നെ അക്കരെ എത്തണം. ഒരു വഴിയും കാണുന്നില്ല.' അതിലൊരു സന്യാസി ആ സ്ത്രീയെ ചുമലിലേറി നീന്തി. മറുകരയിലെത്തിയപ്പോൾ ആ സ്ത്രീ അവരുടെ വഴിക്കുപോയി. ആരാണ്, എവിടെയാണ് എന്നൊന്നും സന്യാസി അന്വേഷിച്ചതുമില്ല. എന്തിന്? സന്യാസിമാർ രണ്ടുകൂടി നടന്നു പോകുമ്പോൾ മറ്റേ സന്യാസി ചോദിച്ചു. "നിങ്ങൾ ഒരു സന്യാസിയില്ലേ, ആ സ്ത്രീയെ ഇങ്ങനെ തോളിൽ കയറി നീന്തിയത് ശരിയാണോ?"

"ഞാൻ ആ സ്ത്രീയെ കരയ്ക്കുതന്നെ വിട്ടു."

"താങ്കൾ അവളെ മനസ്സിൽ ചുമന്നുകൊണ്ടു നടക്കുകയാണ് അല്ലേ?"

സുന്ദരി എന്റെ മുമ്പത്തു നോക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ അവളുടെ മുമ്പത്തു നോക്കിയിരുന്നു.

ഈ കഥയിൽ സുന്ദരിയുടെ ഫിലോസഫി ഞാൻ കണ്ടു. ശസ്ത്രക്രിയയിൽ മാത്രമല്ല ഇവളുടെ വൈദഗ്ദ്ധ്യം. കവിതയെഴുതുന്നതിലും, കഥ പറയുന്നതിലും മാത്രമല്ല പിന്നെ എത്തിലാണ്?

വിമാനം ഇറങ്ങാനായി എന്ന അറിയിപ്പു വന്നു. നാശം. ഇത്ര വേഗം എത്തിയെങ്കിലും അങ്ങനെയല്ലേ? സാധാരണ വിമാനയാത്രയിൽ മിനിറ്റുകൾ എണ്ണാറുണ്ട്. വിമാനം പൊട്ടി താഴത്തുവീണുപോകുമോ എന്ന ചിന്ത ശല്യപ്പെടുത്താറുണ്ട്. ഇന്ന് സമയം പോയത് നിശ്ചയിച്ചു. വിമാനത്തെക്കുറിച്ച് ചിന്തിച്ചില്ല. സുന്ദരി നിനക്കു നന്ദി.

ട്രൈനിലിൽ എത്തി. ഇനി യാത്ര പറയണം. എന്തു പറയണം. എങ്ങനെ പറയണം.

"എനിക്ക് കാർ വന്നിട്ടുണ്ട്. നേരെ ആസ്പത്രിയിലേക്ക് പോകുകയാണ്." അവൾ ധൃതിയിൽ അപ്രത്യക്ഷയായി.

ഞാൻ യാത്ര പറഞ്ഞില്ല. മനസ്സിൽ അവളെയും ചുമന്നുകൊണ്ടുനടക്കും എന്നവളോടു പറഞ്ഞില്ല.

ഞാൻ അവളെ വിമാനത്താവളത്തിൽ വിട്ടില്ല. മനസ്സിൽ ഇപ്പോഴും കൊണ്ടുനടക്കുന്നു. ഇതൊരു ഭാരമല്ല. അല്ലെങ്കിൽ സുഖമുള്ള ഭാരമാണ്. അവൾ ആരായിരുന്നു? എവിടെ അപ്രത്യക്ഷയായി.

സുഖകരമായ ഒരു യാത്രയുടെ അവസാനം.

ഡോ. ആർ. ഗോപിമണി

ശ്രീ. സി.വി. കുഞ്ഞുരാമൻ ഏതാണ്ട് അമ്പതുനാണ്ടു കാലം മുമ്പ് 'അഭിപ്രായം' ഇരമ്പുലക്കയലു് എന്നു പ്രസ്താവിച്ചപ്പോഴുണ്ടായ ഭൂകമ്പം ഇന്നത്തെ യുവതലമുറയ്ക്ക് അറിവുള്ള കാര്യമല്ല. അവസരവാദപരമായി പറയാനുള്ള അടവിന്റെ ഭാഗമായിട്ടാണ് അന്നും ഇന്നും ആ ചൊല്ലിനെ ഏവരും കാണുന്നത്. എന്നാൽ ഈയിടെ അന്തരിച്ച (94 സെപ്തംബർ 12) ലോകപ്രശസ്ത ഇർമ്മൻ തത്ത്വചിന്തകനായ ഡോ. കാൾപോപ്പർ (Karl Popper) രചിച്ച 'ലോളിക് ഓഫ് സയൻസിഫിക് ഡിസ്കവറി' എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ആധുനിക ശാസ്ത്രത്തിനുപോലും അപ്രമാദിതമായ സന്ദർഭം

ശാസ്ത്രീയതയുടെ അടിത്തറ

ശിരിയുടെ ഉച്ചകോടി'യെന്ന അർത്ഥത്തിൽ നാം 'ശാസ്ത്രീയ'മെന്ന പദം വിശേഷണമായിച്ചു് അത് 'ശാസ്ത്രീയ കൃഷി', 'ശാസ്ത്രീയ കുറാനുപാധി', 'ശാസ്ത്രീയ സോഷ്യലിസം' എന്നിങ്ങനെ സുലഭമായി ഉപയോഗിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും അത്തരം പ്രയോഗത്തിന്റെ താത്ത്വിക സാംഗത്യത്തെക്കുറിച്ച് അധികമൊന്നും ചിന്തിക്കാറില്ല. 'ഫ്രാൻസിസ് ബേക്കൺ' (1561-1626) മുന്നോട്ടുവച്ച സങ്കല്പന-നിഗമന-യുക്തിവാദവും (Inductive-deductive reasoning) 'റൈനേ ഓസ് കാർട്ടർ' (1596-1650) നിർദ്ദേശിച്ച ഗണിതശാസ്ത്രത്തിലധിഷ്ഠിതമായ ന്യായ

ശാസ്ത്രീയതയുടെ അടിത്തറ

നന്ദാ അവകാശപ്പെടാൻ അർഹതയില്ലെന്നു സിദ്ധാപിച്ചതിലൂടെ 'സി.വി'യുടെ പ്രസിദ്ധമായ ആ ചൊല്ലിനു മാനുതയുണ്ടെന്നു വന്നിരിക്കുന്നു! ആദ്യകാലത്ത് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് അനുഭാവിയായിരുന്ന കാൾപോപ്പർ പില്ക്കാലത്ത് കമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെയും മാർക്സിസത്തിന്റെയും ശക്തമായ വിമർശകനായി മാറുകയെന്നു ചെയ്തത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാവണം ശാസ്ത്രത്തിന്റെ തത്ത്വശാസ്ത്ര (Philosophy of science) മെന്ന ഗ്രന്ഥമായ ഒരു പഠനമേഖലയ്ക്കു ശക്തമായ അടിത്തറ സ്ഥാപിച്ച കാൾപോപ്പറിന്റെ കണ്ടെത്തലുകളെക്കുറിച്ച് മലയാളത്തിൽ മുമ്പൊരിക്കലുമില്ലാത്ത ഒരു വലിയൊരു ഉണ്ടാകാത്തത്. കഴിഞ്ഞ നാലു നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കിടയിൽ യാത്രാവികാസം ഭൗതികവാദത്തിന്റെ മാനസപുത്രനായി ഇന്റലിജന്റായ ആധുനിക ശാസ്ത്രത്തിന്റെ സിരകളിൽ ആദ്യമായി മാനുഷികതയുടെ രക്തം കയറിവിട്ടു വന്നതാണ് കാൾപോപ്പറിന്റെ ശ്രദ്ധേയമായ സംഭാവന. അനേകം നന്മകളോടൊപ്പം ശാസ്ത്രം മനുഷ്യൻ അവന്റെ വംശനാശത്തിനുതന്നെ വഴിവയ്ക്കുന്ന യുദ്ധം, പരിസ്ഥിതിനാശം, സംസ്കാരചൂതി തുടങ്ങിയതിന് മകൾക്കുടി സംഭാവന ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന വിമർശനം യുക്തമായിട്ടുള്ള ഈ അവസരത്തിൽ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ താത്ത്വികമേഖലകളെപ്പറ്റിയുള്ള കാൾപോപ്പറിന്റെ പഠനങ്ങൾക്കു പ്രസക്തിയെന്നു.

ശാസ്ത്രവും (Mathematical logic) ആണ് 16-ാം നൂറ്റാണ്ടുമുതൽ യൂറോപ്പ് കേന്ദ്രമായി വികസിച്ചുവന്ന ആധുനിക ശാസ്ത്ര ശാഖയുടെ അടിത്തറ. ഇത്തരം ശാസ്ത്രരീതിയെ പൊതുവിൽ 'ബേക്കോണിയൻ' രീതിയെന്നാണു വിളിക്കാറ്. ശാസ്ത്രത്തിന്റെ പരിധിയിൽ വരുന്ന ഒരു പ്രാപഞ്ചിക പ്രതിഭാസത്തെക്കുറിച്ച് പഠിക്കുന്നതിന് താഴെപ്പറയുന്ന നാലു ഘട്ടങ്ങളിലൂടെ മുന്നേറുന്ന ഒരു ശാഖയെന്ന പരിപാടി ആവിഷ്കരിക്കണമെന്ന് 'ബേക്കോണിയൻ രീതി' അനുശാസിക്കുന്നു.

- 1) തിരഞ്ഞെടുത്ത പ്രകൃതി പ്രതിഭാസത്തെക്കുറിച്ച് ലഭ്യമായ 'ദത്തങ്ങൾ' (അളന്നു കുറിച്ച വിവരങ്ങൾ) (data) ശേഖരിക്കുക.
- 2) കിട്ടിയ ദത്തങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു താത്കാലിക സിദ്ധാന്തം (Hypothesis) രൂപീകരിക്കുക.
- 3) രൂപീകൃതമായ താത്കാലിക സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ സത്യാവസ്ഥ പരിശോധിക്കാൻ വേണ്ടി ബുദ്ധിപൂർവ്വം ആസൂത്രണം ചെയ്ത പരീക്ഷണങ്ങൾ (Experiments) നടത്തി വീണ്ടും ദത്തങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് സാധ്യമായ വിശകലനം നടത്തുക.
- 4) വിശകലനങ്ങളുടെ അന്ത്യത്തിൽ പരീക്ഷണമേഖലയ്ക്കു അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി നാം ആദ്യം രൂപീകരിച്ച സിദ്ധാന്തത്തെ തള്ളുകയോ കൊള്ളുകയോ ചെയ്യുക. പല ആവൃത്തി പരീക്ഷിച്ചാലും ഒരേ ഫലംതന്നെ

കിട്ടുകയും അതു സിദ്ധാന്തത്തെ സാധൂകരിക്കുകയും ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ ആ സിദ്ധാന്തത്തിനു 'നിയമ' (Theory) അതിന്റെ പദവി നല്കാം.

ഇത്തരത്തിൽ ശാസ്ത്രപരീക്ഷണങ്ങളിലൂടെ ഉടലെടുക്കുന്ന നിയമങ്ങൾ ഒരിക്കലും ആത്യന്തിക സത്യമായി പരിഗണിക്കാൻ പാടില്ലെന്നതാണ് കാൾപോപ്പർ മുന്നോട്ടുവച്ച ശ്രദ്ധേയമായ അഭിപ്രായം. ഇതിന് ഉപോൽബലകമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ വിശ്വപ്രസിദ്ധമായ 'കപടീകരണ സിദ്ധാന്തം' (Falsification theory) കൊണ്ടുവന്നത്. സൂപ്പർവ്വമായ കാലയളവുകളിൽപ്പോലും തെറ്റാണെന്നു തെളിയിക്കപ്പെടാത്ത നിയമങ്ങളെ 'വ്യവസ്ഥാപിത തത്ത്വ'മെന്നു (Paradigm) അംഗീകരിക്കാം. പക്ഷേ, അത്തരംതരം 'നിരപേക്ഷ സത്യ'മാകുന്നില്ല. കാൾപോപ്പറിന്റെ 'കപടീകരണ സിദ്ധാന്തം'ത്തെക്കുറിച്ച് വിശദീകരിക്കുമ്പോൾ 'ശാസ്ത്രീയമെന്ന പദത്തിന് നമ്മുടെ നാട്ടിൽ 'ശരിയുടെ ഉച്ചകോടി'യെന്ന അർത്ഥകല്പനയുണ്ടായതിന്റെ പശ്ചാത്തലം അല്പമെന്നു പരിശോധിക്കാം.

നെഹ്രുവിൻ ശാസ്ത്രീയത

ഇന്ത്യയുടെ ആദ്യത്തെ പ്രധാനമന്ത്രിയായത് കോബിഡ്ജ് യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ നിന്നും ജീവശാസ്ത്രത്തിൽ ബിരുദാനന്തര ശാസ്ത്രകൃത്യമായ പണ്ഡിറ്റ് ഇവർ ലാൽ നെഹ്രുവായിരുന്നുവെന്നത് നമുക്ക് അഭിമാനാർഹമായ കാര്യമെന്നെന്ന് പക്ഷേ, ദാർഭാഗ്യവശാൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു തത്ത്വവാദി (Agnostic) നെഹ്രുവിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ, ആത്മീയതയുടെ ഊഹനിലമെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന ഇന്ത്യയിൽ, 'ശാസ്ത്രീയ'മെന്ന പദത്തിന് 'ആത്മീയത'മെന്ന അർത്ഥകല്പനയാണ് ആദ്യമുയർന്നുണ്ടായത്. 1957-ൽ ഭൂകമ്പനാശ അണക്കെട്ട് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തുകൊണ്ട് 'ഇന്ത്യയിലെ യഥാർത്ഥ തീർത്ഥാടകന്മാർ' (അതായത് അണക്കെട്ടുകളാണെന്ന്) നെഹ്രു പ്രസംഗിച്ചതിലെ 'വ്യംഗ്യ'വും കേരളത്തിലെ പ്രസിദ്ധമായ ശബരിമലക്ഷേത്രം തീവർക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ 'ഒമ്പലം നശിച്ചാൽ അത്രയും അന്ധത സാരിക്കുമെന്ന അനന്ത തിരു-കൊച്ചി മുഖ്യമന്ത്രിയായിരുന്ന ശ്രീ. സി. കേശവന്റെ പ്രസ്താവനയിലെ 'വാച്യ'വും കൂട്ടിച്ചേർത്താൽ സാമ്രാജ്യാന്തര ഭാരതത്തിന്റെ 'ശാസ്ത്രീയത' എന്തായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു വ്യക്തമാകും. സെക്കുലറിസവും സോഷ്യലിസവും നമ്മുടെ ഭരണഘടനയുടെതന്നെ ഭാഗമായിത്തീർന്നതോടെ 'ശാസ്ത്രീ

യത് എന്നത് ആത്മീയതയുടെ എതിർ വാക്കാണ്. കരുതേണ്ടത് പുരോഗമനത്തിന്റെ അവിഭാജ്യഘടകമായി കരുതപ്പെട്ടു. ഇടതുപക്ഷ പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലെ യുവഹൃദയങ്ങളെ ആകർഷിക്കുന്നതിന്റെ പ്രാരംഭപടിയായി ആത്മീയതയ്ക്കും മതങ്ങൾക്കുമെതിരെയുള്ള പോരാട്ടം എന്നുവരെ ചിലർ ധരിച്ചുവശമായി. ഇതിനുള്ള മറുപടി എന്നപോലെയാണ് ആത്മീയതയുടെ പരിവേഷങ്ങളെ പൊടിതട്ടിച്ചു പുറത്തേക്കു തള്ളാൻ കഴിഞ്ഞു. ഇതിനുള്ള മറുപടി പക്ഷം ന്യൂനപക്ഷ മതാഭിമുഖ്യ പാർട്ടികളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇന്ത്യയിൽ തഴച്ചത്. ഇതെല്ലാം സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ശാസ്ത്രീയതയെക്കുറിച്ച് തികച്ചും വസ്തുനിഷ്ഠമായ ഒരു സമീപനം കൈക്കൊള്ളുന്നതിൽ നമുക്ക് ആദ്യമുത്തൽക്കേ പിച്ചുവെക്കണം. ശാസ്ത്രത്തെ ശരിയുടെ ഉച്ചകോടി യായോ ആത്മീയതയുടെ ശ്രേഷ്ഠത്വവായിട്ടോ കരുതുന്നത് ഇത് ശരിയല്ലെന്ന സമ്യക്ഭാവനയാണ് കാൾ പോപ്പർ മുന്നോട്ടു വച്ചത്.

ശാസ്ത്രീയതയുടെ ലക്ഷണമെന്ത്?

ശാസ്ത്രഗവേഷകന്റെ മസ്തിഷ്കത്തിൽ വിശിഷ്ടമായ ആശയപുഷ്പങ്ങളെ മനുഷ്യന്റെ നിത്യജീവിതത്തിൽ വിപ്ലവകരമായ പരിവർത്തനങ്ങൾ വരുത്തിത്തീർക്കുന്ന സങ്കേതങ്ങളാക്കി സമ്യക്ഭാവം കൊണ്ടുവരുന്നതിന് കഴിഞ്ഞ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മദ്യമുതൽക്കാണ് നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉണ്ടായത്. ശാസ്ത്രത്തിന്റെ ആ അശാസ്ത്രമായ ഇപ്പോഴും മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ മേഖലകളിലും കടന്നു കയറി സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഈ പ്രായോഗിക വിജയമാണ് അതിനെ മറ്റൊരു രീതികളിൽനിന്നും സവിശേഷമായ രീതിയിൽ ഉയർത്തിയെടുത്തത്. പക്ഷേ, ആശയതലത്തിൽ ഒരു പ്രതിഭാസത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ പ്രക്രിയയുടെ ശാസ്ത്രീയതയിലായിരുന്നു നില്ക്കേണ്ടത്. മതിയാകുമ്പോഴോ എന്ന സംശയം പിലക്കാലത്തു പലർക്കുമുണ്ടായി. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യപാദത്തിൽ സിംഗ്ല-കാല-വസ്തു ബന്ധത്തിന്റെ സങ്കീർണ്ണതയെ വെളിവാക്കിക്കൊണ്ട് ഹൈസ്റ്റർന്റെ അന്വേഷിച്ച രണ്ട് ആപേക്ഷികതാ സിദ്ധാന്തങ്ങളും പാർത്ഥ്വത്തിന്റെ മൗലികപ്രസ്താവനയെക്കുറിച്ച് ഹൈസൻബർഗും കൂട്ടും മുന്നോട്ടുവച്ച കാണാൻ ഖലതന്ത്രവും യാത്രികമായ ന്യൂട്ടോണിയൻ ഖലതന്ത്രത്തിന്റെ പരിമിതികൾക്കു വഴങ്ങാത്തവയായിരുന്നു എന്ന സത്യവും ഈ പ്രതിസന്ധിയെ കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണമാക്കി. പ്രപഞ്ചത്തിൽ ബാഹ്യ വിശാലതയും വസ്തുവിന്റെ അന്തർഗ്ഗതയും സംബന്ധിച്ച മേൽപറഞ്ഞ പുതിയ സങ്കല്പനങ്ങൾ ക്ലാസ്സിക്കൽ ശാസ്ത്രരീതികൾ

കൊണ്ടു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കാൻ പറ്റാത്ത വിധം സങ്കീർണ്ണമായിരുന്നു. ഇത്തരമൊരവസ്ഥയാണ് ശാസ്ത്രീയ മെന്ന പദത്തിനു പുതിയ നിർവ്വചനങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ ശാസ്ത്രജ്ഞരെ നിർബ്ബന്ധിതരാക്കിയത്.

കാൾ പോപ്പറിന്റെ ശാസ്ത്ര ലോകങ്ങൾ

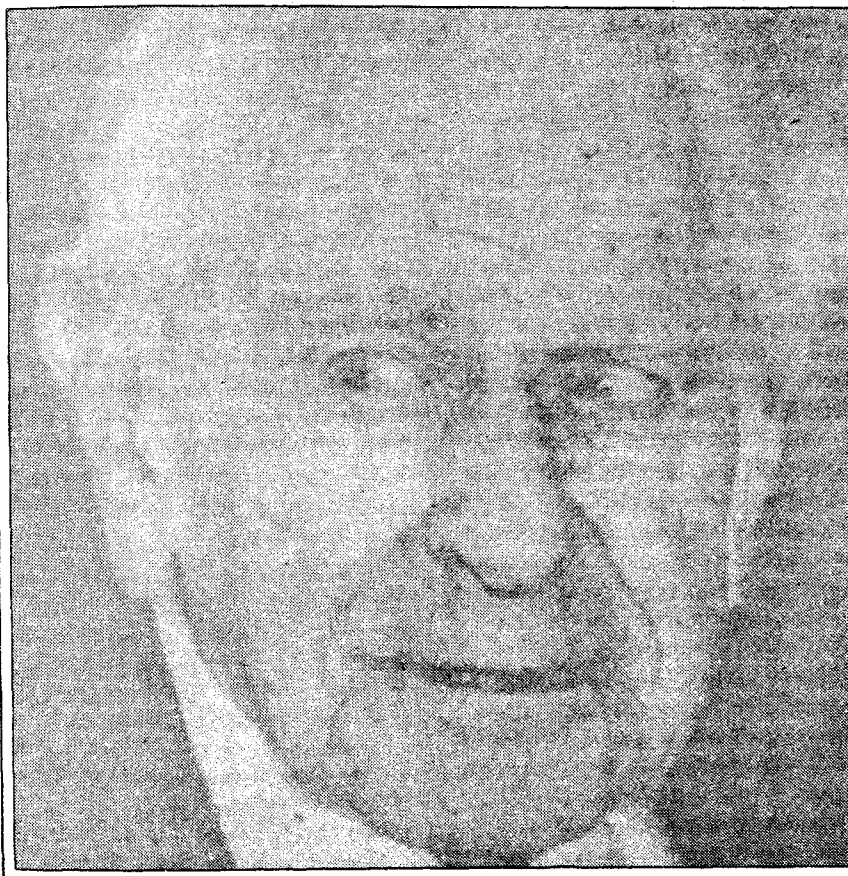
ശാസ്ത്രത്തിന്റെ മേഖലയെ മനുഷ്യന്റെയും പ്രപഞ്ചത്തിന്റെയും ഭൗതികസഭാ വങ്ങളിൽ മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നത് ശാസ്ത്രത്തെ ദുർബ്ബലപ്പെടുത്തുന്ന ഒന്നാണെന്ന് കാൾ പോപ്പർ പ്രഖ്യാപിച്ചു. അതിനു പകരം മനുഷ്യന്റെയും പ്രപഞ്ചത്തിന്റെയും ഭൗതികവും ആത്മീയവുമായ സമസ്ത മേഖലകളെയും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് താഴെ പറയുന്ന മൂന്നു ലോകങ്ങളെ അദ്ദേഹം ശാസ്ത്രഗവേഷണത്തിന്റെ പരിധിയിൽ കൊണ്ടുവന്നു.

- 1) മനുഷ്യനുമുമ്പെല്ലെ പ്രപഞ്ചത്തിലെ സർവ്വ ചരാചരങ്ങളുടേയും, അവയ്ക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഉറപ്പുള്ളതുകൾക്കും ലോകം (സമുദ്ര ലോകം).
  - 2) മനുഷ്യന്റെ സമസ്ത മാനസിക വ്യാപാരങ്ങളും അവയുടെ ഉല്പന്നങ്ങളായ സർഗ്ഗവൈഭവങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്ന ആത്മ നിഷ്ഠമായ ലോകം (സൂക്ഷ്മലോകം).
  - 3) മനുഷ്യന്റെ ഭൗതികവും ആത്മനിഷ്ഠവുമായ പ്രതിഭകളിൽനിന്നുയിർക്കൊണ്ട സമസ്ത സംസ്കാര-പരിഷ്കാരപ്രക്രിയകൾക്കും ആധാരമായ ലോകം (കാര്യകാരണലോകം).
- മേൽപറഞ്ഞ മൂന്നു ലോകങ്ങളിൽ ഏതിലേക്കിലുമൊന്നിൽപ്പെടാത്ത ഒരു കാര്യവും മനുഷ്യന്റെ ഭാവനാസമീപ്യതയുള്ളതിൽ ഉണ്ടാകില്ലെന്നതിനാൽ കാൾ പോപ്പർ വിഭാവനാപയത് ശാസ്ത്രം സർവ്വസമ്മതമായിത്തീർന്നു. അതേ സമയം മാർക്സിസ്റ്റ് വൈരുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത ഭൗതികവാദം വസ്തുനിഷ്ഠമായ ഒരൊറ്റ ലോകത്തെ മാത്രമേ അംഗീകരിക്കുന്നുള്ളൂവെന്നതിനാൽ മേൽപറഞ്ഞവയിൽ രണ്ടാമത്തെ ലോകം അയഥാർത്ഥമെന്നും മൂന്നാമത്തെ ലോകം ആദ്യത്തെതിന്റെ ഉല്പന്നം മാത്രമാണെന്നും വിലയിരുത്താറുണ്ട്. തന്മൂലം സാഹസാബ്ദങ്ങളായി ലോകത്തെ വാണുജ്യമുള്ള ബഹുഭൂരിപക്ഷം ഇനങ്ങളും പല രീതിയിൽ വിശദീകരിക്കാൻ പറ്റാത്തവയായി എന്നുവെച്ചു സങ്കല്പങ്ങളെയും അവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അമൂല്യങ്ങളായ കലാ-സാഹിത്യ ഉല്പന്നങ്ങളെയും മാർക്സിസ്റ്റുകൾക്ക് അസ്പഷ്ടതയോടെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കേണ്ട ഗതികേടുണ്ടാകുന്നു. ഈയിടെ പ്രതിഭാസവുമായ നമ്മുടെ ഒരു തലമുതിർന്ന കവി - "ആരീനി നദീപ്രദം പുക്കിയസ്തമിക്കുന്നു, സൂര്യനോ സൂര്യനായ രത്നമോ? അല്ലെങ്കിൽ അന്യോന്യം അന്യോന്യം സൂര്യനോ സൂര്യനോ? എന്ന് എഴുതപ്പെട്ടതൊന്നി പാടിയാണ് ഇതിനോ

ഹരണമാണ്. ഭാരതീയ തത്ത്വചിന്തയുടെ 'ചുഡാമണി'യെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കാവുന്ന ഉത്തരേന്ത്യയിലെ കവിതയുടെ മനസ്സിൽ തുളുമ്പുന്ന പൂജാർച്ചയുടെ 'അഭൈതമല്ലോ സൂര്യം' എന്ന ഉപഹാസശൈലിയിലൂടെ വ്യക്തമാക്കുന്നു. (കുറുമ്പോലാകാണാക്കാം ആ കവിത പുസ്തകരൂപത്തിൽ വന്നപ്പോൾ 'സൂര്യം' എന്നതു 'ചിതം' എന്നാക്കി മാറ്റിയിരിക്കുന്നു!) ഇത്തരം ഉള്ളതകൾ മറച്ചുവെക്കാനോ വെളി പടുത്തുവെക്കാനോ എല്ലാവിധ മാർക്സിസ്റ്റ് സാമ്പ്രദായ ശാസ്ത്രങ്ങളും ഈ അപൂർണ്ണതയ്ക്കെതിർപ്പ് വികലമായിത്തീരുകയെന്നു ചെയ്യുന്നത്. മനസ്സെന്തെ തലച്ചോറിന്റെ വെറും വസ്തു നിഷ്ഠമായ ഒരു പ്രതിഭാസം മാത്രമാണെന്ന വിശകലനം മുന്നോട്ടുവച്ച ഫോയ്ഡിയനെയും, സന്തം സഹോദര്യയുടെ അതിവിചിത്രമായ 'ബാധകൃത്' രോഗത്തെക്കുറിച്ച് ഉരുട്ടുവൃക്തിതമെന്ന ഭൗതിക വിശകലനം നല്കി തീസിസ് സമർപ്പിച്ച് ഡോക്ടറേറ്റ് നേടിയ 'യൂണിനേയും' (ആദ്യകാലത്ത് ഫോയ്ഡിന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു 'യൂണി'. പിന്നീട് അവർ തമ്മിൽ തെറ്റി) ഒരുപോലെ പിന്താങ്ങിയ മാർക്സിസ്റ്റ് ഭൗതികവാദികൾക്ക് പിലക്കാലത്ത് ആത്മീയതയിലുണ്ടായ വിശകലനങ്ങളിലൂടെ മാനസിക പ്രതിഭാസങ്ങളെ വിലയിരുത്തിക്കൊണ്ട് യൂണി പ്രസിദ്ധീകരിച്ച എല്ലാ പ്രബന്ധങ്ങളെയും തള്ളിപ്പറയേണ്ടി വന്നത് അവരുടെ ദർശനത്തിലെ ഈ അപൂർണ്ണതകൊണ്ടാണ്. (മന്ത്രവാദിയെയും ശാസ്ത്രജ്ഞനെയും സാഹസ്യത്തിലാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള പരിഹാസ്യമായ ഒരൊത്തുതീർപ്പിലൂടെയാണ് 'മണിച്ചിത്രത്താഴ' ന്ന മലയാള സിനിമയെ അതിന്റെ സംവിധായകൻ വിദഗ്ദ്ധമായി രേഖീകരിച്ചതെന്ന കാര്യം ഈയവസരത്തിൽ ഓർക്കാൻ സെമുണ്ട്.) ശാസ്ത്രീയതയുടെ അളവുകോലിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഇത്തരമൊരു അവിശ്വാസ്യത സാഹചര്യത്തിലാണ് ശാസ്ത്രീയതയെ അശാസ്ത്രീയതയിൽ നിന്നും വേർതിരിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു സാർവ്വലൗകിക 'ശാസ്ത്രമാപിനി'യെന്ന നിലയിൽ കാൾ പോപ്പർ തന്റെ വിശ്വാസ്യതയായ കപടവൽക്കരണ സിദ്ധാന്തം (Falsification theory) മുന്നോട്ടുവച്ചത്. ഇതനുസരിച്ച് ഏതെങ്കിലും ഒരു സങ്കല്പനം അല്ലെങ്കിൽ പ്രസ്താവന ശാസ്ത്രീയമാണെന്ന് അംഗീകരിക്കണമെങ്കിൽ അതിനെ പരീക്ഷണം മുഖേനയോ ആന്തരികയുക്തികൊണ്ടോ തെറ്റാണെന്നെങ്കിലും തെളിയിക്കാൻ കഴിയണം. അല്ലെങ്കിൽ ശരിയാണെന്നു തെളിയിക്കാനാവാതെ മതി. രണ്ടായാലും ആ സങ്കല്പനം/പ്രസ്താവന ശാസ്ത്രീയമാണെന്ന് അംഗീകരിക്കാം. പക്ഷേ, തെറ്റാണെന്നുപോലും തെളിയിക്കാനാവാത്ത ഒരു സങ്കല്പനത്തെ അല്ലെങ്കിൽ പ്രസ്താവനയെ ശാസ്ത്രീയമെന്നു കരുതാനാവില്ല. ഉദാഹരണമായി താഴെപ്പറയുന്ന മൂന്നു പ്രസ്താവങ്ങളെ പരിശോധിക്കുക:

- 1) "മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയിലെ വർഗ്ഗവൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ ആത്യന്തികമായി ആ വ്യവസ്ഥിതിയെ വിപ്ലവത്തിലേക്കു നയിക്കുകയും തൽസ്ഥാനത്ത് കമ്മ്യൂണിസ്റ്റു വ്യവസ്ഥിതി നിലവിൽ വരുത്തുകയും ചെയ്യും." (മാർക്സിന്റെ 'മൂലധനം' എന്ന കൃതിയിൽനിന്നും - സാമൂഹ്യശാസ്ത്രം)
- 2) "ഒരു മനുഷ്യന്റെ ശ്രമനിലയും പ്രശ്നനിലയും രാശിപൂർവ്വം ഗണിച്ചും വിശകലനം ചെയ്യുന്നതുവഴി അവന്റെ ഭൂത-വർത്തമാന-ഭാവിക്കാല ഫലങ്ങളെ ഗുണഭോഷ-നിരൂപണത്തിനു വിധേയമാക്കാൻ കഴിയും." (ഹോറശാസ്ത്രം - പൗരാണിക

ശരിയെന്നുവേക്കാം. എന്നാൽ അത്തരം ഒരു പ്രസ്താവത്തെ തെറ്റെന്നു തെളിയിക്കാൻ സാഹചര്യത്തിൽ അതിനെ ശാസ്ത്രീയമെന്നു വിവക്ഷിക്കാൻ പാടില്ല. അതുപോലെ സാമൂഹ്യ/സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രത്തിൽപ്പെടുന്ന ആദ്യത്തെ പ്രസ്താവം ശാസ്ത്രീയമാണെങ്കിൽക്കൂടിയും ശരിയാണെന്നു വിവക്ഷയില്ല. ഇതുവരെയുള്ള വിപ്ലവചരിത്രങ്ങൾ, തെളിയിക്കുന്നത് ആ പ്രസ്താവം തെറ്റാണെന്നാണ്! കമ്മ്യൂണിസത്തിന്റെ ആദ്യപടിയായ സോഷ്യലിസം നിലവിൽ വന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ ഒന്നിൽപ്പോലും മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയുണ്ടായിരുന്നില്ല.

കാൾ പോപ്പർ

- 3) "ആദ്യയിൽ ദൈവം ഭൂമിയും സമുദ്രവും സൃഷ്ടിച്ചു." (ബൈബിൾ - ദൈവശാസ്ത്രം)
- പോപ്പറിന്റെ കപടവൽക്കരണ സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ച് മേൽപറഞ്ഞ മൂന്നു പ്രസ്താവങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ രണ്ടെണ്ണം ശാസ്ത്രീയവും, മൂന്നാമത്തേത് അശാസ്ത്രീയവുമാകും. കാരണം, ആദ്യത്തെ രണ്ടെണ്ണം തെറ്റാണോ ശരിയെന്നോ യഥാക്രമം തെളിയിക്കാനാകുമെങ്കിൽ മൂന്നാമത്തേത് അത്തരം ഒരു പരിശോധനയ്ക്കു വഴങ്ങുന്നതല്ല. പക്ഷേ, അതുകൊണ്ടു മാത്രം മൂന്നാമത്തെ പ്രസ്താവം തെറ്റാണെന്നു വരുത്തില്ല. ഒരുപക്ഷേ, അതു

പുറത്തു വ്യവസ്ഥിതിയിലുള്ള നേരട്ട് കമ്മ്യൂണിസത്തിലേക്കുള്ള പരിവർത്തനം മാർക്സ് പ്രവചിച്ചതല്ല. നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന അത്തരം അപകട കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ഗവൺമെന്റുകൾ ഇപ്പോൾ ഇല്ലാതായിട്ടുണ്ട്! അവശേഷിക്കുന്ന ചൈനയിലെ സിമിതിയാകട്ടെ, ഒരു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റു ഗവൺമെന്റ് മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയുടെ നെടുമ്പുറത്തു മാർക്കിന്റെ സമ്പദ് വ്യവസ്ഥ കെട്ടിപ്പടുക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുവെന്ന രീതിയിൽ അപഹാസ്യമായ ഒന്നാകും. ഏറ്റവുമൊടുവിൽ ക്യൂബൻ ഗവൺമെന്റും ആ രീതിയെ പിന്തുടരാൻ സമ്മതിച്ചതായി പത്രവാർത്തകൾ കണ്ടു.

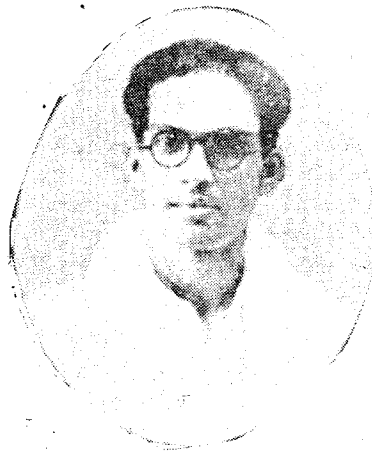
ഇതെല്ലാം സൂചിപ്പിക്കുന്നത് ഒന്നാമത്തെ പ്രസ്താവത്തിൽ മാർക്സ് മുന്നോട്ടുവച്ച വർഗ്ഗവിപ്ലവ സിദ്ധാന്തം ശാസ്ത്രരീതിയോളം ഉപേക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്നാണ്. ശാസ്ത്രീയതയിൽ വിശ്വസിക്കുന്ന കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാർ ചൊയ്ചേർത്ത് വിപ്ലവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള മാർക്സിന്റെ പഴയ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ ഉപേക്ഷിച്ച് പുതിയ സങ്കല്പനങ്ങളെ പരീക്ഷണം വിധേയമാക്കുകയെന്നതാണ്. അതു ചെയ്യാത്തതിനോടൊപ്പം തങ്ങൾ പിന്തുടരുന്നത് ശാസ്ത്രീയ സോഷ്യലിസമാണെന്ന അവയുടെ അവകാശവാദത്തെ അംഗീകരിക്കാൻ പറ്റില്ല എന്നു കാൾ പോപ്പർ തന്റേപ്പിച്ചു പറയുന്നു.

മേൽ കൊടുത്ത ഉദാഹരണങ്ങളിൽ രണ്ടാമത്തെ ഹോറശാസ്ത്രപ്രകാരമുള്ള ഭാരതീയ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം കാൾ പോപ്പറിന്റെ പരീക്ഷണത്തെ അതിജീവിച്ചു ഒരു ശാസ്ത്രമായി നിലനിൽക്കുമെന്ന നിഗമനം പലരുടേയും നെററിച്ചുളിപ്പിക്കുന്നുണ്ടാകാം. പക്ഷേ, ശാസ്ത്രീയമായി സംവിധാനം ചെയ്ത ഒരു പരീക്ഷണത്തിലൂടെ ആർക്കും അതു തെറ്റാണോ ശരിയെന്നോ തെളിയിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന വാസ്തവം കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ പോപ്പറിന്റെ നിഗമനം തെറ്റല്ലെന്നു കാണാം. യുക്തിവാദികളുടെ സംഘടിതശ്രമത്തെ അതിജീവിച്ചുകൊണ്ട് ഇന്ത്യയിലെങ്ങും ഇന്നു ലക്ഷക്കണക്കിനു ജ്യോതിഷികൾ തങ്ങളുടെ 'പ്രൊഫഷൻ' ലാഭകരമായിത്തന്നെ മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുപോകുന്നുണ്ടെന്ന വസ്തുത മാത്രം മതിയാകും ഹോറശാസ്ത്രത്തിന്റെ ശാസ്ത്രീയത തെളിയിക്കാൻ. 1988-ലെ ഗിന്നസ് ബുക്കിൽ പേരുവന്ന ആർ.സി. കാൽറാ എന്ന ജ്യോതിഷി തന്റെ സേവനത്തിന് ഒരുദിവസം നേടിയ ഏറ്റവും വലിയ പ്രതിഫലം 75,384 രൂപയായിരുന്നു എന്ന വസ്തുതയും ഇക്കാര്യത്തിൽ നമുക്കു കണക്കിലെടുക്കാം. ഒരു നൂറ്റാണ്ടുപോലും പിടിച്ചുനില്ക്കാനാവാത്ത വിധം ദുർബ്ബലമായ മാർക്സിന്റെ സങ്കല്പനങ്ങളെക്കാൾ വിശ്വാസ്യത അയ്യായിരം വർഷങ്ങളായി ഇവിടെ നിലനിന്നുപോരുന്ന ഹോറശാസ്ത്രത്തിനുമേലായിരുന്നു കാണാം.

ശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിത്തറ ആത്യന്തികമായ ഏതെങ്കിലും ഒരു സത്യത്തിൽ കെട്ടിയുയർത്തിയിട്ടുള്ള ഒന്നല്ല. ശാസ്ത്രഗവേഷണങ്ങളിലൂടെ കേവലസത്യത്തെ കണ്ടെത്താൻ മനുഷ്യൻ ശാസ്ത്രജ്ഞന് ഒരിക്കലും മുണ്ടാകാൻ പാടില്ലെന്നാണ് കാൾ പോപ്പർ സ്ഥാപിച്ചത്. ഏതു ശാസ്ത്രീയ സങ്കല്പനങ്ങളും വീണ്ടും പരീക്ഷണവിധേയമാക്കാവുന്നവയും പുതിയൊരുവേലത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ തെറ്റാണെന്നു തെളിയിക്കപ്പെടാവുന്നവയുമാകും. ആ അർത്ഥത്തിലാണ് 'ശാസ്ത്രം ഒരു ഇരുമ്പുലയല്ലെന്നു' പറയേണ്ടി വരുന്നത്. അഭിപ്രായങ്ങളെയും പ്രത്യയശാസ്ത്രങ്ങളെയും 'കാസാബ്ളോ' യെപ്പോലെ അന്ധമായി അനുസരിക്കുന്ന വർക്ക് ക്വലിനോടൊപ്പം വെറഞ്ഞിരുന്നെന്നു വിധിയേറുന്നാർക്കു.

ചങ്ങമ്പുഴ പ്രഭാകരൻ

മഹാകവി ചങ്ങമ്പുഴയുടെ കാവ്യപരമ്പരങ്ങളിലൊന്ന് പ്രണയമായിരുന്നു. കാമുകിമാരെ തലയിൽച്ചൂടി നടക്കുകയെന്നത് ചങ്ങമ്പുഴയുടെ വിധിതന്നെയായിരുന്നു. ചങ്ങമ്പുഴയുടെ ഒരു കാമുകിയെക്കുറിച്ചാണ് മഹാകവിയുടെ അനൂജ്ഞ ഇവിടെ എഴുതുന്നത്.

മഹാകവി ഇ.ശങ്കരക്കുറുപ്പോ അതോ കവി തിലകൻ പ്രൊ. പി.ശങ്കരൻ നമ്പ്യാരോ എന്നു കൃത്യമായി ഓർക്കുന്നില്ല. ചങ്ങമ്പുഴയെ സതീർത്ഥ്യർക്കു പരിചയപ്പെടുത്തിക്കൊടുത്ത രസകരമായ ഒരു സംഭവത്തെപ്പറ്റി കേട്ടിട്ടുള്ളതു പറയട്ടെ. കോളത്തിൽ പ്രവേശനം ലഭിച്ചതിന്റെ പിറ്റേന്നു രാവിലെ ക്ളാസ് തുടങ്ങാനായി. അദ്യപകൻ ക്ളാസ്സിലേക്കു പ്രവേശിച്ചു. വിദ്യാർത്ഥി-വിദ്യാർത്ഥിനികൾ ആദര

ലേക്കു നീണ്ടു. "കവിയുടെ പേര് ചങ്ങമ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ള." സതീർത്ഥ്യർ ഉദ്ദേശപൂർവ്വം ക്ളാസ്സിലാകെ മിഴി അയച്ചു. ഭാവിയിലെ മഹാകവി ചങ്ങമ്പുഴ കൃഷ്ണപിള്ളയെവിടെ? അദ്യപകൻ പിൻനിരയിലേക്കു വിരൽ ചൂണ്ടിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു: "പ്ളീസ്, ചങ്ങമ്പുഴ എഴുന്നേറ്റുനിൽക്കൂ. എല്ലാവരും കാണട്ടെ!" ഏറ്റവും പിൻനിരയിൽ ഒരുക്കത്തോടെ ഇരിപ്പായിരുന്ന ദീർഘകായനും സുമുഖനുമായ ഒരു യുവാവ് സുസ്ഥൈര്യവുമായി എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. ശുഭ്രമായ ചെർമ്മുണ്ടും ഷർട്ടും. വീതിക്കരയുള്ള ഒരു ഷാൾ പുതയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. കറുത്ത ഫ്രെയിമുള്ള കണ്ണട. നിലയ്ക്കാത്ത കരപൊപ്പം. "ആരുവാനും മിന്നാരുവാനുമായി യാദാമത്തിന്റെ രോമാഞ്ചം?" തെല്ലിട ക്ളാസ് കവിതാമയമായി. ചിലർ എഴുന്നേറ്റു ചെന്ന് ഹസ്തദാനം ചെയ്യുന്നു, മററു ചിലർ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു. പെൺകുട്ടികളുടെ

മഹാരാജകീയ കലാശാലയിൽ

പൂർവ്വം എഴുന്നേറ്റുനിന്നു. എല്ലാവരും സസ്ഥാനത്തിരിപ്പായതോടെ ഹാജരെടുത്തു. അങ്ങനെ ക്ളാസ് ചടങ്ങുകൾ ഓരോന്നായി നിർവ്വഹിക്കപ്പെട്ടു. ഹാജർ പൂസ്തകം അടച്ചു മാറി വെച്ച് അദ്യപകൻ പ്രസന്നവദനനായി ക്ളാസ്സിലാകെ ഒന്നു കണ്ണൊടിച്ചു. ആഹ്ലാദകരമായ ഒരു വിശേഷ വർത്തമാനം അദ്യപകന്റെ അറിയിക്കാനൊരുങ്ങുന്ന മട്ടിലായിരുന്നു അദ്യപകന്റെ മുഖഭാവം. പാഠം തുടങ്ങാതെ ആൺകുട്ടികൾ നിരന്നിരുന്ന ഭാഗത്ത് ഒന്നു കണ്ണൊടിച്ചു അദ്ദേഹം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. "ഇന്ന് നമുക്കൊരു നല്ല ദിവസമാണ്!" വിദ്യാർത്ഥി-വിദ്യാർത്ഥിനികൾ അർജുനാധിനരായിച്ചു. ഇന്നേദിവസത്തിന് എന്താണൊരു പ്രത്യേകത എന്നറിയാതെ ചിലർ അദ്യപകനെത്തന്നെ ഉറക്കുന്നു. മററു ചിലർ അന്യോന്യം സ്വകാര്യം പറയുന്നു. അദ്യപകൻ തുടർന്നു: "പല പല മഹാൻമാരെ സൃഷ്ടിച്ച ഒരു വിദ്യാലയമാണിതെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമോ. അങ്ങനെ മഹനീയമായ പാരമ്പര്യം സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ള ഈ കലാലയത്തിന് മറ്റൊരു ഭാഗ്യം കൈവന്നിരിക്കുന്നു. ഭാവിയിൽ മലയാളത്തിലെ മഹാകവിയായി അവരോധിക്കപ്പെടാൻ തികച്ചും അർഹതയുള്ള ഒരു യുവകവി വിദ്യാർത്ഥിയായി ഈ ക്ളാസ്സിൽ ചേർന്നിട്ടുണ്ട്. മുൻനിരയിൽ സ്ഥാനമുറപ്പിച്ചിരുന്ന വിദ്യാർത്ഥി-വിദ്യാർത്ഥിനികളുടെ കരിമിഴികൾ വണ്ടുകുളുപ്പോലെ ആൺകുട്ടികളുടെ നിരയി

ഭാഗത്തുനിന്ന് ആരാധനാഭാവത്തിലുള്ള നോട്ടം, മന്ദഹാസം!... എറണാകുളത്തെ കലാലയ ജീവിതം ആഹ്ലാദപൂർണ്ണമായിരുന്നുവെന്ന് ചേട്ടൻ പറയാനുണ്ടായിരുന്നു. അദ്യപകർക്കു ചങ്ങമ്പുഴയെ ഇഷ്ടമായിരുന്നു, വാത്സല്യമായിരുന്നു. വിദ്യാർത്ഥി-വിദ്യാർത്ഥിനികൾക്കും അദ്ദേഹം പ്രിയങ്കരനായിരുന്നു. അക്കാലത്ത് ചങ്ങമ്പുഴയ്ക്കു കിട്ടിയ ആത്മാർത്ഥ സുഹൃത്താണ് ശ്രീ. എം.പി.കൃഷ്ണപിള്ള. കോളജ് വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് സാഹിത്യം ഭിരുചി വളർത്തിക്കൊണ്ടുവരുവാൻ രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന 'ഭാഷാസാഹിത്യ മണ്ഡല'ത്തിന്റെ സജീവ പ്രവർത്തകനായിരുന്നു ചങ്ങമ്പുഴ. പ്രസ്തുത മണ്ഡലത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിപ്പോന്ന കോളജ് മാസികയുടെ മിഷൻവാറും എല്ലാ ലക്കങ്ങളിലും ചങ്ങമ്പുഴയുടെ കവിതകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുക പതിവായിരുന്നു. ലിറ്റററി ഡിബേറ്റിങ് സൊസൈറ്റി, വാർഷിക ഫോറക്ഷങ്ങൾ മുതലായി കോളജിൽ നടക്കുറുള്ള പ്രത്യേക പരിപാടികളിലും ചങ്ങമ്പുഴ സുപ്രധാനമായ പങ്കു വഹിച്ചിരുന്നു. ബൃഹത്തായ ഒരു ലൈബ്രറിയാണ് മഹാരാജകീയ കലാശാലയിലുണ്ടായിരുന്നത്. അതുവേണ്ട വിധം പ്രയോജനപ്പെടുത്താനും ചങ്ങമ്പുഴയ്ക്കു സൗകര്യം ലഭിച്ചു. കാമുകിമാർ പലരുമുണ്ടായിരുന്നതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. സഹപാഠികൾ മാത്രമല്ല ഉയർന്ന

ചങ്ങമ്പുഴ

ക്ളാസ്സുകളിൽ പഠിച്ചിരുന്നവരും. സുന്ദരികളായ സതീർത്ഥ്യകൾ കൂണുണ്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ട് കോളജ് അങ്കണത്തിലൂടെ കൂട്ടമായി നീങ്ങുന്നതു കണ്ടിട്ട് 'മുവിങ് ഗാർഡൻ' (ചലിക്കുന്ന പുത്തോട്ടം) എന്ന ഓമനപ്പേർ നൽകിയതായും വിദ്യാർത്ഥിനികൾ പൊട്ടിച്ചിരിച്ച് അഭിനന്ദനം രേഖപ്പെടുത്തിയതായും കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതൊക്കെ പൊതുവേ പറയാവുന്ന ഫലിതപ്രയോഗങ്ങളും നേരമ്പോക്കുകളുമാണെന്നു കരുതുക. അതിലുമുപരിയായി മോഹങ്ങളുടേയും മോഹഭംഗങ്ങളുടേയും കഥകൾക്കും ആ കലാലയം മുക്തസാക്ഷിയായി വർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചങ്ങമ്പുഴയ്ക്ക് മഹാരാജകീയ കലാശാലയിൽ ഒന്നിലധികം കാമുകിമാരുണ്ടായിരുന്നു

വെന്നു പറഞ്ഞപ്പോ. അവരിൽ ഒരാൾക്കുമാത്രം ചങ്ങമ്പുഴ പ്രത്യേകമായ സ്ഥാനം നൽകിയിരുന്നു. അവരെ ചുറ്റിപ്പറ്റിയുള്ള കഥയാണ് ഞാൻ പറയാൻ തുടങ്ങുന്നത്. 'സങ്കല്പകാന്തി'യിലെ മഹാരാജകീയ കലാശാലയിൽ എന്ന പദ്യകലത്തെത്തുടർന്നുള്ള അഞ്ചു പദ്യങ്ങളിൽ 'ഗുരുപൂജ'യൊഴികെ മറ്റു നാലു കവിതകൾ അവിടെ വിദ്യാർത്ഥിയിരുന്ന രാഗലഹരിയിൽ രചിക്കപ്പെട്ടവയാണെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. 'തിരുമുൽക്കാഴ്ച' എന്നപേരിലുള്ള ആദ്യകവിത ഏറ്റവും പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ഈ കവിത ആദ്യമായി കോളജ് മാസികയിലാണ് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്. അക്കാലത്തുതന്നെ പ്രസ്തുത കവിത കോളജിലാകെ സംസാരവിഷയമായിത്തീരുകയും ചങ്ങമ്പുഴ

യേയും ആ യുവതിയേയും ബന്ധിപ്പിച്ച് പല കഥകളും പ്രചരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. യഥാർത്ഥത്തിൽ അവ വെറുതെ തമാശയ്ക്കുവേണ്ടി കെട്ടിച്ചമച്ച കഥകളായിരുന്നു. 1936 ആഗസ്റ്റ് മാസത്തിലാണ് ചങ്ങമ്പുഴ മഹാരാജകീയ കലാശാലയിൽ വിദ്യാർത്ഥിയായിച്ചേർന്നത്. 1936 ആഗസ്റ്റിൽത്തന്നെ പ്രസ്തുത കവിതയും രചിക്കപ്പെട്ടതായിക്കാണാം. അവരുടെ അകൃത്രിമ സൗന്ദര്യവും കൂലിനത നിറഞ്ഞ പെരുമാറ്റങ്ങളും കവി ഹൃദയത്തെ പൊടുന്നനെ ആകർഷിച്ചിരിക്കണം. അവരെപ്പറ്റി കവിതയെഴുതാനുള്ള അദമ്യമായൊരാവേശവും ഹൃദയത്തിൽ ഉണർന്നു പ്രവർത്തിച്ചിരിക്കണം. "ആരുമറിഞ്ഞിടാതെ ജീവിതത്തിലേക്ക്- ഞാൻ നടന്നുവരുന്നവളാണി? പേർത്തുമെൻ ചിത്തം തുളുമ്പിടുമാറാതെ കേൾപ്പു നിൻ നേരിയ കാൽച്ചിലമ്പൊച്ചുകൾ! നെഞ്ചിടപ്പേറ്റുമാരെത്തുന്നു ചാറെ, നിൻ ചഞ്ചലവസ്ത്രാഞ്ചലസന വിചികൾ! ചിന്നിപ്പരക്കുന്നു മള്ള്ജീവനാളത്തിൽ നിൻ നെടുവീർപ്പിൻ സുഗന്ധലഹരികൾ! -ആരുനിയുള്ള്ജലജ്ജ്വാലിതീവിലാസമേ! ആരുനിയുള്ള്ക്കടപ്രേമവിശാലമേ! തുടക്കത്തന്നെ എന്തൊരു വികാരനിർഭരം! കവിത മുഴുവനും വിശകലനം ചെയ്തു ഞാൻ പറയുന്നില്ല. വളരെ ദീർഘമായിപ്പോകും. തൽക്കാലം ഞാനതിന്നു തുനിയുന്നില്ല. 'എൻ ജീവിതത്തിലേക്ക് ഞാൻ നടന്നുവരുന്നവളാണി? എന്നാണ് അർത്ഥ സാരത്തിലുള്ള ചോദ്യം. മറ്റൊരങ്ങാളുമല്ല എന്റെ ജീവിതത്തിലേക്ക്, ഉള്ള്ജലമായ ജ്വാലിതീവിലാസമായിട്ട്, പ്രേമവായ്പോടെ അടവെച്ചുവെച്ച് അരികിലേയ്ക്കണയുന്ന, നി ആരാണി? എന്ന ചോദ്യം തന്നെയല്ല, എന്നെത്തന്നെ നിനക്ക് അടിയാവെച്ചിരിക്കുന്നു എന്നാണ് ഒടുവിലത്തെ വരികൾ. നോക്കൂ- "ഒന്നുമില്ലെങ്കിലുമേകുവാണുണ്ടെന്നിത്- കൈനെ നിനക്കെൻ വിനീതോപഹാരമായ! മള്ള്ജീവിതത്തിലെ സർവ്വരഹസ്യവും- മള്ള്ജലത്തായ മൽസപനസാമ്രാജ്യവും. മാമക ഹർഷവിഷാദ ശതങ്ങളും ഹാ, മമ പ്രേമവും, എന്നുവേണ്ടൊക്കെയും ഞാനെന്നൊരൊന്നിലടക്കി, നിൻ കാൽക്കൽ വെ- ചുന്ന്ദദേവനെതിരേല്പു നിന്നെ ഞാൻ! കണ്ണിരിൽ മുക്കി ഞാൻ കാഴ്ചവെച്ചിടുന്നൊ-രെന്നുപഹാരമിതംഗീകരിയ്ക്കേ നി! ചില കവിതകളിൽ ഭാവനയ്ക്കായിരിക്കും മുൻതൂക്കം. പക്ഷെ ഈ കവിതയിൽ നേരേമറിപ്പാണ്-അതായത് ആത്മാവിഷ്കരണചരയ്ക്കാണ് മുൻതൂക്കം കല്പിച്ചിട്ടുള്ളത് എന്നർത്ഥം. ഇവർ തമ്മിലുള്ള വിവാഹത്തെപ്പറ്റി അച്ഛനമ്മമാർ ആലോചിച്ചെന്നും ആ യുവതിയെ ജീവിതസഖിയായെന്നതിൽ ചങ്ങമ്പുഴയ്ക്ക് ഒരർത്ഥ സമ്മതമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും പിന്നീടൊരു സന്ദർഭത്തിൽ ഞാനറിയാനിടയായി. അവ

രുടെ പേര് കവിതയിൽ സംബന്ധനാരുപത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ഞാൻ പ്രത്യേകമായി എടുത്തുപറയുന്നില്ലെന്നറിയിക്കട്ടെ...

ഇന്റർ മീഡിയറ്റ് ഫൈനൽ പരീക്ഷ കഴിഞ്ഞു. ഇരുവരും വിജയികളായി. ചേട്ടൻ ഉപരിപഠനാർത്ഥം തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു മാറി. അവർ എറണാകുളത്തുതന്നെ ഡിഗ്രി ക്ളാസ്സിലും ചേർന്നു. പിന്നെ കത്തുകളിലൂടെയായി ആശയവിനിമയം. കാലമങ്ങനെ

പുസ്തക വാർത്ത

ആനന്ദിന്റെ സംവാദം

(കഥകൾ)

കല്ലുകൾ, കാട്, ബന്ധനം, ഹരജി, വിജയനഗരം, പഴയ കളികൾ തുടങ്ങി പത്തു കഥകളുടെ സമാഹാരം. 25.00

പുതിയ പതിപ്പുകൾ

ഖസാക്കിന്റെ ഇതിഹാസം

(15-ാം പതിപ്പ്)

ഒ. വി. വിജയൻ 28.00

നാറാണത്തു ഭ്രാന്തൻ

(6-ാം പതിപ്പ്)

വി. മധുസൂദനൻ നായർ 28.00

പ്രവാചകൻ

ഖലിൽ ജിബ്രാൻ

വിവ: പ്രൊഫ. കെ. വി. തമ്പി 15.00

വിവിധ പ്രസിദ്ധീകരണം

വിതരണം:

കറന്റ് ബുക്സ്

കോട്ടയം (4 ശാഖകൾ) തിരുവനന്തപുരം കൊല്ലം പത്തനംതിട്ട ആലപ്പുഴ എറണാകുളം ആലുവ പുലക്കാട് കോഴിക്കോട് വടകര തലശ്ശേരി കല്പറ്റ dc-174-b

രോഗികൾ ശ്രദ്ധിക്കുക

നിങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടാകുന്ന എല്ലാ രോഗസുരോഗങ്ങൾക്കും, ബലഹീനത, നാഡീതളർച്ച, ധാതുക്ഷയം, ശക്തി കുറവ്, വെള്ളപ്പൊക്കം, സ്വലനരോഗങ്ങൾ, മുത്രാശയ രോഗങ്ങൾ, എല്ലാ വാതരോഗങ്ങൾക്കും ഫലപ്രദമായി ചികിത്സിച്ചു സുഖപ്പെടുത്തുന്നതുകുന്നു. പല മരുന്നുകൾ കഴിച്ചിട്ടും നിരാശയിൽ കഴിയുന്നവർ വിദഗ്ദ്ധചികിത്സയ്ക്കായി സമീപിക്കുക. എം. ഹയാത്ത് റാണ, ആയുർവേദവൈദ്യൻ, ഹെറിഡിറ്ററി ഫിസിക്കൻ

ആൽഫാ ഡി സ്പെൻസി,

മണക്കാട് മാർക്കറ്റിന് പുറകുവശം, കുര്യാത്തി, തിരുവനന്തപുരം - 9

എല്ലാ ദിവസവും ചികിത്സ ലഭിക്കുന്നതാണ്

കടന്നുപോയി. രണ്ടുപേരും രണ്ടു വഴിക്കായി. ചേട്ടന്റെ കാവ്യജീവിതത്തിൽ സുപ്രധാനങ്ങളായ പല സംഭവങ്ങളുമുണ്ടായി. ചേട്ടന്റെ തുല്യ മലയാള സാഹിത്യത്തിന് മികച്ച പല സംഭാവനകളും നൽകി. ക്രമേണ പ്രസ്തുത യുവതിയും ചേട്ടനുമായുണ്ടായ പ്രേമബന്ധം ആ കാലഘട്ടത്തിലെ ഒരു സംഭവമെന്ന നിലയ്ക്ക് സ്മരണീയമായ ഉള്ളിൽ മങ്ങാതെ തങ്ങിനിന്നു. ചേട്ടൻ രോഗബാധിതനായി, മരിച്ചു...

ഇനി ഒരു സവിശേഷ സംഭവം വർണ്ണിക്കട്ടെ. ആ സംഭവത്തിനു പ്രത്യേകമായൊരു പ്രാധാന്യവും അസാധാരണതയും ഞാൻ കല്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് 'സവിശേഷ സംഭവം' എന്നു പറഞ്ഞത്.

ചേട്ടൻ വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്ന കാലത്ത് പല സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഞാൻ ആ കലാലയം സന്ദർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒന്നോ രണ്ടോ പ്രാവശ്യം ചേട്ടന്റെ കൂടെ. മറ്റൊരിക്കൽ ക്ളാസ് നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കെ, വീണ്ടുമൊരുവശത്തിൽ, കോളേജ് വാർഷികത്തിൽ സംബന്ധിക്കാൻ. അന്നൊന്നും ഞാനവരെ കണ്ടിട്ടില്ലായിരുന്നു. അഥവാ കണ്ടിരുന്നാലും അറിയുകയില്ലായിരുന്നു. കുറെ പെൺകുട്ടികൾ ഒരുക്കുകൾ കയറി അവരവരുടെ ക്ളാസ്സുകളിലേയ്ക്കു പോകുന്നതോ, ക്ളാസ്സുകഴിഞ്ഞ് പുറത്തേയ്ക്കു കണ്ടിടവരുന്നതോ കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നല്ലാതെ ചേട്ടനുമായി പ്രേമബന്ധമുള്ള ഒരു യുവതി അടുത്തുതീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നറിയാതെ, ഉണ്ടോ എന്നതോർക്കിക്കൊണ്ട് ഞാൻ സൂക്ഷ്മമായി ഒരു പ്രായത്തിൽ ഞാൻ എത്തിയിട്ടില്ലായിരുന്നു. പിന്നീട് പല സന്ദർഭങ്ങളിലാണ് ഞാനിപ്പോഴുള്ളൊക്കെ മനസ്സിലാക്കിയത്. 'സങ്കല്പകാന്തി'യിലെ ആ കവിത നിഷ്ക്കർഷിച്ചുവായിക്കുകയും ചെയ്തതോടെ ഈ യുവതി ആർ എന്ന ചിന്തയും എന്റെ മനസ്സിൽ അങ്കുരിച്ചിരുന്നു. അവരെയൊന്നു കാണണമെന്നും ഞാനാഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ അതിനുവേണ്ടി മനപൂർവ്വം യത്നിച്ചിരുന്നെങ്കിലും യത്നിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ സാധി

ക്കുകയും ചെയ്തുമായിരുന്നു. എന്നാൽ എന്റെ ഭാഗത്തുനിന്നുമുള്ള യാതൊരു യത്നവും കൂടാതെ അവരെക്കൊണ്ടാൻ സാധിച്ച കഥയാണ് ഞാൻ പറയാൻ പോകുന്നത്.

ഞാൻ പഞ്ചായത്ത് എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഓഫീസറായി ജോലി ചെയ്തിരുന്ന കാലം. അന്നൊരിക്കൽ പതിവുപോലെ രാവിലെ ഒമ്പതു മണിക്കുമുമ്പായി ഞാൻ ഇടപ്പള്ളി ഹൈസ്കൂൾ ബസ്സ്റ്റോപ്പിലെത്തി. സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും സന്ദർശനം യാത്രക്കാർ, മിക്കപേരും ഉദ്യോഗമുള്ളവരാണ്. എറണാകുളത്തോ, കൊച്ചിയിലോ. കൂട്ടത്തിൽനിന്നും അല്പം ഒഴിഞ്ഞുമാറിയാണ് ഞാൻ നിന്നത്. പെട്ടെന്ന് യാത്രക്കാരുടെ ഇടയിൽനിന്ന് എന്റെ ഒരു സുഹൃത്തും ചേന്ദ്രമംഗലം സ്വദേശിയുമായ എം. അരവിന്ദാക്ഷമനോൻ (മനയന്തൻ) പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ട് എന്റെ സമീപത്തേക്കു വന്നു. അദ്ദേഹം കെ.എസ്. ആർ.ടി.സിയിലെ ഒരു ഉയർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നു. എന്റെ തൊട്ടടുത്തു വന്ന് എന്നെ ചേർത്തുപിടിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ചെവിയിൽ മന്ത്രിച്ചു. പെണ്ണുങ്ങളുടെ നിരയിൽ രണ്ടാമതായി നിൽക്കുന്ന ആളെ ഒന്നു നല്ലൊന്നോ കണ്ടോളൂ. അതാണ് 'ആരുന്നിയൽ കട പ്രേമവിശാലം' എന്നു പെട്ടെന്ന് സംഗതി പിടികിട്ടി. അരവിന്ദാക്ഷമനോൻ കൂട്ടത്തിൽനിന്നു തെന്നിമാറി ഒഴിഞ്ഞു നിലപായിരുന്ന എന്റെ അടുത്തേയ്ക്കു നിങ്ങളെയു കണ്ടിട്ടുവോ അവർ അദ്ദേഹത്തെ ശ്രദ്ധിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഞാനൊന്നു നോക്കി. നല്ലപോലെ കാണുകയും ചെയ്തു. അത്രമാത്രമേ ഞാനാഗ്രഹിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. അതു സാധിച്ചു. ഞാൻ കൃതാർത്ഥനായി. അവരുടെ കലാലയ ജീവിതം കഴിഞ്ഞ് വളരെ വർഷങ്ങൾക്കുശേഷമാണ് ഞാനവരെ ആദ്യമായി കണ്ടത്. എങ്കിലും, പ്രകൃതി അവരുടെ ഉടലിൽ പല പല മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിയിരുന്നെങ്കിലും അവരുടെ അക്കാലത്തെ ആകാര സൂക്ഷ്മ നിരൂപണം മാഞ്ഞുപോയിട്ടില്ലായിരുന്നു. എറണാകുളത്ത് അവർ തഹസീൽദാറായി ഉദ്യോഗത്തിലിരിക്കുകയാണ് സുഹൃത്ത് എന്നെ കാണിച്ചുതന്നത്.

പിന്നീടൊരിക്കൽക്കൂടി ഞാനവരെ കാണുകയുണ്ടായി. അടുത്തുചെല്ലാനോ പരിചയപ്പെടാനോ കൃശലപ്രശ്നങ്ങൾ ചെയ്യാനോ, എന്തുകൊണ്ടോ ഞാൻ തുനിഞ്ഞില്ല. അവർ താത്പര്യപൂർവ്വം എന്നെ നോക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ആരോടാണ് താൻ സ്വകാര്യം പറഞ്ഞതെന്ന് അന്യതന്നെ അരവിന്ദാക്ഷമനോൻ അവരോടു പറഞ്ഞിരിക്കണം. അക്കാലത്ത് അവർ മരണാനന്തര ഭാര്യവീട്ടിൽ കുടിത്താമസിക്കുകയായിരുന്നു. അവർ അവിവാഹിതയാണെന്ന വിശേഷം കൂടി പിന്നീട് അറിവായപ്പോൾ എന്തിനോ എന്റെ നിഷ്കളങ്ക ഹൃദയം നൊമ്പരപ്പെടുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

(അവസാനിക്കുന്നില്ല)

നീലൻ

പ്രിയമുള്ള ഗോപൻ, 'ഓണപ്പരീക്ഷകൾ' എന്ന കുറിപ്പ് (കലാകൗമുദി 995) വായിച്ചു. ഗോപൻ മുഴുവൻ പറയാതെ വിട്ടുകളഞ്ഞ ഒരു മനുഷ്യമനുഷ്യൻ. അതു പറഞ്ഞുവരുമ്പോൾ ഞാനും നിങ്ങളും അയാളും ഇയാളുമൊക്കെ പ്രതിഷേധിച്ചാലും. ഈ പരീക്ഷകളെല്ലാം അസംബന്ധങ്ങളാണെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ നാം എങ്ങനെയാണ് നമ്മുടെ നിത്യജീവിതത്തിൽ പെരുമാറുന്നതെന്ന്? ആരോ അലസമായി ഇട്ടു തരുന്ന മാർക്കുകൾ നമ്മെ എന്തിനാണിത്രയേൽ അലോസരപ്പെടുത്തുന്നത്?

ഒന്നൊരത്തുനോക്കൂ, നമ്മുടെ കുട്ടികൾക്ക് എത്രയത്ര സെന്ററുകളാണ്. വീകലി സെന്റർ, യൂണിറ്റ് സെന്റർ, മന്ത്രി സെന്റർ, ക്ലാർട്ടിഫി, ഹാഫ് ഇയർലി, ആനന്ദ്-ബുക് ഷിന്റർ! കുട്ടികളെ ഇങ്ങനെ പരീക്ഷാ യന്ത്രങ്ങളിലിട്ട് അമച്ച ചവച്ച ചണ്ടികളാക്കി പുറത്തുക്കൊണ്ട് നാമത്രെ പണം ചെലവിടുന്നു? സമയവും! സെന്ററുകളുടെ ഇടവേളകളിൽ വരാനിരിക്കുന്ന സെന്ററാർത്ത് കുട്ടികൾ ഉൽക്കണ്ഠകൊള്ളുന്നു; ഉറക്കം കളയുന്നു. അവർ മാത്രമല്ല, അവരുടെ അമ്മമാരും. കുട്ടി എഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ പരീക്ഷാ യന്ത്രം അമ്മയുടെകൂടി പരീക്ഷയാണ്. അവരൊന്നിച്ചെഴുന്നേൽക്കുമ്പോൾ പരീക്ഷകളാണ്. കാരണം, അവർക്കിടയിൽ, അവരുടെ ആകുലതകൾ കിടയിൽ ഞാനും നിങ്ങളും അടക്കമുള്ള അച്ഛന്മാർ ഹെഡ് കോൺസറേഷൻ വേഷത്തിൽ കണ്ണുതുട്ടി മീശപിരിച്ച് ഉലാത്തുന്നുണ്ട്. കുട്ടിക്ക് ഒരു മാർക്കു കുറഞ്ഞാൽ അമ്മയ്ക്കു നാം രണ്ടുമാർക്കു കുറയ്ക്കുന്നു. അയൽപക്കത്തെ ഇയിച്ച കുട്ടിയോടൊപ്പം അവന്റെ അമ്മയും ഇയിക്കുന്നു. കുട്ടിക്ക് ഇതറിയാം. അമ്മയ്ക്കു മറിയാം. അതുകൊണ്ട് അവരെന്നും പരാജയത്തിലായി. അവരെ അങ്ങനെ പരാജയത്തിലായി നിലനിർത്തുന്നതിലാണ് നമ്മുടെ വിജയം. അപ്പണി നാം കൃത്യമായും വ്യക്തിയായും ചെയ്തുപോരുന്നു. എന്റെ കുട്ടിക്കു മുത്തച്ഛനാണ്; മുത്തശ്ശിയുമുണ്ട്. "ടി.വി രാമായണം" കണ്ട് "മുത്തച്ഛൻ രാവണനെക്കൊണ്ടു കണ്ടിട്ടുണ്ടാവും. മല്ല" എന്നവൻ മുത്തച്ഛനെ ഏതോ പൗരാണിക വടവൃക്ഷമായി സങ്കല്പിക്കുന്നതും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇന്നവൻ പരീക്ഷകളുടെ യന്ത്രയന്ത്രങ്ങളിൽനിന്നും താഴെയിറങ്ങി. ഈ വടവൃക്ഷത്തണലിൽ ഇരിക്കാൻ ഇടയില്ല. മുരിപക്ഷം കുട്ടികൾക്കും ഇന്ന് മുത്തച്ഛനോ മുത്തശ്ശിയോ ഇല്ല.

ഗോപൻ, വേദപുർവ്വം

കുടുംബാന്തരീക്ഷത്തിന്റെ പുത്തൻ പരിസ്ഥിതി സമ്പന്നതയെപ്പറ്റിയുപേക്ഷിച്ച് നാം ഇത്തരം വടവൃക്ഷങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി മുറിച്ചുമാറി. എല്ലാ തണലുകളും നാം നമ്മുടെ കുട്ടികൾക്കു നിഷേധിച്ചിരിക്കുന്നു. വീട്ടിലെ ഇതൊക്കെ സാധിക്കും. ഓഫീസിൽ നമുക്കു മന്ത്രി സെന്ററല്ല. വീകലി സെന്ററു പോലുമില്ല—ഡയ്ക്ലി സെന്ററാണ്! ഏതോ മണ്ടൻ മേലധികാരി അലസമായി ഇട്ടുതരുന്ന വിലകുറഞ്ഞ മാർക്കിനുവേണ്ടി മത്സരമാണ്. ഈ മത്സരത്തിനിടയിൽ പണിയെടുക്കാതെ, പണിയറിയാതെ, മറ്റു പല പണികളിലൂടെ മാർക്കിടക്കുന്ന മിടുക്കന്മാർ നമ്മെ തോല്പിച്ചു കടന്നുകളയുകയും ചെയ്യുന്നു. മാർക്കിടക്കാൻ പണികൾ പലതാണെന്നറിഞ്ഞും, അപ്പണി പററിക്കുന്നറിഞ്ഞും നാം തളരുന്നു. അങ്ങനെ ഓഫീസിൽ തോറ്റു മടങ്ങുന്ന കുട്ടിയാണ് വീട്ടിൽ ഇരിക്കാൻ നോക്കുന്നത്. അങ്ങാടിയിൽ തോറ്റവർ പണ്ടെ അങ്ങനെയാണ്. അവർക്ക് വീട്ടിൽ ഇയിച്ചു പറു. വീട്ടിലും തോറ്റുപോയാൽപ്പിന്നെ ഗതിമുട്ടും. വീട്ടിലെങ്കിലും ഇയിച്ചു പറു.

സുഹൃത്തേ, ഇങ്ങനെ മത്സരമില്ല ഇയിച്ചു ജീവിച്ചു. ഒരുകാലത്ത് ഉല്ലാസത്തിന്റെയും സാത്ത്വത്തിന്റെയും അപാര വിസ്തൃതികളായിരുന്ന, പഴയ നമ്മുടെ പച്ചച്ച കൊച്ചു സൗഹൃദങ്ങളിൽപ്പോലും നാം ഇന്ന് അരക്ഷിതരായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തന്റെ എല്ലാ വൈകൃതത്തോടും പോരാത്മകളോടും ദാർബല്യങ്ങളോടും ശക്തിസൗന്ദര്യങ്ങളോടുംകൂടി താനെന്താണോ അതായി. അതായി മാത്രം തനിക്കിരിക്കാവുന്ന ഉല്ലാസസമൃദ്ധമായ സൗഹൃദസംഘങ്ങളിലേക്കു ഇല്ലാത്തതായി വരുന്നു. അവിടെയും മത്സരങ്ങളും ഞാൻ താൻ ഭാവങ്ങളും തലപൊക്കുന്നു. സൗഹൃദത്തെളിമകൾ ആരോ കല്ലെറിഞ്ഞുകലക്കുന്നു. ആരാണ് വെള്ളം കലക്കിയതെന്ന് ഏതോ

ചെന്നായ അലരുന്നു. "ഇല്ലാതെയായും പറയാതെയെന്നു ന്യായമല്ലാമറിയാൻ; കുറഞ്ഞു പറഞ്ഞാലുമറിയാൻ" എന്നു കവി വിരൽചൂണ്ടുന്ന അസംബന്ധത അകപ്പെട്ടു പോകുന്നു നാം പലപ്പോഴും. ഒടുവിൽ കലങ്ങി, പക്ഷേ, തെളിയാതെ, സംഘം പിരിയുമ്പോൾ, അന്നത്തെ വെട്ടലും കോറലും മാർക്കുനഷ്ടവും ഓർത്താണ് ഓരോരുത്തരും വീട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തുന്നത്—പിന്നെ വീട്ടിൽ ഇയിച്ചു പറു. വീട്ടിലെങ്കിലും!

ഇതാണ് സുഹൃത്തേ, നമ്മുടെ കാലം വലിയ പൊരാട്ടങ്ങളോ അതിലും വലിയ പരാജയങ്ങളോ ഇല്ലാത്തതായിരിക്കുന്നു. ചെറിയ പരാജയങ്ങളെപ്പോലും പരിഹസിക്കുന്ന കാലം. നിസ്സാര വിജയങ്ങൾ മാത്രമായ കാലം. റാജകാര്യം ചിത്രങ്ങളും വിലകുറഞ്ഞ സ്വപ്നങ്ങളും മാത്രമല്ല റാജാന്റെ പൈതൃകവും ഇന്നിതക മാഹാത്മ്യവുംവരെ ഒന്നാം പേജിൽ നിരത്തുകയും, തോറ്റ കുറുത്തിന് ആത്മഹത്യ ചെയ്ത കുട്ടിയുടെ ചരമവാർത്ത ചരമകോളത്തിൽ ഏറ്റവും താഴെച്ചേർക്കാൻ നിഷ്കർഷിക്കുകയും ചെയ്തുപോന്ന ഒരു "ഒന്നുകിട" പത്രപ്രവർത്തകനായിരുന്നു ഞാൻ ഈ അടുത്തകാലംവരെ. അതാണ് നമ്മുടെ കാലം. വോട്ടും സീറും മാത്രം പ്രധാനമായ രാഷ്ട്രീയകാലം. വിജയം മാത്രം ലക്ഷ്യമായ ഏകദിന ക്രിക്കറ്റുകാലം. മനോരമയും മറ്റുമെല്ലാം മമ്മൂട്ടിയും മോഹൻ ലാലും മാത്രമായ കാലം. അന്നത്തെ ഇരയും ഇണയും അപ്പവും ടി.വി സീരിയലും മാത്രമായ ശുഷ്ക കാലം. ഇക്കാലത്തെ അദ്യപകർ താങ്കൾ ബന്ധുവീട്ടിലും തീവണ്ടിയിലും കണ്ട അലസജീവികളാകാനേ തരമുള്ളൂ. അവരെ കുറപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ല. ഉത്തരവാദികൾ ഞാനും താനുമൊക്കെത്തന്നെ. നാം ഇത്രയേ അറിഞ്ഞിരുന്നുള്ളൂ—ഇത്രമാത്രം!

ശ്രീതൃപതിനൻ

ദൈതാശത്തിലെ മിശ്കനം

മിന്നുമണിക്കൂർ വൈകിയിരിക്കുന്നു. ഫ്ലൈറ്റ്. എന്നിട്ടും മാർഗ്ഗർ കയറിവന്നത് ഒരു വിലയ്ക്കെ യാത്രക്കാരിയായിരുന്നു.

ഒരു ഗൃഹത്തിന് മുന്നോടു ഗൃഹത്തിലേക്കു നൂണുകൾക്കുമേൽ വശങ്ങളിലെ ഫൈബർഗ്ലാസ് ഇനലിനപ്പുറത്ത് പ്രകാശത്തിന്റെ ചെമ്പ് ഉളകിയൊലിക്കാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു.

പുതിയ ഒരു ഗൃഹത്തിലേക്കു കടന്നുചെല്ലുമ്പോൾ ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ നൂറുകൾ എന്നതിന് എത്രയോ നൂറ്റാണ്ടു ശാസ്ത്ര സിദ്ധാന്തമുണ്ടെന്ന് എവിടെയോ വായിച്ചിരിക്കുന്നു. പഠിക്കാനുണ്ടായിരുന്ന പൂർവ്വകാലികളോടൊപ്പം മുന്നോട്ടുവന്നു.

നാലാം നൂറ്റാണ്ടും ഗൃഹാഭ്യർത്ഥനകൾ തന്നെ. ഇതേ സമയം മനസ്സിൽ പറഞ്ഞു. ഒരു ഗൃഹത്തിന് മുന്നോടു ഗൃഹത്തിലേക്കു മാറിപ്പോകുകയോണ്ടായിരിക്കുന്നു. ഓരോ തവണയും ഗൃഹത്തിലേക്കു വലിച്ചുവലിക്കാൻ വരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നു. ഗൃഹവാസികളുടെ സ്വാഭാവിക ജീവിതരീതിയും വ്യത്യസ്തമാകുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നു.

ഇത്തരം പ്രതിഭാസം സിന്ധു സാമ്രാജ്യം ചുവന്ന ബ്ലാസ്കോണ് ഗൃഹത്തിലേക്കു സ്വാഗതം ചെയ്യുന്നത്. കൈകൾക്കൊപ്പം. നമസ്കരണത്തിലേക്കാണ്. ലിപ്സറിക്കെന്നു തോന്നാത്ത ലിപ്സറിക്കിട്ട ചുണ്ടുകൾ മലർത്തി, ചുണ്ടുകൾ കോട്ടിലിലിട്ടു കൃത്യമായി പൂജിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണ്. വെട്ടി വളച്ചു വച്ച പൂജകൾ നന്നായിലേക്കു കയറി യുദ്ധത്തിലേക്കാണ്. ആരംഭമുണ്ടായ നീണ്ട കഴുത്ത് ഇടത്തോട്ടു ചുരുട്ടി ചുരുട്ടിക്കൊണ്ട്.

കുറ്റകേക നിവർന്നു. നീളുന്നു. സിന്ധു നമ്പർ! പറഞ്ഞാൽപ്പോലും, ബോർഡിംഗ് കാർഡിലെ വയലറ്റ് കെട്ടിയിട്ടുള്ള സിന്ധു കാണുകയെന്ന വേണം അവിടേക്ക്.

അനുപത്തിനാലു ബി. ദിസ് വെ പ്ലിസ്. എബ്രട്ട് ഹാഫ് വെ

ഡാൺ. ഓൺ ദ ലെറ്റ് ഹാൻഡ് സൈഡ്. ഇനിയും മുന്നോട്ടു പോകുമ്പോൾ ബോർഡിംഗ് കാർഡിലെ നമ്പർ നോക്കാനും അനുപത്തിനാലു ബിയിലേക്ക് സിന്ധു ചുവന്നതെന്നും മഞ്ഞ പ്രിൻസ് സിന്ധു സാമ്രാജ്യം മുന്നോട്ടുവന്നു നീളുന്ന മെലിഞ്ഞ കൈകളുമായി, സിന്ധുവെട്ടിൽ പൂജ നിന്ധം ചുരുട്ടിക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്നുണ്ടാവും സുന്ദരിമാർ.

ബ്രിഫ് കെയ്സ് വലയത്ത കൈയിൽനിന്ന് ഇടത്തേ കൈയിലേക്കു മാറിപ്പിടിച്ചു. ഇതേ. മുന്നോട്ടുവന്നു.

കാരണമെന്തെന്ന് പറഞ്ഞില്ല. പറഞ്ഞാൽ തന്നെ. ഇതേ മനസ്സിലാക്കുകയല്ല. എയർ ലൈൻസുകാരുടെ ഇൻഷുറൻസ് ഇതുവരെ ശരിക്കും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. കോക് പിൻ, ഇൻസുറൻസർമാർ ലാൻഡിംഗ്, ഡിസ്കോ ഡോഴ്സ്, ടെയ്ക്ക് ഓഫ്, സെക്യൂരിറ്റി ചെക്ക് തുടങ്ങി പല ഇടകളുമുണ്ടു വർക്ക്. ഇൻഷുറൻസർമാർ.

അർദ്ധശതകാലം കഴിഞ്ഞുവന്നു വന്നു കാത്തിരിക്കുന്നതാണ് എയർപോർട്ടിൽ. ഹോട്ടലുകാർ വിളിച്ചുണർത്തിയിരുന്നു. അവരുടെ കുടുസ്സു ബസ്സിൽ എയർപോർട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നു വിടുകയും ചെയ്തു.

വന്നുകയറിയപ്പോഴേ അനുബന്ധമെൻ്റ് കെട്ടു. രണ്ടരയ്ക്ക് ലണ്ടൻവഴി ന്യൂയോർക്കിലേക്കു പോകേണ്ട എയർ ഇന്ത്യാ ഫ്ലൈറ്റ് അല്പം വൈകാൻ സാധ്യതയുണ്ട്. യാത്രിയോ സെ നിവദൻ ഹൈ...

നിവദനം എന്താണെന്നു ശ്രദ്ധിച്ചില്ല. തലയ്ക്കുള്ളിൽ ഉറക്കം കനത്തുകിടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഉറക്കം കിടന്നപ്പോഴാണ് അല്പം കിട്ടിത്തലയ്ക്കൽ ടെലഫോൺ മുഴങ്ങിയത്. കിടന്നുരുതെന്ന തെറ്റ് എന്നൊരു ഭാവമുണ്ടായിരുന്നു ആ മുഴക്കത്തിന്. ഉത്തരവാദിത്വം മോശമായിത്തീർന്നു. എന്തെന്നാൽ, എന്തെന്നാൽ എന്നു വിളിച്ചു പറയുന്നതുപോലെ.

വിശക്കുന്നുണ്ട്. ഓട്ടത്തിൽ ഒന്നും കഴിയില്ല. വിസ്കിയും തണുത്ത സോഡയും

ലൂണെ. സിന്ധുവെട്ടിൽ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു മാംസക്കഷണം മുന്നിൽ, പ്ലെയ്റ്ററി ലുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്റെ ഒരുതൂണു തിന്നാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. പ്രമേഹം സിന്ധുവെട്ടിൽ കയറിയിൽ. വെറുതെ. പ്രമേഹകാൽ എന്താക്കെ കഴിക്കുന്നു എന്നറിയാൻ. അമ്മയുടെ സ്വപ്നത്തുടർച്ചയ്ക്കെ കഷ്ടം

ചർച്ചയിൽ. വെർനറോടു തുറന്നു പറയുകയും ചെയ്തു. നിങ്ങളുടെ മെനുവിനെക്കുറിച്ചൊന്നും വലിയ ഗ്രാഹ്യമില്ല. അതുകൊണ്ട്, എനിക്ക്, അതായത് അധികം പറയുന്നതിനില്ലാത്ത ഒരു ഇന്ത്യാക്കാരെന്നു കഴിക്കാൻ പറിയത് എന്താണെന്നു വ്യക്തമാക്കേണ്ടതുവെ. മെനുവിനെക്കുറിച്ചു വ്യക്തമാക്കേണ്ടതുവെ.

ഒരു മാംസക്കഷണം അയാൾ കൊണ്ടുവന്നത്. "സർ, താങ്കൾ ഇതിൽക്കൊള്ളുവെന്നു തോൻ വിചാരിക്കുന്നു." ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുമെന്നു മാത്രമല്ല, ഇഷ്ടപ്പെട്ടാൽ കനത്ത ഒരു ടിപ്പ് പ്ലെയ്റ്ററിൽ വന്നുവീഴുമെന്നും മെലിഞ്ഞുയർന്ന ആ ചെറുപ്പക്കാരൻ

ആർത്തിയോടെ ചിന്തിച്ചിട്ടുണ്ടാവാം. പ്രിഫറൻസി ഇൻ ഡോളർസ്. വെള്ളയുടുപ്പിന്റെ സർണ്ണനിയമങ്ങളെ പെപ്പിൾസിൽ വിമൽ തടവിനിലക്കുന്ന അയാളുടെ കണ്ണുകളിൽ ആ ആർത്തി കത്തിനിൽക്കുന്നു.

ഈ ഒരു ചെറുതുണു മാംസംകൊണ്ടും കുറച്ചു ചീരയിലുകൾകൊണ്ടും ഒരു ശരാശരി ഇന്ത്യാക്കാരന്റെ, ശരാശരി കേരളീയന്റെ വിശപ്പ് എവിടെത്തീരാനാണ് എന്നാണ് ആദ്യം വിചാരിച്ചത്. നാഴി അരിയുടെയെങ്കിലും ചോറ് ഒന്നാം ചോറായും രണ്ടാം ചോറായും പിന്നെ രസത്തിനും മോരുന്നും വേറെ വേറെ ചോറായും കഴിക്കുന്നവനല്ലേ അവർ?

പക്ഷേ, ഒരു ചെറിയ തൂണു ഫോർക്കു കൊണ്ടു കൃത്യമായതായി തിന്നപ്പോൾത്തന്നെ മതിയായി. പച്ചമാംസം തിന്നുന്നതുപോലെ യുണ്ടായിരുന്നു. പൊടുന്നനെ വയറു നിറഞ്ഞതുപോലെ തോന്നുകയും ചെയ്തു.

ഇതാ, ഇപ്പോൾ വിശക്കുന്നു. അനുപത്തിനാലു ബി ഏൽ സിററാണ്. അപ്പുറത്തെ വിൻഡോ സിറർ ഒഴിഞ്ഞു കിടക്കുകയാണ്.

ബ്രിഫ് കെയ്സ് ലോഫറിലേക്കു കയറി വച്ച് സിററിൽ ചാരിയിരുന്നു. അയഞ്ഞു കിടക്കുകയായിരുന്ന സിററുമെൻ്റ് വയറിനുചുറ്റും മുറുകുമ്പോൾ വിചാരിച്ചു. ഏതോ തടിയനാവും ഈ സിററിയിൽ എന്തെങ്കിലും ഉറപ്പിൽ യാത്ര ചെയ്തിട്ടുണ്ടാവാക എന്ന്. ക്ലിൻഷെഡ് ചെയ്ത മുഖവും കഷ്ടതയുടെ അറുത്തക്കിടങ്ങി വിനയത്തോടെ നിൽക്കുന്ന നമു ചുടും ഉറപ്പിനടിയിലുള്ള സഹായി സൂട്ടും ഉടനെ മനസ്സിലേക്ക് ആടിയാടി എത്തുകയും ചെയ്തു. ഏതോ ഉത്തരേന്ത്യൻ ബിസിനസ്സുകാരൻ. ഇന്ത്യയിൽനിന്നു വിദേശത്തേക്കും തിരിച്ചും ഇടയ്ക്കിടെ യാത്രചെയ്യുന്ന ഏതോ വൻ ബിസിനസ്സുകാരൻ. കോടികൾ കൈകളിലിട്ട് അമ്മാനമാടുന്ന, പണക്കൊഴുപ്പ് ഉറക്കത്തിനുചുറ്റും മാംസം വളർത്തിയ, മദ്യം വയസ്സു കഴിഞ്ഞ ഒരു പൊണ്ണത്തടിയാൻ. ഹിൽത്തി റിപ്പ്!

മുന്നോട്ടുവന്നുവെങ്കിൽ സെക്യൂററിച്ചെക്കും കഴിഞ്ഞ്, നിരനിരയായിക്കിടക്കുന്ന ഡ്യൂട്ടി ഫ്രീ ഷോപ്പുകളുടെ മുന്നിൽ എത്തിയിരുന്നു. ഉറക്കത്തുണ്ടി നിൽക്കുകയായിരുന്ന ചെറുപ്പക്കാരനെ ഒച്ചയ്ക്കുണർത്തി. നെപ്പോളിയൻ. ബ്രാഹ്മണപുരുഷത്തിനു ചേർന്നത് കോണാക്കാരെന്നു തോന്നി. ചെറിയ നെസ്റ്റോറൻകൾ അടഞ്ഞ് ഇരുട്ടിലായിരിക്കുന്നു. അല്പായിരുന്നുവെങ്കിൽ നെപ്പോളിയൻകൂടെ ഒരു സാൻഡ്വിച്ചും കടലിരിക്കുമായിരുന്നു.

ആരോ ഏഴോ പേരെ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു ഡിപ്പാർച്ചർ ലാബിൽ. ഉറക്കത്തിന്റെ ശിരസ്സ് നെഞ്ചിൽക്കൊട്ടി ഇരിക്കുന്നവർ.

നെപ്പോളിയൻ വി.എസ്.ഒ.പി അഗ്നിരേഖ ഇലിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് തൊണ്ടയിലൂടെ താഴോട്ടിറങ്ങി. പതിശതകാലം തൊട്ടുമുമ്പു വിഴുങ്ങിയ മാംസത്തുണ്ട് ആ അഗ്നിയിൽ അലിഞ്ഞലി

അതുപോയി.
വിശക്കുന്നു.
വരട്ടെ. വിമാനം ഉയർന്നുകഴിയുമ്പോൾ
അവർ എന്തെങ്കിലും കൊണ്ടുവന്നു തരുമായി
രിക്കും.

തല പിന്നിലേക്കു ചായ്ച്ച് കണ്ണുകളടച്ചു.
ഇയർ...

"എക്സ്ക്യൂസ് മി..."
കൊഴുകൊഴുത്ത എരുമപ്പാലിനെ ഓർമ്മി
പ്പിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീശബ്ദം. വീട്ടിൽ, മുസു
കുട്ടിക്കാലത്ത് രണ്ട് എരുമകളുണ്ടായിരുന്നു.
എന്നും രാവിലെ അമ്മ വലിയ ഒരു സ്റ്റാൻഡ്
ഗ്ലാസ്സ് നിറയെ പാല് ഇയറുന്നതൊക്കെ
കുട്ടിപ്പിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. തൊണ്ടയിലൂടെ
അതിനടുത്തുപോൾ ഒരു വഴുവഴുപ്പാണ് അതു
ഭവപ്പെടുക.

കണ്ണുകൾ പതുക്കെ തുറന്നത് വെളുത്ത
ഒരു വട്ടമുഖത്താണ്. പാലുപോലെ വെളു
ത്ത, ഊത്തക്കവിളകളുള്ള ഒരു മുഖത്താണ്.
ഇളം തവിട്ടു പുരികങ്ങൾ. ഇളം തവിട്ടു
കണ്ണിപ്പിരികൾ. നീണ്ട മുക്ക്. വീട്ടിലെ
ആകൃതിയിൽ വളഞ്ഞ, നേർത്ത ചുണ്ടുകൾ.
ചുണ്ടുകൾക്കു മീതെ നന്നുനന്നുതന്നെ സർണ്ണ
ക്കമ്പികൾ, മുക്കളിൽനിന്നൊഴുകി വീഴുന്ന
പാൽവെളിച്ചത്തിൽ തിളങ്ങുന്നു. നെററിയി
ലേക്ക് ഊർന്നുവീഴുന്ന, ക്രോപ്പുചെയ്ത
സർണ്ണമുടി.

വെളുത്ത ബനിയനുള്ളിൽ തുളുമ്പുന്ന വലിയ
മാറിം. ഡ്രൈവ്സിംഗ് ഇടത്തുകൊണ്ടാവാം,
മുഖക്കണ്ണുകളുടെ തിണർപ്പ് ബനിയനിൽ
തെറിപ്പിരിയ്ക്കുന്നു. തുടകളിൽ പറിപ്പിടിച്ചു
കിടക്കുന്ന നീല ബ്ലീസ്. കൈയിൽ ദീർഘ
ചതുരാകൃതിയിൽ ഒരു ലെന്റ ബാൾ.

"എക്സ്ക്യൂസ് മി..." ഉറക്കത്തിൽനിന്നോ
മയക്കത്തിൽനിന്നോ മറ്റോ ഇയറുന്ന ഉണർ
ത്താനെന്നപോലെ വണ്ടും പറഞ്ഞു, അവർ
"യെ ഹെ?"

കാലോത്തക്കിപ്പട്ട് അവർക്കു പോകാൻ
വഴികൊടുത്തു. കാൽമുട്ടുകളിലൂടെ കനത്ത
തുടകൾക്കു മുകളിലെ ബ്ലീസിന്റെ പതുപതുപ്പ്
ഉമച്ചുകൊണ്ട് അവർ വിൻഡോ സീറ്റിലിരുന്നു.
ഏതോ പെർഫ്യൂമിന്റെയും തുക്കിലിന്റെയും
സമ്മിശ്ര സുഗന്ധം ഇയർ അനുഭവപ്പെട്ടു.

പ്രഭാതത്തിന്റെ ചെമ്പ് ഇപ്പോൾ വല്ലാതെ
ചുവന്നുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ദൂരെ, മരങ്ങളുടെ
ഇലകൾ നേർത്ത കാറിൽ ചലിക്കുന്നു.
റൺവെയിലേക്ക് ഒരു വിമാനം കുറുന്ന്
തൂമ്പിയെപ്പോലെ മുഖം താഴോട്ടാക്കി ഇറങ്ങി
വരുന്നു. അതിന്റെ ചിറകെഞ്ചിനിൽനിന്ന്
ചെറു തീപ്പൊരികൾ ചിതരുന്നു. ആരോ
അതിനുള്ളിലിരുന്ന് മുറുക്കിത്തൂപ്പുകയാ
ണെന്നു തോന്നും. നിലം തൊട്ടതോടെ
വേഗത കുറഞ്ഞ വിമാനം ഒരു ഷഡ്പദാ
ക്ഷണനേരപ്പോലെ അലസമായി മുന്നോട്ടു
വീങ്ങുന്നു.

"ആർ ആൾ ഫ്ലൈറ്റ് ഓഫ്സ് ആൾവേയ്സ്
ലെയ്റ്റ് ഇൻ ഇൻഡ്യാ?" വെളുത്ത ചെറിയ
പല്ലികൾ കാട്ടിപ്പിരിച്ചുകൊണ്ട്, തലചരിച്ചു.

ഏതോ തമാശപോലെ അവർ ചോദിച്ചു.
"അല്ല..." ഭാരതമെന്ന പേർ കേട്ടാൽ
അഭിമാനപൂരിതമാകണം അന്തരം എന്ന
കവിവാക്യമാണ് ഇയർ ഓർമ്മ വന്നത്.
"ഒരിക്കലുമല്ല. ഇതെന്തൊ വളരെ വളരെ
അപൂർവ്വമായി മാത്രം സംഭവിക്കുന്ന ഒരു
കാര്യം. കൃത്യനിഷ്ഠയിൽ മറ്റ് ഏഷ്യൻ
രാജ്യങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് ഞങ്ങൾ വളരെ
പുരോഗമിച്ചിരിക്കുന്നു. സത്യം!"

അവർ വീണ്ടും ചിരിച്ചു. ചിരിച്ചപ്പോൾ,
അവരുടെ വീർത്ത കവിളുകളിൽ, എവിടെ
നിന്നെന്നറിഞ്ഞില്ല, നൂണക്കുഴികൾ വിരിഞ്ഞു
വരുന്നതു കണ്ടു.

"ഞാൻ മാർഗരറ്റ്..." അവർ ചെറു മന്ദ്ര
ഹാസത്തോടെ പറഞ്ഞു: "ആദ്യമായാണ്
ഇന്ത്യ സന്ദർശിക്കുന്നത്..."

"ഇയർ..." പതുപതുത്ത കൈ വലംകൈ
യിലെടുത്തുകൊണ്ട് ഇയർ പിന്നെപ്പോയിട്ടു:
"ഇന്ത്യയെപ്പറ്റി എന്തു തോന്നുന്നു?"

"കോംപ്ളിക്കേറ്റഡ് കോൺട്രഡി
ക്ഷൻസ്. യോഗ. ബിഹിററഷൻ. സന്യാസം.
ബിഗ് ഫാക്ടറീസ്. പൊയ്ക്കുപ്പൻ. ടെംപിൾസ്.
പെന്റററിവൽസ്. മൈസേഴ്സ്. സ്പെൻസ്
ത്രിപ്റ്റർസ്. സൂപ്പർസ്പ്രിങ്ങ്സ്. ഡർട്ടി
വാട്ടർ. നേച്ചർ. സ്മൾജേഴ്സ്. ബ്യൂട്ടി... വെരി
വെരി കോംപ്ളിക്കേറ്റഡ് കോൺട്രഡി
ക്ഷൻസ്..."

അമ്മയും ഒരിക്കൽ അതുതന്നെയാണു
പറഞ്ഞിരുന്നതെന്ന് ഇയർ ഓർത്തു. സങ്കീർ
ണ്ണതകളുടെ ഈ നാട്ടിൽ നീ ഒരിക്കലും
ഉയരത്തിലെത്തില്ല. വിദേശത്തു പോകണം
നീ. അവിടെ വലുതാകണം. പിന്നീട് എപ്പോ
ഴെങ്കിലും ഇന്ത്യയിലേക്കു വരണമെന്നു
തോന്നുമ്പോൾ വരേക്ക്. എന്നിട്ട് നിന്റെ
ഇഷ്ടംപോലെ എന്തു വേണമെങ്കിലും ആ
യിരിക്കാം.

പാമ്പിൻകാവും ചെറുതോട്ടുകളും തേന്മാ
വും അണ്ണാർക്കണ്ണനും വണ്ണാത്തപ്പുള്ളികളു
മൊക്കെ നിനക്ക് എന്തു തരാനാണ്?
സ്റ്റാമ്പിംഗിംഗി. റിയൽ സ്റ്റാമ്പിംഗിംഗി.

നാട്ടിലെ എയർപോർട്ടിലേക്ക് അമ്മ വന്നി
രുന്നു. തുറന്ന അറ്റപത്തഞ്ചു കിലോമീറ്റർ
ദൂരം അമ്മതന്നെ കാറോടിച്ചു. വിമാനത്താ
വളത്തിൽവച്ച് അമ്മ കൈവിശി പുഞ്ചിരിച്ചു
കൊണ്ടു യാത്ര പറഞ്ഞു. കരയിലേക്കു
പിടിച്ചിടപ്പെട്ട ഒരു മിൻകുത്തിനെ തിരിച്ചു
വെളുത്തതിന്റെ സുരക്ഷിതത്വത്തിലേക്ക്
ഒഴുക്കിപ്പിടുന്ന മുക്കുവന്റെ ഭാവമുണ്ടായിരുന്നു.
അപ്പോൾ അമ്മയ്ക്ക്. അറബിക്കഥകളിൽ
ഏതിലോ ഒന്നിൽ അലസമിരുന്ന് നഖം
വൃത്തിയാക്കുന്ന മുക്കുവന്റെ ഭാവം.

"എന്തൊക്കെയൊക്കെയോ ഇന്ത്യ സുന്ദര
മായ ഒരു രാജ്യംതന്നെ." ആസാദ്യകരമായ
ഏതോ ഓർമ്മയെ താലോലിച്ചുകൊണ്ട്
മാർഗരറ്റ് പറഞ്ഞു: "ആൻഡ് ദ മോസ്റ്റ്
ബ്യൂട്ടിഫുൾ പ്ലേസ് ഇൻ ഇൻഡ്യ ഇസ്
കാൾമീർ... ഇഫ് ഇൻസ് ഇൻ ഇൻഡ്യ..."
"നോ. സോറി. റോംഗ്..." പെട്ടെന്ന്

കവിവാക്യത്തിന്റെ ബാക്കിഭാഗവും ഇയർ
ഓർമ്മ വന്നു: "കാൾമീരിനെക്കാൾ സുന്ദര
മാണ് കേരളം. ഡിഡ് യു വിസിന്റ കേരളം
മിസ്... മാർഗരറ്റ്?"

"ഇല്ല. സൗത്തിലേക്കു ഞാൻ പോയതേ
യില്ല. അവിടെ എന്തൊക്കെയോ രാഷ്ട്രീയ
പ്രശ്നങ്ങളും തർക്കങ്ങളും നടക്കുന്നുവെന്നു
കേട്ടു..."

"കാൾമീരിന് മഞ്ഞിന്റെ, മരവിപ്പിന്റെ
സൗന്ദര്യമാണുള്ളത്. സ്റ്റാൻഡിംഗിംഗിനെയുടെ
സൗന്ദര്യം. വന്ധ്യതയുടെ സൗന്ദര്യം.
ഫ്രീജിഡിറ്റിയുടെ സൗന്ദര്യം. ഊഷ്മള
തയുടെ സൗന്ദര്യം. ഊഷ്മളതയുടെ സൗന്ദര്യം.
കാണണമെങ്കിൽ കേരളം കാണണം.
ആവേശകരമായൊരു മനോഭാവം നി
ങ്ങൾക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു..."

മാർഗരറ്റിന്റെ വളഞ്ഞ തവിട്ടുപുരികങ്ങൾ
നെററിയിലേക്ക് ഒന്നുകൂടി ഉയർന്നു കയറി.
അവരുടെ നീലകൃഷ്ണമണികൾക്കു നടുവിലെ
ഇളം കറുപ്പു വൃത്തം ഒന്നുകൂടി വലുതായി.
നേർത്ത ചുണ്ടുകളിലെ ലിപ്സ്റ്റിക്കിലേക്ക്
അവരുടെ ചുവന്ന നാക്കിൻതൂമ്പ് നീങ്ങുവന്നു.
വിമാനത്തിന്റെ മുള്ളിന് ഒരു ചെറിയ
മാറാം. അത് പതുക്കെ ഒരിമ്പലാകുന്നു.
പിന്നെ, വിമാനം, പതുക്കെ മുന്നോട്ടു
നീങ്ങുന്നു.

സുരക്ഷിതത്വത്തിന്റെ വിശദീകരണങ്ങൾ
തുടങ്ങി. ലോകത്തിലേക്കുവെച്ച് ഏറ്റവും
സുരക്ഷിതമായ സ്ഥലം ഒരു എയർ ഇന്ത്യാ
വിമാനത്തിന്റെ ഉൾവശമാണെന്നു തോന്നുന്നു.

ഇൻ ദ അഞ്ചിലേക്കിപ്പി ഇവൻ്റ് ഓഫ്...
മിറായിയും പത്തെയും പെരുന്തുംകൂടെയായി
ആകാശസുന്ദരികൾ നടുങ്ങിയതിലൂടെ ഒഴുകി
നടക്കുന്നു.

"ഡു യു മീൻ ദാറ്റ് കേരള ഇസ് ദ
മോസ്റ്റ് വിറൈറ്റ് പ്ലേസ് ഇൻ ഇൻഡ്യാ?"
തല സീറ്റിലേക്കു മലർത്തി, പട്ടുകുടയുടെ
മുകൾമൊട്ടുപോലുള്ള താടി അന്തർഷ
ത്തിലേക്കുയർത്തിക്കൊണ്ട് മാർഗരറ്റ് ചുമലി
ളക്കിപ്പിരിച്ചു: "ആൻഡ് ടു ബി ഷാർ, യു
മസ്റ്റ് ബി ഫ്രം കേരളം. റൈറ്റ്?"

"അതേ..." ഇയർ പറഞ്ഞു.

എയർപോർട്ടിന്റെ കമ്പിളവലിക്കുന്നതത്,
ചുവന്ന മാരുതിക്കോറിന്റെ ഡ്രൈവർ ഡോറി
നടുത്ത്, കാറിന്റെ നിറംപോലെതന്നെ ചുവന്ന,
വയലറും കസവു കലർന്ന പല്ലാവു
തിളങ്ങുന്ന പട്ടുസാരിയടുത്ത്, ഇടയ്ക്കിടെ
വെറുതെ കണ്ണടയ്ക്കി കൈലേസുകൊണ്ടു
തുടച്ചുനീല്ക്കുന്ന അമ്മയുടെ മുഖമാണ്
പൊട്ടുന്നതെന്ന ഇയർ മനസ്സിലേക്ക് ഒരു
സിനിമാസ്ക്രൈലുപോലെ ഇറങ്ങിവന്നത്.
അമ്മ വിമാനത്തിലേക്കുതന്നെ നോക്കി
ക്കൊണ്ടു നീല്ക്കുകയായിരുന്നു. അമ്മയുടെ
മനസ്സ് എവിടെയൊക്കെയോ അലഞ്ഞു
തിരിയുകയായിരുന്നു.

വിമാനം ഉയർന്നു.
തലചരിച്ചു നോക്കി. ഇനലിലൂടെ താഴെക്കു
നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ് മാർഗരറ്റ്.

എസ്. ജോസഫ്

ധീനത കല്ലിന്റെ പുറത്തിരുന്ന്
ചെറുപ്പകാലത്ത് കളിച്ചത് ഓർക്കുന്നു.
എനിക്കുമുമ്പേ ഇനിച്ച കല്ലിന്
കറുത്തവനെന്റെ കറുപ്പുള്ള കല്ല്
വെയിലത്തും കൊടുമുഴയത്തും

ഒരു വിഷാദമില്ലാതെ
വികാരമില്ലാതെ കിടന്നിരുന്നു കല്ല്
അതിന്നാനുപുരത്തിരുന്നു മണ്ണുപ്പം
തൂതൂതൂരൊച്ചു കളിച്ചത് ഓർക്കുന്നു.

അരണ്ട കാറിന്റെ ഇനാലയിൽ
അമ്മ വരുന്നതു നോക്കി
കറുത്ത കല്ലിന്റെ വരാന്തയിൽ
ഒറയ്ക്കിരുന്നു.
മകരപ്പാടങ്ങൾ കടന്ന്
പണിയിടങ്ങളിൽനിന്നോ
തലയിൽ റേഷനും പയറുമായ് ദൂരെ
കവലയിൽനിന്നോ അമ്മ വരുന്നു.

വിശപ്പിനുമീതെ പൊടിമഴ.

ഇരുട്ടുമുടിയ പറമ്പുകൾ
ഇരുട്ടിൽ പാടുന്ന മലമ്പുള്ളി
ഇരുട്ടിലൂടെത്തുമയ്ക്കാൻ
സവർഗ്ഗഭാഗിക്കു നിറമില്ല.
ഇതെല്ലാം ബാല്യത്തിൻ ചവറുകൊട്ടയാ-
ണിതെല്ലാമൊന്നോടെ എറിഞ്ഞുപോകുന്നു.
അകലെ, ഡോക്ടറേറെടുക്കുവാൻ
പക്ഷേ,
ഗവേഷണാലയം തുളച്ചുപോയപ്പോ
പ്രവാഹങ്ങൾ.

അവരുടെ ഇടക്കുകയിൽ, ബനിയന്റെ കൈക്കു
തൊട്ടുതാഴെ, ഒരു സർപ്പത്തിന്റെ രൂപം
പച്ചകുത്തിയിരിക്കുന്നു. സർപ്പത്തിന്റെ നീണ്ട
നാക്കുകൾ ബനിയന്റെ കൈക്കുള്ളിലേക്കു
നീങ്ങുകയുണ്ടാകുന്നു. അതിന്റെ വാൽ കൈമുട്ടിനു
തൊട്ടുമുകളിൽ അവസാനിക്കുന്നു. ചെറിയ,
ക്രൂര്യഷ്ടികളുള്ള ഒരു സർപ്പം. സർപ്പ
രൂപത്തിനുചുറ്റും ചോരപൊടിഞ്ഞുപോലെ
യുള്ള തിണർപ്പ്. ഈയിടെ എപ്പോഴോ ആവും
അവർ അതു ചെലുപ്പിച്ചുണ്ടാവുക. ഇന്ത്യയിൽ
വന്നതിനുശേഷം.

ഒരുപക്ഷേ, ഇന്ത്യയുടെ ഓർമ്മയ്ക്ക്.
ബേക്ക് ഫാസ്റ്റ് വന്നു. സ്ക്രാബ്ബിൾ
എറ്റ്സ്, കടലന്റ്, കോഫി ഓർ ടീ?
ഇയർ ഒരു ചെറുചിരിയോടെ മനസ്സിൽ

കറുത്ത പാതകൾ, കറുത്ത വേരുകൾ
കറുത്ത കുഞ്ഞുങ്ങൾ
കറുത്ത പുസ്തകം തുറക്കുമ്പോൾ കാലാൾപ്പടകൾ
കറുപ്പിലേക്കൊന്നിച്ച് കറുപ്പിലേക്കു ഞാൻ
തിരിച്ചുപോരുന്നു.

കരിങ്കല്ല് പൊട്ടിച്ചുനീക്കു കേഷണ
നിറച്ചതന്ന പിതാവിനെ
മരണത്തിൽനിന്ന് കരച്ചിലാൽ ഞങ്ങൾ
തിരിച്ചെടുത്ത മാതാവിനെ
ചിരട്ട കത്തിച്ചു തൂണികൾക്കിടയിൽ
പുക്കിട്ടു നല്കിയ സഹോദരിമാരെ
മറന്നാലും നിന്നെ മറക്കുകില്ല ഞാൻ.

എനിക്കിതു പോരാ
എനിക്കു നിന്നുള്ളും തുളച്ചുപോകണം
കരിങ്കല്ല്, ദൂരെ വനങ്ങളിൽ
മരിച്ച കൂട്ടുകാർ കിടക്കുന്ന ശവ-
ക്കുഴിയുടെ മൂടി തുറന്നു നോക്കണം
തെരുവിലൂടെലഞ്ഞലഞ്ഞു പോം ബ്രിഡ്ജി
ക്കിണങ്ങനാകണം
അവളുമൊത്തൊരു മഴ നനയണം
മിഴികളാൽ കൂത്തി വരയ്ക്കണം മാന-
ത്തൊരു കടുവയെ.

കടുത്ത ശൈത്യത്തിൽ കറുത്ത ശൂന്യത
അതിനുമുള്ളിലാണിരിക്കുന്നു കല്ല്
കതകടയ്ക്കാത്ത നിശ്ശബ്ദതയ്ക്കുള്ളിൽ
മറുവാക്കില്ലാതെ ഉറങ്ങുകയാണോ?
കരിങ്കല്ല് പണ്ടങ്ങോധനയിൽ നി-
ന്നുയർന്നുവന്നുവോ?
അനന്തതയിലേക്കുതുളച്ചു പോകുമോ?

പുറത്തു:
കോഫി, ടീ, ഓർ മി?
എവിടെയോ വായിച്ചത്.
പണ്ടെപ്പോഴോ വായിച്ചതൊക്കെ ഇന്നു
പുലർകാലം മുതൽ ഓർമ്മയിൽ വരാൻ
തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം
മണിപ്രവാളംപോലും ഇപ്പോഴിതാ ഓർമ്മ
വരുന്നു.

പ്രാസനനെ കൊന്നവനായുവാൻപോൽ...
ശരീരം ശ്രദ്ധിക്കണമെന്ന് അമ്മ പ്രത്യേകം
പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പ്രാണൻ പോയാൽ ഉണ്ണി
കരളു പുനരുണ്ടാവില്ലെന്നമ്മ പറഞ്ഞു. ടെയ്ക്ക്
കെയർ ഓഫ് യൂവർ പെൽത്ത്. നീ
ചെറുപ്പമാണ്. നീ മദ്യപിക്കാനൊക്കെ തുട
ങ്ങിയിരിക്കുന്നുവെന്നു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി

'യിട്ടുണ്ട്. പ്രോബബ്ബ്ലി യു ക്യൂഡ് ബി
വുവണെസിംഗ് ആൾസോ. തെറ്റാണെന്നു
ഞാൻ പറയില്ല. എല്ലാ ചെറുപ്പക്കാരും
ചെയ്യുന്നതൊക്കെത്തന്നെ ഇത്. പക്ഷേ,
ഏതിനും ഒരു അതിർത്തിരേഖ കണ്ടെത്തണം.
ആ അതിർത്തിരേഖ മറുനുള്ളുവർ പറഞ്ഞു
തന്നാൽ ശരിയാവില്ല. അവനവനുതന്നെ
തോന്നണം. ഓരോരുത്തർക്കും വേണ്ടതെ
ന്നെന്ന് അവരവർതന്നെ തീരുമാനിക്കണം.
വേണ്ടാത്തത് എന്തെന്നും. അധികമായാൽ
എന്ന പഴഞ്ചൊല്ല് നിനക്ക് ഓർമ്മയുണ്ടല്ലോ.
അമൃതിനെക്കുറിച്ചാണ് അതു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള
തെന്നും അറിയില്ലേ? അപ്പോൾ മറു
സാധനങ്ങളുടെ കാര്യം പറയാനുമുണ്ടോ?
റേഡിയോയിലൂടെ ഒഴുകിവരുന്ന ഒരു

പ്രഭാഷണം കേൾക്കുന്നതുപോലെ ജ്വരൻ അതൊക്കെ കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. അതരി ക്ഷണത്തിലേക്കു അശരീരമായി ഒഴുകുന്നു എന്ന സാരാപദങ്ങൾ അമ്മയുടെ മുമ്പാകെയുടെ, ഇതാ, പുറത്തേക്കു വരുന്നു. അമ്മയുടെ ലിപിസ്സറിയിൽ തടിച്ച ചുണ്ടുകൾ അവിരമം ചലിക്കുന്നു. കസവുസാരിയിൽ, അവരുടെ നീണ്ടുകുർത്ത, നഖങ്ങളിൽ വയലററു പോളി ക്ഷുത്തച്ച വിരലുകൾ ചുറ്റുകയും അഴിയുകയും ചെയ്യുന്നു.

ജ്വരപത്താറു വയസ്സിന്റെ കൃതിശക്തി യിൽ പായുന്ന മനസ്സിനു ജ്വരം കടഞ്ഞാണു കലപിച്ചു നല്കുകയാണ് അമ്മ. അത് അയ്യുടെ കടമ.

“ഡു യു സ്‌മോക്ക്?” തൊട്ടടുത്ത് മാർഗരറ്റിന്റെ എരുമപ്പൊലൊച്ച. അവരുടെ ഇടക്കകയിൽ ഒരു വെളുത്ത സിഗരറ്റു പായ്ക്കറർ. വലത്തേ ചുണ്ടുവിരലിനും നടുവിരലിനുമിടയിൽ വെള്ള ഫിൽറ്ററുള്ള സിഗരറ്റ്. ഉള്ളക്കകയിൽ സർണ്ണനത്തി ലുള്ള സിഗരറ്റ് ലൈറർ.

“നോ..” മാർഗരറ്റിന്റെ കവിളിലെ പാൽ വെളുപ്പിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ട് ജ്വരൻ പറഞ്ഞു.

“ഓ ഐ?”

“ഷർ. ഗോ എഫെയ്.”

എയർപോസ്റ്ററസ് ഡ്രൈക്ക് ഫാസ്റ്റ് ടേകൾ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി. വിശപ്പിന് ഇപ്പോൾ ഒരാശാസമായിക്കുന്നു.

ക്യാബിന്റെ മുന്നറ്റത്തുനിന്നു പതുക്കെ ഉരുങ്ങുവരുന്ന ട്രോളിയിലേക്കു തലനീട്ടി നോക്കിക്കൊണ്ട് ജ്വരൻ മനസ്സിൽപ്പറഞ്ഞു: “ഇതാ, ഇനി ദഹനം തീർക്കാൻ ഡ്രിങ്ക്സ് ട്രോളി വരുന്നു.

നാലു മിനിയെച്ചുകുളം രണ്ടു കാൻ സോഡയും വാങ്ങിവയ്ക്കുമ്പോൾ, ബ്രീഫ് കെയ്സിൽ ബാക്കിയുള്ള നെപ്പോളിയനെ കുറിച്ച് പെട്ടെന്നാർത്തു. വേണ്ട. ഇപ്പോൾ അതെടുത്തു കഴിക്കുന്നത് ഉചിതമാവില്ല. വേണ്ട.

മാർഗരറ്റ് റെയ് വെൻ വാങ്ങുന്നതു കണ്ടു. അവരുടെ വിരലുകൾക്കിടയിലെ നീണ്ട

സിഗരറ്റ് ഇനിയും കത്തിത്തീർന്നിട്ടില്ല. അതോ അവർ പുതിയ ഒരൊണ്ണം കത്തിച്ചതാവാമോ? ബ്ലാക്ക് ലേബലിന്റെ മിനിയെച്ചുകുളി ലേക്ക് മനസ്സിന്റെ മുഴുവൻ ഏകാഗ്രതയും തിരിച്ചുവിടാൻ ശ്രമിക്കുകയായിരുന്നു. ജ്വരൻ. നാലും തീരാൻ കുറച്ചുസമയം എടുക്കുകയും ചെയ്തു. മനസ്സുണ്ടോ കേൾക്കുന്നു. റെയ് വെൻ ഓരോ തുള്ളിയായി രുചിക്കുന്ന മാർഗരറ്റിന്റെ വിരലുകളിലേക്ക് കണ്ണും മനസ്സും ഇടയ്ക്കിടെ ഒന്നോടി തിരിച്ചുവരുന്നു. മാർഗരറ്റ് അടുത്തുതൊട്ടെ ജ്വരനെ നോക്കി കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

ഓ യു ഡോണ്ട് സ്‌മോക്ക്, യു ഡ്രിങ്ക് ലൈക്ക് എ ഫിഷ്.” സിഗരറ്റുപുകകൊണ്ട് മുന്നിൽ ഒരു വൃത്തം വരച്ചുകൊണ്ട് മാർഗരറ്റ് പറഞ്ഞു. അവരുടെ കവിളുകൾ അല്പാല്പം ചുവക്കുവാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നത് ജ്വരൻ കണ്ടു.

മനസ്സിന്റെ ഏതോ വിഭാഗം കോണിൽനിന്നു നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം വലിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന ഒരു വിളർത്ത മന്ദഹാസം മാർഗരറ്റിനുമേൽ നീട്ടിയിട്ട്, പിന്നെ ജ്വരൻ പതുക്കെ കണ്ണുകളടച്ചു തലചായ്ച്ചു. രാത്രി മുഴുവൻ എടുത്തുവച്ച ഉറക്കം ഇപ്പോൾ അയാൾക്ക് അനുഭവപ്പെട്ടു... സിഗരറ്റുബേൽറ്റിന്റെയും നോ സ്‌മോക്കിന്റെയും സൂചനാമണികൾ അകലെ, വിദ്യുതകാശങ്ങളിലെവിടെയോ മന്ദ്രമുഴങ്ങി. തലയ്ക്കുമുകളിലെ ഏതോ ലാസ് സ്‌പീക്കറിൽനിന്നു ലോഹത്തകിടിത്തട്ടി പ്രതിധ്വനി കുന്നതുപോലെ ഒരു സ്‌പ്രിംഗ്ബോം.

ഇൻ എ ഫ്യൂ മോമെൻ്റ്സ്. വി വിൽ ബി ലാൻഡിംഗ് അറ്റ് ഹീത്രോ ഇൻ്റർനാഷണൽ എയർപോർട്ട്. ദ ലോക്കൽ ടൈം ഊസ് എയ്റ്റ് അറേഴ്സ് മാർട്ടി മിനിട്ട്സ്. ദ ടൈംറോപ്പർ ഔട്ട്‌സൈഡ് ഊസ് റെറാൻറി ഡിസി സെൽഷ്യസ്.

ഓൺ ബിഹാഫ് ഓഫ് ക്യാപ്റ്റൻ അഗർവാൾ ആൻഡ് ദ ക്വ...

സുര്യനു മുമ്പിലായി പറക്കുന്നു, വിമാനം. തൊട്ടുപിന്നാലെ പ്രഭാതത്തിന്റെ ഊർജ്ജ സലതയുമായി സുര്യനുണ്ട്.

മയക്കം ഉറക്കത്തിലേക്കു തെന്നിയിറ

ങ്ങുന്നതിനിടെ, വിമാനത്തിന്റെ ചക്രം നിലത്തു മുട്ടുന്നതിന്റെ തെളിവ്. ജെറ്റിന്റെ ഇരമ്പൽ. ആരോ അതിന്റെ ചിറകുകൾ കുളളിലിരുന്ന് ഇപ്പോൾ മുറുക്കിത്തുപ്പുന്നുണ്ടാവാം.

ഒന്നുണർന്നിട്ട് വീണ്ടും ഉറക്കത്തിലേക്കു മടങ്ങി, ജ്വരൻ.

വീണ്ടും ആകാശങ്ങളിലേക്ക്. ഉണർന്നപ്പോൾ, ക്യാബിന്റെ മുന്നറ്റത്തു നിന്ന് വീണ്ടും മന്ദ്രമുഴങ്ങുവരുന്ന ഡ്രിങ്ക്സ് ട്രോളി കണ്ടു. ഇളമഞ്ഞ പ്രിൻറഡ് സിൽക്കു സാരി. ചുവന്ന പോളിഷ് തിളങ്ങുന്ന നീണ്ടുകുർത്ത നഖങ്ങൾ. ലിപിസ്സറികൾ ചുണ്ടിലെ ഔദ്യോഗിക മന്ദഹാസം.

വീണ്ടും ബ്ലാക്ക് ലേബലിന്റെ മിനിയെച്ചുകൾ.

മാർഗരറ്റ് അർദ്ധമയക്കത്തിലാണ്. ശിരസ്സ് വലത്തോട്ടു ചരിച്ചുവച്ചിരിക്കുന്നു. അവരുടെ കഴുത്തിൽ നീണ്ടുകിടക്കുന്ന നീലത്തേവി ലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ട് ജ്വരൻ ഗ്ലാസ്സിലെ ദ്രാവകം പതുക്കെ കുടിച്ചുതീർത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അവരുടെ ഇടക്കക സീറ്റിന്റെ ആം റെസ്റ്റിൽ തളർന്നതുപോലെ വിശ്രമിക്കുന്നു. അവരുടെ കൈയിലെ സർപ്പത്തിനു ജ്വരൻ വയ്ക്കുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു. അതിന്റെ നാക്കുകൾ അവരുടെ ക്ഷണത്തിലേക്കു കയറി ചെന്ന് മൂലകളിലേക്ക്, മൂലക്കണ്ണുകളിലേക്കു നീളുന്നു.

വലത്തേ ആം റെസ്റ്റിലേക്കു കൈയെടുത്തുവച്ചു. ജ്വരൻ. പിന്നെ, ഗ്ലാസ്സ് കാലിയാക്കി, ഒഴിഞ്ഞ കുപ്പികൾ സീറ്റിനു പിന്നിലെ റാഞ്ചിയിൽ നിക്ഷേപിച്ചുകൊണ്ട് വലത്തോട്ടു തലചരിച്ചു.

ജ്വരന്റെ ശിരസ്സ് ഇപ്പോൾ സർപ്പത്തിന്റെ പത്തിയിലാണു വിശ്രമിക്കുന്നത്. സർപ്പത്തിന്റെ ഇരട്ടനാവിലൂടെ തന്റെ ശിരസ്സ് സഞ്ചരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ജ്വരൻ അസസ്ഥതയോടെ ഒരു പതുപതുപ്പിലേക്കു തലയിട്ടു കൈകളാണ്. ഏതോ പെർഫ്യൂമിന്റെയും തുകലിന്റെയും സമ്മിശ്ര ഗന്ധം ബ്ലാക്ക് ലേബലിന്റെ ലഹരിയിലേക്കു ഫണെ നീട്ടുന്നു.

ജ്വരൻ, ഇപ്പോൾ നല്ലതുപോലെ തലയ്ക്കു പിടിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നു...

പറമ്പും പാടവും നിറഞ്ഞി വലിയ ബാൾറൂം പണികഴിപ്പിക്കുന്നതിനുമുമ്പ്, മുത്തശ്ശിയുടെ കാലത്ത്, വീടിന്റെ വലത്തേ മൂലയിൽ ഒരു സർപ്പക്കാവുണ്ടായിരുന്നു. അതോ, ഇടത്തേ മൂലയിലോ? ഓർമ്മകൾ പതറുന്നു. ഓർമ്മകൾ പതുക്കെ ഇടംവലം ചാഞ്ചാടുന്നു. സർപ്പ ഫണെപോലെ.

സർപ്പക്കാവിൽ തറകെട്ടിയ ഒരു ഇലഞ്ഞി മരമുണ്ടായിരുന്നു. ഇലഞ്ഞിമരത്തറയിൽ തിരി കത്തിച്ചുവയ്ക്കാറുള്ള ഒരു സുനന്ദദേവതയുണ്ടായിരുന്നു. അതോ, നന്ദിനിയേട്ടത്തിയോ? അതോ സുന്ദരിയേട്ടത്തിയോ?

ആരോ!

കൃഷി ഫാമിന്റെ വാർഷികത്തിന് മോഹി നിയത്ത് അവതരിപ്പിച്ചിരുന്നു, ആ ഏട്ടത്തി. ലോകസുന്ദരിൻ വരാത്താലേ... എന്ന പദം മുന്നൂറാലുതവണ വിസ്തരിച്ചുകിട്ടിയ കൂകയും ചെയ്തിരുന്നു ഏട്ടത്തി.

പ്രോഗ്രാം കഴിഞ്ഞ് ജ്വീപ്പിൽ തിരിച്ചു പോരുമ്പോൾ, മെയ്ക്കപ്പ് അഴിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള ഏട്ടത്തിയുടെ തൊട്ടടുത്താണ് ജ്വരൻ ഇരുന്ന്. ഇരുട്ടിനിറഞ്ഞ, കുണ്ടുകുഴിയുമായ ചെറിയ മുറുപ്പുവഴിയുടെ ജ്വീപ്പ് ഇഴഞ്ഞും കുലുങ്ങിയും നീങ്ങിയപ്പോൾ, എപ്പോഴോ, സുനന്ദദേവതയുടെയോ, നന്ദിനിയേട്ടത്തിയുടെയോ സുന്ദരിയേട്ടത്തിയുടെയോ കൈകൾ ജ്വരനെ വരിഞ്ഞുമുറുക്കിയിരുന്നു. അവരുടെ മുരുളുമൂലകൾ ജ്വരന്റെ മുതുകിൽ അമർന്നു തെരിഞ്ഞിരുന്നു. സാർപ്പത്തിലെ ഏതോ അപ്സര നർത്തകിയുടെ കൈകളിൽ കിടന്നു പിടയുകയായിരുന്നു. ജ്വരൻ...

പതുപതുക്കെ കൈകൾ കവിളിൽ പതുക്കെ താളം കൊട്ടുന്നു. കണ്ണിന്റെ താഴെ നന്നുത്ത വിരലുകൾ ഇഴഞ്ഞുനടക്കുന്നു. പിന്നെ, ഒരു യന്ത്രപോലെ, ചെവിയിൽ പിറുപിറുക്കുന്ന, വഴുവഴുക്കുന്ന ശബ്ദം:

“സ്റ്റോപ്പിന് യംഗ് മാൻ.”

തെട്ടി കണ്ണുകൾ തുറന്നു. മാർഗരറ്റിന്റെ നീല കൃഷ്ണമണികളിലും അധരയന്ത്രപ്പിലും ഗാരവത്തിന്റെ നേർത്ത ചായം വീണ കുസൃതി പതയുന്നു.

“മതി അടിയ്ക്കൂ.” ഉറച്ചതലകിലും സൗമ്യമായ സാരത്തിൽ മാർഗരറ്റ് പറഞ്ഞു.

“ഞാൻ...”

“ഡോണ്ട് ട്രൈ ടു എക്സ്പ്ലെയിൻ എനിതിംഗ്. യു വിൽ ഫെയ്ൽ മിസറബ്ലി.” മാർഗരറ്റിന്റെ ശബ്ദം ഒന്നു കനത്തു. “ആം റെസ്റ്റിലേക്കു നിങ്ങളുടെ കൈ വന്നു വീണപ്പോൾത്തന്നെ ആ മനസ്സു മുഴുവൻ വായിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു ഞാൻ.”

പിന്നെ, മാർഗരറ്റ് പതിഞ്ഞ ശബ്ദത്തിൽ കുറേനേരം ക്രിമിനൽ സൈക്കോളജിയെ കുറിച്ചു സംസാരിച്ചു. അനേകം അന്താരാഷ്ട്ര കുറ്റവാളികളുടെ മനസ്സിനെക്കുറിച്ചു സംസാരിച്ചു. തന്റെ മുന്നിലേക്കു നെട്ടും വരുന്ന നിരവധി ഫയലുകളിലും തന്റെ മുന്നിൽ ഹാജരാക്കപ്പെടുന്ന അയോലോക ഭീകരന്മാ

രിലും ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന മനോഹരപുരുഷനെക്കുറിച്ചു സംസാരിച്ചു. സ്കോട്ട്‌ലൻഡ് യാർഡിലെ നീണ്ട ചർച്ചകളെക്കുറിച്ചു സംസാരിച്ചു.

ബ്ലാക്ക് ലേബൽ! വെളുത്ത ബനിയന്റെ കൈകൾക്കുള്ളിലേക്കു നാക്കുനീട്ടിപ്പുള്ളിയുന്ന കറുത്ത ഒരു സർപ്പം.

“ആക്ചലി ഐ വാസ് ഓൺ ആൻ ഫെഷ്യൽ വിസിൻ്റ് ടു ഇൻഡ്യാ... ദ ഡീറെൻ്റ്‌സ് ഓഫ് വിച്ച്, ഐ കെനോട്ട് ഫെർകോഴ്സ് ഡിസ്കോളാസ്.”

ഏഴോ എട്ടോ മിനിയെച്ചുകൾ. നാലോ അഞ്ചോ കാൻ സോഡ. ജ്വരൻ വെറുത്ത എണ്ണാൻ ശ്രമിച്ചു. അവയൊക്കെയും ജ്വരന്റെ രോമകുപ്പങ്ങളിലൂടെ വിയർപ്പായി പൊടിഞ്ഞൊഴുകാൻ തുടങ്ങി. ഇപ്പോൾ നേർത്ത ഒരു തലവേദന മാത്രം. അതുമാത്രം ബാക്കി.

“വേർ ഡു യു പ്ലാൻ ടു സ്റ്റേറ്റ് ഓലപനേരം മാനമായിരുന്നിട്ട് മാർഗരറ്റ് ചോദിച്ചു.

“ഹിൽട്ടൺ.” ജ്വരന്റെ ശബ്ദം അല്പം വിറച്ചിരുന്നു. “അങ്ങിൽ ഐ ഹെൻ മൈ അക്കമഡേഷൻ.”

നാട്ടിൽനിന്നു തിരിച്ചുവരുന്നതിന്റെ തലേന്ന് അമ്മയുടെ സുഹൃത്ത് പാർസിൽനിന്നു വിളിച്ചിരുന്നു. ക്ളബ്ബിൽനിന്നു തിരിച്ചുവന്ന ജ്വരനോട് അമ്മ പറഞ്ഞു. അക്കമഡേഷൻ ശരിയാവുന്നതുവരെ ഹിൽട്ടണിൽ താമസി ക്കാമെന്നു പറയുന്നു. റിച്ചാർഡ്. രണ്ടോ മൂന്നോ ദിവസം. അവിടെ എം റിസർവ് ചെയ്തിട്ടുണ്ടത്രേ.

“എയർപോർട്ടിൽ ആരെങ്കിലും വരുമോ?” അമ്മ ചിരിച്ചു.

“ഹി സെയ് നോ. ദാറീസ് ദ ഫസ്റ്റ് പാർട്ട് ഓഫ് യുവർ ട്രെയിനിംഗ്.”

മനസ്സ് അല്പം അസസ്ഥമായിരുന്നു അതു കേട്ടപ്പോൾ.

വിമാനം താഴ്ന്നു പറക്കാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പത്തിമേഘങ്ങൾക്കിടയിൽ കുതിപ്പിയുന്നു ഇപ്പോഴത്.

“ഹിൽട്ടൺ അധികം ദൂരെയല്ല. പക്ഷേ, ടാക്സിക്കാർ പറിക്കാതെ സൂക്ഷിക്കണം.”

മാർഗരറ്റ് പറഞ്ഞു. പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ, എമിഗ്രേഷൻ കഴിഞ്ഞു പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ ടാക്സിക്കാർ വളഞ്ഞു.

ഹിൽട്ടണിലേക്കല്ലേ? വെറും നൂററി ഇരുപത് ഡോളർ.

വേണ്ട. നൂറ്.

താടിയുടെ താഴേക്കു നീണ്ടുകിടക്കുന്ന തവിട്ടുതലയുള്ള ഒരു ദീർഘകായൻ ജ്വരന്റെ ചുമലിൽ സാന്ത്വനപ്പിക്കാനെന്നപോലെ പതുക്കെത്തട്ടി.

“യു ആർ ഇന്ത്യൻ, നോ? കൈസാ ഹെ? ഐ വിൽ ടെയ്ക് യു ടു ഹിൽട്ടൺ ഫോർ എയ്റി. സീ, ദാറീസ് ദ ലാസ്റ്റ്.”

ഉദ്യമിച്ച് കഴിഞ്ഞ സൂര്യന്റെ മഞ്ഞപ്രഭ. കണ്ണുത്താഴത്തോളം ആകാശം മൂട്ടുന്ന കെട്ടിടങ്ങൾ. ചീറിയുന്ന വാഹനങ്ങൾ. എവിടെയോ ഒരു ഡ്രെയ്ക്ക് തേങ്ങുന്നു. ഫോൺ പതരുന്നു.

ജ്വരന്റെ പിൻചുമലിൽ ഒരു പതുപതുക്കെ കൈപ്പത്തി മന്ദ്രം വന്നുവീണു.

തിരിഞ്ഞുനോക്കി. മാർഗരറ്റ്.

“ഐ വിൽ ഡ്രോപ്പ് യു, ജ്വരൻ.”

സൈറൻ സിഗ്നൽ വച്ചു ഒരു നീണ്ട കാറ് അവരുടെ മുന്നിൽ വന്നുനിന്നു. അതിൽനിന്നു ചാടിയിറങ്ങിയ ലൈവ് ഗ്രീൻ യൂണിഫോം ധരിച്ച മദ്യവയസ്കൻ മാർഗരറ്റിന്റെ നേർക്കു സലച്ചുചെയ്തു. പിന്നെ അരപ്പട്ടയിലെ കൈത്തൊക്കിൽ ഇടം കൈപ്പത്തിവച്ചു വലക്കെകൊണ്ട് കാറിന്റെ പിൻഭാഗത്ത് തുറന്നു.

“ഹായ് ടോം... ഹൗ ഊസ് യുവർ ഫാമിലി?”

“വെരി വെൽ മാഡം.” അളന്നുമുറിച്ചു ഉത്തരം.

“ഐ ഹാവ് ആൻ ഇൻഡ്യൻ ഫ്രണ്ട് വിത്ത് മി. വി വിൽ ഗോ ടു ഹിൽട്ടൺ ഫസ്റ്റ്.”

“യെസ് മാഡം.”

“യംഗ് മാൻ.” ജ്വരനുനേരം തലചരിച്ച് നേർത്ത ചുണ്ടുകളിൽ നിറഞ്ഞുതുളുമ്പുന്ന കുസൃതിയോടെ മാർഗരറ്റ് പറഞ്ഞു: “വെൽക്കം ടു ദ സ്റ്റോയ്റ്റ്സ്. ആൻഡ് യു ആർ വെൽക്കം ടു എൻജോയ് യുവർ കേരള വിഹൈറിനി ഇൻ അവർ കൺട്രി.” ആകെ തുളുമ്പുമാറ് ഒന്നു കുലുങ്ങിയിരിച്ചു, അവർ. “ബട്ട് നോട്ട് ഓൺ മി ഫെർകോഴ്സ്.” പൊട്ടുന്നനേ മാർഗരറ്റിന്റെ നേർത്ത ചുണ്ടുകൾ കുർത്തു: “ഫോർ യുവർ ഇൻഫർമേഷൻ, ദ ടാക്സി ചാർജ് ഫ്രം ഹെവ്ലർ ടു ഹിൽട്ടൺ ഊസ് എബൗട്ട് മാർട്ടി ഡോളേഴ്സ്.”

ലിമോസിന്റെ പതുപതുപ്പിലേക്ക് ജ്വരൻ ആഴ്ന്നിരുന്നു. ബ്രീഫ് കെയ്സിൽ പകുതി കാലിയായി കാത്തുകിടക്കുന്ന നെപ്പോളിയനെക്കുറിച്ച് അപ്പോൾ അയാൾ ഓർത്തു.

പിന്നെ, മാർഗരറ്റ് ഒരു എലിസബത്തിനെ കുറിച്ചു പറയാൻ തുടങ്ങി.

പൊട്ടുന്നനേ തലവേദന തീർച്ചയായും നാറി.

അപൂർവ്വശക്തിയുള്ള മാന്ത്രിക ഏലസ്സുകൾ വിദേശങ്ങളിലേക്ക്!

മുന്നേലക്ഷത്തിലധികം പേരുടെ ഭാവി കൃത്യമായി പ്രവചിച്ചു ഗിന്നസ് ബുക്കിലേക്കു കൂട്ടിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഫോക് പ്രശസ്ത ജ്യോതിശാസ്ത്ര പണ്ഡിതൻ ആർ. രാധാകൃഷ്ണൻ അനേകവർഷത്തെ ഗവേഷണ ഫലമായി തൊഴിൽ തടസ്സം, വ്യാപാര നഷ്ടം, കടം, രോഗം, ശത്രുദോഷം, ഇവയാൽ നിരാശപ്പെടുന്ന വർക്കായി അപൂർവ്വശക്തിയുള്ള ത്രിപുരേശ്വരയന്ത്രം ശാസ്ത്ര വിധി പ്രകാരം തയ്യാർ ചെയ്യുന്നു! വിദ്യാ തടസ്സം, ദാമ്പത്യ കലഹം, പ്രേമം, ശത്രുദോഷം, സന്താനദോഷം, അപകടം, മാനസിക രോഗം, ചൊവ്വാദോഷം, വിവാഹ തടസ്സം ഇവ മാറി ഐശ്വര്യം പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന മഹാസുരഭിഗന്ധം, സ്വയംവരം തുടങ്ങി 250ൽ പരം മാന്ത്രിക ഏലസ്സുകൾ, ഇന്ത്യയിലും വിദേശരാജ്യങ്ങളിലും തപാലിൽ അയയ്ക്കുന്നു. മുഹൂർത്തം, പ്രശ്നം, സമ്പൂർണ്ണ ജാതകം, പൊതുത്തം, സംഖ്യാശാസ്ത്രം ഇവ അറിയിക്കുന്നതിന് നേരിൽ കാണുക/എഴുതുക.

രമാജ്യോതിഷാലയം
ആറ്റുകാൽ, മണക്കാട്, തിരുവനന്തപുരം-9
ഫോൺ (0471) 74855

REMA JYOTISHALAYAM
Attukal, Manakkad (P.O.), Thiruvananthapuram - 9
Phone: (0471) 74855

ബാലകൃഷ്ണൻ മാങ്ങാട്

ആദ്യത്തെ പാത്രങ്ങൾ തട്ടിമറിച്ചു വെലക്കാരെ ഓടി വന്ന് ദിവിക്കു മുന്നിൽ ചുമം പടിഞ്ഞിരിപ്പായി. സരളയ്ക്ക് അവളുടെ ഇരിപ്പ് ഒട്ടും ഇഷ്ടമായില്ല. അവളുടെ മുതുകിൽ സരള വിരൽകൊണ്ടു കൃത്തി.

“പോയ വെലൈ പാര്. അപ്പോ നീ പോയി എപ്പടിയാവത് നാലഞ്ചിക്കൊ.”

വെലക്കാരെക്കൂടി ഇളക്കിപ്പോയി.

“ഇനി സിനിമ പാത്തുതാൻ വെലൈ. വിജയകാന്തനെ എനക്ക് റോസ് പിക്കുതും അമ്മാ-“

ഓ, അവളുടെ ഒരു വിജയകാന്ത് പ്രേമം. സരളയുടെ ശ്രദ്ധ വീണ്ടും ദിവിയിലായി. നായകന്റെ വരവ് അതിശയമായിരിക്കുന്നു. നാലാം ഉയരമുള്ള മതിലിൽ മുകളിലാണ് നായകൻ ആദ്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. അവിടെനിന്ന് പറക്കുമട്ടിൽ ഒരു ചാട്ടം. ചെന്നുവീണതോ വില്ലന്റെ മുന്നിലും. ആ

അയാളെ ദേഷ്യത്തോടെ നോക്കി: “എനിക്ക് സിനിമ കാണണം. ഞാനതിനാ ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നു.”

മകൻ എഴുന്നേറ്റുചെന്ന് വീഡിയോവിൽ കാസറ്റ് തിരുകാൻ ശ്രമിച്ചു. മകൾ അതിനിടയിൽ അവനെ തള്ളി. അവൻ അവൾക്കു നേരെ തിരിഞ്ഞു. ചെറുപ്പം ബഹളവുമായി.

“ഇവനെക്കൊണ്ട് വല്ലാത്ത ശല്യമായി. ഇവനെയും വിളിച്ചുകൊണ്ട് നിങ്ങൾ എങ്ങോട്ടെങ്കിലും ഒന്ന് പോ-“

മകളും പറഞ്ഞു: “ഇവൻ ഇന്നു ഞങ്ങളെ സിനിമ കാണാൻ സമ്മതിക്കില്ല അച്ഛാ.”

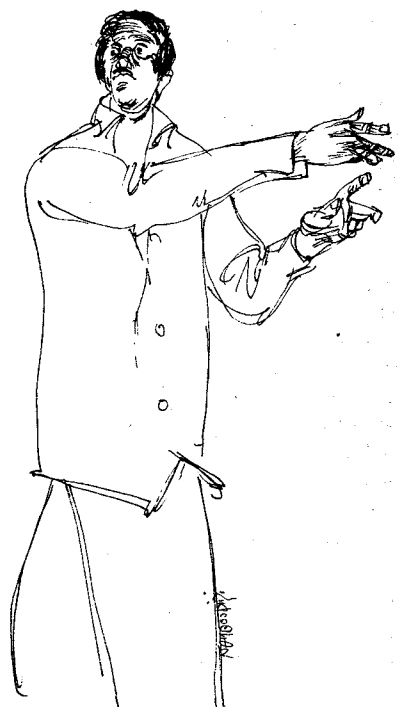
“ഇത് ഒരു സിനിമയാണോ? ബുദ്ധിമുട്ടുള്ളതല്ല എന്നെങ്കിലും ഇതിലൂടെ?”

അയാൾ ചോദിച്ചു.

“വെറുതെ എന്തെങ്കിലും പറയരുത്.”

സരള ശബ്ദമുയർത്തി: “നിങ്ങൾക്ക് കാണണമെന്നില്ലെങ്കിൽ മിണ്ടാതെ കൃത്തിയിരുന്ന്.”

അവളെ ഇനിയും അരിശം പിടിച്ചപ്പോൾ

തനിക്ക് വേറെ പലതും കേൾക്കേണ്ടിവരുമെന്ന് ബാലചന്ദ്രൻ വിചാരിച്ചു. മൗനമാണ് അഭി കാമ്യം.

മകൻ വീണ്ടും കാസറ്റ് തിരുകാനൊരുങ്ങിയപ്പോൾ അയാൾ അവനെ ശാസനയോടെ വിളിച്ചു. അവൻ ദേഷ്യം ഭാവിയ്ക്കി അകത്തെ മുറിയിലേക്കുപോയി.

സരള പിന്നെയും സിനിമയിലേക്കു ചാഞ്ഞു. വർണ്ണക്കൊച്ചും ദേഹക്കൊച്ചുമായി നായിക നായകനു മുന്നിൽ എത്തിയിരിക്കുന്നു. രണ്ടാളും കൂടി കൈകാലുകൾ വിറപ്പിച്ചുകൊണ്ട് പാട്ടുപാടി നൃത്തം തുടങ്ങി. വിചാരിക്കാതെ ഇടിവെട്ടിയപ്പോലെയോ അപസ്മാരമിളകിയ പോലെയോ ആണ് ബാലചന്ദ്രനു തോന്നിയത്.

പാദചലനങ്ങൾക്കിടയിൽ ഇറുകിക്കിടന്ന വസ്ത്രത്തിനിടയിൽ നായികയുടെ വയർ വല്ലാതെ വീർത്തുക്കണ്ടു.

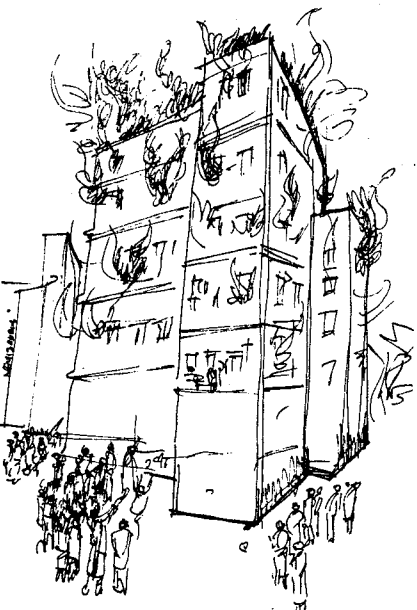
“അവളുടെ വയറുകണ്ടാൽ അഞ്ചാറുമാസം തോന്നിക്കും.” ബാലചന്ദ്രൻ മൗനം പിളർക്കാതിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

സരള മുഖം പകുതി തിരിച്ച് അയാളെ തീക്ഷ്ണമായി നോക്കി:

“ഓഹോ, പെണ്ണിനെ കണ്ടാൽ കമൻറിക്കാതിരിക്കാൻ പറ്റില്ല അല്ലേ?”

“ഇതൊരു പെണ്ണാണോ? നീ ശരിക്കു നോക്ക്” അയാൾ ചിരിച്ചു.

അച്ഛൻ മിണ്ടാതിരിക്ക്. “മകൾ പറഞ്ഞു: “ഹിറോയിന് കുഴപ്പമൊന്നുമില്ല. ഡാൻസ് അല്പം കഷ്ടിയൊന്നു മാത്രം.”

ചാട്ടത്തിൽത്തന്നെ വില്ലൻ ഒന്നു പതിർപ്പാകുന്നുണ്ട്.

അവൾക്ക് കൈയടിക്കാൻ തോന്നി. തൊട്ടരികിലിരിക്കുന്ന മകളെ നോക്കി. നായകന്റെ വേഷവിധാനം അവൾക്ക് ഇഷ്ടപ്പെട്ടുകാണില്ല. അവൾക്ക് എപ്പോഴും നായികനായകന്മാരുടെ വേഷങ്ങളിലാണ് നോട്ടം. കണ്ണഞ്ചിപ്പിക്കുന്ന വേഷങ്ങൾ ഇല്ലെങ്കിൽ അവൾക്ക് സിനിമ ഇഷ്ടപ്പെടുകില്ല.

പുറകിൽ ദർശനാവ് കൂർത്ത മുഖവുമായി ഇരിപ്പുണ്ട്. മൂപ്പർക്ക് ഒന്നും രസിക്കുന്നില്ല. അയാൾക്ക് ഇത്തരം സിനിമകൾ ആസ്വദിക്കാനുള്ള കഴിവില്ല. എല്ലാറ്റിനും എന്തെങ്കിലും അർത്ഥം വേണമെന്നാണ് അയാൾ പറയുക. മുക്കലിനും മുളലിനും അർത്ഥം തേടുന്ന മനുഷ്യൻ.

“അറുബോര്. എനിക്ക് സ്റ്റേറ്റ് വൻ സിഗ്ളിന്റെ നിരക്കോ” കാണണം. ഞാൻ കാസറ്റ് ഇടട്ടെ. “മകൻ എഴുന്നേറ്റു.

“നീ മെരുടാ ചാനൽ വച്ചുനോക്ക്. അതിൽ നല്ല പരിപാടികൾ എന്തെങ്കിലും കാണും.” അയാൾ പറഞ്ഞു.

“ഒരു ചാനലും വയ്ക്കണ്ട.” സരള

“പിക്ച്ചറിൽ ഇങ്ങനെയൊക്കെ ഡാൻസു ചെയ്താൽ മതി. അല്ലാതെ ഇതൊരു ഭരതനാട്യം ക്ലാസ്സോ?” അമ്മ.

മിനിസ്ക്രീനിൽ നായിക ചെന്നെത്തുന്നതു വില്ലന്റെ മുന്നിൽ. വില്ലനെ കണ്ട് അവൾ പകയ്ക്കുന്നു. പിന്നെ തിരിഞ്ഞൊട്ടമാണ്. വില്ലൻ അവളെ ഗോഡൗണുകൾക്കിടയിലൂടെ, ഫ്ലൈ ഓവറിലൂടെ, ചേരിപ്രദേശത്തു ചേയ്സ് ചെയ്യുന്നു. ഒടുവിൽ വിജയപ്രദേശത്തു വെച്ച് അവൻ അവളെ പിടികൂടി. പിന്നെ ഇരു കൈകളിലും കോരിയെടുത്തു. നായകൻ വരുമുന് അവളെയും കൊണ്ട് രക്തപ്പൊട്ടം നുള്ള തിട്ടക്കാണ്. കൊഴുത്തുകൊഴുത്ത അവളെ അവൻ കഷ്ടപ്പെട്ടാണ് പൊക്കിയെടുത്തിരിക്കുന്നത്. അവൻ കുറെക്കൂടി കിതയ്ക്കുന്നുണ്ടെന്നുതോന്നി.

“വില്ലന് അല്പം ആരോഗ്യക്കുറവുണ്ട്” - കുടുംബകലാപരവെണന്നുവെച്ച് ബാലചന്ദ്രൻ മനസ്സിൽ പറഞ്ഞു. വില്ലനെ തിരഞ്ഞെടുക്കുമ്പോൾ സംവിധായകർ ഒരു കാര്യം ഓർക്കുന്നു നന്ന്. തടിച്ച നിതംബമുള്ള നായികമാരെ പൊക്കാൻ തക്കവണ്ണം അവൻ ബലവാനായിരിക്കണം...

നായികയെ രക്ഷിക്കാൻ നായകൻ ആകാശച്ചുരവിൽ എവിടെനിന്നോ പറന്നുവരികയാണ്. അപ്പോഴാണ് വാതിലിൽ മുട്ടുകേട്ടത്. സരള അയാൾക്കു നേരെ മുഖം തിരിച്ചു.

“പോയി വാതിൽ തുറക്ക്. ഏതു ദരിദ്ര വാസിയാലും അകത്തേക്കു വിടരുത്. എന്നെ വിളിക്കുകയും വേണ്ട. എനിക്ക് സമ്പന്നമായിരുന്നു സിനിമ കാണണം.”

അയാൾ എഴുന്നേറ്റുചെന്ന് കതകു തുറന്നു. മുന്നിൽ തുറന്ന ചിരിയുമായി വിജാസിനിയും കുമാരനും. സരളയുടെ കുടുംബക്കാരെയാണ് വിജാസിനി.

അവൾ അകത്തേക്കു പാളിത്താക്കി. പിന്നെ അന്തരീക്ഷം നന്നായി ഗ്രഹിച്ചശേഷം മെല്ലെ പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങൾ സിനിമ കാണുകയാണ് അല്ലേ? ഞങ്ങൾ ശല്യപ്പെടുത്തുന്നില്ല. പിന്നീട് വരാം.”

അയാൾ എങ്ങോതൊടാതെ മന്ദഹസിച്ചു. സരള അറിയാത്തൊട്ടൊന്നുമല്ല, വിജാസിനിയും കുമാരനുമൊന്നാണ്. അവൾ പക്ഷെ, അനങ്ങിയില്ല. സിനിമയിൽ ലയച്ചപ്പോൾ ഇരുന്നു.

കുമാരൻ കണ്ണുകാണിച്ച് അയാളെ വരത്തുടങ്ങിയ ഒരു മുലയിലേക്കു നയിച്ചു.

“ചേട്ടൻ ചേട്ടിയുടെ കസ്റ്ററിയറിൽ ഇങ്ങനെ അനുബോധനായി ഇരുന്നാലെങ്ങിനാ?”

“പിന്നെന്തു ചെയ്യാനാ കുമാര? നമ്മളൊക്കെ വെറും ആൺതുണകളായിപ്പോയില്ലേ?”

“നമുക്ക് പുറത്തുപോയി ഓരോ സ്റ്റേജ് ഫിറു ചെയ്തുവരാം. അതുവരെ ഈ സാധനം നിങ്ങളുടെ പതിവുതയുടെ കൂടെ ഇരിക്കട്ടെ. സിനിമയും കാണാം നൃത്തവും

കൊറിക്കാം.”

എന്താ, എന്താ എന്ന് ആരാഞ്ഞുകൊണ്ട് വിജാസിനി അവർക്കരികിലെത്തി.

“ഞാൻ പറയുകയായിരുന്നു, വെറും ഒന്നുകൾക്കി വരാമെന്ന്. നീ സിനിമ കാണുമ്പോഴേക്ക്...” കുമാരൻ തപ്പിത്തടങ്ങി.

അവൾക്ക് സംഗതി പിടികിട്ടി. അവൾ ചിരിച്ചുകാട്ടി:

“വേണ്ട, കുമാരൻ സാറ് അങ്ങനെ കറങ്ങണ്ട. നമുക്കിപ്പോൾ പോകാം. ചേട്ടന്റേ

കൊറിക്കാം...”

“എന്താ, എന്താ എന്ന് ആരാഞ്ഞുകൊണ്ട് വിജാസിനി അവർക്കരികിലെത്തി.

“ഞാൻ പറയുകയായിരുന്നു, വെറും ഒന്നുകൾക്കി വരാമെന്ന്. നീ സിനിമ കാണുമ്പോഴേക്ക്...” കുമാരൻ തപ്പിത്തടങ്ങി.

അവൾക്ക് സംഗതി പിടികിട്ടി. അവൾ ചിരിച്ചുകാട്ടി:

“വേണ്ട, കുമാരൻ സാറ് അങ്ങനെ കറങ്ങണ്ട. നമുക്കിപ്പോൾ പോകാം. ചേട്ടന്റേ

ചേട്ടിയും സിനിമകണ്ടു രസിക്കട്ടെ.”

അവൾ തിരിഞ്ഞുനടന്നു.

പിറകെ പാവാ കുമാരനും, ചെറുചിരിയോടെ ബാലചന്ദ്രൻ വാതിൽ ചാരി.

സരളയ്ക്കരികിലെത്തിയപ്പോൾ പർവ്വതം “നിനക്കൊന്ന് കുശലം ചോദിക്കാമോ” എന്നു...

സരള ചുണ്ടുകൊട്ടി കാണിച്ചു:

“അവരോടു കുശലം ചോദിക്കാൻ നിനക്കു സിനിമ തുലയും. കുശലം സരളയ്ക്ക്

ചേട്ടിയും സിനിമകണ്ടു രസിക്കട്ടെ.”

അവൾ തിരിഞ്ഞുനടന്നു.

പിറകെ പാവാ കുമാരനും, ചെറുചിരിയോടെ ബാലചന്ദ്രൻ വാതിൽ ചാരി.

സരളയ്ക്കരികിലെത്തിയപ്പോൾ പർവ്വതം “നിനക്കൊന്ന് കുശലം ചോദിക്കാമോ” എന്നു...

സരള ചുണ്ടുകൊട്ടി കാണിച്ചു:

“അവരോടു കുശലം ചോദിക്കാൻ നിനക്കു സിനിമ തുലയും. കുശലം സരളയ്ക്ക്

നായി മിനിസ്ക്രിനിൽ നിന്ന് മുഖം വലിച്ചു സിററുട്ടിലെത്തി. താഴെ അരുമുഖവും കാവേരിയും പാണ്ഡ്യരാജ് അന്തവിട്ടുനിൽക്കുന്നു. "എന്നാ ശരണം? എന്നാ ആപ്പ്?" കാവേരി സാദൃശ്യം മുറിയ കണ്ണുകൾക്കൊടുക്കെ നോക്കി. മേലെ ഒരു ഫ്ലാറ്റർ എറിയത്. മുരുകേശൻ പൊങ്ങട്ടി തീക്കുശിമാട്ടിക്കിറാൻ പോലിരിക്ക്."

മുന്നുപേരും നോക്കിനിൽക്കുന്നതേയുള്ളൂ. അങ്ങോട്ടു പോകുന്നില്ല. ശവങ്ങൾ. ഓടിപ്പുന്ന് രക്തപ്പൊട്ടത്താൻ നോക്കൂടെ? അരുമുഖൻ വിജയകാന്തിന്റെ പൊണ്ണത്തടിയുണ്ടല്ലോ. പാണ്ഡ്യരാജ് വിളിച്ചുപറഞ്ഞു: "ഫയർ ഫോഴ്സ് ക്ക് യാറാവത് ഫോൺ പണ്ണിനാ നല്ലൊക്കും. അവർ വന്ന് തീകെട്ടുത്തുവോ."

അതുവരെ തീ കാത്തുനിൽക്കുമോ?" ബാലചന്ദ്രൻ പുച്ഛം തോന്നി. വിഡ്ഢിയാ സുരൻ. തീ ആളിപ്പടുമ്പോഴാണ് അവന്റെ അടിപായ പ്രകടനം. "കിളി വാ അയ്യോ. പോയി പാക്കലാം." ബാലചന്ദ്രൻ പരുക്കെ അകത്തക്കു വലിഞ്ഞു. സരള ചോദ്യഭാവത്തിൽ അയാൾക്കു നേരെ മുഖം തിരിച്ചു. "മുരുകേശന്റെ ഫ്ലാറ്റർ കത്തുന്നു."

ഓ, ഇതാണോ കാര്യം എന്നമട്ടിൽ അവൾ നിസ്സാരമായി നോക്കി. "പെരിയമ്മാൾ തീയിൽപ്പെട്ടുവെന്നാണ് സംശയം." "ചത്തോ?" "ചത്തുപോവുന്നോ തോന്നുന്നു." അവൾ വീണ്ടും സിനിമയിലേക്ക് ആഴ്ന്നു പോയി. മകളെയും ഇതൊന്നും സ്പർശിച്ചില്ലെന്നു തോന്നി. അവളും ടിവിയിൽ കണ്ണുകൾക്കു നോക്കി. കേൾക്കാത്ത മട്ടിൽ ഇരിക്കുന്നു. മകൻ അകത്തെ മുറിയിൽ എങ്ങോ ആണ്. ബാലചന്ദ്രൻ അടുക്കളയിൽ കടന്ന് തെക്കോട്ടുള്ള ഇനൽ വാതിൽ അല്പം തുറന്ന് പാളിനോക്കി. ഇതേ കെട്ടിടത്തിന്റെ എതിർഭാഗത്തുള്ള മുരുകേശന്റെ ഫ്ലാറ്റർ ഇപ്പോൾ വ്യക്തമായും കാണാം. ഇനലിലൂടെ തീനാമ്പുകൾ പുറത്തേക്ക് ആളുന്നു. കറുത്ത പുക ഉയരുന്നു. പെണ്ണുങ്ങളും കുട്ടികളും വാവിട്ട് കരയുന്നു. കേൾക്കാം. അവരെ വഴക്കുപറയുന്ന പുരുഷശബ്ദം. ആരൊക്കെയോ ബർഡ്പെട്ട് പാഞ്ഞിറങ്ങുകയും പാഞ്ഞുകയറുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ തീ കെട്ടുത്താനുള്ള ശ്രമങ്ങളൊന്നും കണ്ടില്ല. ബാലചന്ദ്രൻ സരളയെ വിളിച്ചു: "മുഴുവൻ കത്തിപ്പോയോ തോന്നുന്നു. ഇവർക്ക്"

ശരിക്കും കാണാം." അവൾ മിണ്ടിയില്ല. "നീ ഒന്നുനോക്ക്." അവൾ ഗൗനിച്ചതേയില്ല. അവളുടെ ശ്രദ്ധ മുഴുവൻ ടിവിയിലായിരുന്നു. ക്ഷമയോടുകൂടി നായകൻ അതിക്രമമായാണ് വില്ലനെ നേരിടുന്നത്. ചവിട്ടും കുത്തുമേറ്റ് അവൻ അവശനായിക്കുന്നു. അവന്റെ വലത്തുകവിൾ അപ്പോടെ അടർന്നുപോയിട്ടുണ്ട്. പിന്നെ നായകൻ കൈയിലെ കുർത്ത കല്ലുകൊണ്ട് വില്ലന്റെ തോളിൽ ആഞ്ഞടിച്ചു. ഇടിയുടെ ശക്തിയിൽ തോളെല്ല് കൈയോടെ പറിഞ്ഞുപോയി. ചിറകറ കഴുകനെപ്പോലെ അത് ദുരേയ്ക്ക് തെറിപ്പുതെറിപ്പുപോകുന്നു... ഫ്ലാറ്ററിൽനിന്ന് വല്ലാതെ പുക പൊങ്ങുന്നുണ്ട്. മുകളിലെ ഫ്ലാറ്ററുകളിലേക്കും തീ വ്യാപിക്കുമോ എന്നു സംശയം. അല്പനേരം കൂടി നോക്കിനിന്നശേഷം ബാലചന്ദ്രൻ സരളയുടെ അരികിൽ ചെന്നിരുന്നു. സ്ക്രീനിലും തീ പടരുന്നു. വില്ലന്റെ കെട്ടിടങ്ങൾക്കു നായകൻ തീ കൊടുത്തതാണ്. തീ ആളിക്കത്തുന്നു. അത് ആകാശത്തോളം ഫണമുയർത്തി ആടുന്നു. മുന്നിൽ തീപ്പന്തവുമായി ഒരു കൊലയാളിയുടെ മുഖത്തോടെ നായകൻ...

പി.എഫ്.മാത്യൂസ്

ഒമ്പത് മിക്കവാശാന്റെ തണലിൽ മരപ്പണി പാക്കുവോൾ അംബോസിന്റെ ഊറനണിഞ്ഞ മനസ്സിലേക്ക് ഉഷ്ണം നിറഞ്ഞ നട്ടുച്ചകൾ ഉറുകിയൊലിക്കും. അവന്റെ നട്ടുച്ചകളിലെ നായകൻ അകലെ ദൈവങ്ങളും പ്രേതങ്ങളുമൊഴുകുന്ന പുഴത്തിരത്താണ്. സെമിനാരിയെ തൊട്ടൊഴുകുന്ന പുഴയിൽ മുങ്ങിമരിച്ച ക്ഷേത്രിയുടെ പ്രേതം രാത്രി സഞ്ചാരമവസാനിപ്പിച്ചത് പേരുവിന്റെ ആഗമനത്തോടെയായിരുന്നു. ഒരു വേനലൊഴിവിനു പള്ളിപ്പുറമ്പിലെ കുടിക്കാഴ്ചയിൽ പേരു ആകഥ പറഞ്ഞു. അവൻ മടങ്ങിയപ്പോൾ അംബോസിനു സങ്കടമായി. പേരുട്ടി ആകെ മാറിയിരിക്കുന്നു. അവ വാക്കുകളിൽനിന്നു പോലും പഴയ സ്നേഹം ചോർന്നുകഴിഞ്ഞു. മനമടുപ്പോടെ മരപ്പണിയിലേക്കു മടങ്ങിയ അംബോസിനു മേസ്തിരിയായ മിക്കവാശാൻ

ത്താസി എത്തിനോക്കിയില്ല. തോട്ടങ്ങളെ പന്നിവെട്ടുകാരിൽ നിന്ന് വാടകപ്പണം പിരിച്ച് ഒന്നു ചുറ്റിക്കറങ്ങി കക്ഷത്തിൽ ഒരു കുപ്പിയുമായി സാവകാശം പറമ്പിലേക്കു കയറി പേരുവിന് വരാത്തയിലേക്കു നോക്കിയപ്പോൾ കോപം അടക്കാനായില്ല. "എറങ്ങടാ..." അയാൾ അലറി. അംബോസ് അതിശയിച്ചുപോയി. "പേരുട്ടി ഇതു ഞാനാണ് അമ്പി..." അംബോസിന്റെ സാരത്തിൽ പഴയ സ്നേഹം അതേപടിയുണ്ടായിരുന്നു. "പോടാ, മുമ്പിന്ന്..." പേരുവിന്റെ കണ്ണുകൾ ചുവന്നുകലങ്ങിയിരുന്നു. "പേരുട്ടി... ഞാൻ..." ദുർബലമായ ശബ്ദം അംബോസിന്റെ വായിൽനിന്ന് ഇടറിവിണു. "ഭാഗ്ദാ!" രാത്രി നനഞ്ഞുകിടക്കുകയാണെന്ന് അംബോസിനുതോന്നി. അവൻ ഇരുട്ടിലേക്ക്

ചുവടുതട്ടൽ

മാറ്റത്തിന് ഒരവസരം കൊടുത്തു. അങ്ങനെ മിക്കവാശാനു പകരം മലയിലെ മരപ്പണിക്കു പൊയ്ക്കോളാമെന്ന് അവൻ സമ്മതിച്ചു. വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം മലയിലെ വിരസമായ പണിത്തീരക്കുകൾക്കിടയിൽനിന്ന് തുരുത്തിലേത്തിയപ്പോൾ അംബോസിനു ഒരു മേസ്തിരിയായി മാറിയിരുന്നു. മരപ്പാലം കടന്നപ്പോൾ അന്നെ അമ്പരപ്പിക്കുന്ന വിശേഷങ്ങളുമായി ചാക്കോപ്പേലൻ വന്നുപെട്ടു. "എന്തേയ് കൂട്ടാരൻ കല്യാണത്തിന് വരാത്തത്?" "ഏതു കൂട്ടാരൻ?" പേരുമാപ്ത പെണ്ണു കെട്ടേറ്റിറങ്ങിപ്പോയി. നല്ല കത്ത്: "ചാക്കോപ്പേലൻ ചിരിച്ചു. അംബോസിനു സങ്കടവും അരിശവുമുണ്ടായി. നേരെപോയത് പേരുവിന്റെയടുക്കലാണ്. ചെല്ലുമ്പോൾ പേരുട്ടിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. പട്ടമെന്നയുടെ പൊൻവളയിട്ട, നനഞ്ഞ കൈയിൽനിന്ന് ഒരു താണുളർ നിറയെ പഞ്ചസാര വെള്ളം വാങ്ങിക്കുടിച്ചു. "പേരുൻ പെണ്ണുവുള്ള എവിടെ?" നിഷ്കളങ്കമായി അംബോസ് ചോദിച്ചു. "ദേ അകത്തെണ്ട്..." പട്ടമെന്ന പറഞ്ഞു. കാത്തിരിപ്പ് സന്ധ്യയോളം നീണ്ടു. അന

ഇറങ്ങിപ്പോയി. എന്നിട്ടും അവൻ പേരുവിനോടു വെറുപ്പുണ്ടായില്ല. എല്ലാ രാത്രികളിലും അവൻ പേരുവിനു വേണ്ടി കണ്ണിരൊഴുക്കി. അവനെ പ്രസാദിപ്പിക്കാനുള്ള വഴികളൊലാലിച്ച് ഉറക്കം കെടുത്തി. പിറേറമാസം, പതിനാലു വയസ്സു പ്രായവും വലിയ മുഖവും മലർന്ന കീഴ്ച്ചുണ്ടും ചുരുണ്ട, തലമുടിയും ഇരുനിറത്തിൽ തടിച്ച ഉടലുമുള്ള അഗ്നീസ എന്ന പെണ്ണിനെ അംബോസ് മണവാട്ടിയാക്കി. വിവാഹത്തിന്റെ സായാഹ്നത്തിൽ അംബോസിന് അമ്പരപ്പുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ട് പേരു അവന്റെ വീട്ടിലേക്കു വന്നു. അന്ന് പാതിരാവോളം അവർ വരാത്തയിലിരുന്നു ചാരായം കുടിച്ച് ആനന്ദിച്ചു. പിന്നെ അവൾ കണ്ടുമുട്ടുന്നത് മാസങ്ങൾക്കപ്പുറം പേരുവിന് ഒരു പുത്രൻ പിറന്നതിൽപ്പിന്നെയാണ്. "നീ വേണോൽ എന്റെ കൊച്ചിനെ തലതൊട്ടോ..." ഒരു ഉപകാരം ചെയ്യുന്നതുപോലെ പേരു പറഞ്ഞു. അംബോസ് ആഹ്ളാദവാനായി. പള്ളിയിൽ വെച്ച് അംബോസിന്റെ ഭാര്യ അഗ്നീസയാണ് കുഞ്ഞിനു പേരിട്ടത്. വലിയ

MADHAVA AYURVEDIC SPECIAL MEDICINES

BALAPEEUSHA: A palatable general tonic for healthy growth of your babies preventing from intestinal and liver complaints. 400 ml. & 200 ml.

BALAJEEVANAM: A harmless Laxative for babies 7 ml.

YOSHAMRITHAM: An unrivalled uterine tonic for ladies preventing from all aches and pains during monthly periods.

ASTHMOIL: Prevents from Asthma, Bronchitis, Respiratory complaints etc. for external application only.

TONSIL OIL: For external use in recurrent cold, sneezing, tonsillitis, cough, fever etc.

MADHAVA PHARMACEUTICAL LABORATORIES, ERNAKULAM
(Approved by the Govt. of India) Phone: 355267

Southern

കേരള ദിനേസ് ബീഡി

കിഴക്കൻ

വിവാഹിതരും അവിവാഹിതരും ശ്രദ്ധിക്കുക

നിങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്ന നാഡീതളർപ്പ്, ബലഹീനത, ബലക്കുറവ്, മുത്തശ്ശയ്ക്കു നോക്കുവെപ്പ് കൂടുതലായി നിരസയിൽ കഴിയുന്നവർ പല ചികിത്സകളും ചെയ്ത് ഗുണം കിട്ടാത്തവർ അനേക ലൈംഗിക രോഗികളെ ചികിത്സിച്ച സുഖപ്പെടുത്തലുള്ള ഇന്ത്യയിലെ പ്രസിദ്ധിയാർജ്ജിച്ച പാരമ്പര്യത യൂനാനി ഫിസിഷ്യൻ ഡോക്ടർ ഐ. ജെ. റാണി (Govt. Regd) അവർക്കുള്ള സമീപിച്ച് നിങ്ങളുടെ കുടുംബബീജം സുഖകരമാക്കുക. കേരളത്തിലെ 30 വർഷമായി പ്രസിദ്ധിയാർജ്ജിച്ച സമാഹരണം.

സമയം: രാവിലെ 9 മുതൽ രാത്രി 8 വരെ. ഞായറാഴ്ച ഉദ്യമം വിശേഷങ്ങളുവർക്ക് കത്തുമുഖേന ചികിത്സിക്കുന്നതാണ്. കഴിഞ്ഞ 150 വർഷങ്ങളായി ഞങ്ങളുടെ കുടുംബ പാരമ്പര്യമുള്ള ചികിത്സാ സമ്പ്രദായമാണ്.

റോയി മെഡിക്കൽ ഹാൾ

നോട്ടൻ ഹാവാസിപ്പലിനു സമീപം, എറണാകുളം, കൊല്ലം-18 Kerala, India.

പ്രീതി ശശിധരൻ

തിരസ്കൃതയായ
ദൈവിത, പിന്നെ

പ്രതിപക്ഷം അതിന്റെ ഉന്നതതയിൽ, ഞാനൊരു പ്രതിപക്ഷം ഉണ്ടെന്നും മറന്നു-

അവകാശങ്ങൾക്ക് പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്നുവെച്ചാൽ, അവർ എന്റെ ചിറകൊന്നിൽ ചേർന്നു. മനുഷികിൽ ജീവിതവും കരുതലും നിറവും നൃത്തവും കൊണ്ടാണ് ചിറകു നീളപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്, അവർ ഒരു പൊൻകുരുഞ്ചി നൂൽത്ത കടമകൾ പൂർത്തിയാക്കി. പകൽ കെട്ടുപോയ ഇരുനൂറ്റാണ്ടുകളിൽ ഞാൻ, അവകാശങ്ങൾ പ്രസ്താവിക്കാൻ മെലിഞ്ഞു നഖമില്ലാത്ത അർദ്ധശതകൃത്യം.

കൂർത്ത കവിന്റെ അഴിമതികൾ കണ്ടുപിടിക്കുകയും അവർ അവയെ ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്തതായി വ്യക്തമാക്കി. ആഹ്വാനങ്ങൾ ചർച്ചകൾ, അഭിപ്രായങ്ങൾ, അനാഥരോ ആണ് എന്നതും അവർ വഴിക്കൊഴ്ചകളായതും ആണ് എന്നതും,

അവർ പിറുപിറുക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു-
 ജനലുകളിൽ കുരുങ്ങിപ്പോയ
 എന്റെ ഹൃദയപേശികളിൽ
 അവരുടെ വളർത്തുമൃഗങ്ങൾ
 ഊഞ്ഞാലാട്ടുന്നത്, ഞാൻ
 വേദനയോടെ നോക്കിനില്ക്കാറുണ്ടായിരുന്നു-

കനലുതിഞ്ഞളിഞ്ഞ
എന്റെ കവിതയുടെ ഓരോ കണവും
വേലുവേലുനടന്നെത്തിയത്,
അവരുടെ പതഞ്ഞുപൊങ്ങുന്ന
സാധാപനമേളകളിലേക്കായിരുന്നു.
വിയർപ്പുനാനുന്നു എന്നു നിലവിളിച്ച്,
അവർ എന്റെ കവിതയെ
ആട്ടിയോടില്ല-
എന്റെ ഒരുനേരത്തെ
സ്വപ്നത്തെപ്പോലും
എച്ചിലാക്കിയ അവർ...
അവർ...

തലയും ചെറിയ ഉടലുമുള്ള ചെറിയ
ഒന്നുഴിഞ്ഞുകൊണ്ട് അവൾ വേഗം പലിശ
“ഇനാശ്ശ.”

ഈനാശുവിന്റെ പിറവിയോടെ അന്താസികൃഷ്ടിയിലുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ തുടരെ മൂന്നുവട്ടം അവൾ വിഹ്വലമായിത്തീർന്നു. അവസാനം സ്വന്തം മരണത്തിന്റെ അവൾ പ്രാർത്ഥിക്കാൻ തുടങ്ങി. മരണമുഖം വിഷാദത്തിന്റെ നന്ദുള്ളതായിത്തീർന്നു. അവൾക്കു ചുറ്റും മരണത്തിന്റെ അടയാളങ്ങളായിരുന്നു. ആസക്തിയുടെ മൂലമായിത്തീർന്നപ്പോൾ പേരു അനന്തനാഥന്റെ പത്നിയായിത്തീർന്നു. അവന്റെ സ്വന്തം ആത്മീയതയെക്കേട്ടുതരിച്ചു. മൃകതയുടെ മുഹൂർത്തമായിത്തീർന്നു. ഒരു കൂടെയു വന്നിട്ടും മാററമെന്നു തോന്നിയില്ല. ഈനാശുവിന്റെ നിലവിളിപ്പുള്ള പേരു കേൾക്കുന്നു. അവനെ തൊടാൻ അയാൾ അസാധ്യം. പട്ടമെന്നയാകട്ടെ ഈശിയുടെ മുമ്പാകെ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കാൻ ചിരിയൊച്ചകളുടെ സ്വർഗ്ഗമായിത്തീർന്നു.

[illegible]

“അല്ലേ ഇതെന്തു കരു... കുടക്കെടക്കണവൻ ചത്താ ഇവിച്ചാന്നുപോലുമറിയാണ്ട് ഒരുത്ത പള്ളി വന്നേക്കണ്... നല്ല കൃത്ത്. ഇതാരോടും പറണ്ട...”

കാലം കടന്നിട്ടും ആ പ്രശ്നം വിട്ടുകൂയാൻ കരുതിനത്താത്തി ഒരുക്കമില്ലായിരുന്നു.

“ആമ്പറന്നോൻ ചവമെടുക്കുവ കരയാത്ത പെണ്ണുങ്ങളെണ്ടാ...” റബ്ബറാച്ചാപ്പിയുടെ സങ്കടം അതായിരുന്നു.

“കരുതിനത്താത്തിട പിലാസുമ്മോനല്ലേ ഇറാൾ?” മൈക്കിൾ ചോദിച്ചു.

പള്ളിമതിലിൽ ചാരിവച്ചിരുന്ന സൈക്കിളെടുത്ത് ഉതിരിക്കൊണ്ട് മൈക്കിൾ അവരോടൊപ്പം നടന്നു.

“ഏയ് പോന്നേണ് ഞാൻ തലതൊട്ടത്...”

ങ്ഹാ... അതിൻ കൊണം കാണാന്നു മെണ്ട്...” കരുതിനത്താത്തിയെ ചൂട്ടുപിടിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് മൈക്കിൾ മുന്നോട്ടുപോയി.

“മൈക്കളുട്ടി നല്ലവായ് വട...” പിന്നിൽനിന്ന് കരുതിനത്താത്തി വിളിച്ചു.

“നിങ്ങൾ കൂട കോമസേലും കൂടിർന്നാ എനിക്കു പണിക്കു പോകാനവസ്ഥയല്ല.”
 “എടാ മൈക്കളെട്ടി നീ വരുമ്പ എനിക്കിത്തിരി അയിസു കൊണ്ടെന്നരോ?”
 “എതിനാണു തള്ളെ ഹെസ്... ചീയാ ഒട്ടിരിക്കാനാണോ?” മൈക്കിൾ ഉച്ചത്തിൽ വിളിച്ചുകൂവി.
 “ഭഫാ!” തമാശമട്ടിൽ കൂതീനത്തൊത്തി ആട്ടി.
 മൈക്കിൾ തിരക്കിട്ട് സൈക്കിളു ചവിട്ടി മ്പോയി.
 അടുക്കളപ്പണി കൂടി തീർത്തപ്പിട്ട അയാൾക്കു പണിക്കു പോകാനൊക്കു. രണ്ടു മക്കളെയും

തന്നുകൊണ്ടു കെട്ടിവെക്കു പോയതാണ് കുഞ്ഞുവെളുമ്പയെക്കുറിച്ച് ഓർക്കുമ്പോൾ മൈക്കിളിനു സങ്കടം വരും. സങ്കടപ്പെട്ടിരുന്നാൽ സഞ്ചേത്തും മാത്തപ്പനും വളരുകയില്ല.

“ദൈവമേ അവടന്നു തന്നെ തൊണ...”

മൈക്കിൾ സ്വയം പറഞ്ഞു.

പിന്നെ എന്തേതായുംപോലെ സൈക്കിളുരുട്ടിക്കൊണ്ട് അയാൾ അക്കരെയുള്ള ഐസ് കമ്പനിയിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു.

അന്തിക്കു പണികഴിഞ്ഞെത്തുമ്പോളും മൈക്കിളിന് ആധിയാണ്.

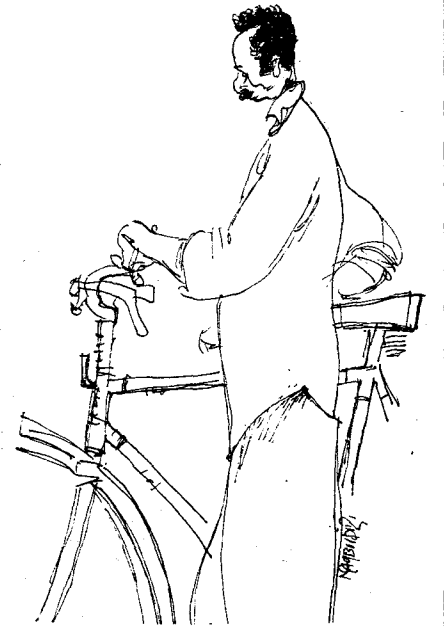
പിറവിയിലേതന്നെ ഇരുകണ്ണുകളിലും പാടമുട്ടിപ്പൊയ സഞ്ചേത്തിനെ ഓർക്കുമ്പോൾ അയാൾ വ്യാകുലപ്പെട്ടുപോകും. അയലത്തുള്ള കൃതീനത്താത്തിയുടെ നോട്ടത്തിലാണ് സഞ്ചേത്തും മാത്തപ്പനും വളരുന്നത്. ഒരുക്കണക്കിന് ആ തളവിൽക്കു മക്കളില്ലാതെ പോയതും യോഗം തന്നെ. കേൾക്കാൻ കെട്ടുള്ളതാത്ത കഥകളും കേട്ടുകൊണ്ടുള്ളതാണ് ആ ബാല്യമെന്ന് അറിയാഞ്ഞിട്ടല്ല...

പാഴ്നിലത്തിലെ അഴുക്കു കഥകൾ വരെ അവർക്കറിയാം. നേരിൽ കാണാത്ത അനന്ധ്യം ഈ നാശവിനോദം പിറവി, ഈശി യുടെ മരണം എന്നിങ്ങനെ മാത്തപ്പൻ അറിയാത്ത കാര്യങ്ങളൊന്നുമില്ല.

മാത്തപ്പൻ ഈ നാശവിനെ കാണുന്നത് പള്ളിയിൽ പഠിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോഴാണ്. എന്നാൽ അനന്ധ്യന്റെ ചുറ്റളം മൃത്യുകൾ അതിനുമുമ്പെ ആരോടിക്കുന്നു...

നഗ്നനായിരുന്ന പൂലരിമഞ്ഞുവീണ ന്നേഹപ്പുൽത്തലപ്പുകൾക്കിടയിലേക്കു പറന്നുവന്ന വാളെന്തിനു വെണ്ണക്കൽ മാലാഖയുടെ കാൽച്ചുവട്ടിൽ കൂഞ്ഞു മെഴുകുതിരികൾ കൊളുത്തുന്ന വെളുത്ത കൈവിരലുകൾ കല്ലായുടെ അരികുകളിലെല്ലാം മെഴുകുതിരികൾ കൊളുത്തിയശേഷം അമ്മയെ അനുകരിച്ചു അവൾ നനഞ്ഞ പൂപ്പിൽ മുട്ടുകുത്തി. ആ നേരത്ത് ഒരു കൊച്ചുകാൻ ഓടിവന്ന് ആ തിരികളിൽ പകുതിയും അണച്ചുകളഞ്ഞു. അന്നു ചാടിയിരുന്നവർ, കൈയോങ്ങി, കാറ്റിനോട് അരിശൊപ്പിച്ചു...

പളമേന അന്നയെ ചേർത്തണച്ചു നെരുക്കിയിൽ ഉമ്മവച്ചു.
അമ്മ!
“മാത്തപ്പാ...”
“എന്തോ?”
“ക്രിസ്തുമസ്സായിട്ട് നീ ഉണ്ണീശോൻ എന്തു കൊടത്തു?”
“ഒന്നും കൊടുത്തില്ലമ്മേ.”
“എന്നാ മുട്ടുകുത്ത്...”
“ഓഹാ... പത്താകാശങ്ങളിരിക്കുന്നോ പത്തുശുദ്ധമായമനഃഭയം ചെപ്പിട്ട് ഉണ്ണീശോൻ ഒരു തലയെണ ഒണ്ടാക്ക്...”
“ഉം...”
“സബേരത്തേ...”
“എന്തോ...”
“നീ ഇാശോനെന്തു കൊടത്ത്?”
“ഉം... ഒന്നില്ലമ്മേ...”

“മുട്ടുകുത്ത്... അഞ്ചാകാശങ്ങളിലിരിക്കുന്നോ അഞ്ചു ശുദ്ധമാനമറിയോ ചെല്ലിട്ടുളണ്ണുശോൻ ഒരു കാലുമെസെണ്ടാക്ക്...”
“അമ്മെ ഞാൻ കളിക്കാനൊയ്ക്കോട്ടെ...”
“മാത്തപ്പൻ ഈശോൻ തലയെണെണ്ടാക്കൂ... എന്നാ പോയ് കളിച്ചോ...”
മൈതാനത്തിൽ നിറയെ കുട്ടികളുടെ പൊട്ടിച്ചിരിക്കളും പ്രസാദം നിറഞ്ഞ വെയിലുമാണ്.

കളികഴിഞ്ഞു വന്നപ്പോഴാണ് കുട്ടക്കരച്ചിൽ. കശ്മീനത്താത്തിയും സരബത്തും കൂടി കണ്ടു കൊണ്ടേയിരുന്നു. സെക്കൾ ഉതിക്കൊണ്ടുവന്ന അപ്പൻ, തിണ്ണയിൽ കിടന്നിരുന്ന അമ്മയുടെ കാൽക്കൽ പൊട്ടിത്തകരുന്നു.

മണവാട്ടിയെപ്പോലെ വെള്ളയുടുപ്പുകളിഞ്ഞ് കാലിൽ കറുത്ത ഷുസിട്ട് പെട്ടിയിൽ കിടക്കുന്ന അമ്മ ഒഴുകുകയാണ്. അനേകം കൈകളോടൊപ്പം നീങ്ങുന്ന അമ്മയുടെ പിന്നാലെ മാത്തപ്പനും നടന്നു.

അതരിച്ചപ്പോൾ തുടുത്ത പുൽമേട്ട ചവിട്ടി അപ്പന്റെ വിരലിൽ തുങ്ങി ശവപ്പുറമ്പിലേക്കു നടക്കുകയാണ്...

അന്നും അമ്മയുടെ കൂഴിമാടം കണ്ടെത്താൻ മാത്തപ്പനു കഴിഞ്ഞില്ല. അവനിപ്പോൾ വലുതായിരിക്കുന്നു. ശവപ്പുറമ്പിന്റെ മുകളും മൂലയും അറിയാം. ഒന്നാമാണ്ടു കടന്നപ്പോൾത്തന്നെ അമ്മയുടെ അസ്ഥിയും സ്ഥാനംകളുമെല്ലാം പെറുക്കിമാറിയതിരിക്കുമെന്ന് അവൻ തീർച്ചയുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ന് കണ്ടെത്തിയപ്പോൾ കഥയില്ല. ആ കൂഴിയിൽ മററാറെങ്കിലുമായിരിക്കും.

ഇപ്പോൾ ഈ സെമിത്തേരിയിൽ അവനു കണ്ടെത്താൻ മററൊരു കൂഴി കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. അവൻ ആ കൂഴി തേടി നടന്നുതുടങ്ങി.

(തുടരും)

അനിൽകുമാർ എ.വി

മോറാഴ്സിന്റെ ജീവിതരേഖ

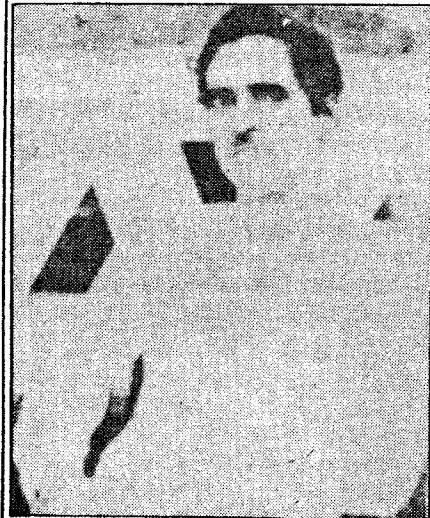
ഹൗവിന്റെ ധിക്കാരം

15

1941 ആഗസ്റ്റ് 16.

രാജ്യമാകെ ഒറമനസ്സായി... മഹാനഗരങ്ങളിലേക്കും കാതുകൊടുക്കാതെ തലശ്ശേരി സെഷൻസ് കോടതിയിലേക്ക് ഉത്കണ്ഠയും സഹതാപവും സമ്മിശ്രമായി കയറിയിറങ്ങുന്ന ആർദ്രതയുമായി ഇനങ്ങൾ.

ടി.എസ്. തിരുമൂസ്

ഇനത.

സെഷൻസ് ജഡ്ജി എം. രങ്കനാഥ ആചാര്യ വിധി പ്രഖ്യാപിച്ചു. 34 പ്രതികളിൽ 20 പേരെ കുറ്റവിമുക്തരാക്കി. ബാക്കിയുള്ളവർക്ക് രണ്ടു മുതൽ ഏഴുവർഷം വരെ ജയിൽശിക്ഷ. കെ.പി.ആർ.ഗോപാലൻ ഏഴുവർഷം. വിഷ്ണുഭാരതിയന് മൂന്നുവർഷം.

കേസിന്റെ വിധിയെക്കുറിച്ച് ആത്മാർത്ഥമായി ഉത്കണ്ഠപ്പെട്ട പതിനായിരങ്ങൾക്ക് ശാസന നേരേ വീണു. ഒറ്റുകാരും അക്രമികളും അവരുടെ രക്തസ്രാവത്തെ ശിക്ഷ കനത്ത തോതിലായില്ലെന്ന വേവലാതിയിൽ.

വിട്ടയക്കപ്പെട്ട പ്രതികൾ കോടതിക്കു പുറത്തുനിന്ന് തടങ്കൽത്തടവുകാരായി അറസ്റ്റിൽ.

കുട്ടിക്കുപ്പണ മേനോന്റെ കൊല മനുപൂർവമല്ലെന്നതിന് വിധി പ്രഖ്യാപനത്തിൽ ധാരാളം സൂചനകൾ. യോഗം കിച്വേരിയിൽ നിന്ന് മൊറാഴിയിലേക്ക് മാറിയത്... സാക്ഷികളുടെ പരസ്പരവിരുദ്ധമായ മൊഴികൾ... ശിക്ഷ ലക്ഷ്യമല്ല. സെഷൻസ് ജഡ്ജിയുടെ വിധിയിലെ "ഈ രണ്ട് പ്രതികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം (കെ.പി.ആർ. ഗോപാലനും അറക്കൽ കുഞ്ഞിരാനും) അവർക്ക് കുട്ടിക്കുപ്പണമേനോനെ വധിക്കണമെന്നോ മാരകമായി മുറിവേല്പിക്കണമെന്നോ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഏതു തരത്തിൽ നോക്കിയാലും കുട്ടിക്കുപ്പണ മേനോനെതിരെ നടന്ന ആക്രമണം തികച്ചും

പരിചയപ്പെട്ടവരുടെയെല്ലാം മനസ്സിൽ ആഴത്തിലിറങ്ങാൻ മാത്രം ഊഷ്മളമായിരുന്നു കെ.പി.ആറിന്റെ സാന്നിധ്യം. സ്നേഹത്തിന്റെ കാര്യങ്ങളും സൗഹൃദത്തിന്റെ ആർദ്രതയും പലർക്കും കൈമോശം വന്നപ്പോഴും കെ.പി.ആർ കെടാതെ സൂക്ഷിച്ചു. മനസ്സിലിഷ്ടപ്പെട്ടവരെ കാണാൻ അദ്ദേഹത്തിന് തിടുക്കമായിരുന്നു. അതിന് സാഹസികമായ പല പരീക്ഷണങ്ങൾക്കും കീഴ്-മേൽ നോക്കാതെ ഒതുങ്ങുമായിരുന്നു.

ആകസ്മികവും നിയന്ത്രണം നഷ്ടപ്പെട്ട അവസ്ഥയിൽ നിന്നുളളെടുത്തതാണ്... എന്ന നിഗമനം ശ്രദ്ധേയമാണ്.

ഇനങ്ങളുടെ ആനന്ദലഹരി. പൊലീസ് മേധാവികളുടെ അസഹിഷ്ണുത. പലവട്ടം തടവുശിക്ഷ അനുഭവിച്ചവരായതാണെന്ന പ്രതികളിൽ ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടവർക്ക് സാദാവികമായ നിസ്സാഗത. വിധി പ്രഖ്യാപിച്ച ദിവസം ഉച്ചയ്ക്കുതന്നെ ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ടവർ കണ്ണുർ ജയിലിലേക്ക്. രാഷ്ട്രീയ കളരിയുടെ നടുവിലേക്ക് വീണു. അപകടാധരണകൾക്ക് ചിറകുമുളളിച്ച പരീക്ഷണശാലയിലേക്ക്. ഇടർച്ചകളെ ശക്തിയായി പരിണമിപ്പിച്ച കുടിപ്പേരിലിന്റെ വേദിയിലേക്ക്... ഒരു മാസത്തോളം മൊറാഴി സഖാക്കൾ കണ്ണുർ ജയിലിലെ പ്രത്യേക ബ്ലോക്കിൽ. മറ്റു തടവുകാരുമായുള്ള ബന്ധമറ്റു. സൂക്ഷ്മ നിരീക്ഷണത്തിന് കർക്കശസജാവക്കാരായ ജയിലർ, കർണ്ണാടകക്കാരൻ ചരിച്ചരന്ദ്രൻ.

പിന്നെ ബെല്ലാരി ജയിലിലേക്ക്. സാമന്ത്രി സമരപ്പൊരാളികളായ തമിഴ്നാട്ടുകാരും ആന്ധ്രാക്കാരും കർണ്ണാടകക്കാരും മലയാളികളും. അവിടെ ഒരുമാസം ക്യാമ്പ് ജയിലിൽ. ആ ബ്ലോക്കിൽ നാന്നൂറുപേർ. ജയിലിലെ അത്യുഷ്ണം കാരണം രാത്രി നന്നേ വൈകിയെ അവർ ഉറങ്ങാറുള്ളു. ഈ ചെടിച്ചുളളവെളകളെ സജീവമാക്കാൻ, ദീപ്തമാക്കാൻ സാഹിത്യ-രാഷ്ട്രീയ ചർച്ചകളും വിരോധങ്ങളും.

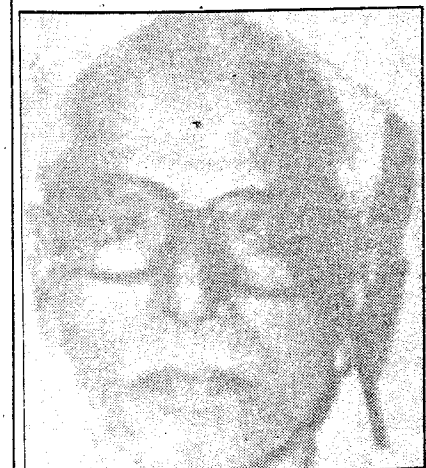
മൊറാഴി ചെറുത്തുനില്പിനെക്കുറിച്ച്... കേസിനെക്കുറിച്ച്... കെ.പി.ആറിന്റെ വികാരവും ആവേശവും തുടിച്ച പ്രസംഗങ്ങൾക്ക് തടവുകാർ ഒരേ ഊണത്തിൽ കാതോർത്തു. ഭാഷാതടസ്സം പ്രശ്നമായില്ല. പിന്നെ പ്രസംഗം തമിഴിലും തെലുങ്കിലും കന്നടയിലും വിവർത്തനം ചെയ്ത് അവർക്കു മുന്നിൽ...

1941 അവസാനം കെ.പി.ആറും മറ്റും ബെല്ലാരി സെൻട്രൽ ജയിലിലേക്ക്. അന്നവിടെ 200 കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരുണ്ടായിരുന്നു. ഇ.പി.ഗോപാലൻ, കേരളീയൻ, ടി.എസ്. തിരുമൂസ്, വി.പി.ചിണ്ടൻ, ടി.സി.നാരായണൻ നമ്പ്യാർ, മൊയ്താത്ത് ശങ്കരൻ തുടങ്ങിയ മലയാളികൾ. രാമമൂർത്തിയുടെ സ്റ്റാഫ് ക്ലാസ്സുകൾ. കോയമ്പത്തൂർ ഗുഡ്വോലാചന കേസിലെ പ്രതികളുമായുള്ള സമ്പർക്കം.

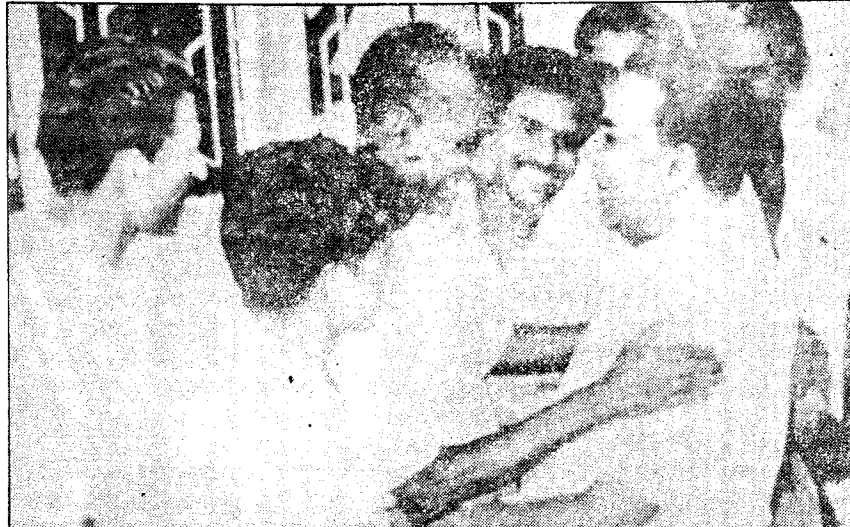
ബെല്ലാരി ജയിലിന് സമീപത്തുള്ള അലിപൂരം ക്യാമ്പ് ജയിൽ നരകമാണ്. ജയിലർമാരുടെ ക്രൂരതപോലെ കാലാവസ്ഥയും കടുത്താണ്. മനസ്സും ശരീരവും ഉരുകിയൊലിപ്പിക്കുന്ന കനത്ത ചൂട്. വെയിലിന്റെ കാഠിന്യ മനുസരിച്ച് ചുട്ടുപൊളുന്ന ടിന്നിന്റെ മേൽക്കൂര. ജയിൽ വളപ്പിലൂടെ നടക്കാനും കഴിയില്ല. ഒരുതരം മുൾച്ചെടി പടർന്നുകയറി നിൽക്കുന്നു. ജയിലിനു ചുറ്റും വൈദ്യുതി പ്രവഹിക്കുന്ന കമ്പികൾ.

ഹൈദരാലിയുടെ കുതിരലായമായിരുന്നു ക്യാമ്പ് ജയിലായത്. ഏറന്ദാട്ടിൽ സമരോത്സുകരായി ജീവിച്ച മാപ്പിള കലാപകാരികളെ കൂട്ടത്തോടെ ഇവിടേക്ക് ഇറക്കിയിരുന്നു. മർദ്ദനത്തിലും അസൗകര്യങ്ങളിലും കൂടുങ്ങി പല മാപ്പിള കർഷക കലാപകാരികളും 'ശഹീദ്' കളായി. ഇരുമ്പുചങ്ങലകളിൽ വളയങ്ങളാക്കി കാലിനോടു ചേർത്താണ് മാപ്പിളമാരെ തളച്ചിട്ടത്. ഈ ദുരന്ത സ്മൃതികൾ എല്ലാ തടവുകാരെയും വേട്ടയാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ജയിൽ അനുഭവങ്ങളിൽ ഊയൊരു ചരിത്രം വേദനയോടെ അയവിറക്കുമായിരുന്നു പലരും.

ക്യാമ്പ് ജയിലിൽ മൊയ്താത്ത് ശങ്കരനും

ടി.സി. നാരായണൻനമ്പ്യാർ

എ.കെ. ജിയും കുമാരൻ മാസ്റ്ററും

മറ്റും എത്തുമ്പോൾ മർദ്ദനത്തിന് പേരുകേട്ട... ബ്രിട്ടീഷ് ജയിൽ റെക്കോഡുകളിൽ കീർത്തിമുദ്രയുള്ള ഹൗ ആയിരുന്നു സുപ്രണ്ട്. മൊയ്താത്തിന് ഇയാളെ മുന്പേ അറിയാം; അതുപോലെ കെ.പി.ആറും. രാജമുദ്രയിൽ തടവിലായപ്പോൾ അവിടെ ഭരണം ഹൗവിനായിരുന്നു. ജയിലിലെ അസൗകര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞതിന് കെ.പി.ആറിനോട് ശുണ്ഠിപ്പിടിച്ചു. വലിയ ചുരുക്ക് വടിയെടുത്തു. കൈനീട്ടാൻ പറഞ്ഞു. എന്തുകൊണ്ടോ ഹൗ കൈയുയർത്തി ചുരുക്ക് വടി ചലിപ്പിച്ചില്ല.

1946 ജനുവരി ഒന്നിന് ജയിലിൽ തടവുകാർ ഒന്നടങ്കം നിരാഹാര സമരം. ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ അധികാരികളുടെ നിർബ്ബന്ധം. കെ.പി.ആറുമായി സംസാരിക്കണമെന്ന് തടവുകാർ. ഒടുവിൽ ചർച്ച ജയിൽഭരണത്തിൽ വികേന്ദ്രീകരണം. തടവുകാർക്ക് പ്രാതിനിധ്യം. ജയിൽ ഭരണം കെ.പി.ആറിന്. ഇനൽ കിച്ചൻ അറക്കലിനും രാഘവൻ

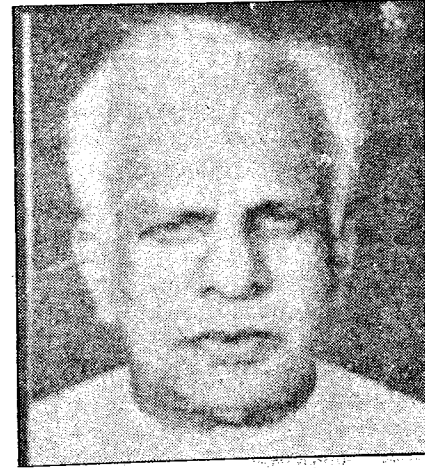
നമ്പ്യാർക്കും. വി.പി.നാരായണന് ആശുപത്രിയുടെ ചുമതല.

You are Criminals-ഹൗവിന്റെ ആയുധം. We are political-കെ.പി.ആറിന്റെ മറുപടി. രാജമുദ്രയിൽ എല്ലാ തടവുകാരുമായും ബന്ധം വയ്ക്കാൻപറുന്ന വർക്ക്ഷാപ്പിലായിരുന്നു കെ.പി.ആറും മറ്റും. മിലിട്ടറിത്തടവുകാരുമൊത്തുള്ള സാക്ഷണങ്ങൾ. ജയിലിലെ അവസ്ഥ മെച്ചമാക്കാനുള്ള സഹനസമരങ്ങൾ ഹൗവിനെ ചൊടിപ്പിച്ചു അന്നുമുതൽ കെ.പി.ആർ നോട്ടപ്പുള്ളിയായി.

ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവത്തിന്റെ നാൻദിയായ ബാസ്റ്റൈൻ കോട്ടയുടെ പതനം, ജാലിയൻവാലാ ബാഗ് ദിനം ഇതെല്ലാം ജയിലിൽ വിപുലമായി ആചരിക്കുമായിരുന്നു. 116 ഡിഗ്രി ഫാരൻഹീറ്റ് ചൂടിൽ ജയിൽ പ്രദേശം തിളച്ചുമറിഞ്ഞപ്പോഴും ആവശ്യത്തിന് ശുദ്ധജലം ലഭ്യമാക്കിയില്ല. വെള്ളത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ആവശ്യം പലപ്പോഴും ഉച്ചത്തിലായി. കുഴപ്പത്തിനു കാരണം മൊയ്താത്ത് ശങ്കരനാണെന്ന് ഹൗ. കുഴപ്പത്തിന് കാരണക്കാരായവരെ 'ഫയലിൽ നിർത്തുക' എന്ന നടപടി. ഈ പ്രാവശ്യം ഹൗ മൊയ്താത്തിന്റെ വയറിന് ബാററാണെന്ന് കൂത്തി. മൊയ്താരു വടി തിരിച്ചുപിടിച്ചു ഗർജ്ജിച്ചു.

"You idiot, I will knock your head off. You have no right to use can in jail as per jail manual" ജയിൽ അന്തരീക്ഷത്തിൽ സംഘർഷം മുറുകി.

ഹൗവിന്റെ ധിക്കാരത്തിൽ പ്രതിഷേധിച്ച ജയിലിൽ നിരാഹാരം. മൊയ്താറും ഇമ്പിച്ചിയും. രണ്ടാഴ്ചക്കാലം നീണ്ടു. ഇതിനും ശിക്ഷ വന്നു. ഓരോ കൊല്ലത്തേക്കു കറ തടവ്. ശിക്ഷ പുറത്തുവന്നതുമുതൽ സഹതടവുകാർ വീണ്ടും നിരാഹാരത്തിൽ. ഇതിനും പ്രതികാരം. ഭീമാകാരമായ ചെമ്പു

ഒ.ജെ. ജോസഫ്

ശാസ്ത്രത്തെത്തന്നെ അസാധുവാക്കുന്ന വസ്തുനിഷ്ഠ വിശകലനത്തിന്റെ ശാസ്ത്രീയ രീതി പ്രകടമാകുന്നതും ചെയ്യുന്നതായി അൽത്തുസ്സർ കണ്ടെത്തുന്നു. 'റിഡിങ് കാപ്പിറൽ' എന്ന അൽത്തുസ്സർ കൃതി ഈ കാഴ്ചപ്പാടി ലൂടെ 'മുലധന'ത്തെ വായിക്കാനുള്ള ശ്രമമാണ്.

വസ്തുനിഷ്ഠ വിശകലനത്തിന്റെ രീതി സത്താവാദത്തിന്റെ വിചാരരീതിക്ക് നേർ വിപരീതമാണ്. അൽത്തുസ്സറുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ, സത്താവാദം വസ്തുതകളുടെ പ്രത്യേക ക്ഷേത്രമായ വിശകലനത്തിന്റെ സമുദായ തലമായി തിരിച്ചറിയുന്നു. ജ്ഞാനസാധ്യമായ യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ പരിധികളെ അതിലംഘിച്ച്, 'സത്ത'യുടെ സാങ്കല്പിക തലത്തിലേക്ക് നടത്തപ്പെടുന്ന 'മൊറാഫിസിക്സ്' അനവധിമാണ്. മനുഷ്യനെ, പ്രത്യേക യാഥാർത്ഥ്യത്തിന് പിൻപുറത്തെ കാരണരൂപമായ സത്തയായി ചിത്രീകരിക്കുന്നതിലൂടെ ഹ്യൂമനിസവും മൊറാഫിസിക്സിന്റെ വികാസരീതി അനുവർത്തിക്കുന്നു. മൊറാഫിസിക്സിന്റെ രീതിശാസ്ത്രപരമായ തിരസ്കാരമാണ് ശാസ്ത്രചിന്തയ്ക്ക് അടിത്തറയിടുന്നത്. അൽത്തുസ്സർ മാക്സിസത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നത്, മൊറാഫിസിക്സിന്റെ എല്ലാ പ്രവണതകൾക്കും എതിർദിശയിലാണ്. മാർക്സിസത്തെ ഒരു ഹ്യൂമനിസ്റ്റ് വിരുദ്ധ പദ്യമായി അറിയപ്പെടുന്നതിലേക്ക് അൽത്തുസ്സർ നിർബന്ധിക്കുന്ന കണ്ടെത്തലുകൾ താഴെക്കാണുവോം ചുരുക്കി എഴുതാമെന്നു തോന്നുന്നു.

1. പരസ്പര നിർണ്ണയത്തിന്റെ സുദൃഢവും സമുദായവുമായ ബന്ധത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്ന വ്യത്യസ്ത ഏടനകളുടെ അതി സങ്കീർണ്ണമായ വ്യവസ്ഥയാണ് സമൂഹം. വ്യക്തികൾ തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ ആകത്തുകയായല്ല, വ്യക്തികളുടേയും ബന്ധങ്ങളുടേയും നിലനിൽപ്പിനുതന്നെ അടിസ്ഥാനമായ വസ്തുനിഷ്ഠപ്രവണത എന്ന അർത്ഥത്തിലാണ് സമൂഹം വികാസപ്പെടേണ്ടത്.

2. വ്യക്തി വ്യവസ്ഥയുടെ കർത്താവല്ല, അതിന്റെ ഏടകമാണ്. സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളുടെ ചട്ടക്കൂടുകളെയാണ് അവന്റെ സ്ഥാനം. ഈ സ്ഥാനം നിർണ്ണയിക്കുന്നത് സമൂഹമാണ്. അതായത്, വ്യക്തിയുടെ സാമൂഹ്യ ജീവിതത്തിന്റെ/സാമൂഹ്യ പ്രയോഗത്തിന്റെ 'സ്വപേസ്' നിർണ്ണയിക്കുന്നത് സമൂഹ വ്യവസ്ഥയാകുന്നു. മറ്റൊരുതരത്തിൽപ്പറഞ്ഞാൽ, വ്യക്തിയുടെ 'വിഷയി-പ്രകൃതം' വാർത്തെടുക്കുന്നത് സമൂഹമാണ്. അവസാന വിശകലനത്തിൽ വ്യക്തി സമൂഹത്തിന്റെ ഉൽപ്പന്നമാകുന്നു.

3. വസ്തുനിഷ്ഠമായ പ്രക്രിയയാണ് ചരിത്രം. മനുഷ്യൻ അതിന്റെ ആരംഭത്തിൽ വെറും അന്തർഭൂത സത്തയോ അല്ല; അതിന്റെ തുടർച്ചയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നിരിക്കുന്ന ഏടകം

മാത്രം. ചരിത്രവികാസത്തിന്റെ ചാലകശക്തി 'മനുഷ്യൻ' അല്ല, വർഗ്ഗസമരമാണ്. ചരിത്രം എന്ന പ്രക്രിയയിൽ 'മനുഷ്യ'നിലൂടെ വ്യത്യസ്ത സാമൂഹ്യശക്തികളുടെ ഏജൻറുകളായ വ്യക്തികൾ മാത്രമേ ഉള്ളൂ.

4. മനുഷ്യൻ എന്ന അമൂർത്ത സങ്കല്പനത്തിൽ നിന്നും സമൂഹവ്യവസ്ഥയുടെ സൃഷ്ടിയായ വ്യക്തിയെക്കുറിച്ചുള്ള സമുദായമായ കാഴ്ചപ്പാടിനേക്കാൾ എത്തുന്നതോടെ, 'എസ്റ്റേബ്ലിഷ്‌മെന്റിലുള്ള ആശയത്തിൽ നിന്ന് 'എസ്റ്റേബ്ലിഷ്‌മെന്റിലുള്ള കാഴ്ചപ്പാടിനേക്കാൾ എത്തുന്നതോടെ മാർക്സിന്റെ ചിന്ത പകർത്താൻ പറ്റാത്തതാണ്. അതോടെ ഹെഗലിയൻ മൊറാഫിസിക്സിൽ നിന്ന് 'പുറം'പോകാനും വിട്ടുനിന്നിട്ടുള്ള സാമൂഹ്യശാസ്ത്ര പദ്യമായി മാർക്സിസം മാറുന്നു.

യാത്രിക സമീപനത്തിന്റെ തിരിച്ചറിയൽ

അൽത്തുസ്സറുടെ ഇടപെടൽ മാർക്സിസത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിലെ നിർണ്ണായകമായ ഒരു വഴിത്തിരിവായി എണ്ണപ്പെടുന്നു. ആധുനിക ലോകത്ത്, മാർക്സിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തത്തിന്റെയും പ്രയോഗത്തിന്റെയും മേഖലകളിൽ അൽത്തുസ്സർ ചിന്ത ചെലുത്തുന്ന സാധിനം ഏറെ വലുതാണ്. ഏടനാവാദം എന്ന പൊതുവായ ദൃഷ്ടിയിൽ അറിയപ്പെടുന്ന, നവോംഗ വിജ്ഞാനീയത്തിന്റെയും ഭാഷാവിജ്ഞാനീയത്തിന്റെയും മേഖലകളിലെ പുതിയ ചിന്താസമ്പ്രദായങ്ങളെ അവലംബിച്ച് മാർക്സിന്റെ സാമൂഹ്യ സിദ്ധാന്തത്തെ നവീകരിക്കാനും, കാൽപ്പനികതയുടെ പുറംമോടി കൾ ഉൾക്കൊള്ളാത്ത വർഗ്ഗപരിവർത്തനയുടെ ഉൾക്കൊള്ളൽ പ്രസരണമുള്ള ഒരു പര്യായ പദ്യമായി മാർക്സിസത്തെയാകെ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കാനുമാകുന്നു അൽത്തുസ്സറുടെ പരിശ്രമം. ഈ പരിശ്രമത്തിന്റെ തെറ്റും ശരിയും ഏറെ ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അൽത്തുസ്സർക്ക് മാർക്സിസ്റ്റ് ചിന്തയെ ശരിയായ അർത്ഥത്തിലും വേണ്ടത്ര ആഴത്തിലും സമീപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല എന്ന അഭിപ്രായം പല വിമർശകരും മുന്നോട്ടുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരം അഭിപ്രായങ്ങളെ വിശദമായി വിലയിരുത്താനോ, അൽത്തുസ്സറുടെ 'ശാസ്ത്രീയ' മാർക്സിസത്തെ മൊത്തത്തിൽ വിമർശിക്കാനോ ഇവിടെ ഉദ്ദേശമില്ല. ഈ കുറിപ്പിന്റെ താല്പര്യം, അൽത്തുസ്സറുടെ പുതിയ മാർക്സിസത്തിൽ പ്രകാശിതമാകുന്നത് യാത്രിക ഭൗതികവാദത്തിന്റെ പഴയ സമീപന രീതി തന്നെയാണ് എന്നു വാദിക്കലാണ്. കുറേക്കൂടി വ്യക്തമായിപ്പറഞ്ഞാൽ, മാർക്സിന്റെ ആദ്യകാല കൃതികളിൽ സീക്രട്ടിസ്മിറ്റിയുടെയും പിൻക്കാല കൃതികളിൽ ഫോർമലിസ്റ്റ് വിചാരരീതിയോടുള്ള വിമർശനാത്മക സമീപനമായി വെളിപ്പെടുന്നതായ യാത്രിക ഭൗ

തികവാദ വിരുദ്ധ നിലപാടിന്റെ ആഴവും പ്രസക്തിയും തിരിച്ചറിയുന്നതിനാണ് അൽത്തുസ്സറിയൻ പാരായണത്തിന്റെ പ്രതിസന്ധി എന്ന ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാനാണ് ഇതിനുള്ള ശ്രമം.

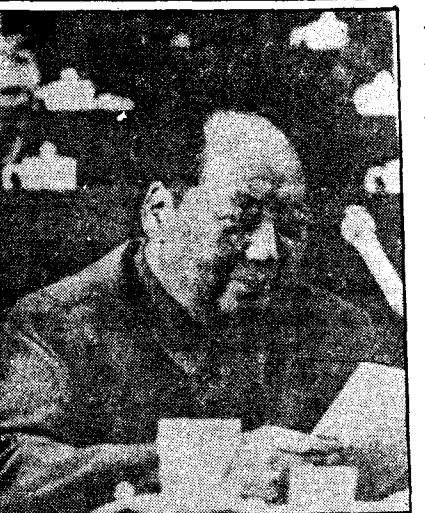
വസ്തുനിഷ്ഠമായ സംബന്ധിക്കുന്ന ചരിത്രേതര കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ തിരസ്കാരമാണ് മാർക്സിസ്റ്റ് ദർശനത്തിന്റെ കാതൽ എന്നു നാം കണ്ടു. വസ്തുവിനെ പ്രയോഗത്തിന്റെ ഗണമായിക്കൊണ്ടുനീക്കലൂടെ, യാഥാർത്ഥ്യത്തെ മനുഷ്യന്റെ സാമൂഹ്യ പ്രയോഗത്തിലൂടെ രൂപപ്പെടുത്തുന്ന നിർമ്മിതി ഗണമായി പുനർനിർവ്വചിക്കുന്നതിലൂടെ യാത്രിക ഭൗതികവാദത്തിന്റെ ലോജിക്കിനെ മാർക്സ് കടന്നാക്രമിക്കുന്നു. ആദ്യകാല മാർക്സ് കൃതികളുടെ തത്ത്വചിന്താപരമായ ഉള്ളടക്കം ഇതാണ്. അൽത്തുസ്സർ ഇതിന്റെ പ്രസക്തി തിരിച്ചറിയുന്നില്ല. തത്ത്വചിന്താപരമായ കുറിപ്പുകളെ മാർക്സിന്റെ പിൻക്കാല സിദ്ധാന്തങ്ങളുടെ മാർഗ്ഗരേഖകളായി വായിച്ചെടുക്കുന്നതിനു പകരം അവയെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ ചാലകമായി എഴുതിത്തള്ളുകയാണ് അദ്ദേഹം ചെയ്യുന്നത്. തത്ത്വചിന്തയോടുള്ള വൈമുഖ്യവും ശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന പോസറ്റീവ് വിമർശന സങ്കല്പനങ്ങളോടുള്ള അനുകൂലമായ ആഭിമുഖ്യവുമാണ് അൽത്തുസ്സറുടെ ഇതിനു പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത്. മറ്റൊരുതരത്തിൽപ്പറഞ്ഞാൽ, പോസറ്റീവ് വിമർശനത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂട്ടിലേക്ക് മാർക്സിസത്തെ വെട്ടിനിർത്താനുള്ള അഭിവാഞ്ഛയാണ് അൽത്തുസ്സറുടെ ശാസ്ത്രീയ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ പ്രേരണാബലം. ഈ വ്യാഖ്യാനരീതിയിലൂടെ, ദാർശനികമായ ഉൾക്കരുത്തം വിമോചകമായ ശക്തിതെളിപ്പം നഷ്ടപ്പെട്ട ഒരു ഫോർമലിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തമായി മാർക്സിസം രൂപാന്തരപ്പെടുന്നു. വസ്തുനിഷ്ഠമായ സംബന്ധിക്കുന്ന യാത്രികഭൗതികവാദ ധാരണകൾ പുതിയ ചേരുവകളിൽ മാർക്സിസത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന ആശയങ്ങളായി പുനഃപ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെടുന്നു. വിമർശന നിഷ്ഠമായ തത്ത്വചിന്താപരമായ വിശകലനനിഷ്ഠമായ ശാസ്ത്രരീതിക്ക് വഴി മാറുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, മാർക്സിസ്റ്റിനെ വിചാരമാതൃകകളുടെ അടിത്തറയിൽ മാർക്സിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തത്തെ പുനർനിർമ്മിക്കുക എന്ന അപരായത്തിലേക്കാണ് അൽത്തുസ്സർ എത്തിപ്പെടുന്നത്.

തത്ത്വചിന്തയുടെ രീതിയെ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ രീതിയോടു സമരസപ്പെടുത്തുക എന്നതാണ് പോസറ്റീവ് വിമർശനത്തിന്റെ പ്രഖ്യാപിത ലക്ഷ്യം. ശാസ്ത്രത്തിന്റെ രീതി വസ്തുനിഷ്ഠമാണ്. 'വസ്തുനിഷ്ഠത'യാണ് ശാസ്ത്രജ്ഞാനത്തിന്റെ ആരംഭബിന്ദു. മറ്റൊരുവിധത്തിൽപ്പറഞ്ഞാൽ, ഇന്ദ്രിയാനുഭവജ്ഞാനമാണ് ശാസ്ത്രയുക്തിയുടെ അവലംബം. വസ്തുനിഷ്ഠതയുടെ രീതിയെ സമഗ്രമായി ഉൾക്കൊള്ളാൻ കഴിയുവോ

തത്ത്വചിന്തയെ ശാസ്ത്രോന്നമ്യമായി ഉടച്ചുവാർക്കുക എന്നതാണ് പോസറ്റീവ് വിമർശന കളുടെ ഭൗത്യം. ഈ ഭൗത്യനിർവ്വഹണത്തിന് പരസ്പരശത്രിയായ രണ്ടു വഴികൾ സാമാന്യമായി സീക്രട്ടിസ്മിറ്റിയെക്കുറിച്ചുവരുന്നു. ഒന്ന് തത്ത്വചിന്തയുടെ അമൂർത്ത സങ്കല്പനങ്ങളെ അനുഭവത്തിന്റെ മുർത്തലത്തിലേക്ക് വെട്ടിച്ചുരുക്കുക; അഥവാ, വസ്തുനിഷ്ഠതയുടെ അളവെടുപ്പിലൂടെ അമൂർത്ത സങ്കല്പനത്തിന്റെ സമുദായ ഗണങ്ങളാക്കി മാറ്റിത്തീർക്കുക. രണ്ട്, വസ്തുനിഷ്ഠതയെ തെളിവുകൾ ഇല്ലാത്ത, അഥവാ, വസ്തുനിഷ്ഠതയുടെ ഭാഷയിലേക്ക് മൊഴിമാറ്റം സാധ്യമല്ലാത്ത സങ്കല്പനങ്ങളെ സാർവ്വത്രിക സംവാദത്തിന്റെ വിഷയപരിധിക്ക് പുറത്താക്കുക. മറ്റൊരുപാദങ്ങളെ ബാഹ്യചേർപ്പുകളിലേക്ക് വെട്ടിച്ചുരുക്കുന്ന ബിഹേവിയറിസം, സങ്കല്പനങ്ങളെ അവയുടെ ക്രിയാരൂപങ്ങളിലേക്കും പ്രയോഗരീതികളിലേക്കും വെട്ടിച്ചുരുക്കുന്ന ഓപ്പറേഷണലിസം, ഫങ്ഷണലിസം തുടങ്ങിയ വിചാരരീതികൾ ആദ്യത്തെ വഴിയേയും, മറ്റൊരുവിധത്തിൽ ഉന്നമനപോലുള്ള ലോജിക്കൽ പോസറ്റീവ് വിമർശന പദ്യത്തിൽ രണ്ടാമത്തെ വഴിയേയും ഉദാഹരിക്കുന്നു.

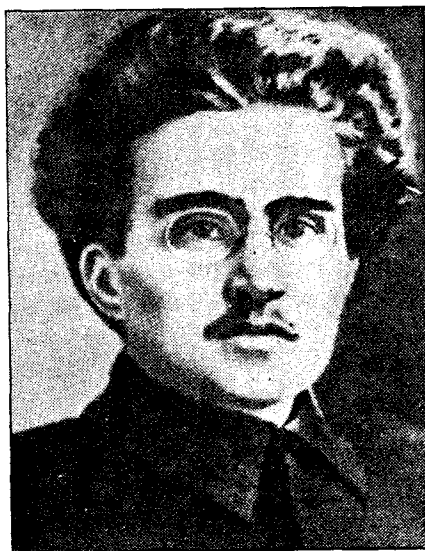
അൽത്തുസ്സറുടെ 'ശാസ്ത്രീയ' വ്യാഖ്യാനം തത്ത്വചിന്തയെ വെട്ടിച്ചുരുക്കുന്നതിനാണ്. 'മനുഷ്യ' സങ്കല്പത്തെ സമൂഹപ്രവണതയുടെ ഉൽപ്പന്നമായ 'വ്യക്തി' സങ്കല്പത്തിലേക്ക് വെട്ടിച്ചുരുക്കുന്നതിലൂടെ അൽത്തുസ്സർ വിശകലനത്തിന്റെ വസ്തുനിഷ്ഠ പര്യായത്തെ ഒരുക്കിയെടുക്കുന്നു. 'മനുഷ്യൻ' വ്യക്തികളായി ഉടച്ചുവാർക്കപ്പെടുന്നതോടെ, മനുഷ്യൻ എന്ന സത്ത വ്യവസ്ഥാവിചിത്രമായ അസ്തിത്വരൂപങ്ങളിലേക്ക് പകർത്തിമാറ്റപ്പെടുന്നതോടെ, ഹ്യൂമനിസവും സത്താവാദവും അർത്ഥരഹിതമായ വിചാരരീതികളായി പരിണമിക്കുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, തത്ത്വചിന്തയിൽനിന്ന് ജ്ഞാനശാസ്ത്രപരമായ വിട്ടുനിന്നിട്ടായ ശാസ്ത്രീയ പദ്യമായി മാർക്സിസത്തെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതിന് അൽത്തുസ്സർ സീക്രട്ടിസ്മിറ്റിയെ പോസറ്റീവ് വിമർശനത്തിന്റെ വഴികളാക്കുന്നു.

പോസറ്റീവ് വിമർശനം വസ്തുനിഷ്ഠതയെ സംബന്ധിക്കുന്ന രീതിയും രൂപപരമായ നിലപാടാണ് ഉൾക്കൊള്ളുന്നത്. മാർക്സിസം പ്രസ്തുത നിലപാടിനെ അടിസ്ഥാനപരമായിത്തന്നെ തിരസ്കരിക്കുന്നു. വസ്തുനിഷ്ഠതയെ സംബന്ധിച്ച് ആദ്യകാല മാർക്സ് കൃതികൾ കൈക്കൊള്ളുന്ന ചരിത്രപരമായ കാഴ്ചപ്പാട് ഫോർമലിസ്റ്റ് വിരുദ്ധ സമീപനരീതിയായി വികാസപ്പെടുന്നതിന് പിൻക്കാല മാർക്സ് കൃതികളിൽ വ്യക്തമായും കാണാം. രീതിശാസ്ത്രപരമായി നോക്കിയാൽ, മുതലാളിത്ത സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെയും അതിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരീകരണങ്ങളെയും കുറിച്ചുള്ള മാർക്സിന്റെ പിൻക്കാല ദർശനങ്ങളുടെയെല്ലാം കാതൽ ഫോർമലിസത്തിനെതിരായ വിമർശനമാണ്. ആഡംസ്മിത്തിന്റെയും 'ഡെ

മാവോ

വിഡ് റിക്കാർഡോവിന്റെയും ക്ലാസ്സിക്ക് അർത്ഥശാസ്ത്രത്തെ മാർക്സ് ആക്രമിക്കുന്നത് അതിന്റെ രൂപപരമായ വിചിന്ത രീതിയുടെ പ്രതിലോമസഭാവത്തെ മുൻനിർത്തിയാണ്. അർത്ഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഗണങ്ങളെ ചരിത്രേതരവൽക്കരിക്കുക എന്നതാണ് ക്ലാസ്സിക്ക് അർത്ഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ രീതി എന്ന് മാർക്സ് ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു.* (ക്ലാസ്സിക്ക് അർത്ഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ രീതിയെ വിശകലന നിഷ്ഠരീതി (Analytic method) എന്നാണ് മാർക്സ് വിളിക്കുന്നത്). വസ്തുതകളുടെ ചരിത്രപരമായ രൂപപ്പെടുവരൽ പ്രക്രിയയിലേക്ക് കടന്നുപറയാൻ കഴിയാത്ത തീർത്തും രൂപപരമായ രീതിയാണ് ഇത്. മറ്റൊരുതരത്തിൽപ്പറഞ്ഞാൽ, കാഴ്ചപ്പാട് വസ്തുതകളുടെ വേരുകളിലേക്ക്, കാണാപ്പറമ്പെ യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്ക് ചൂഴ്ന്നിരിക്കുന്നു.

ഗ്രാംഷി

അാൻ കഴിയാത്ത തീർത്തും അപരോപമായ രീതിയാണിത്. എല്ലാറ്റിനേയും തായ്വേർ മനുഷ്യനാണ് എന്ന വെളിച്ചം വിശകലനത്തിന്റെ ആത്യന്തിക മാനദണ്ഡം അദ്യായനമാണ് എന്ന തിരിച്ചറിയലാണ് മാർക്സിനെ മേൽപ്പറഞ്ഞ രീതിയുടെ വൈകല്യത്തിലേക്ക് വിരൽ ചൂണ്ടാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത്. മാർക്സിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ചരിത്രേതരവൽക്കരണം അപമാനവികരണം തന്നെയാണ്. വസ്തുതകളെ ചരിത്രത്തിനു പുറത്തു നിർത്തി വിശകലനം ചെയ്യുക എന്നാൽ, മനുഷ്യാദിയാനത്തിന്റെ ആന്തരിക ഏടനയിൽനിന്ന് അവയെ മുറിച്ചുമാറ്റുക എന്നാണർത്ഥം. അതായത്, വസ്തുതകളുടെ ചരിത്രപരതയെ നിരസിക്കുമ്പോൾ അവയുടെ മാനുഷികസത്ത തന്നെയാണ് നിഷേധിക്കപ്പെടുന്നത്. ഇക്കാരണം കൊണ്ടുതന്നെ, ക്ലാസ്സിക്ക് അർത്ഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ രീതി അപമാനവികരണത്തിന്റെ പ്രതിലോമകരമായ നൈതികത ഉൾക്കൊള്ളുന്നുവെന്ന് മാർക്സ് നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

മുതലാളിത്ത സാമ്പത്തിക ക്രമത്തിന്റെ മനുഷ്യവിരുദ്ധമായ പ്രത്യയശാസ്ത്രനിലപാടാണ് ക്ലാസ്സിക്ക് അർത്ഥശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഫോർമലിസ്റ്റ് വിചാരരീതിയുടെ വെളിപ്പെടുന്നതെന്ന മാർക്സിന്റെ നിഗമനം ഓരോപ്പാഞ്ഞ നിരീക്ഷണത്തിൽനിന്നും ഉരുത്തിരിയുന്നു. അദ്യായനം മനുഷ്യനിരപേക്ഷമായ വസ്തുനിഷ്ഠസഭാവം കൈവരിക്കുകയും ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ലോകം യാഥാർത്ഥ്യത്തിന്റെ സത്യതലമായി വെളിപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന ചരക്കു വ്യവസ്ഥയാണ് മുതലാളിത്തം. അതായത്, വസ്തുതകളുടെ ലോകത്തിന് ബഹിഷ്കൃതമാണ് ഇവിടെ മനുഷ്യൻ. മനുഷ്യബഹിഷ്കരണ പ്രക്രിയയുടെ ഗതിവേഗത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണ് ചരക്കു വ്യവസ്ഥയുടെ വളർച്ച. മറ്റൊരുതരത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, വസ്തുതകളെ അവയുടെ ഉത്പാദന പ്രക്രിയയിൽ നിന്നും അടർത്തിമാറ്റി, മനുഷ്യനിർമ്മിതഗണങ്ങളാക്കി (അഥവാ, വിനിയമ പ്രക്രിയയുടെ വസ്തുനിഷ്ഠ ഏടകങ്ങളാക്കി) മാറ്റുക എന്നതാണ് മുതലാളിത്ത വികസനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം. ചുരുക്കത്തിൽ, വസ്തുനിഷ്ഠതയെക്കുറിച്ചുള്ള ഫോർമലിസ്റ്റ് സങ്കല്പനമാണ് മുതലാളിത്ത സാമ്പത്തിക ക്രമത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ ഉള്ളടക്കം.

ചരക്കുവ്യവസ്ഥയുടെ വളർച്ച മനുഷ്യസംസ്കൃതിയുടെ ഭൗതികവും ആത്മീയവും ആയ സമസ്ത തലങ്ങളെയും ആഴത്തിൽ ബാധിക്കുന്ന ഒരു പ്രതിസന്ധി ഏട്ടത്തിൽ എത്തി നിൽക്കുന്നതായി മാർക്സ് 'മുലധന'ത്തിൽ പറയുന്നു. ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് 'അമാനുഷ'മായ ശക്തിപരിവേഷങ്ങൾ കൽപ്പിക്കപ്പെടുകയും, അതിലൂടെ, അവ മനുഷ്യനുമേൽ വിധാസകമായ ആധിപത്യം സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതോടെയാണ് ഈ പ്രതിസന്ധിക്ക് കളമൊരുങ്ങുന്നത്.* (മാർക്സ് ഇതിനെ Fetishism of

commodities എന്നു വിളിക്കുന്നു). സന്തം അർത്ഥാർത്ഥത്തിന്റെ വസ്തുനിഷ്ഠമായ ആ വിഷ്കാര രൂപങ്ങളെ അതിനെ ശക്തികളായി ക്ലാസ്സുകളായും അവയോട് അനുഷ്ഠാനപരമായ വിശയതം പുലർത്തുകയും ചെയ്യുന്ന മനുഷ്യൻ സാമ്രാജ്യത്തിന്റെയും സൃഷ്ട്യൻ മൂലപ്രയോഗത്തിന്റെയും ആത്മസത്ത നഷ്ടപ്പെടുന്നു. സന്തം അവസ്ഥകളെ രൂപപ്പെടുത്തുന്ന ജീവി എന്ന നിലയിൽനിന്ന് തനിക്ക് അന്യവും അന്തരവുമായ ഒരു വ്യവസ്ഥയുടെ യാദൃച്ഛികപ്രകാരം എന്ന നിലയിലേക്ക് മനുഷ്യൻ തന്നെത്തന്നെത്തപ്പെടുന്നു. അപമാനീകരണത്തിന്റേതായ ഈ ദുരവസ്ഥയുടെ നിരോധനവും മനുഷ്യാധിപത്യത്തിന്റേതായ സാമ്രാജ്യത്തിന്റേതായ സാക്ഷാത്കാരവും മാർക്സിസ്റ്റ് സോഷ്യലിസ്റ്റ് വിപ്ലവ സങ്കല്പത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം. രീതിശാസ്ത്രപരമായിപ്പറഞ്ഞാൽ, വസ്തുപ്രമാണീകരണ സങ്കല്പ (Fetishism) അതിന്റെ അടിസ്ഥാന നിരോധനമാണ് മാർക്സിസ്റ്റ് സിദ്ധാന്തവൽക്കരണ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ കാതൽ. അതിനുവേണ്ടി വസ്തുപ്രമാണീകരണനിഷ്ഠമായ സിദ്ധാന്തവൽക്കരണ സമ്പ്രദായം മാർക്സിന്റെ രീതിയെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല അതിന് എതിർ നിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. വസ്തുനിഷ്ഠതയെ സംബന്ധിക്കുന്ന പോസറ്റീവ് വിപ്ലവ നിലപാടിന്റെ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വിപരോധതയുടെ വശം പൊതുവായും അതിന്റെ മാർക്സിസ്റ്റ് മാർക്സിസ്റ്റ് വിരുദ്ധമായി വായിക്കുക എന്ന അക്ഷതവുമായ കുറുകൃത്യത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെടുന്നു.

ലളിതവൽക്കരണത്തിന്റെ അല്പസാധ്യതയ്ക്കുപോലും ഇടമില്ലാത്തവിധം അതിസങ്കീർണ്ണവും അത്യുജ്വലവുമാണ് മാർക്സിന്റെ മനുഷ്യദർശനം. പോസറ്റീവ് സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ഇടിലയുക്തിക്ക് വഴങ്ങുന്നതല്ല അതിന്റെ ഉൾക്കരുത്ത്. തത്ത്വചിന്തയുടെ അർത്ഥധാനികൾ കീഴിലുമാറിയും ശാസ്ത്രനിഷ്ഠതയുടെ പുതിയ അർത്ഥങ്ങൾ കൂട്ടിയിണക്കിയും എളുപ്പവഴിയിൽ ക്രിയ ചെയ്യുമ്പോൾ മാർക്സിസം മാർക്സിസ്റ്റ് അന്യമാകുന്നു. ശാസ്ത്രമോട്ടോറുള്ള ആഭിമുഖ്യത്തിലാണ് വിപരോധിതകളുടെ ശരിമ നിലകൊള്ളുന്നതെന്ന ന്യായത്തിലേക്ക് നിർബന്ധിക്കുന്നതാണ് നമ്മുടെ കാലം. അഥവാ, ശാസ്ത്രത്തിന്റെ അറിവാണ് ശരിയായ ഓരോ യൊരു അറിവ് എന്ന ശാസ്ത്രനിഷ്ഠ വാദത്തിന്റെ കേവല സമവാക്യത്തിലേക്ക് അന്യേഷണ സമ്പ്രദായങ്ങളെ വെട്ടിനിറുത്തുന്നതാണ് നമ്മുടെ വർത്തമാനം. അപമാനവികരണ വ്യവസ്ഥയുടെ വാഴ്ചാറിയിൽ യ്ക്കൊത്ത് നമ്മുടെ മനോനിലകളെക്കുറിച്ചു കൈയെടുക്കുക എന്നതാണ് ഈ വെട്ടിനിറുത്തലിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ അർത്ഥം. ശാസ്ത്രയുക്തിയെ അവലംബിക്കുന്ന വികാസ പദ്ധതികളിൽ നിന്നും തീർത്തും ടി

നമാണ് മാർക്സിസത്തിന്റെ മുഖ്യവിപരോധവസ്ഥ. മനുഷ്യവിമോചനമായ അറിവിന്റെ വഴിയാണ് മാർക്സിസ്റ്റ് ശരിയായ വഴി. അടിമത്തത്തിലേക്ക് നിർബന്ധിക്കുന്ന 'അറിവ്' മനുഷ്യവിരുദ്ധമാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അത് 'തെറ്റായ' അറിവാകുന്നു. തെറ്റിന്റെ നിരോധനത്തിലൂടെ ശരിക്കുവേണ്ടിയുള്ള സമരമാണ് മാർക്സിസം. വിശകലന നിഷ്ഠമായ ഒരു പോസറ്റീവ് വിപ്ലവ സാമൂഹ്യശാസ്ത്ര പദ്ധതിയല്ല; വിമർശനത്തിന്റെ വഴിയും വിമോചനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യവുമുള്ള ഒരു തത്ത്വചിന്താപദ്ധതിയാണ് മാർക്സിസം.

വിമർശനങ്ങളോടുള്ള നിലപാട്

മാർക്സിസത്തിന്റെ തത്ത്വചിന്താപരമായ പാരായണ (Philosophical reading) അതിൽ വിമർശകർ കണ്ടെത്തുന്ന അത്യന്താധികാര പൊതുവിൽ മൂന്നായി ചുരുക്കിയെഴുതാമെന്നു തോന്നുന്നു. (1) വർഗ്ഗതരമായ വ്യാഖ്യാനരീതി. (2) ആശയവാദമോട്ടോറുള്ള ചായ്വ്. (3) കാൽപ്പനികമായ ആഭിമുഖ്യം. ഈ വിമർശനങ്ങളോടുള്ള നിലപാടുകൾ ഏറെ പ്രത്യക്ഷമായല്ലെങ്കിലും വ്യത്യസ്ത ഘട്ടങ്ങളിലായി ലേഖനം ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ട്. അവയുടെ സംക്ഷിപ്തമായ തെളിപ്പെടുത്താണ് താഴെ.

(1) തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തെ മനുഷ്യകുലത്തിന്റെ മുഴുവൻ വിമോചന ശക്തിയായിക്കാണുന്ന മാർക്സിസ്റ്റ് നിലപാടിന്റെ സമഗ്രമായ മനസ്സിലാക്കൽ, അഥവാ, വർഗ്ഗവികാസത്തിന്റെ 'ഹ്യൂമനിസ്റ്റിക്' ഡൈമൻഷൻ നെക്കുറിച്ചുള്ള ശരിയായ ധാരണ ആദ്യവിമർശനത്തിന്റെ ലളിതവൽക്കൃത യുക്തിയെ അടിസ്ഥാനരഹിതമാക്കുന്നു.

(2) മനുഷ്യനെ 'സൃഷ്ടിയ്ക്കുന്ന പ്രയോഗത്തിന്റെ ജീവി' (Being of Praxis) ആയി വിലയിരുത്തുന്നത് ആശയവാദപരമാണെങ്കിൽ അത്തരത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു ക്രിയാത്മക ആശയവാദ ദർശനത്തിന്റെ* (ആശയവാദത്തിന്റെ ക്രിയാത്മക വശത്തെപ്പറ്റി മാർക്സിസ്റ്റ് നോട്ടീസ് ഫോയർബാർ തീസിസിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നത് ശ്രദ്ധിക്കുക. വിപ്ലവകരമായ ഒരു പുതിയ തത്ത്വചിന്താർത്ഥിതയുടെ ആവശ്യകതയിൽ വിമർശനത്തിന്റെ അവസാനത്തെ തീസിസുമായി ചേർത്തുവായിക്കുമ്പോൾ ഈ പ്രസ്താവന കേവലം ആനുഷ്ഠാനികമല്ലെന്നും തിരിച്ചറിയുന്നു) സജീവ സാന്നിദ്ധ്യം മാർക്സിന്റെ കൃതികളെയാകെ ഇഴചേർത്തുനിർത്തുന്നതായി ഒരു തെളിഞ്ഞ വായന നമ്മെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നു.

(3) ഉത്കൃഷ്ടമായ ഒരു മാതൃകയെ മുൻനിർത്തി നിലനിൽക്കുന്ന ഒന്നിനെ എതിർക്കുകയും വിലയിരുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന ഏതൊരു വിമർശന സിദ്ധാന്തത്തിനും കാൽപ്പനികതയുടെ സൂക്ഷ്മസമവാക്യമുണ്ട്. വസ്തുതകളുടെ വിമർശനലേഖനമെന്നുള്ള സിദ്ധാന്തം (Un-

critical acceptance of facts) അതിന്റെ രീതിയാണ് ശരിയായ രീതിയെന്ന പോസറ്റീവ് സിദ്ധാന്തമാണ് കാൽപ്പനികതയ്ക്ക് അതിത്തക്കൽപ്പിക്കുന്നത്. മാർക്സിന്റെ വിമർശന സിദ്ധാന്തത്തിൽ ഒരു പുത്തൻ മാനവികതയുടെ ദർശന സാക്ഷ്യമായി കാൽപ്പനികത അന്തർഭവിക്കുന്നു.

അനുബന്ധം

റോഷ്ട്രിയ പ്രയോഗത്തിന്റെ മേഖലയിൽ മാർക്സിസം നേർത്ത പ്രതിസന്ധി തെറ്റായ ഒരു വായനാർത്ഥിതയുടെതന്നെ പ്രതിസന്ധിയായി തിരിച്ചറിയേണ്ടതുണ്ട്. സാമ്പത്തിക നിർണ്ണയനവാദ (Economic determinism) അതിന്റെ ലളിതവൽക്കൃത സമവാക്യങ്ങളിൽ കടിച്ചുതുങ്ങുന്ന സൈദ്ധാന്തിക ശാഠ്യമായി, സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ മനുഷ്യവിരുദ്ധമായ ആസൂത്രണീകരണത്തെ ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്ന 'ശാസ്ത്രഭക്തി' പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഇത്തരം വഴികളിലൊന്നായി, മാനവികതയുടെ ദർശനീകമാനം ചോർന്നുപോയ വെറും വർഗ്ഗാധിപത്യവാദമായി, മാർക്സിസം ദുർവ്യാഖ്യാനം ചെയ്യപ്പെട്ടത് സാമ്പ്രദായിക ഭൗതികവാദത്തിന്റെ പ്രശ്നപരിസരത്തിന് പുറത്തുകടക്കാനാകാത്ത വായനാർത്ഥിതയുടെ ഫലമായാണ്. നേർവായനയുടെ തെളിഞ്ഞ വഴിയെ ഇനി മാർക്സിനെ സമീപിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യനോട് വിട്ടുവീഴ്ചയില്ലാത്ത പ്രതിബദ്ധത പുലർത്തുന്ന സത്യാന്വേഷണ ദർശനങ്ങളുടെ ഉൾക്കൽ മാതൃകയായി മാർക്സിസ്റ്റ് ചിന്തയെ വായിച്ചെടുക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

മനുഷ്യനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം എല്ലാ അന്യേഷണങ്ങളുടെയും ലക്ഷ്യം മനുഷ്യൻ തന്നെ** (മാർക്സിന്റെ 'ക്രിട്ടിക് ഓഫ് ഹെഗൽസ് ഫിലോസഫി ഓഫ് റൈറ്റ്' എന്ന കൃതിയിൽനിന്ന്) എന്ന സാമ്യവും ദീപ്തവുമായ അറിവാണ് മാർക്സിസത്തിന്റെ വരുന്ന ചൈതന്യം.

- കുറിപ്പ്: 1. ലൂക്കോഷിന്റെയും അഡോർണോ, മാർക്സിസ് തുടങ്ങിയ 'ഡ്രാങ്ക്ഫർട്ട് സ്കൂൾ' ചിന്തകരുടെയും പഠനങ്ങൾ ഈ ലേഖനത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തെ സാധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.
2. മാർക്സിന്റെ ആദ്യകാല പഠനങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പരാമർശങ്ങൾക്ക് മുഖ്യ അവലംബം കാമറാഡ്കയുടെ മനോരമത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 'പോർട്ടബിൾ കാമറാഡ്സ്' [Eugene Kamenka: (Selected & Translated), Portable Karl Marx, Penguin, 1983], ബോട്ടോമർ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയ 'കാമറാഡ്സ്: ഏർളി റൈറ്റിങ്സ്' (T.B. Bottomore: 'Karl Marx: Early Writings', C.A. Watts, 1963) എന്നീ പുസ്തകങ്ങളാണ്.
3. അൽത്തൂസ്സർ ചിന്തയെക്കുറിച്ചുള്ള പരാമർശങ്ങൾക്ക് അവലംബം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രത്യയശാസ്ത്രസംബന്ധമായ ലേഖനങ്ങൾ അടങ്ങുന്ന 'എസ്സേസ് ഓൺ ഐഡിയോളജി' (Althusser: 'Essays on ideology', Verso, 1984) എന്ന പുസ്തകമാണ്.

(അവസാനിച്ചു)

അസ്ഗർ അലി എബിനിയർ

(റ)സ്ലീമ നസ്റീൻ ഈയിടെയായി പുത്തങ്ങളുടെ ഇഷ്ടകഥാപാത്രമായി മാറിയിരിക്കുന്നു. അവർ തലക്കെട്ടുകളിൽ സിന്ധാനാപിടിക്കാത്ത ദിവസങ്ങൾ കുറവാണ്. മതങ്ങളെ പൊതുവായും ഇസ്ലാമിനെ വിശേഷിപ്പിച്ചും അവർ ആക്രമിക്കുന്നുവെന്നതാണ് ഇതിന്റെ കാരണം. സ്ത്രീപുരുഷ സമത്വത്തിനുള്ള ഉപാധിയെന്ന നിലയ്ക്കാണ് തസ്ലീമ മതങ്ങൾക്കെതിരായ വിമർശനങ്ങൾ ഉന്നയിക്കുന്നത്. ഇസ്ലാമിനെതിരായ അവരുടെ വിമർശനങ്ങളാകട്ടെ, പലപ്പോഴും അത്യധികം

തന്നെയാണ് എന്റെയും അഭിപ്രായം. എന്നാൽ വിശ്വാസമാകട്ടെ, അവിശ്വാസമാകട്ടെ, തത്ത്വചിന്താപരമായ ഒരു നിലപാടിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഞാണെന്നു ശ്രദ്ധിക്കണം. മതങ്ങളുടെ വൈവിധ്യത്തോടു സമരസപ്പെട്ടു പോവുകയെന്നതും എല്ലാ മതങ്ങളെയും ബഹുമാനിക്കുകയെന്നതും ഇന്നത്തെ അത്യാധുനിക സമൂഹത്തിന്റെ അനിവാര്യതയാണ്. അതുപോലെ, നിശ്ശരവാദികളുടെ നിലപാടുകളും മാനിക്കപ്പെടണം. ഒപ്പം, നിശ്ശരവാദികൾ വിശ്വാസികളുടെ കാഴ്ചപ്പാടിനെയും ബഹുമാനിക്കണം. ഈ വിരുദ്ധ

TASLIMA NASRIN

LAJJA

SHAME

ഇസ്ലാം തന്മിയം

തീവ്രവാദപരമായ സമീപനത്തിലേക്കുവരുന്നു. യഥാർത്ഥ പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള മെച്ചപ്പെട്ട ധാരണയോ, അവ എന്തൊക്കെയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കാനുള്ള അവധാനതയോ അവർ പ്രകടിപ്പിച്ചതായി തോന്നുന്നില്ല. ചില സന്ദർഭപരമായ ആചാരങ്ങളെ വേർപെടുത്തി ആക്രമിക്കുന്നതിലല്ല, മറിച്ച് വ്യക്തമായ അറിവോടെയും ധാരണയോടെയും മതങ്ങളെ സമഗ്രമായി മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനാണ് ഒരു യഥാർത്ഥ പുരിഷ്കർത്താവ് ശ്രമിക്കേണ്ടത്. ഇതിനാകട്ടെ, നിലവിലുള്ള സമൂഹത്തോട് കൂടുതൽ പകർപ്പും ക്ഷമാധീഷ്ഠിതവുമായ നിലപാടു സ്വീകരിക്കേണ്ടതായുണ്ട്.

എന്തിനും ഏതിനും മതങ്ങളെ കുറപ്പെടുത്തുന്ന മാനവികതാവാദികളും യുക്തിവാദികളും നിശ്ശരവാദികളും ധാരാളമായുണ്ട്. മതമൗലികവാദികളെപ്പോലെതന്നെ അവരും പൂർണ്ണമായ അക്ഷമ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു; മറുഭാവവും തങ്ങളെപ്പോലെ ചിന്തിക്കണമെന്നും മതത്തെയും ദൈവത്തെയും തള്ളിപ്പറയണമെന്നും ശാഠ്യംപിടിക്കുന്നു. ദൈവവിശ്വാസത്തെ അന്ധവിശ്വാസമാണെന്നും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സകലതും തിരസ്കാരമർഹിക്കുന്നുവെന്നാണ് അവരുടെ നിലപാട്. തസ്ലീമ നസ്റീൻ ഈ വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നു. മതപരമായ എന്തെങ്കിലും സമ്പ്രദായത്തെക്കുറിച്ച് ആരെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും ഉറിയടിയൊരു മതി, അവരുടെ മുഖം ചുവക്കും. ഒരാൾക്ക് നിശ്ശരവാദിയാകാൻ അവകാശമില്ലെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞുവരുന്നു. നിശ്ചയമായും, ഒരാൾക്ക് വിശ്വാസിയായാകാനും അവിശ്വാസിയായാകാനും അവകാശമുണ്ടെന്നു

ചിന്താർത്ഥികൾ തമ്മിൽ ഗൗരവപ്പെട്ട ദാർശനിക സംവാദങ്ങളും അഭിപ്രായമാണ്. പക്ഷേ, ഒരുവിഭാഗത്തെ നശിപ്പിക്കുവാനായി മറ്റൊരു വിഭാഗം ശ്രമിച്ചുകൂടാ. സത്യത്തിൽ പക്ഷേ, ഈ രണ്ടു വിഭാഗങ്ങളിലും മൗലികവാദികളെയും സങ്കുചിത മനസ്കരെയും കാണാം. മതവിശ്വാസികളിൽ മാത്രമാണ് യഥാസ്ഥിതികരും ഇടുങ്ങിയ ചിന്താഗതിക്കാരുമുള്ളവർ എന്ന് പൊതുവേ ധാരണയുണ്ട്. അതുശരിയല്ല. അവിശ്വാസികൾക്കിടയിലും ഇത്തരക്കാർ ധാരാളമായുണ്ട്. അവർ വിശ്വാസികളുടെ നിലപാടിനെ മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള ക്ഷമാശീലംപോലും കാണിക്കുന്നില്ല.

സഹിഷ്ണുത-ഒരു മാനസികഭാവം

ഇവിടെ ഒരുകാര്യം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതായുണ്ട്. ക്ഷമയും അക്ഷമയും ഓരോരുത്തരും മാനസികസ്വഭാവമാണ്. അല്ലാതെ മതത്തിന്റെ സ്വഭാവമല്ല. ഒരു മതം സഹിഷ്ണുതയോ അസഹിഷ്ണുതയോ കാണിക്കുന്നുവെന്നതിനെക്കാൾ, ഒരു വ്യക്തി സഹിഷ്ണുതയോ അസഹിഷ്ണുതയോ കാണിക്കുന്നുവെന്നു പറയുന്നതാകും കൂടുതൽ ശരി. ഹിന്ദുമതം കൂടുതൽ സഹിഷ്ണുതാസ്വഭാവമുള്ളതാണെന്നും ഇസ്ലാം അങ്ങനെയല്ലെന്നും, നേരെ തിരിച്ചും, പറയുന്നതിൽ വലിയ കഴമ്പുണ്ടെന്ന് ഞാൻ കരുതുന്നില്ല. ഹിന്ദു മതമോ ഇസ്ലാം മതമോ അല്ല, മറിച്ച് ഒരു ഹിന്ദുവാോ ഒരു മുസ്ലിമോ ആണ് ക്ഷമയും അക്ഷമയും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നത്. മുസ്ലിമിങ്ങൾക്കിടയിൽത്തന്നെ ഈ രണ്ടു

വിഭാഗക്കാരെയും കാണാം. അതുപോലെ ഹിന്ദുക്കളിലും ക്രിസ്ത്യാനികളിലും സിക്ക്കാരികളിലും ഈ രണ്ടു കൂട്ടരെയും കാണാം. ഇങ്ങനെയുണ്ടാകുന്നത് തികച്ചും വ്യക്തികളുടെ മാനസികനിലവാരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. മതം ഇക്കാര്യത്തിൽ പൂർണ്ണമായും നിഷ്പക്ഷമാണ്. അവിശ്വാസികൾക്കിടയിലും ഇങ്ങനെ രണ്ടുവിഭാഗക്കാരെ കാണാം. അത്തരം വ്യക്തികളുടെ മനോഗതമനുസരിച്ച് അവർക്കിടയിലും സഹിഷ്ണുത കാണിക്കുന്നവരുണ്ട്, അതു കാണിക്കാത്തവരുണ്ട്. ചർച്ചാസന്ദർഭങ്ങളിൽ പ്രകാപിതരായി സ്വയം മറക്കുന്ന ധാരാളം നിശ്ശരവാദികളെ എനിക്കു പരിചയമുണ്ട്. മതവിശ്വാസികൾ മുഴുക്കെ മൗലികവാദികളാണെന്നും അവിശ്വാസികൾ മുഴുക്കെ ക്ഷമാശീലരാണെന്നുമുള്ളത് വ്യാപകമായ ഒരു തെറ്റിദ്ധാരണ മാത്രമാണ്. മഹാത്മാ ഗാന്ധി കടുത്ത മതവിശ്വാസിയായിരുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദേഹം കാണിച്ച സഹിഷ്ണുത അപാരമായിരുന്നു. ഇസ്ലാം മതവിശ്വാസിയായ മൗലാനാ ആസാദ് ആകട്ടെ, പ്രാപഞ്ചികമായ ഒരു കാഴ്ചപ്പാടിന്റെ ഉടമയും മറ്റൊരു മതങ്ങളെയും ആദരിച്ചയാളുമായിരുന്നു. ഗാന്ധിയുടെപ്പോലെ അദ്ദേഹവും സർവ്വമതങ്ങളുടെയും കാതൽ ഒന്നുതന്നെയാണെന്നും സമ്പ്രദായങ്ങളിൽ മാത്രമേ വ്യത്യാസമുള്ളൂവെന്നും വിശ്വസിച്ചു.

മതങ്ങളും സ്ത്രീസാമ്രാജ്യവും
(റ)സ്ലീമ നസ്റീൻ വലിയ തിരക്കു

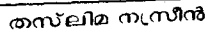
പ്രസ്താവന നിഷേധിച്ചുകൊണ്ടും തസ്‌ലിമ 'സ്റ്റേറ്റ്സ്‌മാൻ' കത്തെഴുതി. കഴിഞ്ഞ മേയ് 11-ന് പത്രത്തിൽ അതു പ്രസിദ്യീകരിക്കപ്പെട്ടു. തസ്‌ലിമ എഴുതി— "ഖുറാൻ അപ്പുടം മാറിയെഴുതണമെന്ന അഭിപ്രായം എനിക്കില്ല. ഖുറാൻ മാറിയെഴുതാനാകുമെന്ന് ഞാൻ കരുതുന്നില്ല. ഞാൻ ഇൻറർവ്യൂ സന്ദർഭത്തീൽ പറഞ്ഞതുപോലെ മതഗ്രന്ഥത്തിൽ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്താനൊരുവെട്ടുന്ന ഏതൊരാളും കാഹിറാണ്. വലിയൊരു വിഭാഗം വിശുദ്യമെന്നു കരുതുന്ന ഒരു മതഗ്രന്ഥത്തെ മാറ്റുവാൻ നാം ശ്രമിക്കുന്നതെന്തിനാണ് ഇതുസംബന്ധിച്ച എന്റെ കാഴ്ചപ്പാട് സുവ്യക്തവും അസന്ദിഗ്ദ്ധവുമാണ്. അനുയായികളുടെ ജീവിതരീതി നിശ്ചയിക്കുന്ന ഖുറാനും ബൈബിളും വേദങ്ങളും മറ്റൊല്ലാ മതഗ്രന്ഥങ്ങളും നമ്മുടെ കാലത്തിനും ലോകത്തിനും നിമക്കോത്തവയാണ്. 'സ്റ്റേറ്റ്സ്‌മാൻ'ന്റെ 'പരിചയക്കുറവുള്ള വസ്തുത' അതല്ല. പക്ഷെ പരിചയക്കുറവല്ല.

ജാതിയും മൊത്തം ഓഹരിക്കകത്തെ അവരുടെ ഓഹരിയാ
 ഭരതപ്പട്ടിപ്പോഴും ഇളക്കുകയും നായാടിയുടെയും പറയുന്നതും
 വീതം പുലയർക്ക് മാത്രമായിപ്പോകുമോ? സംവരണത്തിനകത്തും
 സംവരണം അല്ലെങ്കിൽ വീതംവയ്ക്കൽ വേണ്ടിവരും.

ദളിത രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ ഡയറക്ഷനും മനുവാദത്തിനെതിരെ
 നടക്കുന്ന മായാവതിവാദവും യഥാർത്ഥ സത്യത്തെ മറച്ചു
 വയ്ക്കാൻ പോന്നതല്ല. അംബേദ്കർ മുതൽ കർഷിറാം
 വരെയുള്ളവരും അധിനിവേശ വിഭാഗത്തിന് സഹായമായി
 വന്നത്. ആദ്യമേ ഇത്തരം നാഷണൽ കോൺഗ്രസ്സ് തൊട്ട്
 എം.വി.രാഘവന്റെ സി.എം.പി വരെയുള്ള മതേതര രാഷ്ട്രീ
 യക്കാരാണ് അധിനിവേശത്തോടു ഇപ്പോഴത്തെ യഥാർത്ഥ
 നേട്ടങ്ങൾക്ക് കാരണക്കാരായത്. 1950 മുതലുള്ള കാൽ
 നൂറ്റാണ്ടുകാലത്തെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരുടെ പ്രവർത്തനമല്ലേ
 അധികൃതർക്ക് സാമൂഹ്യമായ തുല്യത കേരളത്തിൽ നേടിക്കൊ
 ടുത്തത്? അംബേദ്കറായിരുന്നോ?

ദളിത രാഷ്ട്രീയം വെറും ജാതിരാഷ്ട്രീയമാണ്. മതേതര
 തന്മൂലം ജാതിരാഷ്ട്രീയവും ഒരു വായിൽ തൂങ്ങിപ്പോയി. ഇതൊക്കെ
 ദളിതരാഷ്ട്രീയക്കാരെതിരായി അല്പം കാലമെടുക്കും. അന്നു
 ദുരിതസ്ഥിതിയിലായിരുന്ന അന്നുദിനത്തിനെ അറിയാം. അതുവരെ
 അന്ധവിശ്വാസത്തിൽ അന്നുദിനത്തിൽ

ശ്രദ്ധപൂർവ്വം വായിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ (അവർ
ഘനാൻ വായിച്ചിട്ടുതന്നെയുണ്ടോ എന്നറിഞ്ഞു
കൂടാ) സ്ത്രീപുരുഷ സമതയംതന്നെക്കുറിച്ചുള്ള
മഹത്തായ പരീക്ഷകൾ പനകൾ കണ്ടുപിടിക്കാൻ
കഴിഞ്ഞേനെ. ഘനാൻ വചനങ്ങളുടെ അടി
സ്ഥാനത്തിൽത്തന്നെ സ്ത്രീപുരുഷത്വ്യത്
യ്ക്കും വനിതകളുടെ അവകാശങ്ങൾ സരംഭി
ക്കുന്നതിനും വേണ്ടിയുള്ള തന്റെ വാദമുഖ
ങ്ങൾ ഉന്നയിക്കുവാനും, സങ്കുചിതമനസ്ക
രായ മുളമുളമാർക്കും ഭ്രാന്തുപിടിച്ച മൗലിക
വാദികൾക്കുമെതിരെ ആശയപരമായി സമരം
ചെയ്യുവാനും തസ്ലിമയ്ക്കു കഴിഞ്ഞേനെ.
അതല്ല, അവർക്ക് മതവിശ്വാസിയായാകാൻ
താത്പര്യമില്ലെങ്കിൽ—നിരീശ്വരവാദിയാകാ
നാണിഷ്ടമെങ്കിൽ—അതിനും അവർക്കുവേ
ശ്യമുണ്ട്. അപ്പോഴും പൂർണ്ണമായ മതനിര

കവും ദാർശനികവുമായ നിലപാടുക
സ്വയംഭാവമുള്ളതായിരിക്കണം.

മഹാനുഭാവമായ പരിഷ്കർത്താക്കൾ എന്തെങ്കിലും വലിയ ദീർഘദർശിതകളും സാമൂഹിക നിരീക്ഷണങ്ങളുമായിരിക്കും. ഏതൊരു മതപ്രവർത്തനത്തിനും രണ്ടുവശങ്ങളുണ്ടെന്ന് അവർ അറിയുന്നു. ഒന്ന്, സന്ദർഭപരമായ മതസംഹിത—അതായത് അതതു മതങ്ങളുടെ കാലഘട്ടത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മമായ അനുസരണങ്ങൾ. രണ്ട്, അടിസ്ഥാന മൂല്യസംഹിതകൾ— ഉദാഹരണത്തിന് നീതി, സമത്വം, സഹിഷ്ണുത തുടങ്ങിയവയെക്കുറിച്ചുപൊതുവായ പരികല്പനകൾ. ഇവ രണ്ടും ആദ്യവിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നവയെ മാത്രമായി സാമൂഹിക സാഹചര്യങ്ങളുടേയും പ്രതികരണത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ പൂർണ്ണമായും ക്രമീകരിക്കുകയോ തിരസ്കരിക്കുകയോ ചെയ്യണം. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതാകട്ടെ, മതപ്രവർത്തനം നശിപ്പിക്കുന്നതും രണ്ടാമതായിപ്പറഞ്ഞ പൊതുസംഹിതകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാവുന്നവേണം—മിക്കപ്പോഴും ഇതു സാക്ഷ്യം

ത്തിൽ അവർക്ക് ലിംഗപരമായ സമതന്ത്രിയു
വേണ്ടി വാദിക്കാം. അപ്പോൾപ്പോലും അവർക്ക്
വിശുദ്ധ ഖുറാനെയോ ഇസ്രാലിനെയോ
ആക്രമിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല. ശുദ്ധമതനിര
പേക്ഷ സങ്കല്പങ്ങൾ മാത്രം മതിയാകും
അവരുടെ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ വ്യക്തമാക്കുവാൻ.
ഈ രീതി മുമ്പുമുതൽക്കേ പല സൂഫി
വിചാചനവാദികളും പരീക്ഷിച്ചു വരുന്നത്
മാണ്. മതനിരപേക്ഷതയ്ക്കിരിക്കൊണ്ട്,
എന്നാൽ മതങ്ങളെ ആക്രമിക്കാതെ,
സുപ്രീതകളെ സംബന്ധിക്കുന്ന സാമൂഹിക
നിയമങ്ങളിൽ മാററം വേണമെന്ന് അവർ
ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ഖുറാൻ പ്രമാണങ്ങളുടെ
അടിസ്ഥാനത്തിൽത്തന്നെ സൂഫിപുരുഷ
സമതന്ത്രിയുവേണ്ടി ശബ്ദമുയർത്തുകയാണ്
അമേരിക്കയിലെ ഫിമാത്ത് ഹസ്സനും ഈ
ലേഖകനും മറ്റും ചെയ്യുന്നത്. ഖുറാനിൽ
വിശ്വസിക്കാത്തവരേയും ശുദ്ധ മതനിരപേ
ക്ഷതീൽ മാത്രം ഉന്നതവരേയും അലോ
സരപ്പെടുത്താതെയാണ് ഞങ്ങൾ ജോലി
ചെയ്യുന്നത്. യാഥാസ്ഥിതികർക്കും മാലിക്

വാടികൾക്കുമെതിരെ, തസ്തിമ ചെയ്യുന്നത പോലെ അവരെ കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുത്താനാണ് ഞങ്ങൾ സമരം ചെയ്യുന്നതുണ്ട്. തസ്തിമയുടെ സമരതന്ത്രങ്ങൾ ബുദ്ധിപൂർവ്വകമല്ല, പകരം മല്ല.

ഇതെല്ലാമാണെങ്കിലും, സാദീപ്രായം പ്രകൃഷ്ടിച്ചതിന്റെ പേരിൽ ഒരുമയുടെ തലയ്ക്ക് വില നിശ്ചയിക്കുവാൻ ആർക്കും അക്കാശമില്ലതന്നെ—പ്രകടിപ്പിക്കപ്പെട്ട അഭിപ്രായങ്ങൾ ഏതാമേൽ തെറ്റായിരുന്നാലും. ഇത്തരം കൊലവിളികൾ ശരിയല്ലെന്നു മാത്രമേ നിന്ദാർഹവുമാണ്. ഖുറാൻ അനുസരിച്ച് ശിക്ഷിക്കാനും രക്ഷിക്കാനുമുള്ള സർവ്വവികാരി ദൈവം മാത്രമാണ്. നവീന മതസംരംഭകർ സമൂഹങ്ങളിൽ ഓരോരാൾക്കും അവരവരുടെ വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങൾ നൽകി വേർതിരിക്കാൻ അവകാശമുണ്ട്.

വിവ: കാളീശ്വരം രാജ

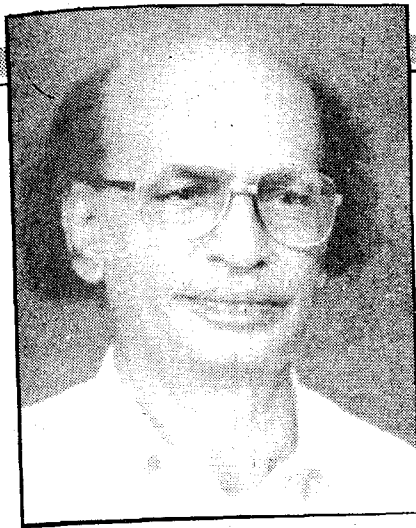
11-ാം പേജിൽനിന്നും തുടർച്ച
 തുടരും വേണമെന്ന്! ഇതിൽ നിയമപരമായ
 ഒരു തടസ്സവുമുണ്ടാകാൻ പാടില്ല. നഷ്ടപരി
 ഹാരം കൊടുക്കും. രാവിലെ വരുന്ന വർക്കറെ
 വൈകിട്ട് പിരിച്ചുവിട്ട് നഷ്ടപരിഹാരം കൈ
 യിലിട്ടുകൊടുക്കും. ജോലി സുരക്ഷിതത്വ
 മില്ലാത്ത അവസ്ഥ. ഇതിൽ രാഷ്ട്രീയമില്ലെന്നു
 പറയാൻ കഴിയുമോ? എല്ലാതരത്തിലുള്ള
 വികസനത്തിനും അടിസ്ഥാനപരമായ ഒരു
 രാഷ്ട്രീയമുണ്ട്. വാസ്തവത്തിൽ ഒരു വർഗ്ഗ
 സമീപനമാണ്. ഈ വർഗ്ഗസമീപനമില്ലെന്നു
 പറയുന്നത് മായത്തരമാണ്. കേന്ദ്ര സർക്കാ
 രിന്റെ 13 ലക്ഷം തൊഴിലുക്കളാണ് ഇവിടെ
 നഷ്ടപ്പെടുന്നത്. ദേശസാൽകൃത ബാങ്കുക
 ലുടെ കാര്യംതന്നെയെടുക്കുക. അത് ഇക്ക
 റണാമിക് ബ്രാഞ്ചുകൾ പട്ടികയെന്ന നയ
 അതിൽത്തന്നെ 50,000 പേർക്ക് തൊഴിൽ
 നഷ്ടപ്പെടും. കയറുമതി ഇറക്കുമതി എണ്ണ

സികൾ തന്നെ പൈവൻ മേഖല കൈമാറുക
 യാണ്. റെയിൽവേയിൽത്തന്നെ ജീവനക്കാ
 രുടെ എണ്ണം കുട്ടുതലാണെന്നാണ് തിട്ടപ്പെ
 ള്ത്തിയിരിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ എല്ലാ മേഖല
 കളിലും ജീവനക്കാരെ പിരിച്ചുവിടുമ്പോൾ
 തൊഴിലില്ലായ്മയുടെ രൂക്ഷത എവിടെ
 എത്തും? ഇതിനൊരു രാഷ്ട്രീയമില്ലേ?
 കേന്ദ്രഗവൺമെന്റിന്റെ എല്ലാ നയങ്ങളും
 ധനിക വർഗ്ഗത്തെ സഹായിക്കാനും പാവപ്പെട്ട
 വരെ കൂടുതൽ ദരിദ്രരാക്കാനും കൂട്ടുനിൽ
 കുന്നതാണ്. ഇന്മിതം അവസാനിപ്പിക്കു
 ന്നതിനുള്ള സമുലമായ പരിഷ്കാരങ്ങൾ
 ഇതുവരെ നടപ്പിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞത് കേരള
 അതിലും ബഹുമാണ്. ഇടതുപക്ഷ
 സർക്കാരുകളുടെ നേട്ടമാണിത്. മററു
 സംസ്ഥാനങ്ങളിലൊന്നും ഇത്തരത്തിൽ നേ
 രിയൊരു ചലനംപോലും ഉണ്ടാക്കാൻ കഴി
 യാത്തതെന്താണ്? ഇന്ത്യയിൽ ഗ്രാമങ്ങളിലി
 ലിന്നും നിലനില്ക്കുന്നത് ഇന്മിതകാർഷിക
 ബന്ധമാണ്. ആധുനിക കൃഷി സമ്പ്രദായ
 യങ്ങളുപയോഗിച്ച് കൃഷി ചെയ്യുന്ന ധനിക
 കൃഷിക്കാരുടെ വളർച്ചയാണിവിടെ നടക്കു
 ന്നത്. ഇത്തരത്തിലൊരു വർഗ്ഗമുണ്ടാകണമെന്ന
 ലക്ഷ്യത്തോടുകൂടി ആലോചിച്ചു സീകരിച്ച
 ഒരു നയമാണിത്. ഇതിനുദ്ദേശിച്ച ഫലമു
 ണ്ടായി. ഭരിക്കുന്നവർക്ക് വളരെയേറെ സാ
 ധിനം ഗ്രാമങ്ങളിലുണ്ടാക്കിയെടുക്കാൻ കഴി
 ഞ്ഞു. കൃഷിക്കാർക്കും കാർഷിക മേഖലയിൽ
 പണിയെടുക്കുന്നവർക്കും ഭൂമി കിട്ടണമെന്നുള്ള
 നമ്മുടെ കാഴ്ചപ്പാടല്ലേ കേരളത്തിൽ ഭൂപരിധി
 നിശ്ചയിക്കാൻ കാരണമായത്. അടിസ്ഥാന
 പരമായ ഇത്തരം വികസന പദ്ധതികൾക്കു
 തന്നെ നിശ്ചിതമായ രാഷ്ട്രീയമുണ്ടെന്ന്
 നമുക്കു കാണാൻകഴിയും.

എന്നാൽ നാരായണൻ പറഞ്ഞത് പരിമി
 തമായ ഒരർത്ഥത്തിൽ ശരിയാണ്. ആവശ്യമി
 ല്ലാത്ത രാഷ്ട്രീയ മത്സരങ്ങൾ പലതും
 വികസന പദ്ധതികളെ പലപ്പോഴും തടസ്സപ്പെ
 ട്തുണ്ടുണ്ട്. ഒരുലക്ഷം വീടുപദ്ധതിയുടെ
 കാര്യം നോക്കുക. കേരളത്തിലാർക്കെങ്കിലും
 മരക്കാൻ കഴിയുമോ. ഞങ്ങൾ സർക്കാർ
 ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമായി ഇതിനെക്കുറിച്ച്
 ആദ്യം ചർച്ച നടത്തിയപ്പോൾ ആയിരം
 വീടുപോലും വയ്ക്കാൻ പ്രയാസമാണെന്നാ
 യിരുന്നു അവരുടെ നിഗമനം. സ്ഥലം
 അകയർ ചെയ്യണം, റോഡു വെട്ടണം,
 ആസൂത്രണമനുസരിച്ച് പ്ലോട്ടുകൾ തരം
 തിരിക്കണം ഇങ്ങനെ നൂറു കാര്യങ്ങൾ
 പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുവിൽ ചർച്ചയിൽ
 പങ്കെടുത്ത ഞാനും ബാലറാജും പി.കെ.രാഘ
 വനും വിഷമത്തിലായി. ഹൗസിങ് കമ്മീഷ
 ന്നും ഹരിജൻ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റും സെക്രട്ടറിയും
 ഇതൊക്കെ വർത്തമാനം പറയാനുള്ളപ്പോ
 ണെന്നുപറഞ്ഞ് നിരൂത്സാഹപ്പെടുത്തുകയു
 ണ്ടായി. ഒടുവിൽ ഞാനവരോടു പറഞ്ഞു
 നമുക്കു തമ്മിൽ ഒരു യോജിപ്പുമുണ്ടായില്ല.
 നമുക്ക് പിരിയാം. നാട്ടിലുള്ള ആളുകളെ
 സംഘടിപ്പിക്കാം. അവിടെ പഴയ കമ്യൂ

തെങ്ങും കാണും. അത് സൗജന്യമായ
 വിലയ്ക്ക് കിട്ടും. അവിടെവച്ചുതന്നെ കട്ടയു
 ണ്ടാക്കും. കെട്ടും. ഇങ്ങനെ നാട്ടുകാരുടെ
 സഹകരണത്തോടെ പതിനായിരം വീടുകൾ
 ഉണ്ടാക്കുന്നതിനെപ്പറ്റിയാണ് ഞങ്ങൾ ചി
 ന്തിക്കുന്നത് എന്നുപറഞ്ഞ് ചർച്ച നിർത്തി
 ഞങ്ങൾ പിരിയുകയാണുണ്ടായത്. പിന്നീട്
 അന്വേഷണമൊക്കെക്കഴിഞ്ഞ് എം.എൻ.
 മന്ത്രിയായി തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ ഒരുലക്ഷം
 വീടുകൾ വേണമെന്ന് നിർദ്ദേശിക്കുകയും
 കക്ഷിഭേദമെന്നെയുള്ള സഹകരണം കൊണ്ട്
 നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യുകയാണുണ്ടായത്.
 ഇങ്ങനെ കക്ഷിഭേദമെന്നെയുള്ള സഹക
 രണമുണ്ടെങ്കിൽ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഇനോപ
 കാര്യപ്രദമായ പല പദ്ധതികളും നടപ്പിലാ
 കാൻ കഴിയും. ചെയ്തയെപ്പോലെ പെട്ടെന്ന്
 പുരോഗതി കൈവരിച്ച പല രാജ്യങ്ങളും
 ഇത്തരത്തിലുള്ള ജനപങ്കാളിത്ത വികസന
 പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കിയവരാണ്. ഇതൊ
 ക്കെ അറിയാവുന്ന ആളാണ് നാരായണൻ.
 ഈ അർത്ഥത്തിലായിരിക്കണം നാരായണൻ
 പറഞ്ഞത്. നമ്മുടെ കാർഷികരംഗത്ത് വി.വി.
 രാഘവൻ കൃഷിമന്ത്രിയായിരുന്ന കാലത്ത്
 ഏലാ പദ്ധതി എന്നൊരു വികസന പദ്ധതി
 കൊണ്ടുവന്നു. ഒരു ഏലായിലുള്ള കർഷകരെ
 മൊത്തത്തിൽ യോജിപ്പിച്ച് ഉല്പാദനലക്ഷ്യം
 കൈവരിക്കാൻ സഹകരിപ്പിച്ച് പ്രവർത്തി
 ക്കുകയെന്ന ഒരു പദ്ധതി. ഈ പരീക്ഷണ
 അതിൽ എല്ലാവർക്കും സഹകരിച്ച് പ്രവർത്തി
 ക്കാമായിരുന്നു. നയപരമായ സമീപനത്തില
 ല്ലാതെ എല്ലാ കക്ഷികൾക്കും സഹകരിക്കാ
 വുന്ന വികസന രംഗങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ട്.
 ഉദാഹരണത്തിന് കൃഷിക്കാവശ്യമായ ഉല്പ
 സാദരണം തന്നെയെടുക്കുക. കൃഷിയാവ
 ശ്യത്തിനുവേണ്ടി കുളങ്ങൾ കുഴിക്കുക, പമ്പു
 കൾ പ്രവർത്തിപ്പിക്കുക തുടങ്ങിയ കാര്യ
 ങ്ങൾക്ക് കർഷകരെ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിൽ
 കക്ഷിരാഷ്ട്രീയം വെടിഞ്ഞ് പ്രവർത്തി
 ക്കാവുന്നതാണ്. ഇതുപോലെ നാം അഞ്ചു
 കൊല്ലംകൊണ്ട് ലക്ഷ്യമിടുന്ന പല നിർമ്മാണ
 പദ്ധതികളും വർഷങ്ങൾ നീണ്ടുപോകുകയും
 അതുവഴി കോടിക്കണക്കിനു രൂപ നഷ്ടമു
 ണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. തൊഴിൽത്തർക്കം
 കൊണ്ടുതന്നെ പല വർഷങ്ങൾ നീണ്ടുപോ
 കുന്ന എത്രയെത്ര ഉദാഹരണങ്ങൾ നമുക്കി
 വിടെ ഉണ്ട്. തൊഴിൽ പ്രശ്നങ്ങൾ അപ്പ
 പോൾത്തന്നെ പരിഹരിക്കാനുള്ള സംവിധാനം
 അത്യാവശ്യമായി ഉണ്ടാകണം. അനാവശ്യമായ
 ഒരു പണിമുടക്കം പാടില്ലെന്നു കക്ഷിഭേദ
 മെന്നു തീരുമാനിക്കണം. ഈ തൊഴിൽ
 പ്രശ്നങ്ങൾ ഫലപ്രദമായി പരിഹരിക്കാൻ
 ബോധപൂർവ്വമായ ഒരു ശ്രമമില്ലാത്ത
 തോളാകാലം പണിമുടക്കുകൾ അനിവാര്യ
 മാകും. ഈ വിഷയത്തിൽ അടിയന്തരമായ
 ഒരു അഭിപ്രായ ഐക്യം ഉണ്ടാകേണ്ടിയിരി
 കുന്നു.

(അവസാനിക്കുന്നില്ല)

എം. കൃഷ്ണൻനായർ

സാഹിത്യവാദപഥം

ശ്രീ. ഒ.എൻ.വി.യുടെ "ഉജ്ജ്വ
 യിനി", എന്ന കാവ്യം അദ്ദേഹ
 അതിന്റെ 'മാസ്റ്റർപീസ്' എന്ന്
 'മാസ്റ്റർപീസ്' എന്ന ഇംഗ്ലീഷ്
 പദത്തിന് അപ്രതിമകൃതിയെന്നോ അദിതീയ
 കൃതിയെന്നോ തർജ്ജമ നല്കാം. കവിയുടെ കലാ
 ജീവിതത്തിന് ഇതിനും ദീർഘതയുള്ളതുകൊണ്ട്
 "ഉജ്ജ്വയിനി" യെ ബഹുദൂരം അതിശയിക്കുന്ന
 കാവ്യമോ കാവ്യങ്ങളോ അദ്ദേഹം എഴുതിയെന്നു
 വരാം. ഇന്നത്തെ നിലവച്ച പറയുകയാണെങ്കിൽ
 "ഉജ്ജ്വയിനി" അദ്ദേഹത്തിന്റെ അദിതീയമായ
 കാവ്യംതന്നെയാണ്. ഭാവനയുടെ മയുമലകൾ
 തേജോമയനായ ഒരു മഹാകവിയുടെ അന്തരംഗ
 തിലേക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചേതോഹരങ്ങളായ
 കലാസൃഷ്ടികളിലേക്കും പ്രസരിപ്പിച്ച്
 അനുവാചകർ ഇന്നുവരെ കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത സത്യ
 ങ്ങളെ അനാവരണം ചെയ്യുകയാണ് കേരളീയകവി.
 അതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം ചരിത്രത്തെയും
 ഐതിഹ്യങ്ങളെയും സാങ്കല്പിക സംഭവങ്ങളെയും
 ആലേഖനം ചെയ്യുന്നു. അവയ്ക്കു
 വൈജാത്യവും വൈവിധ്യവുമുണ്ടെങ്കിലും കവി
 ഭാവന കലാപരമായ ദൃഢപ്രത്യയമുളവാക്കുമാറ്
 അവയെ ഏകീഭാവത്തിലേക്കു നയിക്കുന്നു.
 അപ്പോൾ നിലലോഹിതം, നീലം, ആനീലം,
 ഹരിതം, പീതം, പിച്ഛലം, ശോണം ഈ
 വർണ്ണങ്ങൾ ഒരുമിച്ചുചേർന്ന് ശോഭനവർണ്ണമായി
 മാറുന്നു. ആ ധവളവർണ്ണം കാവ്യസത്യത്തിന്റേ
 താണ്. അതിൽ അഭിരമിക്കുന്ന സഹൃദയൻ
 അതിന്റെ ഫലകവർണ്ണങ്ങളെക്കുറിച്ച് ആലോചി
 ക്കുന്നില്ല. കാവ്യസത്യം സൗന്ദര്യമാണെന്ന്
 അയാൾ അറിയുന്നു. സൗന്ദര്യം സത്യമാണെന്നും
 അറിയുന്നു. ഇങ്ങനെ സത്യത്തിന്റെയും സൗന്ദ
 ര്യത്തിന്റെയും ഭാവനാത്മകമായ ചിത്രം വരച്ച
 തിലാണ് കവിയുടെ പ്രാഗല്ഭ്യമിരിക്കുന്നത്.
 കാളിദാസനും അദ്ദേഹത്തേ പിന്തുടരുന്ന
 പഥികനും—രണ്ടുപേരുമാണ് കാവ്യത്തിലെ
 പ്രധാനപ്പെട്ട കഥാപാത്രങ്ങൾ. കാളിദാസന്റെ
 സ്വത്വത്തിന് ഊന്നൽ നല്കി അദ്ദേഹത്തെ
 അപ്രമേയപ്രഭാവനാക്കിയിരിക്കുന്നു കവി.
 എന്നാൽ പഥികന് ആ പ്രാധാന്യം നല്കിയാൽ
 കലാത്മകതയ്ക്ക് അപകർഷം വരുമെന്നു കണ്ട്

സേച്ഛാശാധികാര
 അതിന്റെ മുൻപിൽ
 സർഗ്ഗാത്മകതാം
 തകർക്കപ്പെടുന്നുവെന്നു
 കാണിച്ച് ഒ.എൻ.വി ആ
 സേച്ഛാശാധിപത്യത്തിന്റെ
 മസ്തകത്തിൽ
 കൊടുക്കുന്ന
 ആഘാതത്തിനു
 ശക്തിയുണ്ട്. ആ
 ശക്തി കലയുടെ
 ചട്ടക്കൂട്ടിലൊതുങ്ങി
 നിലകൊള്ളുന്നതുകൊണ്ട്
 പ്രചാരണാത്മകത എന്ന
 ദോഷം
 അദ്ദേഹത്തിന്റെ
 കവിതയ്ക്കില്ലെന്നതെ.
 സമൂഹ
 പരിഷ്കർത്താവിനു
 ണ്ടാകാവുന്ന
 'ഈശോ'യെ കവി
 പ്രതികൊണ്ടു
 തടഞ്ഞുവച്ചിരിക്കുന്നത്
 കാണേണ്ട കാഴ്ചയാണ്.

നമ്മുടെ കവി അയാളെ നിഴലിൽ നിന്നു
 അതിരിക്കുന്നതെയുള്ള. കാളിദാസൻ തന്നെ
 കുറിച്ചു, തന്റെ അനുഭവങ്ങളെക്കുറിച്ച് പഥിക
 നോടു പറയുന്നു. ആ ആഖ്യാനത്തിലൂടെ
 നാടകീയത മുററിനിലകൊള്ളുന്ന ഒരു ജീവിതചരിതം
 നമ്മുടെ മുൻപിൽ ആവിഷ്കരിക്കപ്പെടുന്നു.
 ആ നാടകം പ്രേമത്തിന്റേതെന്നു. താൻ
 കണ്ട ഒരു യുവതിയെ കാളിദാസൻ സ്നേഹി
 കുന്നു. അവൾക്കും അദ്ദേഹത്തോട് ആ
 മുരളവികാരം. എന്നാൽ കലാകൃതി പ്രവഹി
 ക്കുന്ന പ്രേമസോതസിനിയില്ല അത്. അതു
 കൊണ്ട് അത് ആ രണ്ടു വ്യക്തികളെയും
 നിഷേധാത്മകമായ പരിവർത്തനത്തിലേക്കു
 കൊണ്ടുചെല്ലുന്നില്ല. യുവതിക്കു ദുരന്തം സംഭവി
 ക്കുന്നെങ്കിലും ആത്മനാശത്തിന്റെ തീക്ഷ്ണ
 തയില്ല. അതൊരു പ്രാഥമിക വികാരമാത്രമാണ്.
 കരതലസ്തർശത്തിൽ മാത്രം ഒരുങ്ങിനില്ക്കുന്ന
 വൈഷയികതയ്ക്കു അതിനുള്ള. അതിനാൽ
 അവൾ സഞ്ചരിച്ച പല്ലക്ക് ഒഴിഞ്ഞുകൊണ്ടുപോയ
 അതിനു നാടകീയതയുണ്ടെങ്കിലും അനുവാചകൻ
 വികാരക്ഷോഭത്തിനു വിധേയനാകുന്നില്ല. അയാ
 ലുടെ കണ്ണുകൾ ഒന്നാർഭാകുന്നതെയുള്ള. ഒരു
 ലോലവികാരത്തെ അതിന്റെ എല്ലാ മുരളത
 യോടും ചിത്രീകരിച്ച പ്രണയകാവ്യമെന്ന നില
 യിൽ "ഉജ്ജ്വയിനി" ക്ക് അനുദൃശ്യസംഭാവമുണ്ട്.
 അഭിലാഷവും വൈഷയികാഹ്ലാദവും അതിനു
 കടക്കുമ്പോൾ ദുരന്തത്തിൽ എത്തിയേ മറിയാവൂ.
 യുവതിയുടെ തിരോധാനത്തെ തീക്ഷ്ണ
 വർണ്ണങ്ങളില്ലാതെ ആലേഖനം ചെയ്തതുകൊണ്ട്
 ആ രൂപസംഭവം നമ്മെ ഒന്നു സ്തബ്ധമാക്കിയിട്ടു
 അനസ്സാ കുലീനതയുമുള്ള സ്നേഹവികാരമായി
 വിരാജിക്കുന്നു.
 എന്നാൽ പുരോഗമിയായ കവിയെയും ഈ
 ചിത്രീകരണത്തിൽ നമുക്കു കാണാം. കാവ്യ
 തിലെ രാജാവ് മാന്യനാണെങ്കിലും കാളിദാസനെ
 ഉറമിതമായി കരുതുന്നവനാണെങ്കിലും ഉപ
 ദോഗവസ്തുക്കൾക്കുള്ള പ്രാഥമികാവകാശം
 തന്നിക്കൊണ്ടെന്നു കരുതുന്നവനാണ്. യുവതിയാ
 കുന്ന രത്നത്തെ അപഹരിച്ച് അദ്ദേഹം
 രത്നഹരിയായി മാറുന്നു. ആ അപഹരണ
 അതിന്റെ മുൻപിൽ കാളിദാസൻ അശക്തൻ.

സോപ്താധികാരത്തിന്റെ മുൻപിൽ സർഗ്ഗാത്മകത തകർക്കപ്പെടുന്നുവെന്നു കാണിച്ച് ഒ.എൻ. വി ആ സോപ്താധികാരത്തിന്റെ മസ്തകത്തിൽ കൊടുക്കുന്ന ആഘാതത്തിനു ശക്തിയുണ്ട്. ആ ശക്തി കലയുടെ ചട്ടക്കൂട്ടിലൊതുങ്ങി നിലക്കുന്നതുകൊണ്ട് പ്രചാരണാത്മകത എന്ന ദോഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്കില്ലെന്നു സമൂഹ പരിഷ്കർത്താവിനുണ്ടാകാവുന്ന 'ഈഗോ'യെ കവി പ്രതിഭകൊണ്ടു തടഞ്ഞുവെച്ചിരിക്കുന്നത് കാണേണ്ട കാഴ്ചയാണ്.

കുമാരനാശാനെക്കുറിച്ച് കവിതയെഴുതേണ്ടി വന്നാൽ ചങ്ങമ്പുഴയുടെയുള്ള കവികൾ 'നളിനി', 'ലീല' എന്നൊക്കെ രണ്ടർത്ഥത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുകളയും. അതു കാണുമ്പോൾ അല്ലെങ്കിൽ വായിക്കുമ്പോൾ മഴക്കാലത്ത് അനുസ്മൃതം കരയുന്ന തവളയുടെ പ്രതീതിയുണ്ടാവുമെന്ന് സന്ദർഭത്തിൽനിന്നു ജനിച്ച സന്ദർഭത്തിലേക്കു സംക്രമിക്കുന്ന ശ്ലേഷപ്രയോഗങ്ങളല്ല അവ. നമ്മുടെ ചില കവികൾ പൂർവകവികളുടെ അലങ്കാരങ്ങളും ബിംബങ്ങളും സ്വന്തം കാവ്യങ്ങളിൽ നിവേശിപ്പിക്കുമ്പോഴും ഇതേ പ്രതീതി എനിക്ക് ഉളവാകും. ഇവിടെ ഒ.എൻ.വി വ്യത്യസ്തത പുലർത്തുന്നു. കാളിദാസൻ സവിശേഷ സന്ദർഭത്തിൽ പ്രയോഗിച്ച ബിംബത്തെ അതിൽ നിന്നു തികച്ചും വിഭിന്നമായ സവിശേഷസന്ദർഭത്തിൽ നിവേശിപ്പിക്കുന്നതായുള്ള അദ്ദേഹം കാളിദാസന്റെ അലങ്കാരങ്ങളും ബിംബങ്ങളും അദ്ദേഹം കൊണ്ടുവരുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിൽ അന്യോദ്യസസ്വഭാവം ആവഹിക്കുന്നു. അതേ അലങ്കാരങ്ങളെയും ബിംബങ്ങളെയും ഭാഗികമായോ സമ്പൂർണ്ണമായോ ഒ.എൻ.വി സ്വീകരിച്ച് തന്റേതായ കാവ്യസന്ദർഭങ്ങളിൽ നിവേശിപ്പിക്കുമ്പോൾ അവയ്ക്കും അന്യോദ്യസസ്വഭാവം കൈവരുന്നു. അപ്പോൾ പരകീയതയില്ല, മൗലികതയേയുള്ളൂ. അവയ്ക്ക് അവയുടേതു മാത്രമായ 'ഐഡൻറിറ്റി' ഉണ്ടാവുന്നു.

"ഉജ്ജയിനി"യിലെ കവിത ഉത്കൃഷ്ടമാണ്. പ്രമേയവും ശൈലിയും ഉദാത്തതയിലേക്കു ചെല്ലുന്നതിന് ഈ കാവ്യത്തിലെ ഏതു ഭാഗവും നിദർശകമാണ്. അശ്വങ്ങൾ മേയുന്ന സൈന്യവതങ്ങൾക്കു- മറ്റും, കുങ്കുമം പൂക്കുന്ന

വയലുകൾ-
കണ്ണനം കാഞ്ചു ഹിമശൈലം!
—ഹരിത പത്രങ്ങൾ മർമ്മരമുണർത്തുന്ന, പുനാഗ-പുഷ്പങ്ങൾ നന്മണമുതിർക്കുന്ന, ശിലകളിൽ കസ്തൂരിമൃഗനാഭി സംസ്കർശഗന്ധമെഴു മദ്രിതമാർന്നവനിരുന്നു എന്ന ഭാഗം കരുതിക്കൂട്ടി ഞാൻ എടുത്തെഴുതുകയല്ല. ഗ്രന്ഥം അലസമായി തുറന്നപ്പോൾക്കണ്ട ഭാഗം വീണ്ടും വായിച്ചുനോക്കാതെ പകർത്തുന്നതേയുള്ളൂ. ഏകാന്തതയിലൂന്ന് ഇതൊന്ന് ഉറക്കെ വായിക്കുക. ഒരു അസുലഭാനുഭൂതിക്കു പ്രിയപ്പെട്ട വായനക്കാർ വിധേയരാകും. സംഗീതാത്മകമായ ഭാഷയുടെ നിയന്ത്രിതശക്തിയാണ്

ഒ.എൻ.വി.

"നിങ്ങളുടെ സ്മരണയിൽനിന്ന് മറഞ്ഞുപോകാത്ത മലയാളം രചനകൾ ഏവ?"
"ഡോക്ടർ കെ.ഭാസ്കരൻനായർ ഒരിക്കൽ കോളേജ് മാഗസിനിൽ എഴുതിയ 'നാല്പതു വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം' എന്ന കഥ. കഴിഞ്ഞ വർഷം തിരുവനന്തപുരത്തെ യൂണിവേഴ്സിറ്റി കോളേജിന്റെ വകയായി ശ്രീ.എൻ.മോഹനൻ ഒരു വിദ്യാർത്ഥി നേതാവിനെക്കുറിച്ച് എഴുതിയ ലേഖനം."

ഈ വരികളിലുള്ളത്. ഈ കാവ്യത്തിലെവിടെയും ഇതു കാണുകയും ചെയ്യാം. ഗായകർ നാദം കൊണ്ടു സർണ്ണഗോപുരം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. പദങ്ങൾകൊണ്ട് അനുഗൃഹീതനായ ഒ.എൻ.വി സൃഷ്ടിച്ച സർണ്ണഗോപുരമാണ് 'ഉജ്ജയിനി' എന്ന കാവ്യം.

ചോദ്യം, ഉത്തരം
"സബ്ലൈം (ഉദാത്തം) ബുട്ടി (സൗന്ദര്യം) ഇവയുടെ വ്യത്യാസമെന്താണ്?"
"1942-ൽ ഞാൻ വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്നപ്പോഴാണ് ബ്രാഡ്ലിയുടെ Oxford lectures on poetry വായിച്ചത്. അതിന്റെ തുടക്കത്തിൽത്തന്നെ sublime എന്നാൽ എന്തെന്ന് അദ്ദേഹം വിശദമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. നയാഗ്രാവെള്ളച്ചാട്ടം കണ്ട് 'സുന്ദരം' എന്ന് ഒരു സ്ത്രീ പറഞ്ഞത് ശരിയല്ല എന്നു ബ്രാഡ്ലി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. sublime എന്ന വാക്കുകൊണ്ടാണ് നയാഗ്രാവെള്ളച്ചാട്ടത്തെ വിശേഷിപ്പിക്കേണ്ടത്. തുടർന്ന് തുർഗ്ഗേവിയന്റെ ഒരു ഗദ്യകവിത ഉദാത്തമാണെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് എന്റെ ഓർമ്മ പറയുന്നു. വെള്ളച്ചാട്ടം രൂപരഹിതം. നക്ഷത്രങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ആകാശം രൂപമില്ലാത്തത്. കടൽ, പർവ്വതങ്ങൾ ഇവയ്ക്കും രൂപമില്ല. അതിനാൽ അവയെല്ലാം സബ്ലൈം. രൂപമുള്ളത് സുന്ദരം. റോസാപ്പൂവിനെ സുന്ദരമെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കാം. ഈ ആശയങ്ങൾ തികച്ചും മൗലികമാണോ എന്ന് എനിക്കു സംശയമുണ്ട്. തത്ത്വചിന്തകനായ കാൻറിന്റെ മതമല്ലയോ ഇതെന്ന് ഒരു സന്ദേഹം."
"വള്ളത്തോൾക്കവിതയുടെ പ്രത്യേകത എന്ത്?"
"സവിശേഷത എന്തെന്നു ചോദിക്കൂ. പ്രത്യേകത്തിന് each എന്ന അർത്ഥമേയുള്ളൂ. കവിത ദർശനമാണ് (കാഴ്ചയെന്ന അർത്ഥത്തിൽ) വള്ളത്തോളിന്റെ 'സന്ധ്യാപ്രണാമം' എന്ന കാവ്യത്തിലെ ഓരോ ശ്ലോകവും അനുവാചകന് ഇവിടെപ്പറഞ്ഞ കാഴ്ചയെത്തുന്ന."

"പി. കുഞ്ഞിരാമൻനായരുടെ കവിതയെക്കുറിച്ച് എന്തു പറയുന്നു?"
"നല്ല കവി. 'ആവർത്തനവൈരസ്യം', 'കാവ്യ സംക്ഷിപ്തതയുടെ ചാരുത' ഈ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം കാവ്യം രചിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് മരിച്ചുപോയല്ലോ. കഷ്ടം!"
"ഒരുമണിക്കൂർ, ഒന്നരമണിക്കൂർ എന്ന കണക്കിനു പ്രസംഗിച്ച് മനുഷ്യരെ ഉപദ്രവിക്കുന്നവരെ കൈയടിച്ചു ഇരുത്തുന്നതിൽ തെറ്റുണ്ടോ?"
"കൈയടിച്ചാലും നിറുത്താതെ പിന്നെയും പ്രസംഗിക്കുന്ന വിദ്വാന്മാരുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് സദസ്സിന്റെ നടുവിൽ യൂണിഫോം ധരിച്ച പൊലീസുകാരനെ ഇരുത്തണം. സമയം അതിക്രമിക്കുന്നവെന്നു കണ്ടാൽ ലാത്തി ഉയർത്തി കൊണ്ട് അയാൾ എഴുന്നേറ്റു നിലക്കണം. ഏതു പ്രഭാഷകനും പേടിച്ച് പ്രഭാഷണം അവസാനിപ്പിക്കും."
"പുകവലിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായമെന്ത്?"
"സ്ത്രീയുടെ മുൻപിലിരുന്നു പുക വലിക്കരുത്."

അന്തരിച്ചുപോയ വിദഗ്ദ്ധനായ ഡോക്ടർ മാത്യു റോയി എന്നോട് ഒരിക്കൽ ചോദിച്ചു 'എത്ര സിഗ്ററ്റ് വലിക്കുമെന്ന്. 'ആറ്' എന്നു ഞാൻ കളളം പറഞ്ഞു. ഉടനെ അദ്ദേഹം എന്നോടു പറഞ്ഞതിങ്ങനെ: 'Carry on. It is only an innocent pleasure.' ഒന്നും അതിരുകടക്കാതിരുന്നാൽ മതി. പച്ചവെള്ളം കുടുതൽ കുടിച്ചാൽ മരിച്ചുപോകില്ലേ?"

"നിങ്ങളുടെ സ്മരണയിൽനിന്നു മറഞ്ഞുപോകാത്ത മലയാളം രചനകൾ ഏവ?"
"ഡോക്ടർ കെ. ഭാസ്കരൻനായർ ഒരിക്കൽ കോളേജ് മാഗസിനിൽ എഴുതിയ 'നാല്പതു വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം' എന്ന കഥ. കഴിഞ്ഞവർഷം തിരുവനന്തപുരത്തെ യൂണിവേഴ്സിറ്റി കോളേജിന്റെ വകയായി വന്ന സ്മരണികയിൽ ശ്രീ. എൻ. മോഹനൻ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിനേതാവിനെക്കുറിച്ചെഴുതിയ ലേഖനം."

സോദജനകത്വം

ഒാനിലിന്റെ "ചക്രവാളത്തിനപ്പുറം" എന്ന നാടകത്തിലെ കവിതയായ റോബർട്ടിനെപ്പോലെ വിദൂരചക്രവാളത്തിനപ്പുറമുള്ള മഹാദ്യുതങ്ങൾ കാണുവാനാണ് എനിക്കു കൗതുകം. അവിടത്തെ ഗൃദ്ധാർത്ഥദ്രോതകങ്ങളായ സംഭവങ്ങളിൽ ആമുട്ടുന്ന ചെമ്പാനാണ് എനിക്കു താൽപര്യം. പക്ഷേ എനിക്കതിനു കഴിയുന്നില്ല. ശാസ്ത മംഗലത്തെ ചിരപരിചിതമായ രഥ്യകളിലൂടെ ഞാൻ എന്നും നടക്കുന്നു. ഒരേ മുഖങ്ങൾ കാണുന്നു. ഒരേ കാര്യവും ഓട്ടോറിക്ഷകളും ട്രാൻസ്പോർട്ട് ബസ്സുകളും. അവയോടിക്കുന്ന ആളുകളും ചിരപരിചിതമാകൊണ്ട് വൈരസ്യം ജനിപ്പിക്കുന്നു എനിക്ക്. ഒരു പുതിയ മുഖം കണ്ടെങ്കിൽ! ഒരു പുതിയ നാദം കേട്ടെങ്കിൽ! ഒരു പുതിയ വർണ്ണം കണ്ടെങ്കിൽ! സാർവ്വമല്ല. ആവർത്തനമേയുള്ളൂ എങ്ങും. കീർഗോഗോന്റെ ഏതോ പുസ്തകത്തിൽ വായിച്ച കഥയുണ്ട് എന്റെ ഓർമ്മയിൽ. ഒരാളെ പ്രഭാഷണത്തിനു എന്റെ ഓർമ്മയിൽ. പ്രഭാഷണത്തിനിടയിൽ അയാളെന്തോ പറഞ്ഞത് കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന വർക്ക് ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അവർ ബഹളംകൂട്ടിയപ്പോൾ അയാൾ മേശപ്പുറത്തു കൈകൊണ്ട് ഇടിച്ചുകൊണ്ട് I repeat What I Said എന്നു പറഞ്ഞു. അതോടെ അവർ നിശ്ശബ്ദരായി. ഇത് സവിശേഷമായ സന്ദർഭത്തിൽ ഫലിച്ചു. എന്നാൽ ഒരേ വഴിയിലൂടെ എന്നും നടന്നാലോ? ഒരേ മുഖംതന്നെ എന്നും കണ്ടാലോ? ഈ ദൗർഭാഗ്യമാണ് സാഹിത്യത്തിലും. ശ്രീ. വി.ആർ. സുധീഷ് "ഒരു തൃശ്ശിവപേരൂർരാത്രി" എന്ന കഥയിലൂടെ ഒരു മദ്യപന അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ഒരുമിച്ച് ഊണു കഴിക്കാൻ കാത്തിരിക്കുന്ന ചേച്ചിയെ അയാൾ ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നു. (കഥ കലാകാര്യമുദ്രയിൽ) സോദജനകത്വത്തിന്റെ ക്ഷീണത എനിക്കുണ്ടാക്കുന്ന ഇക്കഥയെ സാഹിത്യമായി ഞാനെങ്ങനെ പരിഗണിക്കും? എന്റെ വീട്ടിനടുത്ത് ഒഴിഞ്ഞ സ്ഥലങ്ങൾ ഏറെയുണ്ട്. ഓരോ സ്ഥലത്തും

പി. കുഞ്ഞിരാമൻ നായർ

ശ്വാസ്ത്രത്തിനു വികാസം വരുമ്പോൾ കവിതയിലെ ബിംബങ്ങൾക്കു മാറ്റം വരുമെന്ന് അഭിജ്ഞാൻമാർ പറയുന്നു. ചന്ദ്രനിൽ മനുഷ്യൻ ചെന്നിറങ്ങിയപ്പോൾ ഇനി 'മന്നവേന്ദ്ര' വിളങ്ങുന്നു ചന്ദ്രനെപ്പോലെ നിന്മുഖം എന്ന് ആരും എഴുതുകയില്ലെന്നും അഭിപ്രായമുണ്ടായി. റി.എസ്.എലുറ്റിന്റെ, "മുർച്ഛാജനകമായ മരുന്നുകൊടുത്തു മയക്കി മേശമേൽ കിടത്തിയ രോഗിയെപ്പോലെ സായാഹ്നം അന്തരീക്ഷത്തിൽ നീണ്ടു നിവർന്നുകിടന്നപ്പോൾ" എന്ന പ്രസ്താവം ശ്വാസ്ത്രത്തിന്റെ വികാസത്തിൽ അടിയുറച്ചതാണെന്ന് അവർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഇതൊക്കെ ശരിയാണോ?

കെട്ടിടങ്ങൾ ഉയരുമ്പോൾ എനിക്കാഹ്ലാദം. സാഹിത്യത്തിന്റെ ഒഴിഞ്ഞയിടങ്ങളിൽ ഭംഗിയുള്ള നൃത്തന കലാശില്പങ്ങൾ—കലാശാലകളിൽ ഉയർത്തണം എഴുത്തുകാർ.

ബി.എം. ഗഹ്വർ

മുൻപൊരിക്കൽ പ്രശസ്തനായ ഒരു സാഹിത്യകാരൻ ഡോക്ടർമാരുടെ കാർക്കശ്യത്തെക്കുറിച്ച് മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ ലേഖനമെഴുതിയപ്പോൾ അതിലെ വാദഗതികളെ ഖണ്ഡിച്ച് കൊണ്ട് ഞാൻ ഈ കോളത്തിൽ ചില കാര്യങ്ങൾ എഴുതി. ഒരു ലേഖനം പ്രതാധിപർക്ക് അയച്ചാൽ ചിലപ്പോൾ രണ്ടായിരത്തിയഞ്ഞൂറു രൂപവരെ അതിനു പ്രതിഫലമായി എനിക്കു കിട്ടാറുണ്ടെന്നും എന്നാൽ ഡോക്ടർക്കു കേത്യാദരപൂർവ്വം ഞാൻ കവറിയിട്ടു കൊടുക്കുന്നത് 2500 പൈസയാണെന്നും അക്കാലത്താണ് അദ്ദേഹത്തെ പണം വാങ്ങുന്നതിന്റെ പേരിൽ കുറ്റപ്പെടുത്തുന്നതു തെറ്റാണെന്നും ഞാൻ എഴുതിയിരുന്നു. അതുകണ്ട പലരും എന്നോടു പറഞ്ഞു എന്റെ വാദം തെറ്റാണെന്ന്. നല്ല ഒരു ഡോക്ടറെ കാണാൻ കുറുങ്ങത്ത് അമ്പതു രോഗികളെങ്കിലും വരുമെന്നും അമ്പതുരൂപവീതം ഓരോ രോഗിയും കൊടുക്കുമെന്നും അപ്പോൾ ഡോക്ടറുടെ ഒരുദിവസത്തെ വരുമാനം 2500 രൂപയാകുമെന്നും അക്കണക്കിൽ ഒരുമാസം 75000 രൂപ അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടുമെന്നും അവർ എന്നെ അറിയിച്ചു. എന്നാൽ എനിക്ക് ആണ്ടിലൊരിക്കലോ രണ്ടുതവണയോ മാത്രമേ 2500 രൂപ കിട്ടുന്നുള്ളൂവെന്നും അവർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഈ അഭിപ്രായം ശരിയാണെന്നിരിക്കട്ടെ. എങ്കിലും ഞാൻ ഡോക്ടർമാരുടെ പക്ഷത്താണ്. മരിക്കാൻ പോകുന്നവനെ രക്ഷിച്ചു വീണ്ടും ജീവിതത്തിലേക്കു നയിക്കുന്നയാളാണ് ഡോക്ടർ. അതു കൊണ്ട് അദ്ദേഹം 75000 രൂപയല്ല 75 ലക്ഷം രൂപ പ്രതിമാസം വാങ്ങിയാലും തരക്കേടില്ല എന്ന മതമാണ് എനിക്ക്. എങ്കിലും സമീപകാലത്തു കാണുന്ന ഒരു പ്രവണതയിലേക്ക് ഒന്നു കൈചൂണ്ടാതിരിക്കാൻ വയ്യ. എക്സറേ, സ്കാനിങ്, ബ്ലഡ് ടെസ്റ്റ് ഇവയ്ക്കുള്ള നിരവധി സ്ഥാപനങ്ങൾ പല വലിയ പട്ടണങ്ങളിലും വന്നുകഴിഞ്ഞു. അവ നിലനില്ക്കണമെങ്കിൽ ഡോക്ടർമാരുടെ സഹായം കൂടിയേ തീരൂ. അവയെ നിലനിർത്താൻവേണ്ടി കുറഞ്ഞത് 1500 രൂപ കൊടുക്കേണ്ട സ്കാനിങ്, 1000 രൂപയോളം നല്കേണ്ടിവരുന്ന പലതരം ബ്ലഡ് റെസ്പറുകൾ ഇവയൊക്കെ നടത്താൻ ദരിദ്രരായ രോഗികൾക്കും തുണ്ടുകൾ എഴുതിക്കൊടുക്കുന്ന ഡോക്ടർമാർ. റെസ്പററിന്റെ റിസൾട്ട് നോക്കുമ്പോൾ നൂറിനു തൊണ്ണൂററിനൊരാൾ പതു പേർക്കും ഒരു രോഗവും കാണുകില്ല. ഇത് ബഹുജനത്തിന്റെ ഇടയിൽ ഡോക്ടർമാരെക്കുറിച്ച് സംശയം ജനിപ്പിക്കാൻ കാരണമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഈ സംശയത്തെ നിശ്ചയമാക്കി ഹാസ്യചിത്രം വരച്ചിരിക്കുകയാണ് ശ്രീ. ബി.എം. ഗഹ്വർ. ഒരുത്തൻ ചായക്കട തുടങ്ങി ജീവിക്കാൻ

വേണ്ടി മാത്രം. അതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമില്ലെന്നു കണ്ടു ചാരായപ്പോപ്പ് ആരംഭിച്ചു. എക്സൈസുകാരുടെയും പൊലീസുകാരുടെയും ശല്യം സഹിക്കാൻ വയ്ക്കാതെ ആ പോപ്പ് അടച്ചുപൂട്ടി. പിന്നെ പാരലൽ കോളേജ്, സമ്പാദ്യപർയതി ഇങ്ങനെ ചിലത്. അവയും പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ ആശുപത്രിയാരംഭിച്ചു. ഇനി കാർട്ടൂണിസ്റ്റിന്റെ വാക്യം: "ഒരു രോഗിയെ കൈയിൽ കിട്ടിയാൽ അവന്റെ കൂട്ടംബം മുഴുവൻ കൂട്ടംതോണ്ടാവുന്ന സംവിധാനങ്ങളുള്ളതുകൊണ്ട് ഇപ്പോൾ ബഹു കൃശമാണ്. സംവിധാനങ്ങൾ എക്സ്റേ, സ്കാനിങ് ഇവതന്നെ. സമൂഹത്തെ ബാധിച്ച ഒരു തിന്മയെ—കാലികപ്രാധാന്യമുള്ള ഒരു തിന്മയെ—ഹാസ്യം ത്വമകമായി ചിത്രീകരിച്ച ഗഹ്വറിനെ അഭിനന്ദിക്കട്ടെ. (ഹാസ്യചിത്രം മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ)

ഇളർമേൻ ശ്രീമദ്

നിരീക്ഷണങ്ങൾ

ഇളർമേൻ ശ്രീമദിന്റെ "ഹിമെയ്ൽ യുനെക്സ്" എന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ പുറംചട്ടയിൽ സ്ത്രീക്കു ധരിക്കാനുള്ള റബ്ബർ കമ്മുകത്തിന്റെ പടം കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ കൃത്രിമ വക്ഷോളങ്ങളുമുണ്ട്. അതു ധരിച്ച പുറത്ത് ഒരു ബ്ലൗസുകുടിയിട്ടാൽ ദ്രഷ്ടാക്കൾ വഞ്ചിതരാകും. ആ പടം കണ്ടപ്പോൾ മാത്രമാണ് ഇത്തരം ഉപകരണങ്ങൾ ഉണ്ടെന്ന് ഞാനറിയുന്നത്. പുരികം വടിച്ചുകളഞ്ഞ് മഷികൊണ്ടു പുരികമെഴുതിയും കൺപീലികൾ പിഴുതുകളഞ്ഞ് കൃത്രിമങ്ങളായ കൺപീലികൾ വച്ചുപിടിപ്പിച്ചും മുഖത്തിന്റെ മോടികൂട്ടുന്ന രീതികളുണ്ടെന്നും കേൾക്കുന്നു. സത്യമാണോ എന്തോ? എന്തായാലും ശ്രീമദിന്റെ പുസ്തകത്തിലെ കവറിൽ കാണുന്ന ഉടുപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, പുരികങ്ങൾ വടിച്ചതിനുശേഷം അവിടെ മഷി തേച്ചുകൊണ്ടു കാമുകി കാമുകന്റെ മുൻപിൽ ചെന്നുനിന്നാൽ അയാൾക്ക് അറപ്പും

"പി.കുഞ്ഞിരാമൻ നായരുടെ കവിതയെക്കുറിച്ചു എന്തു പറയുന്നു?" "നല്ല കവി. 'ആവർത്തന വൈരസം', 'കാവ്യസംക്ഷിപ്ത തയുടെ ചാരുത' ഈ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം കാവ്യം രചിക്കുന്നതിനു മുൻപ് മരിച്ചുപോയല്ലോ. കഷ്ടം!"

വെറുപ്പും ഉണ്ടാകില്ലേ? ഈ വികാരങ്ങളാണ് ചരന്ദ്രസ്സില്ലാത്ത കാവ്യം കാണുമ്പോൾ എനിക്കുണ്ടാകുന്നത്; അന്യോന്യബന്ധമില്ലാത്ത ബിംബങ്ങളെ അടുത്തടുത്തുവെച്ച് ദുർഗ്ഗഹത സൃഷ്ടിക്കുമ്പോൾ എനിക്കുണ്ടാകുന്നത്. 2. ശാസ്ത്രത്തിനു വികാസം വരുമ്പോൾ കവിതയിലെ ബിംബങ്ങൾക്കു മാറ്റം വരുമെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ചന്ദ്രനിൽ മനുഷ്യൻ ചെന്നിറങ്ങിയപ്പോൾ ഇനി 'മന്നവേന്ദ്ര വിളങ്ങുന്നു ചന്ദ്രനെപ്പോലെ നിന്മുഖം' എന്ന് ആരും എഴുതുകയില്ലെന്നും അഭിപ്രായമുണ്ടായി. റി.എസ്. എലുറ്റിന്റെ, "മുർച്ഛാജനകമായ മരുന്നുകൊടുത്തു മയക്കി മേശമേൽ കിടത്തിയ രോഗിയെപ്പോലെ സാധാഹ്നം അന്തരീക്ഷത്തിൽ നീങ്ങുനില്ക്കുന്ന കിടന്നപ്പോൾ" എന്ന പ്രസ്താവം ശാസ്ത്രത്തിന്റെ വികാസത്തിൽ അടിയുറച്ചതാണെന്ന് അവർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. ഇതൊക്കെ ശരിയാണോ? വിരഹമുഖം അനുഭവിക്കുന്ന തരുണിക്കു ചന്ദ്രനെ കാണുമ്പോൾ, അതിന്റെ ശീതളരശ്മികൾ എങ്ങും പ്രസരിക്കുമ്പോൾ കൂടുതൽ ദുഃഖമുണ്ടാവുകയില്ലേ? അപ്പോൾ അതു മരിച്ച ഗോളമാണെന്നും ഈ ലോകത്തെ പൗരന്മാർ അതിൽ ഒരുദിവസം നടന്നെന്നും അവർ വിചാരിക്കുമോ? വിചാരിച്ചാൽ അവളുടെ ദുഃഖം കുറയുമോ? ശാസ്ത്രത്തിൽ അടിയുറച്ച ഇമ്മ്യൂണിക്കു ഹൃദയമുണ്ടോ? മുർച്ഛാജനകമായ ഈ തർക്കം കവിതയോടൊന്നും സാധാഹ്നം? ആണെങ്കിൽ ഏതു ഡോക്ടർമാർ? കേൾക്കുന്നവരാണ് ശാസ്ത്രക്രിയയ്ക്കുവേണ്ടി ആ രോഗിയുടെ അടുത്തു നിന്നത്? വേണ്ടിത്തോളം അറിവില്ലാത്തവർ കാലത്ത് ഞാൻ ഈ അലങ്കാരപ്രയോഗത്തെ വാഴ്ത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതു തെറ്റായില്ലോയെന്ന് ഇപ്പോൾ തോന്നുന്നു. ചാരായം കാലത്തു കണ്ടുള്ള മോട്ടോറിൻ പെട്രോൾത്തേക്കാളും എന്തു നമ്മുടെ ഒരു കവിയും പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിലകുറയുന്നതെന്നു പറയേണ്ടു ഇത്തരം കല്പനകളെപ്പറ്റി.

★ ★ ★

സർവകലാശാലയുടെ രജിസ്റ്റർ ആയിരുന്ന പി.ആർ. പരമേശ്വരപ്പണിക്കർക്ക് എതിരായി ഞാൻ ഒരിക്കൽ വൈസ് ചാൻസിലർക്കു പെറ്ററിഷൻ കൊടുത്തു. പിന്നീട് പണിക്കർ സ്റ്റാറ്റിനെ റോഡിൽവെച്ചു കണ്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം എന്നോടു പറഞ്ഞു: "കൃഷ്ണൻനായർക്കു പരാതി കൊടുക്കണമെന്നു തോന്നിയാൽ അതു കൊടുത്തുകൊള്ളൂ. പക്ഷേ നിങ്ങൾ വേറൊരാളിന്റെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് അതു ചെയ്യരുത്. (എൻ ഗോപാലപിള്ള പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടാണ് ഞാനതു ചെയ്തതെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തെറ്റിദ്ധാരണ) പണിക്കർസ്റ്റാർ ഉപദേശിച്ചതു ശരി. നിരൂപകൻ ചതുരനും കളിക്കാരനായിരിക്കണം. കഥാകാരന്റെയോ കവിയുടെയോ ആഗ്രഹമനുസരിച്ച് ചതുരനല്ലെങ്കിൽ കരുവാകരുത്."

17-ാം പേജിൽനിന്നും തുടർച്ച കാലുട്ടത്തിനു സമീപമുള്ള ഒരു ഗൃഹത്തിൽ 1835 നവംബർ 12-ാം തീയതി ജനിച്ചു, അസാധാരണമായ സാഹചര്യങ്ങളിൽ മാതൃ ഭൂമിയുടെ സാത്വത്വസമരത്തിൽ സകലതും സമർപ്പിച്ച് വിരസർഗ്ഗം വരിച്ച്, അമരതാ മാർദ്ദുല്യം റാണിലക്ഷ്മിയായിത്തീർന്നു കഥയാണ് നോവലിന്റെ ഇതിവൃത്തം. അവിസ്തരണീയമായിട്ടുണ്ട് പ്രതിപാദനരീതി-എന്നുപറയാനേ ഇവിടെ ഇടമുള്ളൂ.

ഉപന്യാസകാരൻ

പ്രസന്നവും ആകർഷകവും ലളിതവുമാണ് മാധവപ്പണിക്കരുടെ ഗദ്യശൈലി. ആദ്യത്തെ ലേഖന സമാഹാരം "ഉപന്യാസമാല" (1924) ആണ്. ഇതിനുമുമ്പ് സുചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ, ആനുകാലികങ്ങളിലും ആധികാരിക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിലും മറ്റുമായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള നിരവധി ലേഖനങ്ങളും അവതാരികകളും ആമുഖങ്ങളും മെല്ലാം സമാഹരിക്കാൻ സർവ്വഥാ യോഗ്യങ്ങളാണ്. പ്രസ്തുതങ്ങളും പ്രയോഗക്ഷമങ്ങളും പഠനാർഹങ്ങളുമായ ആശയങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും അവയിൽ സഞ്ചിയിച്ചിരിക്കുന്നു. പല രചനകളും എവിടെയെന്നറിയാൻ സാഹിത്യ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കുപോലും കഴിയാതെ കിടക്കുകയാണ്. മലയാളത്തിലുള്ള കൃതികളുടെയെങ്കിലും ഒരു സമഗ്ര സൂചിക-ബിബ്ളിയോഗി-കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമിയെങ്കിലും തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതാണ്. അതിന്റെ സ്ഥാപകാഭ്യർത്ഥനയായി അദ്ദേഹമുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള സേവനമംഗീകരിക്കുന്ന ഒരു സ്മാരക കാണിക്കുവാനായിട്ടെങ്കിലും അവർ അതു നിർവ്വഹിക്കുമെന്നു പ്രതീക്ഷിക്കുക!

കവിതാക്കമ്പക്കാരനായിരുന്ന പണിക്കർ, കവിതയെപ്പറ്റി പൊതുവേയും ഭാഷാകവിതയെക്കുറിച്ച് പ്രത്യേകമായും സമഗ്രമായിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾ "കവിതാത്തത്വ നിരൂപണം" (1935) എന്ന കൃതിയിൽ പ്രകാശനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. നമ്മുടെ പല നിരൂപകന്മാരിലും സാഹിത്യത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന മൗലിക കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് നിലവിലിരിക്കുന്ന തെറ്റിദ്ധാരണകളും, വികല നിലപാടുകളും, കക്ഷിപിടിച്ച കാര്യം സ്ഥാപിക്കാനുള്ള വ്യഗ്രതയും, അന്യർക്ക് ആശയക്കുഴപ്പമുണ്ടാക്കാനുള്ള താത്പര്യവും ഏറെക്കുറെ പരിഹരിക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്യാവുന്ന ഒരു കൃതിയാണ് 'കവിതാത്തത്വ നിരൂപണം'. ഇതുപോലെ നാടകത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരു പുസ്തകം എഴുതാനും പണിക്കർ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. പക്ഷേ അതു നടന്നില്ല.

സഞ്ചാരസാഹിത്യം

ദ്രാവിഡിക കാര്യങ്ങൾക്കും അല്ലാത്തതും ലോകത്തെമ്പാടും സഞ്ചരിച്ചിട്ടുള്ള വ്യക്തിയായിരുന്നു സർദാർ പണിക്കർ. യാത്രയിൽ ഉണ്ടായ അനുഭവങ്ങളിൽ ചിലതിനെപ്പറ്റി, കുറെ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സഞ്ചാര സാഹിത്യ രചനയിൽ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായ പാടവം പ്രത്യേകം പരാമർശനവയാണ് ആ കൃതികൾ. "ആപനകരമായ യാത്ര" (1943), "ചൈനയിലെ ഒരു യാത്ര" (1954) എന്നിവ ഉദാഹരണങ്ങളായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കട്ടെ. കൃത്യമായി 1942 ഡിസംബറിൽ ചേർന്ന സമ്മേളനത്തിൽ സംബന്ധിക്കാൻ സഞ്ചരിച്ച കഥയാണ് 'ആപനകരമായ യാത്ര'യിലുള്ളത്. ചൈനയിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ചരിത്ര സാംസ്കാരിക സങ്കേതങ്ങളും മറ്റും സന്ദർശിച്ചതിന്റെ സ്മരണയാണ് 'ചൈനയിലെ ഒരു യാത്ര.' അന്ന് ചീനയിലെ ഭാരത പ്രതിപുരുഷനായിരുന്നു പണിക്കർ. മൂന്നാഴ്ച കൊണ്ട് 3500 നാഴിക സഞ്ചരിച്ചു. വിപിതമായ ഒരുതവണയായിട്ടാണ് അതു പണിക്കർ കരുതിയത്. തീർത്ഥാടകനായി ഇൻഡ്യയിൽ സഞ്ചരിച്ച്, ബുദ്ധമത സംബന്ധമായ നിരവധി പ്രാമാണിക ഗ്രന്ഥങ്ങളുമായി ചൈനയിൽ മടങ്ങിയെത്തിയ സഞ്ചാരിന്റെ സ്മാരകമുള്ള സയാൻ തുടങ്ങിയ സങ്കേതങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരണങ്ങൾ ഇതിൽ വായിച്ചിട്ടുള്ളവർ ഒരിക്കലും മറക്കുകയില്ല.

ദ്രാവിഡിക കാര്യങ്ങൾക്കും അല്ലാത്തതും ലോകത്തെമ്പാടും സഞ്ചരിച്ചിട്ടുള്ള വ്യക്തിയായിരുന്നു സർദാർ പണിക്കർ. മൂന്നാഴ്ച കൊണ്ട് 3500 നാഴിക സഞ്ചരിച്ചു. വിപിതമായ ഒരുതവണയായിട്ടാണ് അതു പണിക്കർ കരുതിയത്. തീർത്ഥാടകനായി ഇൻഡ്യയിൽ സഞ്ചരിച്ച്, ബുദ്ധമത സംബന്ധമായ നിരവധി പ്രാമാണിക ഗ്രന്ഥങ്ങളുമായി ചൈനയിൽ മടങ്ങിയെത്തിയ സഞ്ചാരിന്റെ സ്മാരകമുള്ള സയാൻ തുടങ്ങിയ സങ്കേതങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരണങ്ങൾ ഇതിൽ വായിച്ചിട്ടുള്ളവർ ഒരിക്കലും മറക്കുകയില്ല.

ദ്രാവിഡിക കാര്യങ്ങൾക്കും അല്ലാത്തതും ലോകത്തെമ്പാടും സഞ്ചരിച്ചിട്ടുള്ള വ്യക്തിയായിരുന്നു സർദാർ പണിക്കർ. മൂന്നാഴ്ച കൊണ്ട് 3500 നാഴിക സഞ്ചരിച്ചു. വിപിതമായ ഒരുതവണയായിട്ടാണ് അതു പണിക്കർ കരുതിയത്. തീർത്ഥാടകനായി ഇൻഡ്യയിൽ സഞ്ചരിച്ച്, ബുദ്ധമത സംബന്ധമായ നിരവധി പ്രാമാണിക ഗ്രന്ഥങ്ങളുമായി ചൈനയിൽ മടങ്ങിയെത്തിയ സഞ്ചാരിന്റെ സ്മാരകമുള്ള സയാൻ തുടങ്ങിയ സങ്കേതങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരണങ്ങൾ ഇതിൽ വായിച്ചിട്ടുള്ളവർ ഒരിക്കലും മറക്കുകയില്ല.

പണിക്കരുടെ ആനുകാലികം ഹയലുകൾ ധർമ്മിയിലെ നാഷണൽ ആർക്കൈവ്സിൽ പുട്ടിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. നിശ്ചിതകാല പരിധി കഴിയുന്നതിനുമുമ്പ് അവയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള വിവരങ്ങൾ അറിയാനും അറിയിക്കാനും വഴിയില്ല! ഒരുപക്ഷേ നിർണ്ണായകമായ കുറെ സത്യങ്ങൾ കാലാവധി കഴിഞ്ഞ് ചരിത്രകാരന്മാർക്കും ജീവചരിത്ര രചയിതാക്കൾക്കും സിദ്ധിച്ചേക്കാം! നാട്ടുവിദ്, വളരെ അകലങ്ങളിൽ, മറ്റു ഭാഷാമേഖലകളിൽ, സ്ഥലങ്ങളിൽ, പണിക്കർ വസിച്ചിരുന്നെങ്കിലും, മാതൃഭാഷയുമായും ഇന്ദ്രനാടുമായുമുള്ള ആത്മബന്ധവും സമ്പർക്കവും സ്മരണയും ഒരുകാലത്തും ക്ഷയിച്ചിട്ടില്ല. എഴുത്തുകൃതികളുടെയും സാഹിത്യ-സാംസ്കാരിക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിലൂടെയും സംവാദങ്ങളിലൂടെയും ഈ സർണ്ണനുബന്ധം അദ്ദേഹം പരിരക്ഷിച്ചു. കണ്ണൂർ കൃതികളും, മണലിപ്രവാള പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലെ പ്രാമാണിക ഗ്രന്ഥങ്ങളും ചമ്പുക്കുളം ആട്ടക്കഥകളും ആഴത്തിൽ പഠിക്കാൻ പറിയ സമയം കണ്ടത് അലിഗാറിൽ ഉദ്യോഗത്തിലിരിക്കുമ്പോഴാണ്. പട്ടാലയിൽ പലവിധത്തിലുള്ള ഭാരിച്ച ചുമതലകൾ വഹിക്കുമ്പോഴും അദ്ദേഹം സാഹിത്യ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഒരു നിശ്ചിത സമയം നീക്കിവെച്ചിരുന്നു. സംഘർഷങ്ങളിൽ നിന്നൊരു മോചനവും ആത്മസംയമനവും നേടുവാൻ ഇതായിരുന്നു സിദ്ധിച്ച വഴി. സംഭവങ്ങളും ആശയങ്ങളും നേരിട്ടുമ്പോൾ തന്നിലെ 'മാനുഷികത' വിടത്തെ പ്രതികരിക്കാനുള്ള ശേഷി നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കാനും ഇതുതകി. ജീവിതകാലം മുഴുവൻ ഇത് ഒരു ശീലമാക്കി അദ്ദേഹം പരിപാലിച്ചിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാന പുനഃസംഘടനാ കമ്മീഷന്റെ തിരക്കേറിയ ഭാരിച്ച കർത്തവ്യങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ചിരുന്ന കാലത്താണ് 'അഞ്ചുപാലി'-എന്ന ഖണ്ഡകാവ്യത്തിന്റെ രചന നടത്തിയത്. വളരെത്താളിന്റെ ദൃഢഗാഢതർജ്ജുമയ്ക്ക് ബൃഹത്തും വിപുലവുമായ ആമുഖം എഴുതിയതും ഈ കാലത്തുതന്നെ! ഉഗ്രപ്രതാപിയായിരുന്ന ഭൂപേന്ദ്രസിംഹൻ അവസാനിതരണശയ്യയിലായിരുന്ന കാലത്ത്, കണക്കിലേറെ മനോഹരന സഹിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ആണ് 'ഭീഷ്മർ' എന്ന നാടകമെഴുതിയത്! കുറഞ്ഞൊരു സമാധാനം കണ്ടെത്താൻ കരുതിക്കൂട്ടിയുള്ള ഒരു പദ്യതിയായിരുന്നു അത്! ഇങ്ങനെ ഉദാഹരണങ്ങൾ ഇനിയുമുണ്ട്. ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലുള്ള സാഹിത്യ നായകന്മാരുമായി സമ്പർക്കമോ സ്നേഹബന്ധമോ സ്ഥിരമായി മാധവപ്പണിക്കർ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആശയങ്ങൾ പലതും തട്ടിച്ചുനോക്കിയും, താരതമ്യപ്പെടുത്തിയും, തനതായ സ്വന്തമഭിപ്രായം കരുപ്പിടിപ്പിക്കാൻ അത് വളരെ സഹായിച്ചു. അത്തരം ആശയങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളുമാണ് സന്തോകൃതികളിലൂടെ അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിയത്. അവയെ ചോദ്യം ചെയ്യാനും, അവയുടെ പേരിൽ ആ സാഹിത്യനായകനെ അവഹേളിക്കാനോ അനാദരിക്കാനോ, മറ്റു ലക്ഷ്യം വച്ചു ശ്രമിക്കുന്നതു ഒഴിവാക്കേണ്ടതാണ്. കോണോ മൂലയോ മാത്രം കണ്ടിട്ട്, മൊത്തത്തിലൊരു വികാസഭിപ്രായം തട്ടിവിട്ടു നവര സഹൃദയന്മാർ സൂക്ഷ്മക്കണ്ട കാലമാണിത്! ഏത് അളവുകോൽ കൊണ്ടു നോക്കിയാലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതവും വിവിധ മേഖലകളിലെ നേട്ടങ്ങളും "അസാമാന്യ"മെന്നു വിശേഷിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. വിഭിന്ന രംഗങ്ങളിൽ അദ്ദേഹമാർജ്ജിച്ച ഔന്നത്യം പരിഗണിച്ചാൽ, പണിക്കർക്കു സമശീർഷനെന്നു പറയാവുന്ന മറ്റൊരു കേരളീയനെ കണ്ടെത്താൻ കഴിയുന്നതല്ല. ഈ വസ്തുത കെ.പി.എസ്. മേനോൻ, വി.കെ.കൃഷ്ണമേനോൻ തുടങ്ങിയവരും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

NOW ON SALE

1. Roy Porter (Ed.) : Sexual Knowledge, Sexual Science; The History of Attitudes to Sexuality	Rs. 595.00
2. Michel Foucault: The History of Sexuality (3 volumes)	Rs. 880.00
3. Elias Canetti: Crowds and Power	Rs. 330.00
4. Isaac Bashevis Singer: The Death of Methuselah and Other Stories	Rs. 231.00
5. Boris Pasternak: Selected Poems	Rs. 198.00
6. Friedrich Nietzsche: Thus Spoke Zarathustra	Rs. 198.00
7. Worldwatch Institute: State of the World 1994	Rs. 320.00
8. K. Govindan Kutty: Seshan an Intimate Story	Rs. 250.00

MODERN BOOK CENTRE

G.P.O. JUNCTION, THIRUVANANTHAPURAM-695 001.
Phone: 331626, 331616

ചോദ്യം: പാലക്കാട് രാജാ സിങ്കിടാണെന്ന് കരുതുന്ന നിലയിൽ കരുണാകരൻ പേരും രാജാ വച്ചിട്ട് ഇതരം പേരും വെച്ചിട്ട് ഉണ്ടായിരുന്നെന്ന് എന്റെ പേരും ഗിന്നസ് ബുക്കിൽ ചേർക്കാം.

കെ.പി.വിശ്വനാഥൻ
ഗിന്നസ് ബുക്കിന്റെ പേജുകൾ വൃത്തിയാക്കണോ?

★ ★ ★

കോൺഗ്രസ്സ് പ്രവർത്തനത്തിൽനിന്നും ഇന്ന് ഇന്നത്തെ സേവിക്കുന്ന കർമ്മരംഗത്തു നിന്നും എന്നെ മാറ്റിനിർത്താൻ ഇഗഴിശ്വരൻ മാത്രമേ കഴിയുകയുള്ളൂ.

മുഖ്യമന്ത്രി കെ.കരുണാകരൻ
ആ ഇഗഴിശ്വരൻ പി.വി.നരസിംഹറാവുവാണോ അതോ ആ 20 + 1 ആണോ?

★ ★ ★

കോൺഗ്രസ്സ് എം.പി ആരാണെന്നും ഏതാണ് മുഖ്യമന്ത്രിയെന്നുമൊക്കെ മുഖ്യമന്ത്രി കരുണാകരൻ ഇപ്പോൾ ചോദിക്കുന്നുണ്ട്.

മുഖ്യമന്ത്രി രാമചന്ദ്രൻ എം.പി.
ചോദിക്കുന്നതിലേക്ക് തെറ്റ്? ഇപ്പോൾ കളിപ്പറമ്പ് കോടതിയിൽ കിട്ടാത്തതുകൊണ്ടല്ലേ ആ ചോദ്യം?

★ ★ ★

എ.കെ.ആന്റണിയെ ഞാൻ സി.പി.എ.എ ചാരണെന്നു വിശേഷിപ്പിച്ചെന്ന ഉമ്മൻചാണ്ടി

യുടെ ആരോപണം തെളിയിച്ചാൽ പൊതു പ്രവർത്തനം അവസാനിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ തയ്യാറാണ്.

കെ.മുരളീധരൻ എം.പി.
ഇപ്പോൾ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതെല്ലാം പൊതുപ്രവർത്തനം ആണെന്നാണോ?

★ ★ ★

ഇരുപതിനായിരത്തോളം തൊഴിലാളികൾ 28 ദിവസമായി നടത്തുന്ന സമരം കാണാൻ കരുണാകരൻ തയ്യാറാകുന്നില്ല. സമരം ഒത്തു ശീർപ്പാക്കിയില്ലെങ്കിൽ അഗ്നിയിൽ ഭരണം ചൂട്ടിച്ചാമ്പലാക്കും.

ഇ.കെ.നായനാർ
വയസ്സുകാലത്തും മൈക്കു കിട്ടിയാൽ എന്തൊരു ഊർജ്ജസ്വലത!

★ ★ ★

ആന്ധ്ര ഗവർണ്ണർ കിഷൻകാന്ത് സ്വയം 1000 രൂപ പിഴ വിധിച്ചു. സുരത്തിൽ പ്ലേറ്റ് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതിനുമുമ്പ് കരുണാകരൻ പ്രദേശത്ത് ശുചീകരണ പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കാതിരുന്നതിനു പരിഹാരമാണ് ഈ പിഴ.

വാർത്ത
പഴയ യാർ ടർക്ക് ഇപ്പോഴും കിഷൻ കാത്തിൽ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നത് ചിലർ കാര്യമല്ല.

★ ★ ★

സത്യമെന്താണ് അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത മുഖ്യമന്ത്രിയാണ് കേരളം ഭരിക്കുന്നത്. സത്യമെന്തെന്നറിഞ്ഞാൽത്തന്നെ അതു ചെയ്യാൻ അർഹമെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. ഇങ്ങനെയൊരാൾ മുഖ്യമന്ത്രിയാവുന്നത് സങ്കടം മാത്രമല്ല മരണത്തോ ആണ്.

ഡോ.കെ.എൻ.രാജ്
ആ മരണത്തോ ആണ് കരുണാകരൻ.

★ ★ ★

മുഖ്യമന്ത്രി കരുണാകരനെയും മകൻ മുരളീധരനെയും ചുറ്റിപ്പറ്റി ഉയർന്ന നിരവധി ആരോപണങ്ങൾ മുന്നിട്ടുകൊണ്ട് ഇമ്മൂന്നിനെ ബാധിച്ചുവോ ഇല്ലയോ എന്നു ഞാൻ പറയില്ല.

മന്ത്രി പി.കെ.കൃഷ്ണാലിക്കുട്ടി
പേടിക്കണ്ട. സത്യം തുറന്നുപറയൂ. കരുണാകരൻ രാജിയൊന്നും ചോദിച്ചുവെങ്കിലും.

★ ★ ★

കോൺഗ്രസ്സുമന്ത്രി എ.കെ. ആന്റണിയെ കേരളത്തിലേക്ക് വലിച്ചിഴയ്ക്കില്ല.

ഉമ്മൻചാണ്ടി
ഉമ്മൻചാണ്ടി ആന്റണിയെ ഇങ്ങോട്ടു വിളിക്കില്ലെന്ന് എല്ലാവർക്കും അറിയാം. ആന്റണി വന്നാൽ പിന്നെ...

എന്റെ ഭാഷയിൽ പറയാവുന്നതൊക്കെ ഞാൻ പറഞ്ഞു. എനിക്കെന്റെ ഭാഷയല്ലേ

സംസാരിക്കാൻ പറയൂ.

എ.കെ. ആന്റണി
മാനം എന്നപേരിലൊരു ഭാഷയുണ്ടോ?

★ ★ ★

രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തകർക്ക് തലയിൽ മുണ്ടുമാത്രമല്ല ടാർപ്പോളിൻ ഇട്ടാൽപ്പോലും പുറത്തിറങ്ങിനടക്കാനാവാത്ത വണ്ണം മുർഗ്ഗന്യപുരിതമായി മാറിയിരിക്കുകയാണ് രാഷ്ട്രീയ രംഗം.

രാമചന്ദ്രൻ കടന്നപ്പള്ളി
രാമചന്ദ്രൻ രക്ഷപ്പെടാം. കഷ്ടിച്ച് മറച്ചു പിടിക്കാമല്ലോ.

★ ★ ★

നരസിംഹറാവുവിന്റെയും കരുണാകരന്റെയും നേതൃത്വത്തിലുള്ള ഗവൺമെന്റുകൾക്കുണ്ടാകാത്ത വാഴ്ചയ്ക്കും ഇന്നവിരുദ്ധ നയങ്ങൾക്കുമെതിരെ പോരാടാൻ കേരളത്തിൽ ഭരണനേതൃത്വം മാറണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്ന കോൺഗ്രസ്സുകാരും കൂട്ടുകാരും തയ്യാറാണോ എന്നു വ്യക്തമാക്കണം.

സി.പി.എം സംസ്ഥാന സെക്രട്ടേറിയൻ
ഈ പിള്ളയെക്കുറിച്ച് ഇത്ര സീരിയസ്സായെടുക്കേണ്ടുന്ന വല്ല കാര്യവുമുണ്ടോ?

★ ★ ★

വഴക്കുണ്ടാക്കാൻവേണ്ടി അവർ ഇറങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്. നടക്കട്ടെ. നമുക്ക് കാണാം.

വയലാർ രവി
രവിയെത്തിയാ ഇനി ഇതിനെക്കുറിച്ചൊക്കെ ആലോചിക്കുന്നത്? രാജ്യസഭാഗമായി, തന്റെ പാടായി.

★ ★ ★

മിക്കളൊട്ടുള്ള സ്നേഹാമുലം ഒരു വംശം തന്നെ നശിപ്പിക്കേണ്ടിവന്ന ധൃതരാഷ്ട്രരുടെ കഥ ഭരണാധികാരികൾക്കെല്ലാം പാഠമാണ്.

വി.എം. സുധീരൻ
മഹാഭാരതം വായിച്ചുകഴിഞ്ഞെങ്കിൽ ദേവീഭാഗവതം തുടങ്ങാം.